

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

3 Μαΐου 2022

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 83

ΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Πράξη 11 της 29.4.2022

**Έγκριση του Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης
Δημιουργίας Αποβλήτων.**

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Έχοντας υπόψη:

Τις διατάξεις:

α) Του άρθρου 57 του ν. 4819/2021 «Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις» (Α' 129), ιδίως της παρ. 3,

β) του άρθρου 90 του Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα (π.δ. 63/2005, Α' 98), σε συνδυασμό με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133),

γ) του π.δ. 80/2019 «Διορισμός του Κυριάκου Μητσοτάκη του Κωνσταντίνου, Αρχηγού του Κόμματος

της «Νέας Δημοκρατίας» (Ν.Δ.), ως Πρωθυπουργού» (Α' 118),

δ) του π.δ. 83/2019 «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 121 και Α' 126),

ε) του π.δ. 6/2020 «Διορισμός Υπουργού και Αναπληρωτή Υπουργού» (Α' 5),

στ) του π.δ. 62/2020 «Διορισμός Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 155).

ζ) του π.δ. 2/2021 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 2),

η) του π.δ. 56/2021 «Διορισμός Υπουργού και Υφυπουργών» (Α' 142),

θ) του π.δ. 68/2021 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτριας Υπουργού και Υφυπουργών» (Α' 155),

ι) του π.δ. 71/2021 «Διορισμός Υπουργού και Υφυπουργού» (Α' 162), και

ια) του π.δ. 8/2022 «Διορισμός Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων» (Α' 19).

2. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της παρούσας Πράξης δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού και η δαπάνη που θα προκληθεί από την εφαρμογή του Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων θα καθοριστεί με νεότερες εφαρμοστικές αυτού αποφάσεις.

3. Την υπ' αρ. 574/19.6.2021 εισήγηση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, αποφασίζει:

Εγκρίνει το Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων, το οποίο έχει ως εξής:

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ
2	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
2.1	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
2.2	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ
2.3	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΡΟΛΗΨΗΣ
3	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
3.1	ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
3.2	ΡΕΥΜΑΤΑ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
4	ΣΤΟΧΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
5	ΜΕΤΡΑ, ΔΡΑΣΕΙΣ, ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
5.1	ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΜΕΤΡΑ ΕΥΡΕΙΑΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
5.2	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ, ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΑΝΑ ΡΕΥΜΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ
5.2.1	ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
5.2.2	ΧΑΡΤΙ
5.2.3	ΥΛΙΚΑ/ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ
5.2.4	ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ
5.2.4.1	ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΜΙΑΣ ΧΡΗΣΗΣ (ΟΔΗΓΙΑ 2019/904/ΕΕ)
5.2.4.2	ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΣΑΚΟΥΛΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ
5.2.5	ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ (ΑΗΗΕ)
5.2.6	ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
5.2.6.1	ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΚΛΩΣΤΟΨΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ
5.2.6.2	ΟΓΚΩΔΗ ΑΠΟΒΛΗΤΑ – ΕΠΙΠΛΑ
5.2.7	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ
5.2.8	ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΕΚΣΚΑΦΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ
6	ΚΥΡΙΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΩΝ ΦΟΡΕΩΝ
7	ΟΔΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ (ROADMAP) ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ/ΔΡΑΣΕΩΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι. Υφιστάμενες δράσεις πρόληψης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ. Νομοθεσία, Πολιτικές και Στρατηγικές

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ. Αντιστοιχία μέτρων και δράσεων του Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων με τους στόχους των μέτρων πρόληψης, όπως προβλέπονται από το Άρθρο 9 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV. Αντιστοιχία μέτρων/δράσεων που προβλέπονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων με τα Παραδείγματα Μέτρων Πρόληψης του Παραρτήματος ΙV της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ

ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ – ΣΥΝΤΜΗΣΕΙΣ

ACU:	Autonomous Composting Unit
EMAS:	Eco-Management and Audit Scheme
EWWR:	European Week for Waste Reduction
FSC:	Forest Stewardship Council
ISO:	International Organization for Standardization
PAYT:	PayAs You Throw
PEFC:	Programme for the Endorsement of Forest Certification
PET:	Polyethylene Terephthalate
SWAN:	Solid Waste reuse plAtform for BalkaN
ΑΔΑ:	Αριθμός Διαδικτυακής Ανάρτησης
ΑΕΑ:	Άλλα Επικίνδυνα Απόβλητα
ΑΕΙ:	Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
ΑΕΚΚ:	Απόβλητα Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων
ΑΕΠΟ:	Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων
ΑΗΗΕ:	Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού
Α(Λ)Ε:	Απόβλητα (Λιπαντικών) Ελαίων
ΑΣΑ:	Αστικά Στερεά Απόβλητα
ΑΣΟΒ:	Απόβλητα Συσσωρευτών Οχημάτων και Βιομηχανίας
ΒΔΤ:	Βέλτιστες Διαθέσιμες Τεχνικές
ΒΕΑ:	Βιομηχανικά επικίνδυνα απόβλητα
ΒΜΕΑ:	Βιομηχανικά Μη Επικίνδυνα Απόβλητα
ΓΓΕΚ:	Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας
ΕΑΑΜ:	Επικίνδυνα Απόβλητα Αμιγώς Μολυσματικά
ΕΑΥΜ:	Επικίνδυνα Απόβλητα Υγειονομικών Μονάδων
ΕΕ:	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΟΑΝ:	Ελληνικός Οργανισμός Ανακύκλωσης
ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ:	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη»
ΕΣΔΑ:	Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων
ΕΣΗΔΗΣ:	Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων
ΕΣΔΕΑ:	Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Επικίνδυνων Αποβλήτων
ΕΣΠΑ:	Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης
ΕΣΣΠΑΔΑ:	Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων
ΕΠΠΑΔΑ:	Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων
ΕΦΕΤ:	Ενιαίος Φορέας Ελέγχου Τροφίμων
ΗΗΕ:	Ηλεκτρικός και Ηλεκτρονικός Εξοπλισμός
ΚΑΠΕ:	Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας
ΚΔΕΥ:	Κέντρο Δημιουργικής Επαναχρησιμοποίησης Υλικών
ΚΥΑ:	Κοινή Υπουργική Απόφαση
Κ/Υ:	Κλωστοϋφαντουργικά Υλικά
ΜΕΑ:	Μικτά Επικίνδυνα Απόβλητα
ΜΕΟ:	Μεταχειρισμένα Ελαστικά Οχημάτων
ΜΚΟ:	Μη Κυβερνητική Οργάνωση
ΜΜΕ:	Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας
ΜΠΕΑ:	Μικρές Ποσότητες Επικίνδυνων Αποβλήτων

ΟΓΕΕΚΑ:	Οργανισμός Γεωργικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Απασχόλησης
ΟΗΕ:	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
ΟΤΑ:	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΟΤΚΖ:	Οχήματα στο Τέλος Κύκλου Ζωής
ΠΔΣ:	Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις
ΠΕΔΜΕΔΕ:	Πανελλήνια Ένωση Διπλωματούχων Μηχανικών Εργοληπτών Δημοσίων Έργων
ΠΕΣΔΑ:	Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων
ΠΜΧ:	Πλαστικά μίας Χρήσης
ΠΣΜ:	Πλαστικές Σακούλες Μεταφοράς
ΠΟΕΣΕ:	Πανελλήνια Ομοσπονδία Εστιατορικών & Συναφών Επαγγελμάτων
ΠΟΞ:	Πανελλήνια Ομοσπονδία Ξενοδόχων
ΠΟΠ:	Πληρώνω Όσο Πετάω
ΠΥΣ:	Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου
ΣΑΤΕ:	Πανελλήνιος Σύνδεσμος Τεχνικών Εταιρειών
ΣΕΔ:	Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης
ΣΕΒ:	Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών
ΣΕΒΤ:	Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών Τροφίμων
ΣΕΠΕΕ:	Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Πλεκτικής - Ετοίμου Ενδύματος Ελλάδος
ΣΚΕΕ:	Σύνδεσμος Κατασκευαστών Ετοίμων Ενδυμάτων
ΣΠΔ:	Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης
ΣΣΕΔ:	Συλλογικό Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης Αποβλήτων
ΤΠΕ:	Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών
ΤΣΔΑ:	Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων
ΥΜΕ:	Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών
ΥΠΑΑΤ:	Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
ΥΠΑΙΘ:	Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων
ΥΠΑΝΕ:	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων
ΥΠΕΝ:	Υπουργείο Περιβάλλοντος Και Ενέργειας
ΥΠΟΙΚ:	Υπουργείο Οικονομικών
ΦΕΚ:	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης
ΦοΔΣΑ:	Φορέας Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων
ΦΠΑ:	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με την εκπόνηση του Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων (ΕΠΠΔΑ) αποσκοπείται:

1. Η εφαρμογή των άρθρων 57 και 4 του ν. 4819/2021 «Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου ... και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις» (Α' 129), σχετικά με την εκπόνηση προγραμμάτων για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων και την ιεράρχηση των δράσεων και των εργασιών διαχείρισης των αποβλήτων, η οποία θέτει την πρόληψη ως πρώτη προτεραιότητα.
2. Η εναρμόνιση με την ενωσιακή νομοθεσία και συγκεκριμένα με τα άρθρα 9 και 29 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19^{ης} Νοεμβρίου 2008 «για τα απόβλητα και για την κατάργηση ορισμένων Οδηγιών», όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία (ΕΕ) 2018/851.

Το Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- ✚ Παρουσίαση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στην πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων.
- ✚ Παρουσίαση των υφιστάμενων εθνικών και ενωσιακών νομοθεσιών, πολιτικών και στρατηγικών (Παράρτημα II).
- ✚ Τον ορισμό ρευμάτων προτεραιότητας, καθώς και στόχων πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων.
- ✚ Τον προσδιορισμό μέτρων και δράσεων για την υλοποίηση των στόχων αυτών, την επιτυχή και ολοκληρωμένη παρακολούθηση και αξιολόγηση του ΕΠΠΔΑ, καθώς και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησής του.
- ✚ Όλες τις απαιτήσεις, στόχους και μέτρα που προβλέπονται από την ισχύουσα εθνική και ενωσιακή νομοθεσία σχετικά με την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων.

1 ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η ανάλυση και εκτίμηση της υφιστάμενης κατάστασης αφορά στη συγκέντρωση και αξιολόγηση στοιχείων τόσο σχετικών με την υφιστάμενη και μελλοντική πρόβλεψη παραγωγής αποβλήτων, σε εθνικό επίπεδο, όσο και διαθέσιμων πρακτικών σχετικά με την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων, που ήδη έχουν τεθεί σε εφαρμογή ή που προβλέπεται να εφαρμοστούν.

1.1 ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η υφιστάμενη παραγωγή αποβλήτων (έτος αναφοράς 2018) και η μελλοντική πρόβλεψη της παραγωγής αποβλήτων για το έτος 2030¹.

Πίνακας 1: Συγκεντρωτικά στοιχεία αποτύπωσης υφιστάμενης και μελλοντικής παραγωγής αποβλήτων

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ	Παραγωγή έτους αναφοράς 2018 (τόνοι)	Πρόβλεψη παραγωγής έτους 2030 (τόνοι)
1. ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΑΣΤΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ		
Αστικά στερεά απόβλητα	5.523.809	5.301.499
Ιλύες αστικού τύπου (DS)	114.021	159.704
2. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ (μη συμπεριλαμβανομένων όσων εντάσσονται στην εναλλακτική διαχείριση ή σε άλλες κατηγορίες)		
Βιομηχανικά μη επικίνδυνα απόβλητα	7.469.790	8.054.960
Βιομηχανικά επικίνδυνα απόβλητα	99.655	159.056
3. ΓΕΩΡΓΟΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ		
Γεωργοκτηνοτροφικά απόβλητα	12.469.086	13.726.842
4. ΛΟΙΠΑ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ		
Απόβλητα που περιέχουν αμίαντο, απόβλητα συσκευασιών επικίνδυνων ουσιών, απόβλητα που περιέχουν πολυχλωριωμένα διφαινύλια/τριφαινύλια	2.994	2.815
5. ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΕΚΣΚΑΦΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ		
Απόβλητα κατασκευών και κατεδαφίσεων & απόβλητα εκσκαφών	4.943.092	5.441.523
6. ΛΟΙΠΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΟΥ ΕΜΠΙΠΤΟΥΝ ΣΤΗΝ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ		
Απόβλητα (λιπαντικών) ελαίων, οχήματα τέλους κύκλου ζωής, απόβλητα συσσωρευτών οχημάτων και βιομηχανίας, απόβλητα ηλεκτρικού - ηλεκτρονικού εξοπλισμού, μεταχειρισμένα ελαστικά οχημάτων	303.602	342.119
7. ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ		
Επικίνδυνα απόβλητα αμιγώς μολυσματικά, μικτά επικίνδυνα απόβλητα & Άλλα επικίνδυνα απόβλητα	17.770	18.800

¹ Τα στοιχεία έχουν αντληθεί από την ΠΥΣ 39/31.08.2020 «Έγκριση του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (Ε.Σ.Δ.Α.)» (Α' 185).

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ	Παραγωγή έτους αναφοράς 2018 (τόνοι)	Πρόβλεψη παραγωγής έτους 2030 (τόνοι)
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ	30.943.819	33.207.318

1.2 ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται οι κυριότερες υφιστάμενες ή/και πρόσφατα ολοκληρωμένες δράσεις, που σχετίζονται με την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων, οι οποίες αφορούν στην περίοδο από το 2015 (οπότε και υιοθετήθηκε η ΠΥΣ 49/2015 για την έγκριση του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων) έως το 2020, δηλαδή την περίοδο εφαρμογής του προηγούμενου Εθνικού Σχεδίου. Ειδικότερα:

- ✓ Δράσεις χρηματοδοτούμενες μέσω προγραμμάτων (π.χ. LIFE), που αφορούν στην πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων
- ✓ Δράσεις πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και βιώσιμης κατανάλωσης που πραγματοποιούνται από ιδιωτικές επιχειρήσεις
- ✓ Δράσεις πρόληψης μέσω ΜΚΟ, Σωματείων και Εθελοντικών Οργανώσεων
- ✓ Εθνική Συμμαχία για τη Μείωση της Σπατάλης Τροφίμων
- ✓ Ανταλλαγή αγαθών με σκοπό την επαναχρησιμοποίησή τους
- ✓ Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ)
- ✓ Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις (ΠΔΣ).

Οι περισσότερες δράσεις πρόληψης, που υλοποιούνται στη χώρα, στοχεύουν κατά βάση στα ρεύματα προτεραιότητας που έθετε το υφιστάμενο ΕΣΣΠΔΑ (απόβλητα τροφίμων, χαρτί, υλικά/απόβλητα συσκευασίας και ΑΗΗΕ). Σε μικρότερο βαθμό υλοποιούνται δράσεις, που σχετίζονται με τη μείωση της παραγόμενης ποσότητας ογκωδών αποβλήτων, ΜΠΕΑ (κυρίως φάρμακα, τόνερ και μελάνια), γεωργοκτηνοτροφικών αποβλήτων, βιομηχανικών αποβλήτων και ΑΕΚΚ.

Η πλειονότητα των δράσεων απευθύνεται στα νοικοκυριά, στον δημόσιο τομέα, στις εμπορικές δραστηριότητες (λιανικό εμπόριο, επιχειρήσεις), στα σχολεία και λιγότερο στον τουρισμό, στη γεωργία, στην κτηνοτροφία και στη βιομηχανία.

Ως προς την αποτελεσματικότητα των δράσεων σημειώνεται ότι:

- Πολλές από τις δράσεις πρόληψης έχουν ξεκινήσει τα τελευταία χρόνια και συνεπώς τα αποτελέσματά τους σε ορισμένες περιπτώσεις δεν έχουν ακόμα διαφανεί, ενώ σε άλλες περιπτώσεις είτε δεν έχουν ακόμα καταγραφεί είτε δεν έχουν αναλυθεί και αξιολογηθεί ως προς την επίτευξη του στόχου τους.
- Επίσης, αρκετές από τις δράσεις πρόληψης είναι αποσπασματικές (κυρίως πιλοτικές εφαρμογές) ή σε τοπικό επίπεδο, δηλαδή απουσιάζει μέχρι τώρα ικανοποιητικός αριθμός δράσεων με εφαρμογή σε ευρεία κλίμακα.

- Δεν έχουν όλες οι δράσεις την ίδια απήχηση. Αρκετές από τις δράσεις έχουν «αγκαλιαστεί» από το κοινό, ενώ άλλες δεν σημείωσαν ιδιαίτερη επιτυχία παρά την προσπάθεια των συντελεστών τους.

Στο Παράρτημα Ι παρουσιάζονται επιγραμματικά οι υφιστάμενες δράσεις πρόληψης, όπως καταγράφηκαν στο πλαίσιο της εκπόνησης του Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων.

1.3 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΡΟΛΗΨΗΣ

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται τα μέτρα (ανά τομέα), που επιλέχθηκαν από το υφιστάμενο ΕΣΣΠΔΑ και γίνεται η αξιολόγηση της υλοποίησής τους, λαμβάνοντας υπόψη τις δράσεις πρόληψης που παρατίθενται στο Παράρτημα Ι.

Πίνακας 2: Μέτρα ανά τομέα προτεραιότητας του υφιστάμενου ΕΣΣΠΔΑ και αξιολόγηση της υλοποίησής τους

Υφιστάμενο ΕΣΣΠΔΑ	Αξιολόγηση Υλοποίησης Υφιστάμενου Σχεδιασμού
ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ	
✓ Ανάπτυξη σχεδίων πρόληψης από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης. ✓ Ανάπτυξη τομεακών σχεδίων πρόληψης. ✓ Προώθηση της ομοιόμορφης εφαρμογής της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και σε εγκαταστάσεις που δεν υπάγονται στην Οδηγία 2010/75/ΕΕ. ✓ Προαγωγή των συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης σε οργανισμούς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και επέκταση των υφιστάμενων συστημάτων εισάγοντας πτυχές πρόληψης αποβλήτων. ✓ Συστηματοποίηση και καταγραφή δράσεων πρόληψης (μέτρο που δεν περιλαμβάνεται στο Παράρτημα IV του Μέρους Β του Ν. 4819/2021).	→ Δεν έχουν αναπτυχθεί σχέδια πρόληψης από τους ΟΤΑ, εντούτοις τα ΤΣΔΑ εκπονήθηκαν λαμβάνοντας υπόψη την ιεραρχία διαχείρισης των αποβλήτων (πρόληψη, επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση κ.λπ.). → Πρόσφατα εκπονήθηκαν οδηγοί πρόληψης παραγωγής αποβλήτων με πρακτικές συμβουλές για Δήμους και πολίτες. → Η εφαρμογή της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και σε εγκαταστάσεις που δεν υπάγονται στην Οδηγία 2010/75/ΕΕ, καθώς και η συστηματοποίηση και καταγραφή των δράσεων πρόληψης βρίσκονται ακόμα σε πρώιμο στάδιο. → Στον Ν. 4685/2020, αναφέρεται ότι για έργα ή δραστηριότητες που διαθέτουν ΣΠΔ σε ισχύ παρατείνεται (για συγκεκριμένα χρόνια) η διάρκεια ισχύος της ΑΕΠΟ τους. Η προώθηση των συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης σε οργανισμούς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, αλλά και η επέκταση των υφιστάμενων συστημάτων έχουν υλοποιηθεί σε πολύ μικρό βαθμό και αποσπασματικά. → Η συστηματοποίηση και καταγραφή δράσεων πρόληψης δεν έχει επιτευχθεί.
Προτεινόμενα μέτρα τομέων προτεραιότητας	
Ειδικά μέτρα του τομέα προτεραιότητας «Απόβλητα Τροφίμων»	
Μέτρα που απευθύνονται σε επιχειρήσεις/βιομηχανίες/υγειονομικές μονάδες	
✓ Δημιουργία, συνέχιση και ολοκλήρωση των υφιστάμενων προγραμμάτων ευαισθητοποίησης επιχειρήσεων σε θέματα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων. ✓ Περαιτέρω προώθηση εθελοντικών συμφωνιών για πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων.	→ Τα προγράμματα που ήταν σε εξέλιξη ολοκληρώθηκαν, ενώ «νέα» προγράμματα άρχισαν να υλοποιούνται τα τελευταία χρόνια. Γενικά, υπάρχει έντονο ερευνητικό ενδιαφέρον για τα απόβλητα τροφίμων τόσο σε εθνικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. → Μέχρι στιγμής οι εθελοντικές συμφωνίες για την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων είναι πολύ λίγες. Στις περισσότερες

Υφιστάμενο ΕΣΣΠΑ	Αξιολόγηση Υλοποίησης Υφιστάμενου Σχεδιασμού
	περιπτώσεις συνάπτονται στο πλαίσιο υλοποίησης ερευνητικών προγραμμάτων και έχουν πιλοτική εφαρμογή.
Μέτρα που απευθύνονται σε καταναλωτές	
✓ Ενίσχυση της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων κατά την αγορά προϊόντων και προσφυγή σε εκστρατείες ευαισθητοποίησης σε θέματα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων. ✓ Εισαγωγή και δράσεις εφαρμογής της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων στην εκπαίδευση. ✓ Προώθηση δωρεών τροφίμων.	→ Δράσεις και εκστρατείες για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των καταναλωτών σε θέματα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων έχουν υλοποιηθεί, αλλά αποσπασματικά και συνήθως στο πλαίσιο υλοποίησης προγραμμάτων ή εορτασμού παγκοσμίων ημερών. → Μέσω του προγράμματος «Οικολογικό Σχολείο», αλλά και μέσω άλλων προγραμμάτων ή πρωτοβουλιών των ιδίων των σχολείων υλοποιούνται δράσεις που σχετίζονται με τη μείωση των αποβλήτων. → Η προώθηση της δωρεάς τροφίμων υλοποιείται μέσω δράσεων ΜΚΟ, Δήμων, ιδρυμάτων, Σωματείων και τοπικών Εκκλησιών, αλλά και πρωτοβουλιών ιδιωτών (π.χ. σουπερμάρκετ, εστιατόρια).
Ειδικά μέτρα του τομέα προτεραιότητας «Χαρτί»	
Μέτρα που απευθύνονται σε επιχειρήσεις/βιομηχανίες	
✓ Δημιουργία, συνέχιση και ολοκλήρωση των υφιστάμενων προγραμμάτων ευαισθητοποίησης επιχειρήσεων σε θέματα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων. ✓ Περαιτέρω προώθηση του οικολογικού σήματος EU-Ecolabel.	→ Τα προγράμματα που ήταν σε εξέλιξη ολοκληρώθηκαν, ενώ «νέα» προγράμματα άρχισαν να υλοποιούνται τα τελευταία χρόνια. → Η περαιτέρω προώθηση του οικολογικού σήματος EU-Ecolabel έχει μείνει αρκετά πίσω.
Μέτρα που απευθύνονται σε καταναλωτές	
✓ Ενίσχυση της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων κατά την αγορά προϊόντων και προσφυγή σε εκστρατείες ευαισθητοποίησης σε θέματα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων. ✓ Εισαγωγή και δράσεις εφαρμογής της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων στην εκπαίδευση. ✓ Προαγωγή της επαναχρησιμοποίησης. ✓ Προώθηση ηλεκτρονικών συναλλαγών, τόσο με το δημόσιο, όσο και με τον ιδιωτικό τομέα.	→ Δράσεις και εκστρατείες για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των καταναλωτών σε θέματα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων έχουν υλοποιηθεί, αλλά αποσπασματικά και συνήθως στο πλαίσιο υλοποίησης προγραμμάτων ή εορτασμού παγκοσμίων ημερών. → Μέσω του προγράμματος «Οικολογικό Σχολείο», αλλά και μέσω άλλων προγραμμάτων ή πρωτοβουλιών των ιδίων των σχολείων υλοποιούνται δράσεις που σχετίζονται με τη μείωση των αποβλήτων. → Οι δράσεις επαναχρησιμοποίησης αφορούν κυρίως τα βιβλία για τα οποία πραγματοποιούνται κάθε χρόνο σε αρκετές περιοχές της χώρας παζάρια, ενώ γίνονται και δωρεές σε δανειστικές βιβλιοθήκες. → Οι ηλεκτρονικές συναλλαγές τόσο με τον δημόσιο όσο και με τον ιδιωτικό τομέα, γίνονται καθημερινά (π.χ. e-bill, e-banking, TAXISnet, e-syntagografisi, e-Παράβολο, e-ΕΦΚΑ) και το τελευταίο διάστημα έχουν επεκταθεί σχεδόν σε όλο το φάσμα των καθημερινών συναλλαγών, καθώς πέρα από δράση πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων, αποτελούν και μέτρο περιορισμού της εξάπλωσης της πανδημίας COVID-19.
Ειδικά μέτρα του τομέα προτεραιότητας «Υλικά/Απόβλητα Συσκευασιών» (ΑΣ)	
✓ Προώθηση της περιβαλλοντικής έρευνας/καινοτόμες πληροφορίες/πρόσβαση στην περιβαλλοντική πληροφόρηση με έμφαση στην πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων.	→ Η ανάπτυξη της τεχνολογίας, για την αποφυγή της σπατάλης πόρων, και η διάχυση της έχουν υλοποιηθεί σε πολύ μικρό βαθμό και αποσπασματικά. Θα πρέπει να προωθηθεί και να στηριχθεί περισσότερο.
Μέτρα που απευθύνονται σε επιχειρήσεις/βιομηχανίες	
✓ Διάχυση πληροφορίας για τον οικολογικό σχεδιασμό και την αποφυγή της σπατάλης	→ Ο οικολογικός σχεδιασμός των προϊόντων βρίσκεται ακόμα σε πρώιμο στάδιο.

Υφιστάμενο ΕΣΣΠΑΔ	Αξιολόγηση Υλοποίησης Υφιστάμενου Σχεδιασμού
πόρων κατά τον σχεδιασμό των προϊόντων - περαιτέρω ενθάρρυνση του οικολογικού σχεδιασμού μέσω των δημοσίων συμβάσεων. ✓ Δημιουργία, συνέχιση και ολοκλήρωση των υφιστάμενων προγραμμάτων ευαισθητοποίησης επιχειρήσεων σε θέματα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων. ✓ Περαιτέρω προώθηση εθελοντικών συμφωνιών για πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων. ✓ Προώθηση συμφωνιών με τη βιομηχανία και το εμπόριο. ✓ Προώθηση ενσωμάτωσης των περιβαλλοντικών κριτηρίων και των κριτηρίων πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων σε δημοπρασίες και συμβάσεις.	→ Τα προγράμματα που ήταν σε εξέλιξη ολοκληρώθηκαν, ενώ «νέα» προγράμματα άρχισαν να υλοποιούνται τα τελευταία χρόνια. → Η περαιτέρω προώθηση εθελοντικών συμφωνιών για την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων και η προώθηση συμφωνιών με τη βιομηχανία και το εμπόριο έχουν μείνει αρκετά πίσω. → Έχει ολοκληρωθεί η διαβούλευση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την προώθηση των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων (2020 - 2023), το οποίο αφορά σε όλα τα είδη δημοσίων συμβάσεων (προμήθεια αγαθών, παροχή υπηρεσιών και δημόσια έργα).
Μέτρα που απευθύνονται σε καταναλωτές	
✓ Οικονομικά μέσα για μείωση ποσοτήτων πλαστικών τσαντών μιας χρήσης. ✓ Ενίσχυση της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων κατά την αγορά προϊόντων και προσφυγή σε εκστρατείες ευαισθητοποίησης σε θέματα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων. ✓ Προαγωγή της επαναχρησιμοποίησης.	→ Η Ελλάδα έχει υιοθετήσει συγκεκριμένα μέτρα για τις πλαστικές σακούλες μεταφοράς με τον Ν. 4496/2017 και την ΚΥΑ 18036/952/2017. Οι πλαστικές σακούλες μεταφοράς υπόκειται σε περιβαλλοντικό τέλος, το οποίο αποδίδεται στο κράτος και «επιστρέφεται» στον πολίτη μέσω συγκεκριμένων ενεργειών που λαμβάνει η πολιτεία. Περαιτέρω με τις διατάξεις του Ν. 4685/2020 το μέτρο επεκτάθηκε και σε σακούλες μεγαλύτερου πάχους των 50 μm. → Δράσεις και εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των καταναλωτών έχουν υλοποιηθεί και υλοποιούνται, κυρίως μέσω προγραμμάτων ή/και δράσεων (π.χ. LIFE+, EWWR). → Η νομοθεσία υποχρεώνει τους εμπόρους να διαθέτουν επαναχρησιμοποιούμενες τσάντες μεταφοράς, ώστε να επιλέγονται από τους καταναλωτές αντί των πλαστικών σακουλών μιας χρήσης. Επίσης, αρκετοί Δήμοι σε συνεργασία με αρμόδιους φορείς (π.χ. ΕΟΑΝ) έχουν υλοποιήσει και υλοποιούν πιλοτικά προγράμματα διανομής τσαντών πολλαπλών χρήσεων στους δημότες τους.
Ειδικά μέτρα του τομέα προτεραιότητας «Ηλεκτρικός και Ηλεκτρονικός Εξοπλισμός (ΗΗΕ)/Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού»(ΑΗΗΕ)	
✓ Προώθηση ενσωμάτωσης των περιβαλλοντικών κριτηρίων και των κριτηρίων πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων σε δημοπρασίες και συμβάσεις (Στο πλαίσιο δημοσίων και εταιρικών προμηθειών εισάγονται κριτήρια πρόληψης δημιουργίας ΑΗΗΕ μέσω της προώθησης της επαναχρησιμοποίησης του ΗΗΕ). ✓ Προαγωγή της επαναχρησιμοποίησης (Η επαναχρησιμοποίηση των ΑΗΗΕ θα προωθηθεί μέσω εκστρατειών ενημέρωσης και της διανομής μεταχειρισμένων προϊόντων μέσω συνεργασίας Δήμων και	→ Έχει ολοκληρωθεί η διαβούλευση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την προώθηση των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων (2020 - 2023). Μεταξύ των άλλων για την προμήθεια ηλεκτρονικών υπολογιστών και οθονών προβλέπεται η κατ' ελάχιστον εγγύηση δύο ετών που καλύπτει την επισκευή ή αντικατάσταση, τη συνεχή διαθεσιμότητα ανταλλακτικών και τον σχεδιασμό με γνώμονα τη δυνατότητα επισκευής. → Στο πλαίσιο υλοποίησης ερευνητικού προγράμματος έχουν υλοποιηθεί δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης και έχουν δημιουργηθεί δύο κέντρα διαλογής και ταξινόμησης παλιών ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών συσκευών (στις Περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας), που μπορούν να επισκευαστούν και να επαναχρησιμοποιηθούν. Υπάρχει προηγούμενο συνεργασίας Δήμων και ΜΚΟ στο πλαίσιο του Εθνικού Δικτύου Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης, όμως δεν

Υφιστάμενο ΕΣΣΠΔΑ	Αξιολόγηση Υλοποίησης Υφιστάμενου Σχεδιασμού
ΜΚΟ αξιοποιώντας, εκτός των άλλων, και τα Πράσινα Σημεία/ΚΑΕΔΙΣΠ). ✓ Προώθηση κέντρων επαναχρησιμοποίησης και επιδιόρθωσης.	είναι γνωστά τα όποια αποτελέσματα (π.χ. ποσότητες ΗΗΕ που διανεμήθηκαν). → Αυτή τη στιγμή λειτουργούν στην Ελλάδα ιδιωτικά κέντρα επαναχρησιμοποίησης και επιδιόρθωσης, καθώς και δύο RepairCafes, το ένα στην Πάτρα και το άλλο στη Λευκάδα, με σκοπό την επαναχρησιμοποίηση και επιδιόρθωση, μεταξύ άλλων και ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών συσκευών. Υπάρχει, όμως, πρόβλημα βιωσιμότητας και τα κέντρα αυτά θα πρέπει να προσφέρουν ανταγωνιστικότερες υπηρεσίες και τιμές σε σχέση με την υπάρχουσα αγορά.
Προτεινόμενα μέτρα εκτός τομέων προτεραιότητας	
Αστικά Στερεά Απόβλητα (ΑΣΑ)	
Μέτρα που απευθύνονται σε επιχειρήσεις	
✓ Παροχή συμβουλών στις επιχειρήσεις από δημόσιους φορείς σχετικά με τις δυνατότητες πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων. ✓ Δημιουργία, συνέχιση και ολοκλήρωση των υφιστάμενων προγραμμάτων ευαισθητοποίησης επιχειρήσεων σε θέματα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων. ✓ Περαιτέρω προώθηση εθελοντικών συμφωνιών για πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων. ✓ Περαιτέρω προώθηση οικολογικού σήματος EU-Ecolabel. ✓ Προώθηση συμφωνιών με τη βιομηχανία και το εμπόριο. ✓ Περαιτέρω προώθηση ενσωμάτωσης των περιβαλλοντικών κριτηρίων και των κριτηρίων πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων σε δημοπρασίες και συμβάσεις. ✓ Προαγωγή της επαναχρησιμοποίησης ή/και επιδιόρθωσης.	→ Παροχή συμβουλών στις επιχειρήσεις από δημόσιους φορείς σχετικά με την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων έχει γίνει σε μικρό βαθμό, αποσπασματικά και για συγκεκριμένους κλάδους, κυρίως μέσω προγραμμάτων/δράσεων (π.χ. προγράμματα LIFE) που υλοποιούνται. → Τα προγράμματα που ήταν σε εξέλιξη ολοκληρώθηκαν, ενώ «νέα» προγράμματα άρχισαν να υλοποιούνται τα τελευταία χρόνια. → Η περαιτέρω προώθηση του οικολογικού σήματος EU-Ecolabel και η προώθηση συμφωνιών με τη βιομηχανία και το εμπόριο έχουν μείνει αρκετά πίσω. → Έχει ολοκληρωθεί η διαβούλευση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την προώθηση των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων (2020 - 2023).
Μέτρα που απευθύνονται σε καταναλωτές	
✓ Εισαγωγή των Συστημάτων «Πληρώνω όσο πετάω» στην Ελλάδα. ✓ Ενίσχυση της πρόληψης αποβλήτων κατά την αγορά προϊόντων και εκστρατείες ευαισθητοποίησης σε θέματα πρόληψης. ✓ Εισαγωγή και δράσεις εφαρμογής της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων στην εκπαίδευση. ✓ Περαιτέρω προώθηση οικολογικού σήματος EU-Ecolabel. ✓ Προαγωγή της επαναχρησιμοποίησης ή/και επιδιόρθωσης. ✓ Προώθηση κέντρων επαναχρησιμοποίησης και επιδιόρθωσης.	→ Μέχρι σήμερα το σύστημα ΠΟΠ έχει εφαρμοστεί στην Ελλάδα μόνο σε πιλοτικό επίπεδο, στο πλαίσιο υλοποίησης προγραμμάτων/δράσεων. → Δράσεις για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των καταναλωτών σε θέματα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων έχουν υλοποιηθεί, αλλά αποσπασματικά και συνήθως στο πλαίσιο υλοποίησης προγραμμάτων ή εορτασμού παγκοσμίων ημερών. → Μέσω του προγράμματος «Οικολογικό Σχολείο», αλλά και μέσω άλλων προγραμμάτων ή πρωτοβουλιών των ιδίων των σχολείων υλοποιούνται δράσεις που σχετίζονται με τη μείωση των αποβλήτων. → Η περαιτέρω προώθηση του οικολογικού σήματος EU-Ecolabel έχει μείνει αρκετά πίσω. → Αυτή τη στιγμή λειτουργούν στην Ελλάδα δύο RepairCafes, το ένα στην Πάτρα και το άλλο στη Λευκάδα, με σκοπό την επαναχρησιμοποίηση και επιδιόρθωση.
Απόβλητα Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ)	

Υφιστάμενο ΕΣΣΠΔΑ	Αξιολόγηση Υλοποίησης Υφιστάμενου Σχεδιασμού
✓ Προώθηση της περιβαλλοντικής έρευνας/καινοτόμες πληροφορίες/πρόσβαση στην περιβαλλοντική πληροφόρηση με έμφαση στην πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων. ✓ Διάχυση πληροφορίας για τον οικολογικό σχεδιασμό και την αποφυγή της σπατάλης πόρων κατά τον σχεδιασμό των προϊόντων. Περαιτέρω ενθάρρυνση του οικολογικού σχεδιασμού μέσω των δημοσίων συμβάσεων. ✓ Παροχή συμβουλών στις επιχειρήσεις από δημόσιους φορείς σχετικά με τις δυνατότητες πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων. ✓ Δημιουργία, συνέχιση και ολοκλήρωση των υφιστάμενων προγραμμάτων ευαισθητοποίησης επιχειρήσεων σε θέματα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων. ✓ Περαιτέρω προώθηση εθελοντικών συμφωνιών για πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων. ✓ Προώθηση συμφωνιών με τη βιομηχανία και το εμπόριο. ✓ Προώθηση ενσωμάτωσης των περιβαλλοντικών κριτηρίων και των κριτηρίων πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων σε δημοπρασίες και συμβάσεις. ✓ Προαγωγή της επαναχρησιμοποίησης ή/και επιδιόρθωσης.	→ Η ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογιών και τεχνικών χαμηλής παραγωγής αποβλήτων, καθώς και η διάχυσή τους έχουν υλοποιηθεί σε πολύ μικρό βαθμό και αποσπασματικά. Θα πρέπει να προωθηθούν και να στηριχθούν από το κράτος περισσότερο. → Ο οικολογικός σχεδιασμός και η επαναχρησιμοποίηση των δομικών υλικών βρίσκονται ακόμα σε πρώιμο στάδιο, ενώ η βάση δεδομένων για τα δομικά υλικά δεν έχει ακόμα υλοποιηθεί. → Πρόσφατα εκπονήθηκε μελέτη για τη βελτίωση του πλαισίου διαχείρισης Αποβλήτων Εκσκαφών, Κατασκευών & Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ) στην Ελλάδα. → Η περαιτέρω προώθηση εθελοντικών συμφωνιών για πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων και η προώθηση συμφωνιών με τη βιομηχανία και το εμπόριο έχουν μείνει αρκετά πίσω.
Βιομηχανικά απόβλητα (ΒΜΕΑ/ΒΕΑ)	
✓ Κατάρτιση των αρχών αδειοδότησης ώστε να λαμβάνουν υπόψη την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων. ✓ Προώθηση της ομοιόμορφης εφαρμογής της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και σε εγκαταστάσεις που δεν υπάγονται στην Οδηγία 2010/75/ΕΕ (Οδηγία για τις βιομηχανικές εκπομπές): Σχεδιασμός προγράμματος – κορμού που θα περιλαμβάνει εκπόνηση εγχειριδίων πρόληψης με ΒΔΤ, εσωτερικούς κανονισμούς, εργαλεία αυτοελέγχου κ.λπ. ✓ Παροχή συμβουλών στις επιχειρήσεις από δημόσιους φορείς σχετικά με τις δυνατότητες πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων. ✓ Προώθηση βιομηχανικής συμβίωσης. ✓ Περαιτέρω προώθηση εθελοντικών συμφωνιών για πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων.	→ Με τη θέσπιση της ΚΥΑ 36060/2013 (σε εφαρμογή της Οδηγίας 2010/75/ΕΕ), οι αδειοδοτούσες αρχές εφαρμόζουν τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές (ΒΔΤ) πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων στις διαδικασίες αδειοδότησης των βιομηχανιών. → Παροχή συμβουλών στις επιχειρήσεις από δημόσιους φορείς σχετικά με την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων έχει γίνει σε μικρό βαθμό, αποσπασματικά και για συγκεκριμένους κλάδους, κυρίως μέσω προγραμμάτων/δράσεων (π.χ. LIFE+) που υλοποιούνται. → Συνέργειες μεταξύ βιομηχανικών εγκαταστάσεων για συνεπεξεργασία/αξιοποίηση των βιομηχανικών αποβλήτων με στόχο να μειωθούν οι ποσότητες που καταλήγουν για διάθεση και να ανακτηθούν αξιοποιήσιμα υλικά δεν έχουν ακόμα επιτευχθεί, η δε εισαγωγή Βέλτιστων Διαθέσιμων Τεχνικών (ΒΔΤ) στην παραγωγική διαδικασία των βιομηχανιών (που δεν υπάγονται στην Οδηγία 2010/75/ΕΕ) για πρόληψη/μείωση της παραγωγής βιομηχανικών αποβλήτων είναι ακόμα σε πρώιμο στάδιο. → Η περαιτέρω προώθηση εθελοντικών συμφωνιών απευθύνεται (κυρίως) στις επιχειρήσεις/βιομηχανίες τροφοίμων.

Παρά τις δράσεις πρόληψης παραγωγής αποβλήτων που έχουν λάβει και λαμβάνουν χώρα, και παρουσιάστηκαν αναλυτικά προηγουμένως, προκύπτει σαφώς ότι υπάρχουν μεγάλα περιθώρια βελτίωσης σε όλους τους τομείς. Σύμφωνα με την επικαιροποιημένη το 2019 Έκθεση Κατάστασης Περιβάλλοντος της Ελλάδας του Εθνικού Κέντρου Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης, η παραγωγή αστικών στερεών αποβλήτων ανηγμένη σε όρους ΑΕΠ είναι κατά πολύ μεγαλύτερη σε σχέση με την ΕΕ και ανέρχεται στους 28,9 t/εκατ. € ΑΕΠ/έτος το 2017, ενώ η αντίστοιχη στην ΕΕ είναι 17,5 t/εκατ. € ΑΕΠ/έτος.

Ειδικότερα για τα απόβλητα τροφίμων, απαιτείται να ενταθούν οι ενέργειες, καθώς η χώρα μας κατέχει την 4^η θέση στη σπατάλη τροφίμων στην Ευρώπη. Πιο συγκεκριμένα και σύμφωνα με στοιχεία του IOBE, σε κάθε Έλληνα αντιστοιχούν κατά μέσο όρο περί τα 196 κιλά τροφίμων που σπαταλούνται σε ετήσια βάση, ενώ η σπατάλη τροφίμων συνυπάρχει, δυστυχώς, με υψηλά επίπεδα επισιτιστικής ανασφάλειας (1,4 εκατ. άτομα, 12,9% του πληθυσμού της χώρας, 2015).

Επιπλέον, επισημαίνεται η έλλειψη ολοκληρωμένης και συστηματικής καμπάνιας ευαισθητοποίησης του πληθυσμού που είχε ως αποτέλεσμα την ελλιπή ενημέρωση και την επαγόμενη μη ενεργό συμμετοχή των πολιτών στη πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων. Όμως, χωρίς την ενεργό συμμετοχή των πολιτών η επίτευξη των στόχων της πρόληψης δεν είναι δυνατή.

Συνοψίζοντας, οι ενέργειες που έχουν υλοποιηθεί έως σήμερα προς την κατεύθυνση της πρόληψης έχουν αποσπασματικό χαρακτήρα, δεν έχει αποτιμηθεί το αποτέλεσμα αυτών ενώ έχουν υλοποιηθεί, σε μικρό βαθμό, μέτρα και δράσεις σχετικά με την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων στη χώρα. Επισημαίνεται πάντως ότι τα τελευταία δύο χρόνια έγιναν νομοθετικές ρυθμίσεις με στόχο τον περαιτέρω περιορισμό της πλαστικής σακούλας μεταφοράς, ενσωματώθηκε νωρίτερα από την προβλεπόμενη προθεσμία η Οδηγία 2019/904 στο εθνικό δίκαιο με σκοπό τη μείωση της κατανάλωσης και την απαγόρευση ορισμένων πλαστικών μιας χρήσης (Ν. 4736/2020), ενώ έχει παραχθεί και διανεμηθεί από το ΥΠΕΝ ενημερωτικό υλικό στην Τοπική Αυτοδιοίκηση που απευθύνεται στους Δήμους, αλλά και στους πολίτες για την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων. Η πρόληψη θα πρέπει να αποτελέσει εμπράκτως την κορυφαία προτεραιότητα στην Εθνική Στρατηγική για την ορθολογική και αειφόρο διαχείριση των αποβλήτων.

2 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

2.1 ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Στο πλαίσιο της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα, όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία (ΕΕ) 2018/851, τα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν την υποχρέωση να εκπονούν προγράμματα για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων στα οποία περιλαμβάνονται, κατ' ελάχιστο, μέτρα τα οποία συμβάλλουν στην πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων, όπως καθορίζονται στο άρθρο 9 παράγραφος 1. Ο στόχος και τα μέτρα αυτά αποσκοπούν στην αποσύνδεση της σχέσης μεταξύ οικονομικής ανάπτυξης και περιβαλλοντικών επιπτώσεων που συνδέονται με την παραγωγή αποβλήτων.

Το επικαιροποιημένο Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων αφορά στην πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων στα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις και απευθύνεται σε μια ευρεία ομάδα εμπλεκόμενων μερών της εφοδιαστικής αλυσίδας, που περιλαμβάνει τους παραγωγούς προϊόντων, τους οικονομικούς παράγοντες και τους πολίτες/καταναλωτές.

Επίσης, στο πλαίσιο των γενικών στόχων που αυτό καλείται να υιοθετήσει αναφορικά με:

- ✓ τη μείωση της ποσότητας των αποβλήτων
- ✓ τη μείωση των αρνητικών συνεπειών των παραγόμενων αποβλήτων
- ✓ τη μείωση της περιεκτικότητας των υλικών και προϊόντων σε επικίνδυνες ουσίες,

το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων 2020-2030, αναφέρεται σε και περιλαμβάνει τις ακόλουθες κατηγορίες μη επικίνδυνων και επικίνδυνων αποβλήτων:

- ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΑΣΤΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ
 - ο Αστικά Στερεά Απόβλητα (ΑΣΑ)
 - ο Ιλύες αστικού τύπου
- ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ (μη συμπεριλαμβανομένων όσων εντάσσονται στην εναλλακτική διαχείριση ή σε άλλες κατηγορίες):
 - ο Βιομηχανικά μη επικίνδυνα απόβλητα (ΒΜΕΑ)
 - ο Βιομηχανικά επικίνδυνα απόβλητα (ΒΕΑ)
- ΓΕΩΡΓΟΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ
- ΛΟΙΠΑ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ
 - ο Απόβλητα που περιέχουν αμίαντο
 - ο Απόβλητα συσκευασιών επικίνδυνων ουσιών

- ο Απόβλητα που περιέχουν πολυχλωριωμένα διφαινύλια/τριφαινύλια (PCB/PCT)
- ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΕΚΣΚΑΦΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ (ΑΕΚΚ)
- ΛΟΙΠΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΟΥ ΕΜΠΙΠΤΟΥΝ ΣΤΗΝ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ
 - ο Απόβλητα (Λιπαντικών) Ελαίων (ΑΕ)
 - ο Οχήματα Τέλους Κύκλου Ζωής (ΟΤΚΖ)
 - ο Απόβλητα Συσσωρευτών Οχημάτων και Βιομηχανίας (ΑΣΟΒ)
 - ο Απόβλητα Ηλεκτρικού Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού (ΑΗΗΕ)
 - ο Μεταχειρισμένα Ελαστικά Οχημάτων (ΜΕΟ)
- ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ (ΕΑΥΜ)
 - ο Επικίνδυνα Απόβλητα Αμιγώς Μολυσματικά (ΕΑΑΜ)
 - ο Μικτά Επικίνδυνα Απόβλητα (ΜΕΑ)
 - ο Άλλα Επικίνδυνα Απόβλητα (ΑΕΑ)

2.2 ΡΕΥΜΑΤΑ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, 27 χώρες έχουν εκπονήσει μέχρι σήμερα Σχέδιο Πρόληψης και στις περισσότερες από αυτές (>50%), εξετάστηκαν τα ακόλουθα ρεύματα αποβλήτων:

- ο Αστικά στερεά απόβλητα
- ο Βιομηχανικά απόβλητα - Απόβλητα μεταποίησης
- ο Επικίνδυνα απόβλητα
- ο Απόβλητα εκσκαφών κατασκευών και κατεδαφίσεων
- ο Απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού/μπαταριών,

καθώς και τα ακόλουθα υπορεύματα αποβλήτων:

- ο Τρόφιμα/Οργανικά απόβλητα
- ο Απόβλητα συσκευασίας
- ο Χαρτί/Χαρτόνι
- ο Ογκώδη απόβλητα.

Στην Ελλάδα, στο επικαιροποιημένο Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων, γίνεται ειδική μνεία στα ρεύματα αποβλήτων προτεραιότητας που παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα, για τον καθορισμό των οποίων ελήφθησαν υπόψη τόσο η αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στη χώρα όσο και οι ανωτέρω τάσεις που επικρατούν στην ΕΕ στον τομέα της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων:

Κατηγορία αποβλήτων	Ορισμός/Περιγραφή ρεύματος
Απόβλητα τροφίμων	Σύμφωνα με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα, όπως τροποποιήθηκε με την 2018/851, και την παρ. 4 ^α του άρθρου 3 του ν.

Κατηγορία αποβλήτων	Ορισμός/Περιγραφή ρεύματος
	4819/2021 ως απόβλητα τροφίμων νοούνται όλα τα τρόφιμα, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τα οποία έχουν καταστεί απόβλητα.
Χαρτί	Το χαρτί αποτελεί τμήμα των ανακυκλώσιμων υλικών (ΑΥ), τα οποία είναι υπορεύμα των συλλεγόμενων αστικών στερεών αποβλήτων (ΑΣΑ). Μπορεί να διαχωρίζεται σε τρεις ποιότητες, από τις οποίες μπορεί να μετατραπεί ξανά σε χαρτοπολτό και να παρασκευαστεί εκ νέου ανακυκλωμένο χαρτί, χαρτόνι και άλλα προϊόντα που έχουν ως βάση το χαρτί.
Υλικά/Απόβλητα Συσκευασίας (ΑΣ)	Τα απόβλητα συσκευασίας (κωδικός ΕΚΑ 15 01) περιλαμβάνουν κάθε συσκευασία ή υλικό συσκευασίας που καλύπτεται από τον ορισμό των αποβλήτων του άρθρου 3 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ. Διευκρινίζεται ότι στα απόβλητα συσκευασίας των ΑΣΑ συμπεριλαμβάνονται και τα βιομηχανικά και εμπορικά απόβλητα συσκευασίας (ΒΕΑΣ).
Ειδικές κατηγορίες πλαστικών προϊόντων/αποβλήτων	<u>Πλαστικά Προϊόντα Μίας Χρήσης (ΠΜΧ) (Οδηγία 2019/904/ΕΕ – Ν. 4736/2020):</u> Ως πλαστικό προϊόν μίας χρήσης ορίζεται το προϊόν που κατασκευάζεται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει από πλαστική ύλη και το οποίο δεν έχει μελετηθεί, σχεδιαστεί ή διατεθεί στην αγορά, προκειμένου να εκπληρώσει κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής του πολλαπλές διαδρομές ή επιστροφές, με επιστροφή στον παραγωγό για επαναπλήρωση ή επαναχρησιμοποίηση για τον ίδιο σκοπό για τον οποίο σχεδιάστηκε. <u>Πλαστικές Σακούλες Μεταφοράς (ΠΣΜ):</u> Σύμφωνα με το άρθρο 2 της ΚΥΑ 180036/952/2017 (ΦΕΚ 2812/Β/10-8-2017), όπως ορίζεται στο άρθρο 1, παρ.1 της Οδηγίας 2015/720/ΕΕ, η έννοια της πλαστικής σακούλας μεταφοράς υπάγεται ευρύτερα στην έννοια της συσκευασίας, και περιλαμβάνει τις ακόλουθες κατηγορίες: ✓ «πλαστικές σακούλες μεταφοράς»: σακούλες μεταφοράς με ή χωρίς λαβή, από πλαστικό υλικό, οι οποίες διατίθενται στους καταναλωτές στο ταμείο του σημείου πώλησης εμπορευμάτων ή προϊόντων. Οι πλαστικές σακούλες μεταφοράς υπάγονται ευρύτερα στην έννοια της συσκευασίας, όπως ορίζεται στην παρ. 1 (περ. γ) του άρθρου 77 του Ν. 4819/2021, όπως εκάστοτε ισχύει, ✓ «λεπτές πλαστικές σακούλες μεταφοράς»: πλαστικές σακούλες μεταφοράς με πάχος τοιχώματος μικρότερο των 50 μικρών (μm), ✓ «πολύ λεπτές πλαστικές σακούλες μεταφοράς»: πλαστικές σακούλες μεταφοράς με πάχος τοιχώματος μικρότερο από 15 μικρά (μm) που απαιτούνται για λόγους υγιεινής ή παρέχονται ως πρωτογενής συσκευασία χύδην τροφίμων, όταν η χρήση τους συμβάλλει στην αποφυγή σπατάλης τροφίμων, ✓ «οξο-διασπώμενες πλαστικές σακούλες μεταφοράς»: πλαστικές σακούλες μεταφοράς από πλαστικό υλικό το οποίο περιλαμβάνει πρόσθετα που, μέσω οξειδωσης, οδηγούν στη διάσπαση του πλαστικού υλικού σε μικρο-τμήματα ή σε χημική αποσύνθεση, ✓ «επαναχρησιμοποιήσιμες σακούλες ή τσάντες μεταφοράς»: οι πλαστικές σακούλες μεταφοράς εμπορευμάτων ή προϊόντων με πάχος τοιχώματος μεγαλύτερο ή ίσο των 50 μικρών (μm), που είναι

Κατηγορία αποβλήτων	Ορισμός/Περιγραφή ρεύματος
	κατασκευασμένες σύμφωνα με το πρότυπο UNE 53942 ή άλλο ισοδύναμο πρότυπο, καθώς επίσης οι πλαστικές σακούλες/τσάντες μεταφοράς εμπορευμάτων ή προϊόντων με μεγαλύτερες διαστάσεις από αυτές που καλύπτει το ανωτέρω πρότυπο και οι τσάντες από κάθε άλλο είδος υλικού, που έχουν σχεδιασθεί με σκοπό την επαναχρησιμοποίησή τους (σακούλες ή τσάντες πολλαπλών χρήσεων). Οι επαναχρησιμοποιήσιμες σακούλες ή τσάντες μεταφοράς υπάγονται ευρύτερα στην έννοια της συσκευασίας σύμφωνα με την παρ. 1 (περ. γ) του άρθρου 77 του ν. 4819/2021. ✓ «βιοαποδομήσιμες (ή βιοαποικοδομήσιμες)/λιπασματοποιήσιμες πλαστικές σακούλες μεταφοράς»: οι πλαστικές σακούλες μεταφοράς οι οποίες, στο πλαίσιο τήρησης των απαιτήσεων των υποπερ. γγ' και γδ' της περ. γ' της πα. 1 του άρθρου 87 του ν. 4819/2021, υπόκεινται σε ανακύκλωση μέσω βιοαποδόμησης ή λιπασματοποίησης, σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Πρότυπο ΕΛΟΤ EN 13432 «Απαιτήσεις για συσκευασία ανακτήσιμη μέσω λιπασματοποίησης και βιοαποικοδόμησης - Σχήμα δοκιμής και κριτήρια αξιολόγησης για την τελική αποδοχή της συσκευασίας» ή με άλλο ευρωπαϊκό πρότυπο.
Απόβλητα Ηλεκτρικού Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού (ΑΗΗΕ) οικιακής προέλευσης	Τα ΑΗΗΕ που εμπεριέχονται στο ρεύμα των ΑΣΑ είναι τα ΑΗΗΕ οικιακής προέλευσης, τα οποία σύμφωνα με την ΚΥΑ 23615/651/Ε.103/2014 (Β' 1184) ορίζονται ως τα ΑΗΗΕ που προέρχονται από νοικοκυριά και από εμπορικές, βιομηχανικές, ιδρυματικές και άλλες πηγές, η φύση και η ποσότητα των οποίων είναι παρόμοιες με εκείνες των ΑΗΗΕ που προέρχονται από νοικοκυριά. Τα απόβλητα από ΗΗΕ, που ενδέχεται να χρησιμοποιείται τόσο από ιδιωτικά νοικοκυριά όσο και από χρήστες πλην των ιδιωτικών νοικοκυριών, θεωρούνται σε κάθε περίπτωση ΑΗΗΕ οικιακής προέλευσης.
Ειδικές κατηγορίες αστικών αποβλήτων	Απόβλητα κλωστοϋφαντουργίας: Ως κλωστοϋφαντουργικά απόβλητα νοούνται τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, όπως αυτά ορίζονται στον Κανονισμό 1007/2011, και τα οποία έχουν καταστεί απόβλητα, όπως τα απόβλητα ορίζονται στο άρθρο 3 παρ. 1 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ. Ογκώδη απόβλητα: Τα ογκώδη απόβλητα που εμπεριέχονται στο ρεύμα των ΑΣΑ περιλαμβάνουν ένα ευρύτατο φάσμα αποβλήτων, κυρίως έπιπλα, στρώματα, μεγάλα παιχνίδια, βαλίτσες, ποδήλατα, χαλιά, καρότσια. Στο παρόν Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων, καλύπτεται η κατηγορία των επίπλων.

Κατηγορία αποβλήτων	Ορισμός/Περιγραφή ρεύματος
Βιομηχανικά Απόβλητα (ΒΑ)	Βιομηχανικά Μη Επικίνδυνα Απόβλητα (ΒΜΕΑ): Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται όλα τα μη επικίνδυνα κατάλοιπα και υπολείμματα, τα οποία προκύπτουν κατά την παραγωγική διαδικασία στις βιομηχανικές εγκαταστάσεις της χώρας και τα οποία ο κάτοχός τους προτίθεται ή υποχρεούται να απορρίψει. Το βασικό τους χαρακτηριστικό είναι η πηγή παραγωγής τους, ήτοι μία βιομηχανική εγκατάσταση και όχι το είδος τους, καθώς δύναται να περιλαμβάνουν διάφορα ρεύματα αποβλήτων. Οι κύριοι κλάδοι παραγωγής ΒΜΕΑ στην Ελλάδα είναι ο τομέας της παροχής ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού (D) και η παραγωγή βασικών μετάλλων, η κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού (C24-C25), η βιομηχανία τροφίμων και ποτοποιίας (C10-C12), η παραγωγή χημικών και φαρμακευτικών προϊόντων και η κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες (C20-C22). Βιομηχανικά Επικίνδυνα Απόβλητα (ΒΕΑ): Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται όλα τα επικίνδυνα κατάλοιπα και υπολείμματα, τα οποία προκύπτουν κατά την παραγωγική διαδικασία στις βιομηχανικές εγκαταστάσεις της χώρας και τα οποία ο κάτοχός τους προτίθεται ή υποχρεούται να απορρίψει. Το βασικό τους χαρακτηριστικό είναι η πηγή παραγωγής τους, ήτοι μία βιομηχανική εγκατάσταση και όχι το είδος τους, καθώς δύναται να περιλαμβάνουν διάφορα ρεύματα αποβλήτων. Οι κύριοι κλάδοι παραγωγής ΒΕΑ στην Ελλάδα είναι η παραγωγή βασικών μετάλλων και η κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού (C24-C25), η παραγωγή οπτάνθρακα (κωκ) και προϊόντων διύλισης πετρελαίου (C19), η παραγωγή χημικών και φαρμακευτικών προϊόντων και η κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες (C20-C22), ο τομέας της παροχής ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού (D) και η κατασκευή Η/Υ, ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων, ηλεκτρολογικού εξοπλισμού, μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού, οχημάτων και λοιπού εξοπλισμού (C26-C30).
Απόβλητα Εκκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ)	Ο ορισμός της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/851 αναφέρεται στα απόβλητα που προέρχονται από κατασκευές και από κατεδαφίσεις. Στο παρόν εξετάζονται τα μη επικίνδυνα υλικά που περιλαμβάνονται στο Κεφάλαιο 17 του ΕΚΑ.

3 ΣΤΟΧΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Οι γενικοί στόχοι που καθορίζονται στο υφιστάμενο Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων (2015-2020), υιοθετούνται και από το Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων.

Επιπλέον υιοθετούνται οι στόχοι της νέας βιομηχανικής στρατηγικής της ΕΕ για την προοδευτική μετάβαση σε ένα βιώσιμο οικονομικό σύστημα, σύμφωνα με το Νέο Σχέδιο Δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Κυκλική Οικονομία (A new Circular Economy Action Plan For a cleaner and more competitive Europe, Brussels, 11.03.2020, European Commission). Συγκεκριμένα:

- ✓ Βελτιστοποίηση του κανονιστικού πλαισίου για μια πολιτική βιώσιμων προϊόντων:
 - ο Θέσπιση ενός ισχυρού και συνεκτικού πλαισίου πολιτικής το οποίο θα καταστήσει συνήθη πρακτική τα βιώσιμα προϊόντα, τις βιώσιμες υπηρεσίες και τα βιώσιμα επιχειρηματικά μοντέλα, μετασχηματίζοντας τα καταναλωτικά πρότυπα, ώστε εξ αρχής να μην παράγονται απόβλητα.
 - ο Εφαρμογή οικολογικού σχεδιασμού- Εφαρμογή κυκλικότητας στις μεθόδους παραγωγής, με παράλληλη προσφορά δυνατοτήτων για έρευνα, καινοτομία και ψηφιοποίηση των πληροφοριών σχετικά με τα προϊόντα.
 - ο Προώθηση της χρήσης ψηφιακών τεχνολογιών για την ιχνηλάτηση, τον εντοπισμό και τη χαρτογράφηση των πόρων.
- ✓ Ενίσχυση της συμμετοχής των καταναλωτών στην κυκλική οικονομία:
 - ο Προώθηση θεσμικού πλαισίου που θέτει τις προϋποθέσεις, προκειμένου οι καταναλωτές να λαμβάνουν γνώσεις σχετικά με τη διάρκεια ζωής, την επισκευασιμότητα, την υποχρέωση παροχής εγχειριδίων επισκευής κ.λπ..
 - ο Διασφάλιση του «δικαιώματος στην επισκευή», όσον αφορά στη διάθεση ανταλλακτικών ή στην πρόσβαση σε υπηρεσίες επισκευής, καθώς και του «δικαιώματος στις υπηρεσίες αναβάθμισης» αναφορικά με τις ΤΠΕ και τα ηλεκτρονικά προϊόντα (κινητά, υπολογιστές ταμπλέτες και φορητοί υπολογιστές).
- ο Δημιουργία αξιακών αλυσίδων βασικών προϊόντων:
 - ο Υιοθέτηση κανονιστικών μέτρων για ηλεκτρονικά προϊόντα και ΤΠΕ όπως κινητά τηλέφωνα, ταμπλέτες και φορητοί υπολογιστές, (εκτυπωτές και μελάνια), έτσι ώστε οι εν λόγω συσκευές να σχεδιάζονται με γνώμονα την ενεργειακή απόδοση, την ανθεκτικότητα, τη δυνατότητα επισκευής, τη δυνατότητα αναβάθμισης, τη συντήρηση, την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση.
 - ο Επανεξέταση των ενωσιακών κανόνων για τους περιορισμούς των επικίνδυνων ουσιών στον ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό και παροχή κατευθυντήριων γραμμών για τη βελτίωση της συνοχής με τη σχετική νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένου του κανονισμού REACH και των απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού.
- ο Ανάπτυξη ισχυρού πλαισίου παρακολούθησης.

ο Δημιουργία συντονισμένων ελέγχων και δράσεων εποπτείας της αγοράς, με στόχο την επιβολή των εφαρμοστέων απαιτήσεων βιωσιμότητας για τα προϊόντα που θα διατίθενται στην αγορά.

Κατά συνέπεια, ο βασικός στόχος του Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων, είναι η ανάπτυξη μιας συντονισμένης προσέγγισης για τη δημιουργία των συνθηκών για μικρότερη κατανάλωση πρώτων υλών και τον μετασχηματισμό των καταναλωτικών προτύπων, με απώτερο σκοπό την επίτευξη της σταδιακής μείωσης στην παραγωγή αποβλήτων. Η αποφυγή αποβλήτων, καθώς και η μείωση της επικινδυνότητας και των περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων μπορούν να επιτευχθούν ουσιαστικά παρέχοντας ανατροφοδότηση και πρότυπα για τους παραγωγούς αυτών, σε συνδυασμό με τη συντονισμένη και στρατηγική συνεργασία όλων των μερών της εφοδιαστικής αλυσίδας και φυσικά με τη συστηματική ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών.

Οι γενικοί ποιοτικοί στόχοι αναλυτικά είναι:

- ο Η προώθηση της κυκλικής κατανάλωσης, η ενημέρωση, η ευαισθητοποίηση και η παροχή εργαλείων στους πολίτες (όπως οδηγοί, μελέτες, τεχνικά πρότυπα) για τη μετάβαση από το γραμμικό σε ένα κυκλικό μοντέλο συμπεριφοράς και κατανάλωσης.
- ο Αξιοποίηση του Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης που προτείνεται στο πλαίσιο του σχεδίου επενδύσεων στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και του προγράμματος InvestEU που θα είναι σε θέση να στηρίξει έργα που εστιάζουν στην κυκλική οικονομία.
- ο Υιοθέτηση στόχων μείωσης των αποβλήτων για συγκεκριμένες ροές, ως μέρος μιας ευρύτερης σειράς μέτρων με στόχο την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων στο πλαίσιο επανεξέτασης της οδηγίας 2008/98/ΕΚ. Η υιοθέτηση θα γίνει μέσω υπουργικών ή κοινών υπουργικών αποφάσεων, οι οποίες θα μεταφέρουν στην εθνική έννομη τάξη τους Κανονισμούς και τις Οδηγίες που προβλέπεται να εκδοθούν από την Ε.Ε. (π.χ. Κανονισμός για τις Μπαταρίες και τους Συσσωρευτές, που βρίσκεται πλέον στην τελική ευθεία για την υιοθέτησή του από τα ευρωπαϊκά όργανα).
- ο Προαγωγή της αντίληψης ότι τα απόβλητα αποτελούν πόρους προς αξιοποίηση στο ευρύτερο πλαίσιο της Κυκλικής Οικονομίας, με ιδιαίτερη έμφαση στα πλαστικά προϊόντα μίας χρήσης, καθώς και στα τρόφιμα.
- ο Ενίσχυση των δράσεων πρόληψης-αποφυγής δημιουργίας αποβλήτων μέσω ολοκληρωμένης και συστηματικής καμπάνιας ευαισθητοποίησης των πολιτών, για τη διασφάλιση της μέγιστης δυνατής συμμετοχής, αλλά και της χρήσης ορθών πρακτικών από το κοινό.
- ο Ανάπτυξη και προώθηση μιας νέας βιομηχανικής στρατηγικής για την ενθάρρυνση της κυκλικότητας στην παραγωγική διαδικασία.
- ο Μέγιστη δυνατή εισαγωγή Βέλτιστων Διαθέσιμων Τεχνικών (ΒΔΤ) στην παραγωγική διαδικασία για πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων και βελτίωση των χαρακτηριστικών των παραγόμενων αποβλήτων.
- ο Ανάπτυξη μεθοδολογιών για την ελαχιστοποίηση της παρουσίας βλαβερών/επικινδύνων για την υγεία ή το περιβάλλον ουσιών σε ανακυκλωμένα υλικά.

- ο Στο πλαίσιο αυτό, αναφέρεται η δημιουργία καινοτομιών της πράσινης χημείας, τις οποίες καλείται να υιοθετήσει η βιομηχανία, για την παραγωγή χημικών προϊόντων με καθαρή τεχνολογία, που σημαίνει μείωση της ρύπανσης, αύξηση της ασφάλειας και αποδοχή από την κοινωνία. Για παράδειγμα, οι πτητικοί οργανικοί διαλύτες (VOCs) και οι χλωριωμένοι διαλύτες, CFC, HCFC, αντικαθίστανται από το υπερκρίσιμο CO₂, το οποίο ανακυκλώνεται και επαναχρησιμοποιείται σε εφαρμογές όπως το οικολογικό στεγνό καθάρισμα, στον καθαρισμό μετάλλων, καθώς και ως καθαριστικό στη βιομηχανία ημιαγωγών.
- ο Η πολιτική και η νομοθεσία της ΕΕ για τα χημικά προϊόντα, ιδίως ο κανονισμός REACH, ενθαρρύνουν τη μετάβαση σε ασφαλή χημικά προϊόντα ήδη από τον σχεδιασμό τους, μέσω της προοδευτικής υποκατάστασης των επικίνδυνων ουσιών με σκοπό την καλύτερη προστασία των πολιτών και του περιβάλλοντος. Επίσης, υπάρχει μια σειρά από νομοθετικές διατάξεις που αφορούν συγκεκριμένα προϊόντα, όπως η οδηγία για την ασφάλεια των παιχνιδιών (2009/48/ΕΚ), ο κανονισμός για τις συσκευασίες τροφίμων, η οδηγία RoHS (για τον περιορισμό της χρήσης ορισμένων επικίνδυνων ουσιών σε ΗΗΕ), και η οδηγία για τον οικολογικό σχεδιασμό (Eco-Design Directive). Στο πλαίσιο λοιπόν του Ευρωπαϊκού Κανονισμού (1907/2006) για την καταχώρηση, αξιολόγηση, αδειοδότηση και τους περιορισμούς των χημικών προϊόντων (Κανονισμός REACH), αρκετοί από αυτούς τους περιορισμούς αφορούν τα παιχνίδια και τα είδη παιδικής φροντίδας, όπως: περιορισμός στη χρήση φθαλικών εστέρων, στη χρήση βενζολίου, στη χρήση αζωχρωστικών και αζωχρωμάτων, και στη χρήση πολυκυκλικών αρωματικών υδρογονανθράκων (PAHs).
- ο Προώθηση της «βιομηχανικής συμβίωσης» με ενδυνάμωση της συνέργειας μεταξύ βιομηχανιών για ανταλλαγή ή/και συνεπεξεργασία αποβλήτων με στόχο τη μεγιστοποίηση της αξιοποίησής τους και τη μείωση των εξαγωγών τους, κάτι που θα συμβάλλει και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.

Επιπλέον, ορίζονται οι ακόλουθοι ποσοτικοί στόχοι:

- ο Απόβλητα τροφίμων:

Τα απόβλητα τροφίμων αποτελούν το κύριο υποπερίσμα των Αστικών Στερεών Αποβλήτων. Επομένως, οποιοσδήποτε στόχος μείωσης της παραγωγής τους θα έχει άμεσο αποτέλεσμα τη μείωση της παραγωγής των ΑΣΑ.

Στρατηγικός στόχος του ΕΠΠΑΔΑ, είναι μείωση μέχρι το 2030 των κατά κεφαλήν παραγόμενων αποβλήτων τροφίμων σε επίπεδο λιανικής πώλησης και καταναλωτή κατά τριάντα τοις εκατό (30%) σε σχέση με τα παραγόμενα απόβλητα τροφίμων το 2022 και μείωση της δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων κατά την πρωτογενή παραγωγή, την επεξεργασία και τη μεταποίηση, το λιανικό εμπόριο και άλλες μορφές διανομής τροφίμων, σε εστιατόρια και υπηρεσίες εστίασης και στα νοικοκυριά, καθώς και των απωλειών τροφίμων κατά μήκος της αλυσίδας παραγωγής και εφοδιασμού.

- ο Πλαστικά Μιας Χρήσης:

Μείωση της κατανάλωσης πλαστικών προϊόντων μιας χρήσης (ΠΜΧ) κατά 30% μέχρι το 2024 και κατά 60% μέχρι το 2026, σε σχέση με το έτος 2022. Οι ποσοτικοί αυτοί στόχοι θα επιτευχθούν πρωτίστως μέσω της χρήσης οικονομικών και φορολογικών κινήτρων/αντικινήτρων, της προώθησης της έρευνας και ανάπτυξης για την παραγωγή καθαρότερων τεχνολογιών, της προώθησης της επαναχρησιμοποίησης και τέλος μέσω της σύναψης εθελοντικών συμφωνιών και της υλοποίησης εκστρατειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης.

Για τα υπόλοιπα **ρεύματα προτεραιότητας**, θεσπίζονται οι ακόλουθοι **ποιοτικοί στόχοι**:

ο Χαρτί:

Ο κύριος στόχος πρόληψης για το ρεύμα προτεραιότητας του χαρτιού, είναι η μείωση της κατανάλωσης χαρτιού, μέσω της υιοθέτησης από το κοινό μιας περισσότερο περιβαλλοντικής συμπεριφοράς αναφορικά με τη χρήση και την κατανάλωσή του, υιοθετώντας έμπρακτα καλές πρακτικές μείωσης και επαναχρησιμοποίησής του. Ο στόχος θα επιτευχθεί πρωτίστως μέσω επικοινωνιακών εργαλείων για την οικολογικά υπεύθυνη κατανάλωση χαρτιού από επιχειρήσεις (π.χ. μείωση έντυπου διαφημιστικού υλικού) και νοικοκυριά (π.χ. ηλεκτρονική αλληλογραφία), την ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησης και της μείωσης της κατανάλωσης (π.χ. εκτυπώσεις διπλής όψευς) και τη συνολικότερη ευαισθητοποίηση όλων των ομάδων-στόχων (π.χ. ενημερωτικό υλικό μέσω ηλεκτρονικών λογαριασμών ΔΕΚΟ).

ο Υλικά/Απόβλητα συσκευασίας:

Αναφορικά με το ρεύμα προτεραιότητας «Υλικά/Απόβλητα συσκευασίας», πρωταρχικό στόχο αποτελεί η πρόληψη της παραγωγής αποβλήτων συσκευασίας και η εξάλειψη ή ελαχιστοποίηση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των συσκευασιών. Επίσης, ενθαρρύνονται η αύξηση του ποσοστού επαναχρησιμοποιήσιμων συσκευασιών που διατίθενται στην αγορά, καθώς και η μείωση της κατανάλωσης πλαστικής σακούλας μεταφοράς.

ο Ειδικές κατηγορίες πλαστικών προϊόντων/αποβλήτων:

- ο Ο κύριος στόχος πρόληψης για το ρεύμα προτεραιότητας «Πλαστικά προϊόντα μιας χρήσης», είναι η πρόληψη και μείωση του αντίκτυπου ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον, ιδίως στο υδάτινο περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία, καθώς και η προώθηση της μετάβασης στην κυκλική οικονομία με καινοτόμα και βιώσιμα επιχειρηματικά μοντέλα, προϊόντα και υλικά, συμβάλλοντας έτσι στην ανάπτυξη της οικονομίας και την αποδοτική λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, όπως ορίζεται και από τον ν. 4736/2020 (Α' 200). Παραδείγματα τέτοιων δράσεων περιλαμβάνουν τη σταδιακή υποχρεωτική χρήση επαναχρησιμοποιήσιμων σκευών σε δημόσιες εκδηλώσεις, τη στροφή των καταναλωτών σε επαναχρησιμοποιήσιμα ή επαναγεμιζόμενα σκεύη και εθελοντικές συμφωνίες στον τομέα της εστίασης και των ξενοδοχείων.
- ο Ο κύριος στόχος πρόληψης για το ρεύμα προτεραιότητας «Πλαστικές σακούλες μεταφοράς» είναι η περαιτέρω μείωση στην πηγή και η πρόληψη της δημιουργίας σχετικών αποβλήτων, καθώς και η μετάβαση σε βιώσιμα μοντέλα καταναλωτικής συμπεριφοράς.

ο Απόβλητα Ηλεκτρικού Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού (ΑΗΗΕ) οικιακής προέλευσης:

Ο κύριος στόχος πρόληψης για το ρεύμα προτεραιότητας «Απόβλητα Ηλεκτρικού Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού» είναι η υλοποίηση στην πράξη του δικαιώματος στην επισκευή και του δικαιώματος στην αναβάθμιση, μέσω της επιδιόρθωσης και επαναχρησιμοποίησης του ηλεκτρικού/ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΗΗΕ) στο μέτρο του δυνατού, ώστε να είναι αξιόπιστη η λειτουργία τους, ιδίου ή παραπλήσιου επιπέδου με καινούργιες συσκευές.

ο Ειδικές κατηγορίες αστικών αποβλήτων:

- ο Ο κύριος στόχος πρόληψης για το υπορεύμα «Ρουχισμός» του ρεύματος των Κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων (Κ/Υ), είναι η ενίσχυση της βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας στον τομέα Κ/Υ παράλληλα με την παροχή ώθησης στην αγορά για βιώσιμα και κυκλικά Κ/Υ προϊόντα, συμπεριλαμβανομένης της επαναχρησιμοποίησης Κ/Υ προϊόντων, της αντιμετώπισης της γρήγορης μόδας και της προώθησης νέων επιχειρηματικών μοντέλων. Τα μέτρα θα περιλαμβάνουν και δράσεις με ισχυρό κοινωνικό αποτύπωμα, για την παροχή ρουχισμού και ειδών κλωστοϋφαντουργίας σε ευπαθείς και ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, με τη στήριξη των ΟΤΑ και των ΜΚΟ.
- ο Ο κύριος στόχος πρόληψης για το υπορεύμα προτεραιότητας «Επιπλα» του ρεύματος των ογκωδών προϊόντων, είναι η μείωση των σχετικών αποβλήτων στην πηγή, μέσω της συστηματικής επιδιόρθωσης και ανακατασκευής (refurbish) και μέσω της δημιουργίας κατάλληλων διαύλων, πλατφορμών, κοινωνικών δικτύων και αγορών για την προώθηση της επαναχρησιμοποίησής τους. Τα μέτρα θα περιλαμβάνουν και δράσεις με ισχυρό κοινωνικό αποτύπωμα, ενώ σημαντικό ρόλο καλούνται να διαδραματίσουν τα αντίστοιχα Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης που θα εγκριθούν, σε συνεργασία με τους ΟΤΑ και τις ΜΚΟ, για την αξιοποίηση της ανακατασκευής μεταχειρισμένων επίπλων με τον βέλτιστο δυνατό κοινωνικό αντίκτυπο.

ο Βιομηχανικά Απόβλητα (ΒΑ):

Ο κύριος στόχος πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων στη βιομηχανία (ρεύμα προτεραιότητας «Βιομηχανικά Απόβλητα») είναι να ενταχθεί στην αντίληψη των βιομηχανικών φορέων η πρόληψη και η συνεπακόλουθη μείωση λειτουργικού κόστους λόγω εξοικονόμησης πρώτων υλών και πόρων για την αποθήκευση/επεξεργασία/διάθεση των αποβλήτων, ούτως ώστε να δημιουργηθεί αντίστοιχη δυναμική που θα υπερβαίνει τη στενή τήρηση των περιβαλλοντικών όρων λειτουργίας των βιομηχανικών εγκαταστάσεων.

ο Απόβλητα Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ):

Ο κύριος στόχος πρόληψης για το ρεύμα προτεραιότητας «Απόβλητα Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων» είναι η μείωση της ποσότητας των παραγόμενων αποβλήτων εκσκαφών, κατασκευών και κατεδαφίσεων στη χώρα, μέσω της μετάβασης του κατασκευαστικού κλάδου προς την κυκλική διαχείριση πόρων και αποβλήτων.

Το ΥΠΕΝ θα καθορίσει ποσοτικούς στόχους πρόληψης για το σύνολο των ΑΣΑ αλλά και για ειδικότερα ρεύματα προϊόντων/υλικών και χρονοδιαγράμματα επίτευξης αυτών, έως 31 Δεκεμβρίου 2022. Για τον σκοπό αυτό θα μεριμνήσει για την εκπόνηση των απαραίτητων

μελετών μεταξύ των άλλων για την ανάπτυξη της μεθοδολογίας που θα χρησιμοποιηθεί για τον καθορισμό των στόχων και τη μέτρηση της επίτευξης αυτών.

4 ΜΕΤΡΑ, ΔΡΑΣΕΙΣ, ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται δέσμες μέτρων/μέτρα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων με βάση:

- ✓ την υφιστάμενη κατάσταση της χώρας,
- ✓ την εθνική νομοθεσία,
- ✓ τις ισχύουσες οδηγίες της ΕΕ,
- ✓ το επικαιροποιημένο ΕΣΔΑ 2020-2030 της χώρας,
- ✓ τις ιδιαίτερες συνθήκες της χώρας,
- ✓ τους τομείς και τα ρεύματα προτεραιότητας,
- ✓ τους στόχους που τέθηκαν για την πρόληψη, καθώς και
- ✓ αντίστοιχα μέτρα άλλων ευρωπαϊκών χωρών,

έτσι ώστε να είναι ευρέως αποδεκτά, αλλά και εφαρμόσιμα/υλοποιήσιμα.

Η απαρίθμηση των μέτρων και δράσεων που αναφέρονται στο παρόν Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης δεν έχει σε καμία περίπτωση περιοριστικό χαρακτήρα, επίκειται δε η περαιτέρω ανάλυση, εξειδίκευση και – όπου και εφόσον απαιτείται – ο περαιτέρω εμπλουτισμός τους στο πλαίσιο του νέου επικαιροποιημένου Επιχειρησιακού Σχεδίου Δράσης για την Κυκλική Οικονομία που βρίσκεται ήδη υπό εκπόνηση.

Τέλος, θα πρέπει να επισημανθεί ότι το παρόν Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης υιοθετείται σε μια ιδιαίτερη χρονική συγκυρία: Σύμφωνα με το Δεύτερο Σχέδιο Δράσης της Επιτροπής, επίκειται η υιοθέτηση σειράς στρατηγικών, πολιτικών και νομοθεσιών, που θα επηρεάσουν καταλυτικά το θεσμικό και πολιτικό πλαίσιο της μετάβασης προς την κυκλική οικονομία (όπως ενδεικτικά, Στρατηγική για το Δομημένο Περιβάλλον, Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τα Υφάσματα, Πρωτοβουλία για την Κυκλικότητα στα Ηλεκτρονικά, αναθεώρηση της νομοθεσίας για τις μπαταρίες και τα ΟΤΚΖ, πλαίσιο για τα βιοδιασπώμενα πλαστικά, προδιαγραφές για τη συσκευασία και τη μείωση της υπερ-συσκευασίας). Για τον λόγο αυτό, το παρόν Πρόγραμμα θέτει τις βάσεις, καθώς και τα ελάχιστα ενδεικτικά απαιτούμενα μέτρα και δράσεις, για την προώθηση της πρόληψης. Με δεδομένη τη δυναμικότητα του αντικειμένου και τη χρονική συγκυρία, τα μέτρα και οι δράσεις του παρόντος θα πρέπει να θεωρούνται ως «βάσεις εκκίνησης», και παρέχεται η δυνατότητα στις αρμόδιες κατά νόμον αρχές, να τις συμπληρώσουν, επεκτείνουν, εξειδικεύσουν, ακόμα και να τις αναθεωρήσουν, αλλά μόνο επί τω αυστηρότερο, είτε στο πλαίσιο επιχειρησιακών στρατηγικών, είτε στο πλαίσιο επιχειρησιακών σχεδίων για ειδικά ρεύματα, πάντα με σκοπό την ενίσχυση της πρόληψης, την επιτάχυνση της μετάβασης προς την κυκλική οικονομία και πάντα σε πλήρη συμφωνία και εναρμόνιση με τις αντίστοιχες πολιτικές, νομοθεσίες, πρότυπα και κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ως συνολικοί δείκτες για την πρόληψη δημιουργίας αστικών αποβλήτων τίθενται:

- % μείωση της παραγωγής ΑΣΑ ανά κάτοικο σε ετήσια βάση – λαμβάνεται υπόψη ο ισοδύναμος πληθυσμός

- παραγωγή ΑΣΑ ανά εκατ. € ΑΕΠ σε ετήσια βάση

Υπεύθυνος παρακολούθησης ΥΠΕΝ/Γενική Γραμματεία Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων.

4.1 ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΜΕΤΡΑ ΕΥΡΕΙΑΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Ακολούθως παρατίθενται τα **μέτρα οριζόντιας εφαρμογής** για όλους τους τομείς προτεραιότητας του νέου Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων, καθώς επίσης και για τα ρεύματα εκτός τομέων προτεραιότητας στα οποία θα έχουν ευρεία εφαρμογή:

- ο Ενθάρρυνση της βέλτιστης αξιοποίησης των υφιστάμενων, αλλά και μελλοντικών εθνικών και ενωσιακών χρηματοδοτικών εργαλείων για να διασφαλιστεί η δίκαιη μετάβαση προς την κυκλική οικονομία, τόσο σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, όσο και σε επίπεδο επιχειρήσεων και πολιτών - Διαμόρφωση ειδικού σχεδίου χρηματοδότησης δράσεων κυκλικής οικονομίας.
- ο Προώθηση και υιοθέτηση Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων σε σημαντικούς τομείς της Οικονομίας.
- ο Θέσπιση κινήτρων και αντικινήτρων για τους παραγωγούς αποβλήτων, τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τους ΟΤΑ.
- ο Ειδικά για τον τουρισμό, λόγω της ιδιαίτερης φύσης του κλάδου, εκπόνηση διακριτού προγράμματος πρόληψης.
Στο πλαίσιο αυτό προώθηση στοχευμένων δράσεων για την πρόληψη παραγωγής αποβλήτων, όπως:
 - ο η επιμόρφωση-ενημέρωση του προσωπικού μεγάλων ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων/τουριστικών καταλυμάτων, σχετικά με την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων και την ορθολογική διαχείριση των παραγόμενων αποβλήτων,
 - ο η ενθάρρυνση των τουριστικών επιχειρήσεων για την εφαρμογή και πιστοποίηση συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης ή/και για την έκδοση οικολογικών σημάτων.
- ο Εφαρμογή του **τέλους ταφής ήδη από το 2022, ως του σημαντικότερου εργαλείου για την εφαρμογή στην πράξη της αρχής της ιεράρχησης των μεθόδων διαχείρισης** και με ουσιαστικό αντίκτυπο, τόσο για την προώθηση της επαναχρησιμοποίησης/ανακύκλωσης, όσο και ως κινήτρου για την ενθάρρυνση της πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων στην πηγή.
- ο Καθορισμός αντιπροσωπευτικών δεικτών που θα διασφαλίζουν τη συνεχή και αξιόπιστη παρακολούθηση και αξιολόγηση της υλοποίησης των μέτρων πρόληψης και της διαδικασίας μετάβασης προς μια κυκλική οικονομία - Σύσταση εθνικού παρατηρητηρίου κυκλικής οικονομίας.
- ο Αναβάθμιση του Ηλεκτρονικού Μητρώου Αποβλήτων, με συμπερίληψη και νέων υπόχρεων και παράλληλη προώθηση της ψηφιοποίησης με διαρκή αναβάθμιση και πρόβλεψη

διαλειτουργικότητας μεταξύ όλων των ηλεκτρονικών μητρώων και βάσεων δεδομένων (ΗΜΑ, ΗΠΜ, ΕΜΠΑ, ΓΕΜΗ, κ.λπ.), με στόχο τη βελτίωση της πληρότητας αλλά και της αξιοπιστίας των δεδομένων.

- ο Προώθηση κέντρων επαναχρησιμοποίησης υλικών, με υποχρέωση δημιουργίας τους για ΟΤΑ, ΦΟΔΣΑ και ΣΕΔ.
- ο Δημιουργία αυτόνομου διαδικτυακού τόπου (ιστοσελίδα) για το Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων, όπου θα εισαχθούν σε πρώτο στάδιο τα υπάρχοντα παραδείγματα πρακτικής εφαρμογής προγραμμάτων πρόληψης και στη συνέχεια θα εμπλουτίζονται με τα αποτελέσματα των δράσεων του Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων (ΕΠΠΑΔΑ). Θα υπάρχει ξεχωριστή ενότητα για κάθε ρεύμα προτεραιότητας, που (ενδεικτικά) θα περιλαμβάνει δεδομένα, μελέτες και κατευθυντήριες γραμμές, τα επιμέρους μέτρα και δράσεις και θα επικαιροποιείται συνεχώς, ούτως ώστε να είναι σαφής η πρόοδος που θα συντελείται σε βάθος χρόνου.
- ο Διοργάνωση εκστρατειών ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης που απευθύνονται στο ευρύ κοινό ή σε ειδικές ομάδες καταναλωτών και θα παρουσιάζουν επιτυχημένα παραδείγματα (success stories) προγραμμάτων πρόληψης που ήδη εφαρμόζονται. Ο γενικός συντονισμός και η παρακολούθηση της υλοποίησης της εκστρατείας ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης σε εθνικό επίπεδο θα γίνεται από το ΥΠΕΝ και τον ΕΟΑΝ σε συνεργασία με τους κατά περίπτωση αρμόδιους φορείς (ΦΟΔΣΑ, ΟΤΑ, ΣΕΒ, σύνδεσμοι καταναλωτών, εκπαιδευτικοί φορείς κ.λπ.), ενώ σε τοπικό επίπεδο ο συντονισμός και η παρακολούθηση θα πραγματοποιείται από τις Περιφέρειες σε συνεργασία με τους Δήμους και τους τοπικούς φορείς. Οι δράσεις ενημέρωσης πρέπει να είναι στοχευμένες για κάθε ομάδα «χρηστών» (target groups), ούτως ώστε να αποφευχθεί οποιαδήποτε σύγχυση από πολλαπλά, αόριστα ή/και αντικρουόμενα μηνύματα. Θα απευθύνονται κυρίως σε τέσσερις βασικές ομάδες χρηστών (εκπαιδευτική κοινότητα, καταναλωτές/νοικοκυριά, εμπόριο και βιομηχανία). Συγκεκριμένα:
 - ο Κατάρτιση σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, μετά από γνωμοδότηση του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.), εκπαιδευτικού υλικού για τους μαθητές της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης αναφορικά με την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων με παράλληλη σχετική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.
 - ο Η προσέγγιση των καταναλωτών/νοικοκυριών και εν μέρει του εμπορίου μπορεί να γίνει μέσω τηλεοπτικών/ραδιοφωνικών μηνυμάτων, καθώς και με καταχωρίσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και διαφημιστικά μηνύματα στα μέσα μαζικής μεταφοράς (MMM). Σημαντικό ρόλο αναμένεται να διαδραματίσουν και οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), στους οποίους επαφίεται η πρωτοβουλία για τοπικές δράσεις ενημέρωσης προγραμμάτων, που υλοποιούνται στην περιοχή τους.
 - ο Τέλος, όσον αφορά στη βιομηχανία, πρέπει να τονιστεί ότι, εκτός από τα κυρίως βιομηχανικά απόβλητα (ΒΑ), εμπλέκεται άμεσα ή έμμεσα στη διαχείριση και άλλων ρευμάτων προτεραιότητας π.χ. υλικά συσκευασίας, απόβλητα ηλεκτρικού/ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ). Κατά συνέπεια, η σχετική εκστρατεία ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης για τα ρεύματα αυτά θα πρέπει να περιλαμβάνει και τις βιομηχανικές/βιοτεχνικές επιχειρήσεις, ενώ η προσέγγιση των

καταναλωτών/νοικοκυριών και των εμπορικών επιχειρήσεων είναι περίπου η ίδια. Ο ΣΕΒ και οι κατά τόπους βιομηχανικοί/βιοτεχνικοί φορείς θα επωμισθούν το κύριο βάρος της ενημέρωσης.

- ο Οργάνωση στοχευμένων ημερίδων για συγκεκριμένα ρεύματα αποβλήτων, με παρουσίαση των δράσεων που προβλέπονται στο ΕΠΠΑ για διάφορα ρεύματα προτεραιότητας (τρόφιμα, χαρτί, ΑΗΗΕ, ΒΑ κλπ.), όπως ενδεικτικά:
 - ο Αλλαγή συμπεριφοράς σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο:
 - Ενθάρρυνση της υπεύθυνης καταναλωτικής συμπεριφοράς, ώστε να επιτευχθεί μείωση των αποβλήτων σε ό,τι αφορά (κυρίως) προϊόντα Πλαστικών Μίας Χρήσης για τα οποία δεν υπάρχουν εναλλακτικές επιλογές.
 - Σε ό,τι αφορά το ρεύμα προτεραιότητας «Χαρτί», οι καταναλωτές θα μπορούσαν να αναλάβουν δράση στο πλαίσιο της καθημερινότητάς τους, για την ορθολογική και οικολογικά υπεύθυνη κατανάλωση χαρτιού, ενσωματώνοντας τις δυνατότητες που τους παρέχει η τεχνολογία, προκειμένου να μειώσουν τη δημιουργία αποβλήτων χαρτιού στο σπίτι και στην εργασία τους. Ομοίως, ιδιωτικές εταιρείες και δημόσιοι οργανισμοί καλούνται να εμψυχήσουν στα μέλη/εργαζόμενους τους νέα πρότυπα συμπεριφοράς με στόχο την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων χαρτιού, διαδραματίζοντας έτσι σημαντικό ρόλο στην πρόληψη της άσκοπης κατανάλωσης χαρτιού μέσω στοχευμένων δράσεων ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης και υποστήριξης στην αλλαγή συμπεριφοράς.
 - Αναφορικά με τα απόβλητα κλωστοϋφαντουργίας, στις κατευθυντήριες γραμμές για υπεύθυνη κατανάλωση, μπορούν να ληφθούν υπόψη γενικές πληροφορίες σχετικά με τις αρνητικές περιβαλλοντικές συνέπειες που σχετίζονται με την παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων.
 - ο Πρώθηση εκδηλώσεων ενημέρωσης στα σχολεία και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και αντίστοιχα εκπαιδευτικά προγράμματα για τα παιδιά, αναφορικά με τη σημασία μείωσης της σπατάλης τροφίμων, της κατανάλωσης χαρτιού, της ορθολογικής διαχείρισης μεταχειρισμένων βιβλίων και συγγραμμάτων, της επαναχρησιμοποίησης συσκευασιών και της κατανάλωσης Πλαστικών Μίας Χρήσης. Δίνεται έτσι η δυνατότητα υιοθέτησης βιώσιμης συμπεριφοράς από τις νέες ηλικιακές ομάδες του πληθυσμού και προάγεται η συμβολή αυτής στην επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης.
 - ο Ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησης, μέσω της οργάνωσης ενημερωτικών εκστρατειών που θα απευθύνονται, μεταξύ άλλων, σε πιθανούς δωρητές μεταχειρισμένων επίπλων, οι οποίες θα περιλαμβάνουν ιδίως μέτρα ενημέρωσης για καταναλωτές σχετικά με τα οφέλη των δράσεων επαναχρησιμοποίησης, τη διαθεσιμότητα υπηρεσιών επιδιόρθωσης επίπλων, καθώς και πληροφορίες για τον αντίκτυπο του κύκλου ζωής μεταχειρισμένων επίπλων για προμηθευτές, επισκευαστές, καταναλωτές και ανακυκλωτές. Περιλαμβάνεται, επίσης, η προώθηση των επαναχρησιμοποιήσιμων σακουλών μεταφοράς στην αγορά, ώστε να γίνουν συνήθεια των καταναλωτών.

4.2 ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ, ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΑΝΑ ΡΕΥΜΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

Η αντιστοιχία μέτρων και δράσεων του Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων με τους στόχους των μέτρων πρόληψης, όπως προβλέπονται από το άρθρο 9 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ παρουσιάζεται στο Παράρτημα ΙΙΙ του παρόντος, ενώ η αντιστοιχία μέτρων και δράσεων που προβλέπονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων με τα παραδείγματα των μέσων και των μέτρων πρόληψης που απαριθμούνται στο Παράρτημα ΙVα της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ, παρουσιάζεται στο Παράρτημα ΙV του παρόντος.

Σημειώνεται ότι τα παρακάτω αναφερόμενα μέτρα, δράσεις, δείκτες παρακολούθησης, εμπλεκόμενοι φορείς κ.λπ., ανά ρεύμα προτεραιότητας, είναι τα ελάχιστα απαραίτητα και μπορεί να εμπλουτίζονται/συμπληρώνονται και να προσαρμόζονται σε βάθος χρόνου, προκειμένου να ανταποκρίνονται στις εκάστοτε ανάγκες, χωρίς αυτό να θεωρείται ασυμβατότητα με το παρόν πρόγραμμα.

4.2.1 ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Τα κράτη μέλη της ΕΕ θα πρέπει να λάβουν μέτρα για την προώθηση της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων, σύμφωνα με το θεματολόγιο για τη βιώσιμη ανάπτυξη με ορίζοντα το 2030, το οποίο εγκρίθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στις 25 Σεπτεμβρίου 2015, και ιδίως τον στόχο για μείωση στο μισό των παγκόσμιων κατά κεφαλήν αποβλήτων τροφίμων σε επίπεδο λιανικού εμπορίου και καταναλωτή και μείωση των απωλειών τροφίμων στα επιμέρους στάδια της αλυσίδας παραγωγής και εφοδιασμού, συμπεριλαμβανομένης της απώλειας μετά τη συγκομιδή, έως το 2030.

Τα μέτρα πρόληψης θα πρέπει να επικεντρωθούν στην υιοθέτηση πρακτικών και αλλαγής συμπεριφοράς τόσο σε επίπεδο επιχειρήσεων τροφίμων όσο και σε επίπεδο καταναλωτών, συμπεριλαμβανομένων δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για την επίδειξη τρόπων πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων.

Τα προβλεπόμενα μέτρα για το ρεύμα προτεραιότητας «Απόβλητα τροφίμων» αποσκοπούν στην πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων σε όλο το μήκος της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων, από την παραγωγή έως την κατανάλωση. Τίθεται ως στόχος η μείωση μέχρι το 2030 των κατά κεφαλήν παραγόμενων αποβλήτων τροφίμων σε επίπεδο λιανικής πώλησης και καταναλωτή κατά τριάντα τοις εκατό (30%) σε σχέση με τα παραγόμενα απόβλητα τροφίμων το 2022 και η μείωση της δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων κατά την πρωτογενή παραγωγή, την επεξεργασία και τη μεταποίηση, το λιανικό εμπόριο και άλλες μορφές διανομής τροφίμων, σε εστιατόρια και υπηρεσίες εστίασης και στα νοικοκυριά, καθώς και των απωλειών τροφίμων κατά μήκος της αλυσίδας παραγωγής και εφοδιασμού. Οι ομάδες - στόχοι των προτεινόμενων μέτρων πρόληψης είναι ο τομέας πρωτογενούς παραγωγής τροφίμων, ο κλάδος της επεξεργασίας και μεταποίησης τροφίμων, το λιανικό εμπόριο και άλλες μορφές διανομής τροφίμων, τα εστιατόρια και οι υπηρεσίες περιθαλψής και τα νοικοκυριά.

Παράλληλα με τη λήψη μέτρων, η λειτουργία ειδικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας καταγραφής των αποβλήτων τροφίμων (Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων Τροφίμων – ΗΜΑΤ), τουλάχιστον για τους μεγάλους παραγωγούς, αναμένεται ότι θα αυξήσει την ιχνηλασιμότητα των αποβλήτων τροφίμων, συμβάλλοντας στην παρακολούθηση της προόδου που σημειώνεται στη μείωση των αποβλήτων τροφίμων σε επίπεδο χώρας.

Οι βασικοί πυλώνες μέτρων που θεσπίζει το ΕΠΠΔΑ για τα απόβλητα τροφίμων είναι οι εξής:

- 1) Βελτίωση της γνώσης σχετικά με την παραγωγή αποβλήτων τροφίμων
- 2) Υποστήριξη της δωρεάς τροφίμων για ανθρώπινη κατανάλωση
- 3) Προώθηση της μείωσης αποβλήτων τροφίμων στον πρωτογενή τομέα
- 4) Ενεργοποίηση των κλάδων επεξεργασίας – μεταποίησης και εμπορίου τροφίμων για τη μείωση αποβλήτων τροφίμων
- 5) Εφαρμογή της κυκλικής οικονομίας στον κλάδο εστίασης και συναφών υπηρεσιών (π.χ. εστιατόρια, ξενοδοχεία, καφετέριες), συμπεριλαμβανομένων των κυλικείων (π.χ. σε σχολεία, πανεπιστήμια, νοσοκομεία, δικαστήρια, δημόσιες υπηρεσίες) για τη μείωση των αποβλήτων τροφίμων
- 6) Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των νοικοκυριών και της εστίασης για την αλλαγή συμπεριφοράς στην κατανάλωση και τη διαχείριση τροφίμων.

Οι πυλώνες αυτοί, σε συνδυασμό με τη μόχλευση πόρων χρηματοδότησης (ΕΣΠΑ, LIFE+ κ.λπ.), θα συμβάλλουν καθοριστικά στη μείωση της δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων στην Ελλάδα.

Ενδεικτικά, οι δράσεις που προτείνονται να υλοποιηθούν (ανά πυλώνα μέτρων) είναι οι εξής:

1. Βελτίωση της γνώσης σχετικά με την παραγωγή αποβλήτων τροφίμων:

- 1.1. Δημιουργία συστήματος παρακολούθησης της παραγωγής αποβλήτων τροφίμων: Το σύστημα παρακολούθησης θα καταρτιστεί με βάση τα οριζόμενα στην Απόφαση (ΕΕ) 2019/1597 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΣΕΒ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

2. Υποστήριξη της δωρεάς τροφίμων για ανθρώπινη κατανάλωση:

- 2.1. Διερεύνηση εμποδίων/περιορισμών στη δωρεά τροφίμων με προτάσεις αντιμετώπισής τους και κατάρτιση προδιαγραφών/κριτηρίων καταλληλότητας τροφίμων για δωρεά.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΣΕΒ/ΕΦΕΤ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

- 2.2. Δημιουργία εθνικών κατευθυντήριων γραμμών ή/και περαιτέρω νομοθετικών ρυθμίσεων για τη δωρεά τροφίμων, λαμβάνοντας υπόψη τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ σχετικά με τη δωρεά τροφίμων (2017/C361/01), όπου αποσαφηνίζεται η εφαρμογή των συναφών κανόνων της ΕΕ σε σχέση με τη δωρεά τροφίμων: Θέσπιση εθνικών κατευθυντήριων γραμμών ή/και νομοθετικών ρυθμίσεων για τον καθορισμό του εθνικού πλαισίου και κανόνων λειτουργίας της δωρεάς τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών υποχρεώσεων των εμπλεκόμενων φορέων και

του προσδιορισμού της έκτασης των ευθυνών τους με βάση τις υποκείμενες στον έλεγχό τους δραστηριότητες.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΣΕΒ/ΕΦΕΤ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

- 2.3. Οικονομικά κίνητρα για τη δωρεά τροφίμων: Εφαρμογή οικονομικών κινήτρων, όπως φορολογικές ελαφρύνσεις και απαλλαγή από την υποχρέωση καταβολής ΦΠΑ.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΥΠΟΙΚ

- 2.4. Δημιουργία διαδικτυακής πλατφόρμας για τη δωρεά τροφίμων: Η πλατφόρμα θα περιλαμβάνει τις κατευθυντήριες γραμμές ή/και τη σχετική νομοθεσία για τη δωρεά τροφίμων, οδηγούς με καλές πρακτικές και παραδείγματα, μητρώο δωροληπτών και δωρεοδόχων, στοιχεία για τις ποσότητες τροφίμων που δωρήθηκαν κ.ά..

Οργάνωση Συντονισμός: ΥΠΕΝ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

3. Προώθηση της μείωσης αποβλήτων τροφίμων στον πρωτογενή τομέα:

- 3.1. Ενσωμάτωση της θεματικής ενότητας περί αποβλήτων τροφίμων στα προγράμματα γεωργικής επαγγελματικής κατάρτισης, με στόχο τη βελτίωση της κατάρτισης των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα και την αύξηση της ευαισθητοποίησής τους, όσον αφορά στις πρακτικές πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΥΠΑΑΤ/ΟΓΕΕΚΑ

- 3.2. Συλλογή και διάδοση ορθών πρακτικών (οδηγών) για τη μείωση της δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων σε αγροκτήματα και γενικά επιχειρήσεις του τομέα αγροδιατροφής.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΥΠΑΑΤ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

4. Ενεργοποίηση των κλάδων επεξεργασίας – μεταποίησης και εμπορίου τροφίμων για τη μείωση αποβλήτων τροφίμων:

- 4.1. Υποστήριξη της έρευνας και της καινοτομίας και υλοποίηση πιλοτικών έργων, στοχεύοντας στην τροποποίηση της παραγωγικής διαδικασίας και στην ανάπτυξη νέων προϊόντων, που προέρχονται από απόβλητα τροφίμων, καθώς και στη βελτιστοποίηση πρακτικών κατά τη μεταφορά, διανομή και πώληση τροφίμων με σκοπό τη μείωση αποβλήτων και απωλειών τροφίμων.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΓΓΕΚ/Ερευνητικοί φορείς/ΣΕΒΤ/Επιμελητήρια/Εμπορικοί φορείς/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

- 4.2. Στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων τροφίμων για την ενίσχυση των οικείων διαδικασιών απόκτησης γνώσεων και ανάπτυξης δυναμικού: Καταγραφή παραδειγμάτων βέλτιστων πρακτικών και ανάπτυξη και δημοσίευση οδηγιών και υλικού κατάρτισης για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις τροφίμων με στόχο την προώθηση της εφαρμογής ορθών πρακτικών για τη μείωση της δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΣΕΒΤ/Επιμελητήρια/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

- 4.3. Υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης για τους απασχολούμενους στις επιχειρήσεις εφοδιασμού τροφίμων: Προγράμματα βελτίωσης της κατάρτισης των απασχολούμενων στις επιχειρήσεις εφοδιασμού τροφίμων (μεταφορά, διανομή, πώληση) και αύξηση της ευαισθητοποίησης εντός της οργανωτικής δομής των επιχειρήσεων, με στόχο την εφαρμογή ορθών πρακτικών μείωσης αποβλήτων τροφίμων.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΣΕΒΤ/Επιμελητήρια/Εμπορικοί φορείς/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

- 4.4. Πρώθηση εθελοντικών συμφωνιών και εξέταση θέσπισης νομοθετικών εργαλείων για τις επιχειρήσεις τροφίμων: Σκοπός των εθελοντικών συμφωνιών είναι να δημιουργηθούν επιχειρηματικά κίνητρα προς περιβαλλοντικά φιλικότερες δράσεις, στο πλαίσιο της ελαχιστοποίησης παραγωγής αποβλήτων τροφίμων. Πέραν των συμφωνιών, δύναται να χρησιμοποιηθούν και νομοθετικά εργαλεία σχετικά με τις υποχρεώσεις των οικείων επιχειρήσεων για τη διαχείριση τόσο των αποβλήτων όσο και των πλεονασμάτων τροφίμων που προκύπτουν από τη λειτουργία τους, με παράλληλη πρόβλεψη για τους μηχανισμούς εποπτείας και ελέγχου εφαρμογής.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΣΕΒ/ΣΕΒΤ/Επιμελητήρια/Εμπορικοί φορείς/Επιχειρήσεις

- 4.5. Ενθάρρυνση της πώλησης των οπτικά μη ελκυστικών τροφίμων και των τροφίμων «κοντά στη λήξη της διάρκειας ζωής τους», κυρίως μέσω ενημερωτικών εκστρατειών, σχετικά με την ποιότητα και την ασφάλεια των συγκεκριμένων τροφίμων, την παροχή οικονομικών κινήτρων ή/και νομοθετικών ρυθμίσεων.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΥΠΑΑΤ/ΣΕΒΤ/Εμπορικοί φορείς/Επιχειρήσεις

- 4.6. Βελτιστοποίηση της σήμανσης των συσκευασμένων τροφίμων ώστε να μην προκαλείται σύγχυση στον καταναλωτή: Η σήμανση σχετικά με τη λήξη του προϊόντος («ανάλωση έως» και «ανάλωση κατά προτίμηση πριν από») και τον τρόπο διατήρησής του θα πρέπει να είναι σαφής και ευδιάκριτη έτσι ώστε να ενημερώνεται ο καταναλωτής σχετικά για τον τρόπο διατήρησης του τροφίμου ώστε να είναι ασφαλές και σε αποδεκτή ποιότητα. Η δράση τελεί υπό την επιφύλαξη των αντίστοιχων κανόνων της ΕΕ, στους οποίους και θα προσαρμόζεται.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΥΠΑΑΤ/ΣΕΒ/Επιμελητήρια/Επιχειρήσεις/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

- 4.7. Διοργάνωση θεματικών ημερίδων - Θέσπιση βραβείου «Μείωση Αποβλήτων Τροφίμων»: Το επίκεντρο των θεματικών ημερίδων θα είναι τα βασικά σημεία στη μείωση των αποβλήτων και της σπατάλης τροφίμων και θα απευθύνονται σε επιχειρήσεις του τομέα των τροφίμων. Το βραβείο «Μείωση Αποβλήτων Τροφίμων», θα δίνεται κάθε χρόνο στην επιχείρηση που έχει σημειώσει την καλύτερη επίδοση σε τομεακό επίπεδο. Πέραν της ευαισθητοποίησης των επιχειρήσεων, δίνεται και ένα κίνητρο για την υπεύθυνη και βιώσιμη παραγωγή τροφίμων.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΥΠΑΑΤ/Επιμελητήρια/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

5. Εφαρμογή της κυκλικής οικονομίας στον κλάδο εστίασης και συναφών υπηρεσιών (π.χ. εστιατόρια, ξενοδοχεία, καφετέριες), συμπεριλαμβανομένων των κυλικίων (π.χ. σε σχολεία, πανεπιστήμια, νοσοκομεία, δικαστήρια, δημόσιες υπηρεσίες) για τη μείωση των αποβλήτων τροφίμων:

5.1. Παροχή στήριξης του κλάδου εστίασης και συναφών υπηρεσιών για την ενίσχυση των οικείων διαδικασιών απόκτησης γνώσεων και ανάπτυξης δυναμικού: Καταγραφή των υπαρχουσών εμπειριών και καλών πρακτικών για τη μείωση των αποβλήτων τροφίμων και δημοσιοποίησή τους στις επιχειρήσεις του κλάδου.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΠΟΞ/ΠΟΕΣΕ/Επιμελητήρια/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

5.2. Υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης για τους απασχολούμενους του κλάδου εστίασης και συναφών υπηρεσιών: Προγράμματα βελτίωσης της κατάρτισης των απασχολούμενων σε υπηρεσίες εστίασης και αύξηση της ευαισθητοποίησης εντός της οργανωτικής δομής των επιχειρήσεων και υπηρεσιών εστίασης, με στόχο την εφαρμογή ορθών πρακτικών μείωσης των αποβλήτων τροφίμων.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΠΟΞ/ΠΟΕΣΕ/Επιμελητήρια/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

5.3. Πρώθηση στρατηγικών βελτιστοποίησης της παραγωγής προϊόντων εστίασης και αποφυγής περισσευμάτων: Βελτιστοποίηση αποθεμάτων, προγραμματισμού παραγωγής, διαδικασιών παρασκευής, διαχείρισης μενού και μεγέθους των μερίδων, βάσει, μεταξύ άλλων, της παρακολούθησης και ελέγχου των υπολειμμάτων τροφίμων και των περισσευμάτων στο πιάτο, αλλά και της σχετικής τεκμηρίωσης από έρευνες πελατών, με στόχο τη μείωση της σπατάλης τροφίμων. Ενθάρρυνση των καταναλωτών να λαμβάνουν σε «πακέτο» τα περισσεύματά τους.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/Κλαδικοί φορείς
εστίασης/Επιμελητήρια/Επιχειρήσεις/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

5.4. Δημιουργία ειδικού σήματος για επιχειρήσεις του κλάδου εστίασης και συναφών υπηρεσιών, που εφαρμόζουν τις αρχές της κυκλικής οικονομίας (π.χ. δωρεά περισσευόμενων ή κοντολήξιμων τροφίμων): Στόχος είναι η κινητοποίηση των καταναλωτών για την αύξηση του μεριδίου της αγοράς των επιχειρήσεων που συνεισφέρουν στη μείωση των αποβλήτων τροφίμων.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/Επιμελητήρια/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

5.5. Πρώθηση εθελοντικών συμφωνιών για τη μείωση των αποβλήτων τροφίμων.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

5.6. Ενσωμάτωση της μείωσης των αποβλήτων τροφίμων στις οδηγίες του ΕΦΕΤ σχετικά με τη διατροφή και την ασφάλεια τροφίμων, δίνοντας προτεραιότητα στα κυλικεία (σχολείων, πανεπιστημίων, δικαστηρίων κ.λπ.). Ενσωμάτωση της μείωσης της σπατάλης τροφίμων στην οργανωτική δομή όλων των κυλικίων/καντινών, αλλά και άλλων επιχειρήσεων του κλάδου εστίασης και των συναφών υπηρεσιών.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΥΠΑΑΤ/ΕΦΕΤ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

5.7. Ενσωμάτωση όρου περί μείωσης αποβλήτων τροφίμων στη συγγραφή υποχρεώσεων των δημοσίων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών εστίασης: Διερεύνηση της δυνατότητας καθορισμού όρου (π.χ. με τη μορφή κριτηρίων) με σκοπό τη μείωση αποβλήτων τροφίμων και ενσωμάτωσής τους στους όρους των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών εστίασης (σχολεία, πανεπιστήμια, νοσοκομεία κ.λπ.).

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

6. Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των νοικοκυριών και της εστίασης για την αλλαγή συμπεριφοράς στην κατανάλωση και τη διαχείριση τροφίμων:

6.1. Αλλαγή συμπεριφοράς σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο: Οι πολίτες πρέπει να ενθαρρυνθούν να αναλάβουν δράση στο πλαίσιο της καθημερινής τους ζωής, προκειμένου να μειώσουν τη σπατάλη τροφίμων στο σπίτι, στα ψώνια, στην εργασία, καθώς και σε εστιατόρια, καφετέριες και ξενοδοχεία. Σημαντικό ρόλο θα διαδραματίσουν οι φορείς καταναλωτών τόσο στην αύξηση της ευαισθητοποίησης όσο και στην υποστήριξη της αλλαγής συμπεριφοράς, μέσω της παροχής συστάσεων και πρακτικών συμβουλών για τον περιορισμό της σπατάλης τροφίμων.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/Οργανώσεις Καταναλωτών/ΟΤΑ/ΜΚΟ

6.2. Εκστρατείες ευαισθητοποίησης με ξεκάθαρο μήνυμα και συγκεκριμένο κοινό-στόχο: Ενθάρρυνση υπεύθυνης συμπεριφοράς πολιτών για την ενεργή συμβολή τους στη μείωση της σπατάλης τροφίμων με προσαρμοσμένους τρόπους επικοινωνίας (μέσα ενημέρωσης, κοινωνικής δικτύωσης, κ.λπ.) βάσει του μηνύματος και του κοινού-στόχου.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/Περιφέρειες/ΦΟΔΣΑ/ΟΤΑ/ΣΕΒ

6.3. Ενημέρωση καταναλωτών αναφορικά με τις διαφορές της σήμανσης «ανάλωση έως...» και «ανάλωση κατά προτίμηση έως...», έτσι ώστε να είναι σαφές πότε το φαγητό δεν είναι πλέον ασφαλές για κατανάλωση.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/Επιμελητήρια/Επιχειρήσεις/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς.

6.4. Στήριξη δράσεων των ΟΤΑ για τη μείωση αποβλήτων τροφίμων: Στήριξη και επιδότηση δράσεων για τη μείωση αποβλήτων τροφίμων, που υλοποιούνται από Δήμους, αλλά και διαδημοτικές συνεργασίες και συντονισμός τους σε περιφερειακό επίπεδο.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/Περιφέρειες/ΦΟΔΣΑ/ΟΤΑ

Για την αποτελεσματικότερη παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης των μέτρων προτείνεται η χρήση **δεικτών παρακολούθησης ανά δράση:**

Α/Α	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
1	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με την παραγωγή αποβλήτων τροφίμων	1.1. Δημιουργία συστήματος παρακολούθησης αποβλήτων τροφίμων	Εγκατάσταση και λειτουργία συστήματος παρακολούθησης	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΣΕΒ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
2	Υποστήριξη της δωρεάς τροφίμων για ανθρώπινη κατανάλωση	2.1. Διερεύνηση εμποδίων/περιορισμών στη δωρεά τροφίμων με προτάσεις αντιμετώπισή τους και κατάρτιση προδιαγραφών/κριτηρίων καταλληλότητας τροφίμων για δωρεά	1. Εκπόνηση της μελέτης 2. Δημιουργία προδιαγραφών/κριτηρίων καταλληλότητας τροφίμων για δωρεά	2022	ΥΠΕΝ/ΣΕΒ/ΕΦΕΤ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	
		2.2. Δημιουργία εθνικών κατευθυντήριων γραμμών ή/και περαιτέρω νομοθετικών ρυθμίσεων για τη δωρεά τροφίμων	Δημιουργία εθνικών κατευθυντήριων γραμμών ή/και περαιτέρω νομοθετικών ρυθμίσεων	2022 - 2023	ΥΠΕΝ/ΣΕΒ/ΕΦΕΤ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	
		2.3. Οικονομικά κίνητρα για τη δωρεά τροφίμων	1. Θέσπιση οικονομικών κινήτρων 2. Αριθμός επιχειρήσεων που αξιοποιούν τα οικονομικά κίνητρα	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΥΠΟΙΚ	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
		2.4. Δημιουργία διαδικτυακής	1. Υλοποίηση και λειτουργία της πλατφόρμας	1. 2022 - 2023	ΥΠΕΝ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	Τα αποτελέσματα θα

Α/Α	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
		πλατφόρμας για τη δωρεά τροφίμων	2. Αριθμός χρηστών/έτος 3. Πλήθος συμφωνιών συνεργασίας που έχουν συναφθεί μεταξύ δωρητών και φιλανθρωπικών οργανώσεων	2. 2023 και μετά 3. 2023 και μετά		δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
3	Πρώθηση της μείωσης αποβλήτων τροφίμων στον πρωτογενή τομέα	3.1. Ενσωμάτωση της θεματικής ενότητας περί αποβλήτων τροφίμων στα προγράμματα γεωργικής επαγγελματικής κατάρτισης	Ενσωμάτωση της θεματικής ενότητας στα προγράμματα γεωργικής επαγγελματικής κατάρτισης	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΥΠΑΑΤ/ΟΓΕΕΚΑ	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
		3.2. Σύλλογή και διάδοση ορθών πρακτικών (οδηγών) για τη μείωση της δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων σε αγροκτήματα και γενικά επιχειρήσεις του τομέα αγροδιατροφής	Δημιουργία του οδηγού και χρήση του από επιχειρήσεις του τομέα αγροδιατροφής	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΥΠΑΑΤ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	
4	Ενεργοποίηση των κλάδων επεξεργασίας – μεταποίησης και	4.1. Υποστήριξη της έρευνας και της καινοτομίας και	Πλήθος πιλοτικών έργων με αντικείμενο τη μείωση της δημιουργίας	2022 και μετά	ΓΓΕΚ/Ερευνητικοί φορείς/ΣΕΒΤ/Επιμελητήρια/Εμπορικοί φορείς/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται

Α/Α	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
	εμπορίου τροφίμων για τη μείωση αποβλήτων τροφίμων	υλοποίηση πιλοτικών έργων	αποβλήτων τροφίμων στη βιομηχανία τροφίμων			ται σε ετήσια βάση
		4.2. Στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων τροφίμων για την ενίσχυση των οικείων διαδικασιών απόκτησης γνώσεων και ανάπτυξης δυναμικού	1. Πλήθος επιχειρήσεων που έλαβαν στήριξη 2. Πλήθος επιχειρήσεων που προσάρμοσαν τις διαδικασίες τους με γνώμονα τη μείωση της δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων	1. 2022 και μετά 2. 2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΣΕΒΤ/Επιμελητήρια/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
		4.3. Υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης για τους απασχολούμενους στις επιχειρήσεις εφοδιασμού τροφίμων	1. Πλήθος προγραμμάτων κατάρτισης που υλοποιήθηκαν 2. Πλήθος απασχολούμενων ανά κλάδο που συμμετείχαν σε προγράμματα κατάρτισης	1. 2022 και μετά 2. 2022 και μετά	ΣΕΒΤ/Επιμελητήρια/Εμπορικοί φορείς/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
		4.4. Προώθηση εθελοντικών συμφωνιών και εξέταση θέσης νομοθετικών εργαλείων για τις επιχειρήσεις τροφίμων	Πλήθος συμφωνιών που έχουν συναφθεί	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΣΕΒ/ΣΕΒΤ/Επιμελητήρια/Εμπορικοί φορείς/Επιχειρήσεις	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση

Α/Α	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
5	Εφαρμογή της κυκλικής οικονομίας στον κλάδο εστίασης και συναφών υπηρεσιών (π.χ. εστιατόρια, ξενοδοχεία, καφετέριες), συμπεριλαμβανομένων των κυκλικών (π.χ. σε σχολεία,	4.5. Ενθάρρυνση της πώλησης των οπτικά μη ελκυστικών τροφίμων και των τροφίμων «κοντά στη λήξη της διάρκειας ζωής τους»	Πλήθος εκστρατειών, κινήτρων κ.λπ.	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΥΠΑΑΤ/ΣΕΒΤ/Εμπορικοί φορείς/Επιχειρήσεις	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
		4.6. Βελτιστοποίηση της σήμανσης των συσκευασμένων τροφίμων, ώστε να μην δημιουργείται σύγχυση στον καταναλωτή	Βελτιστοποίηση της σήμανσης των συσκευασμένων τροφίμων	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΥΠΑΑΤ/ΣΕΒ/Επιμελητήρια/Επιχειρήσεις/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
		4.7. Διοργάνωση Θεματικών ημερίδων - Θέσπιση βραβείου «Μείωση Αποβλήτων Τροφίμων»	1. Πλήθος ημερίδων που υλοποιήθηκαν 2. Πλήθος συμμετεχόντων	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΥΠΑΑΤ/Επιμελητήρια/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
		5.1. Παροχή στήριξης του κλάδου εστίασης και συναφών υπηρεσιών για την ενίσχυση των οικείων διαδικασιών απόκτησης γνώσεων και ανάπτυξης δυναμικού	1. Πλήθος επιχειρήσεων που έλαβαν τις σχετικές γνώσεις 2. Πλήθος επιχειρήσεων που προσάρμοσαν τις διαδικασίες τους με γνώμονα τη μείωση της σπατάλης τροφίμων	1. 2022 και μετά 2. 2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΠΟΞ/ΠΟΕΣΕ/Επιμελητήρια/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
		5.2. Υλοποίηση προγραμμάτων	1. Πλήθος προγραμμάτων	1. 2022 και μετά	ΠΟΞ/ΠΟΕΣΕ/Επιμελητήρια/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	Τα αποτελέσματα

Α/Α	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
	πανεπιστήμια, νοσοκομεία, δικαστήρια, δημόσιες υπηρεσίες) για τη μείωση των αποβλήτων τροφίμων	κατάρτισης για τους απασχολούμενους του κλάδου εστίασης και συναφών υπηρεσιών	κατάρτισης που υλοποιήθηκαν 2. Πλήθος απασχολούμενων ανά κλάδο που συμμετείχαν σε προγράμματα κατάρτισης	2. 2022 και μετά		θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
		5.3. Προώθηση στρατηγικών βελτιστοποίησης της παραγωγής προϊόντων εστίασης και αποφυγής περισσευμάτων	Πλήθος επιχειρήσεων που προσφέρουν το περισσευούμενο φαγητό σε «πακέτο»	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/Κλαδικοί φορείς εστίασης/Επιμελητήρια/Επιχειρήσεις εμπλεκόμενοι φορείς	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
		5.4. Δημιουργία ειδικού σήματος για επιχειρήσεις του κλάδου εστίασης και συναφών υπηρεσιών, που εφαρμόζουν τις αρχές της κυκλικής οικονομίας	Πλήθος επιχειρήσεων με το ειδικό σήμα	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/Επιμελητήρια/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
		5.5. Προώθηση εθελοντικών συμφωνιών για τη μείωση των αποβλήτων τροφίμων	Πλήθος συμφωνιών που έχουν συναφθεί	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
		5.6. Ενσωμάτωση της μείωσης των	Ενσωμάτωση της μείωσης των	2023 και μετά	ΥΠΕΝ/ΥΠΑΑΤ/ΕΦΕΤ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	Τα αποτελέσματα

Α/Α	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
6	Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση νοικοκυριών και της εστίασης για την αλλαγή συμπεριφοράς στην κατανάλωση και τη διαχείριση τροφίμων	αποβλήτων τροφίμων στις οδηγίες του ΕΦΕΤ σχετικά με τη διατροφή και την ασφάλεια τροφίμων	αποβλήτων τροφίμων στις οδηγίες του ΕΦΕΤ			Θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
		5.7. Ενσωμάτωση όρου περί μείωσης αποβλήτων τροφίμων στη συγγραφή υποχρεώσεων των δημόσιων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών εστίασης	Πλήθος συμβάσεων που έχουν συγγραφεί	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
		6.1. Αλλαγή συμπεριφοράς σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο	Ποσοστό μείωσης των αποβλήτων τροφίμων και της απώλειας τροφίμων στα νοικοκυριά	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/Φορείς Καταναλωτών/ΟΤΑ/ΜΚΟ	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
		6.2. Εκστρατείες ευαισθητοποίησης με ξεκάθαρο μήνυμα και συγκεκριμένο κοινό-στόχο	1. Πλήθος εκστρατειών ανά κοινό-στόχο 2. Πλήθος νοικοκυριών που επηρεάζονται από τις εκστρατείες	1. 2022 και μετά 2. 2022 και μετά	ΥΠΕΝ/Περιφέρειες/ΦΟΔΣΑ/ΟΤΑ/ΣΕΒ	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
		6.3. Ενημέρωση καταναλωτών αναφορικά με τις διαφορές της σήμανσης «ανάλωση έως...» και «ανάλωση	Πλήθος καταναλωτών που έλαβαν σχετική ενημέρωση	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΥΠΑΑΤ/Επιμελητήρια/Επιχειρήσεις/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση

Α/Α	Μέτρο	Δράση κατά προτίμηση έως...»	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
		6.4. Στήριξη δράσεων των ΟΤΑ για τη μείωση αποβλήτων τροφίμων	1. Πλήθος δράσεων 2. Ποσά επιδοτήσεων που χορηγούνται	1. 2022 και μετά 2. 2022 και μετά	ΥΠΕΝ/Περιφέρειες/ΦΟΔΣΑ/ΟΤΑ	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση

4.2.2 ΧΑΡΤΙ

Σύμφωνα με το θεματολόγιο για τη βιώσιμη ανάπτυξη με ορίζοντα το 2030, το οποίο εγκρίθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στις 25 Σεπτεμβρίου 2015, τα κράτη μέλη της ΕΕ θα πρέπει να λάβουν μέτρα για την προώθηση της περαιτέρω μείωσης στην κατανάλωση χαρτιού, στο πλαίσιο του στόχου για επίτευξη της βιώσιμης διαχείρισης και της αποτελεσματικής χρήσης των φυσικών πόρων, έως το 2030.

Η πρόληψη στη δημιουργία αποβλήτων χαρτιού απαιτεί την υιοθέτηση από το κοινό μιας περισσότερο περιβαλλοντικής συμπεριφοράς αναφορικά με τη χρήση και την κατανάλωσή του, υιοθετώντας έμπρακτα καλές πρακτικές μείωσης και επαναχρησιμοποίησής του.

Βασικό πυλώνα μέτρων του ΕΠΠΔΑ για το χαρτί, αποτελεί η δυναμική προώθηση ολοκληρωμένων δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σε ένα ευρύ κοινό ομάδων - στόχων όπου εντοπίζεται μεγάλη και άσκοπη κατανάλωση χαρτιού, ήτοι ο ιδιωτικός τομέας (επιχειρήσεις και βιομηχανίες), ο δημόσιος τομέας, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, ο τύπος (εφημερίδες και περιοδικά) και οι καταναλωτές (νοικοκυριά). Η ανάδειξη των πρακτικών πρόληψης στο προαναφερόμενο κοινό, αναμένεται να συμβάλλει στο μέγιστο δυνατό βαθμό στη μείωση κατανάλωσης χαρτιού και στην ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησής του, σηματοδοτώντας με αυτόν τον τρόπο την επιθυμητή αλλαγή καταναλωτικής συμπεριφοράς.

Οι πυλώνες μέτρων για το Χαρτί, είναι οι εξής:

- 1) **Συμβουλευτικός** – Παροχή συμβουλών για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις για την πρόληψη και την οικολογικά υπεύθυνη κατανάλωση χαρτιού.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ/ΜΚΟ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

- 2) **Εθελοντικός** - Περαιτέρω προώθηση της αντίληψης για μείωση κατανάλωσης χαρτιού και ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησής του.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/Επιμελητήρια/ΕΟΑΝ/ΟΤΑ/Σύνδεσμοι καταναλωτών/Εκπαιδευτικοί φορείς/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

- 3) **Επικοινωνιακός** - Ευαισθητοποίηση όλων των ομάδων - στόχων όπου εντοπίζεται μεγάλη και άσκοπη κατανάλωση χαρτιού σχετικά με τις δυνατότητες/ευκαιρίες που προσφέρει η πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων χαρτιού τόσο στην προστασία του περιβάλλοντος μέσω της εξοικονόμησης πόρων, όσο και στη μείωση του λειτουργικού κόστους των επιχειρήσεων. Υλοποίηση εκστρατειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/Επιμελητήρια/Περιφέρειες/ΟΤΑ/Εκπαιδευτικοί φορείς/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

Απώτερος στόχος είναι η ουσιαστική υλοποίηση της περαιτέρω μείωσης στην κατανάλωση χαρτιού, στο πλαίσιο του στόχου του ΟΗΕ για επίτευξη της βιώσιμης διαχείρισης και της αποτελεσματικής χρήσης των φυσικών πόρων, έως το 2030.

Ενδεικτικά, οι δράσεις που προτείνονται να υλοποιηθούν (ανά πυλώνα μέτρων) είναι οι εξής:

1. Παροχή συμβουλών για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις για την πρόληψη και την οικολογικά υπεύθυνη κατανάλωση χαρτιού

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

1.1. Πρώθηση ηλεκτρονικών συναλλαγών και ηλεκτρονικής αλληλογραφίας: Μέσω της ψηφιοποίησης των συναλλαγών και των εργαλείων πληροφορικής, δίνεται η δυνατότητα στους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις να συναλλάσσονται με ηλεκτρονικό τρόπο, συμβάλλοντας έτσι στη μείωση της κατανάλωσης χαρτιού.

1.2. Πρώθηση μικρών καθημερινών αλλαγών στο σπίτι ως προς τις συνήθειες:

- ✓ Επαναχρησιμοποίηση υλικών στο σπίτι, αποτελούμενων από χαρτί/χαρτόνι, με σκοπό την κατάργηση της έννοιας «μιας χρήσης». Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι η επαναχρησιμοποίηση παλιών εφημερίδων, χάρτινων φακέλων και πρόχειρου χαρτιού, καθώς και η δωρεά περιοδικών και εφημερίδων σε τοπικά καταστήματα όπως ιατρεία, κομμωτήρια και η δωρεά βιβλίων σε τοπικές βιβλιοθήκες και σχολεία.
- ✓ Πρώθηση του αυτοκόλλητου "Διακοπή διαφήμισης" από νοικοκυριά που δεν επιθυμούν να λαμβάνουν έντυπες διαφημίσεις.

1.3. Δημιουργία οδηγού καλών πρακτικών πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων χαρτιού για το σπίτι και το γραφείο, ο οποίος περιλαμβάνει οδηγίες για:

- ✓ την πρώθηση της οικολογικά υπεύθυνης κατανάλωσης χαρτιού γραφείου,
- ✓ την πρώθηση της βιώσιμης αγοράς χαρτιού,
- ✓ τον περιορισμό της διανομής ανεπιθύμητου έντυπου υλικού μέσω κούριερ-ταχυδρομείου: αντικείμενα, φυλλάδια και δωρεάν εφημερίδες γνωστού ή αγνώστου παραλήπτη, το μεγαλύτερο ποσοστό των οποίων καταλήγει στην καλύτερη περίπτωση στους κάδους ανακυκλωσίμων. Οι πολίτες και οι εργαζόμενοι μπορούν να χαρακτηρίσουν το υλικό αυτό ως ανεπιθύμητο και μέσω της χρήσης του αυτοκόλλητου "Διακοπή διαφήμισης", να επιλέξουν να μη το λαμβάνουν στο εξής,
- ✓ τη λήψη συνδρομητικών περιοδικών ηλεκτρονικά, εφόσον δίνεται η δυνατότητα,
- ✓ τη συνεργασία με τα δίκτυα μεγάλης διανομής και του διαφημιστικού τομέα με σκοπό τη δημιουργία της «αποϋλοποίησης της διαφήμισης», με σεβασμό παράλληλα στην προστασία προσωπικών δεδομένων,
- ✓ την ανάπτυξη εργαλείων σε εταιρικό επίπεδο, για αντικειμενική μέτρηση των αποτελεσμάτων των εκστρατειών πρόληψης.

2. Περαιτέρω προώθηση της αντίληψης για μείωση κατανάλωσης χαρτιού και ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησής του

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/Επιμελητήρια/ΕΟΑΝ/ΟΤΑ/Σύνδεσμοι καταναλωτών/Εκπαιδευτικοί φορείς/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

2.1. Δράσεις μείωσης της κατανάλωσης χαρτιού γραφείου στον ιδιωτικό και το δημόσιο τομέα:

- ✓ Γενίκευση της χρήσης εκτυπωτών σε λειτουργία διπλής όψης
- ✓ Εφαρμογή διαδικασιών αποϋλοποίησης εκτύπωσης
- ✓ Περαιτέρω προώθηση του οικολογικού σήματος EU-Ecolabel αναφορικά με το φωτοαντιγραφικό χαρτί και το χαρτί γραφής
- ✓ Ενημέρωση των εργοδοτών για τις δυνατότητες αποστολής μηνυμάτων στους υπαλλήλους τους, με ηλεκτρονικό τρόπο
- ✓ Ευαισθητοποίηση και ενημέρωση σχετικά με τα κριτήρια αγοράς χαρτιού γραφείου, φακέλων και χαρτιού επαγγελματικής κάρτας σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη Στρατηγική για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις
- ✓ Συνεργασία με τον διαφημιστικό τομέα για τη μείωση του διαφημιστικού υλικού που εσωκλείεται σε περιοδικά/εφημερίδες

2.2. Ενίσχυση και υποστήριξη των ΟΤΑ στην ψηφιοποίηση όλων των υπηρεσιών εξυπηρέτησης του πολίτη, μέσω της οποίας θα δίνεται η δυνατότητα σε κάθε Δήμο της χώρας να παρέχει ηλεκτρονικά στους δημότες του (π.χ. μέσω sms ή mail) πληροφορίες σχετικές με τα νέα του Δήμου και να εκδίδει λογαριασμούς ή πιστοποιητικά με παράλληλη μείωση της κατανάλωσης χαρτιού.

2.3. Ενθάρρυνση της αποστολής τιμολογίων προμηθευτή (φυσικό αέριο, ηλεκτρικό ρεύμα, νερό, διαδίκτυο, τηλεόραση κ.λπ.) ηλεκτρονικά σε νοικοκυριά.

2.4. Προώθηση της ενιαίας έντυπης απόδειξης από τα καταστήματα κατά τις πληρωμές των πολιτών με κάρτα (χρεωστική/πιστωτική), ώστε η απόδειξη που εκδίδει η ταμειακή μηχανή της επιχείρησης να έχει ενσωματωμένη και την απόδειξη που θα εξέδιδε το POS ως χωριστή συσκευή με αποτέλεσμα τη μείωση κατά το ήμισυ των χάρτινων αποδείξεων που εκδίδονται από τα καταστήματα λιανικής πώλησης προϊόντων.

2.5. Επαναχρησιμοποίηση βιβλίων στην εκπαίδευση: Παλιά βιβλία και έντυπο εκπαιδευτικό υλικό που προωθούνται σε βιβλιοθήκες και στα νέα κάθε φορά μέλη της εκπαιδευτικής και μαθητικής κοινότητας θα συμβάλλουν μέσω της επαναχρησιμοποίησής τους στη μικρότερη παραγωγή έντυπου υλικού και συνεπώς στην πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων χαρτιού.

3. Ευαισθητοποίηση όλων των ομάδων - στόχων όπου εντοπίζεται μεγάλη και άσκοπη κατανάλωση χαρτιού για τις δυνατότητες/ευκαιρίες που προσφέρει η πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων χαρτιού τόσο στην προστασία του περιβάλλοντος μέσω της

εξοικονόμησης πόρων, όσο και στη μείωση του λειτουργικού κόστους των επιχειρήσεων

Οργάνωση/Συντονισμός:

ΥΠΕΝ/Επιμελητήρια/Περιφέρειες/ΟΤΑ/ΦοΔΣΑ/Εκπαιδευτικοί φορείς/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

3.1. Ενθάρρυνση της υπεύθυνης καταναλωτικής συμπεριφοράς: Σε ατομικό επίπεδο, οι καταναλωτές θα μπορούσαν να αναλάβουν δράση στο πλαίσιο της καθημερινότητάς τους, για την ορθολογική και οικολογικά υπεύθυνη κατανάλωση χαρτιού (όπως η παραγγελία χαρτιού με περιεκτικότητα 100% σε ανακυκλωμένες ίνες και η περαιτέρω προώθηση του οικολογικού σήματος EU-Ecolabel αναφορικά με το φωτοαντιγραφικό χαρτί και το χαρτί γραφής), ενσωματώνοντας τις δυνατότητες που τους παρέχει η τεχνολογία, προκειμένου να μειώσουν τη δημιουργία αποβλήτων χαρτιού στο σπίτι και στην εργασία τους. Σε συλλογικό επίπεδο, ιδιωτικές εταιρείες και δημόσιοι οργανισμοί δύνανται να εμψυχήσουν στα μέλη/εργαζόμενους τους νέα πρότυπα συμπεριφοράς με στόχο την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων χαρτιού, διαδραματίζοντας έτσι σημαντικό ρόλο στην πρόληψη της άσκοπης κατανάλωσης χαρτιού.

3.2. Σύνταξη δελτίων τύπου από τους ΦοΔΣΑ/σχετικούς ΟΤΑ, αναφορικά με δράσεις εξοικονόμησης χαρτιού: με τον τρόπο αυτό δύναται να καταστούν ενήμεροι όλοι οι Δήμοι της χώρας και να συμβάλουν στην επικοινωνιακή μετάδοση του μηνύματος των δράσεων στους πολίτες τους.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΦΟΔΣΑ/ΟΤΑ

3.3. Διάδοση στο ευρύ κοινό του επικοινωνιακού μηνύματος της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων χαρτιού, μέσω λογαριασμών ΔΕΚΟ: Αποτελεί μία στοχευμένη μορφή ευρείας πληροφόρησης προς τους πολίτες-συνδρομητές των υπηρεσιών ΔΕΚΟ, όπου μέσω συνοπτικών και εύστοχων μηνυμάτων σχετικά με την εξοικονόμηση πόρων χαρτιού, θα δίνεται ένα ξεκάθαρο μήνυμα προσαρμογής της συμπεριφοράς στην κατανάλωση χαρτιού.

Για την αποτελεσματικότερη παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης των μέτρων, προτείνεται η χρήση **δεικτών παρακολούθησης ανά δράση:**

Α/Α	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
1	Παροχή συμβουλών για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις, για την πρόληψη και την οικολογικά υπεύθυνη κατανάλωση χαρτιού	1.1. Προώθηση ηλεκτρονικών συναλλαγών και ηλεκτρονικής αλληλογραφίας	1. Αριθμός χρηστών που συμμετέχουν στις ηλεκτρονικές υπηρεσίες	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΥΠΟΙΚ	Με τη συμμετοχή όλων των βασικών εμπλεκόμενων μερών
		1.2. Προώθηση μικρών καθημερινών αλλαγών στο σπίτι ως προς τις συνήθειες	1. Αριθμός νοικοκυριών που συμμετέχουν στις δράσεις 2. Ποσοστό συμμόρφωσης με τις οδηγίες στο αυτοκόλλητο "Διακοπή διαφήμισης", μέσω του αριθμού των καταγγελιών κ.λπ.	2022 - 2024	ΕΟΑΝ/ΟΤΑ/ΜΚΟ	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
		1.3. Οδηγός καλών πρακτικών πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων χαρτιού για το σπίτι και το γραφείο	1. Δημιουργία του οδηγού και χρήση του από τα νοικοκυριά/επιχειρήσεις 2. Ποσοστό συμμόρφωσης με τις οδηγίες στο αυτοκόλλητο "Διακοπή διαφήμισης", μέσω του αριθμού των καταγγελιών κ.λπ.	2022	ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ/ΦΟΔΣΑ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
2	Περαιτέρω προώθηση της αντίληψης για μείωση κατανάλωσης χαρτιού και ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησής του	2.1. Δράσεις μείωσης της κατανάλωσης χαρτιού γραφείου στον ιδιωτικό και το δημόσιο τομέα	1. Αριθμός επιχειρήσεων που συμμετέχουν στις δράσεις 2. Ποσότητα χαρτιού γραφείου που αγοράστηκε ανά τύπο χαρτιού	2022 - 2024	ΥΠΕΝ/ΦΟΔΣΑ/ΟΤΑ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	
		2.2. Ενίσχυση και υποστήριξη των ΟΤΑ στην ψηφιοποίηση όλων των υπηρεσιών	1. Αριθμός ΟΤΑ που συμμετέχουν στην ψηφιοποίηση	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ/ΟΤΑ	

Α/Α	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
3	Ευαισθητοποίηση όλων των ομάδων - στόχων όπου εντοπίζεται μεγάλη και άσκητη κατανάλωση χαρτιού για τις δυνατότητες/ευκαιρίες που προσφέρει η	εξυπηρέτησης του πολίτη	2. Αριθμός/Ποσοστό υπηρεσιών που ψηφιοποιούνται ανά ΟΤΑ			
		2.3. Ενθάρρυνση της αποστολής τιμολογίων προμηθευτή, ηλεκτρονικά σε νοικοκυριά	1. Αριθμός ηλεκτρονικών συνδρομητών ανά υπηρεσία κοινής ωφέλειας 2. Ενσωμάτωση της ηλεκτρονικής αποστολής τιμολογίων στις συμβάσεις διαχείρισης οργανισμών παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ/Σχετικές ΥΚΩ	
		2.4. Προώθηση της ενιαίας έντυπης απόδειξης από τα καταστήματα	1. Αριθμός επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη δράση 2. Αριθμός μηχανημάτων POS που παρέχουν αυτή τη δυνατότητα	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΥΠΟΙΚ/Τράπεζες/Εμπορική Επιμελητήρια	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
		2.5. Επαναχρησιμοποίηση ή βελτίωση στην εκπαίδευση	1. Υλοποίηση της δράσης 2. Αριθμός βιβλίων που επαναχρησιμοποιήθηκαν/έτος	2022 και μετά	ΕΟΑΝ/ΥΠΑΙΘ/Εκπαιδευτικοί Φορείς	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
		3.1. Ενθάρρυνση της υπεύθυνης καταναλωτικής συμπεριφοράς	Πλήθος προγραμμάτων και συμμετεχόντων σε επίπεδο ΟΤΑ/έτος	2022 και μετά	ΕΟΑΝ/ΜΚΟ/ΟΤΑ/Λοιποί Εμπλεκόμενοι Φορείς	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
		3.2. Σύνταξη δελτίων τύπου από τους ΦοΔΣΑ/σχετικούς ΟΤΑ, αναφορικά με δράσεις	1. Υλοποίηση της δράσης 2. Αριθμός δράσεων εξοικονόμησης χαρτιού /ΟΤΑ /έτος	2022 και μετά	ΦΟΔΣΑ/ΟΤΑ	

Α/Α	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
	πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων χαρτιού τόσο στην προσασία του περιβάλλοντος μέσω της εξοικονόμησης πόρων, όσο και στη μείωση του λειτουργικού κόστους των επιχειρήσεων	εξοικονόμησης χαρτιού 3.3. Διάδοση στο ευρύ κοινό του επικοινωνιακού μηνύματος της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων χαρτιού, μέσω λογαριασμών ΔΕΚΟ	Πλήθος επικοινωνιακών μηνυμάτων/έτος	2022	ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ/ΟΤΑ/Σχετικές ΥΚΩ	

4.2.3 ΥΛΙΚΑ/ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ

Σύμφωνα με το Νέο Σχέδιο Δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Κυκλική Οικονομία (A new Circular Economy Action Plan For a cleaner and more competitive Europe, Brussels, 11.03.2020, European Commission), προκειμένου τα προϊόντα να καταστούν κατάλληλα για μια κλιματικά ουδέτερη, αποδοτική από πλευράς πόρων και κυκλική οικονομία, η Επιτροπή θα υποβάλει νομοθετική πρωτοβουλία για μια πολιτική βιώσιμων προϊόντων, ώστε το πλαίσιο για τον οικολογικό σχεδιασμό να μπορεί να εφαρμοστεί σε όσο το δυνατόν ευρύτερο φάσμα προϊόντων και να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της κυκλικότητας.

Η ποσότητα των υλικών που χρησιμοποιούνται για συσκευασία αυξάνεται διαρκώς, και το 2017 τα απόβλητα συσκευασίας στην Ευρώπη έφτασαν σε πρωτοφανές επίπεδο 173 kg ανά κάτοικο, επίπεδο υψηλότερο από ποτέ. Για να διασφαλιστεί ότι όλες οι συσκευασίες στην αγορά της Ε.Ε είναι επαναχρησιμοποιούμενες ή ανακυκλώσιμες με οικονομικά βιώσιμο τρόπο μέχρι το 2030, η Επιτροπή θα επανεξετάσει την οδηγία 94/62 για να ενισχύσει τις υποχρεωτικές ουσιαστικές απαιτήσεις για τις συσκευασίες που θα επιτρέπονται στην αγορά της Ε.Ε.

Οι πυλώνες μέτρων που θεσπίζει το ΕΠΠΔΑ για τα Απόβλητα Συσκευασίας, είναι οι εξής:

- 1) **Πρόληψη της παραγωγής αποβλήτων συσκευασιών:** Σύμφωνα και με την ιεράρχηση των αποβλήτων, πρωταρχικό στόχο αποτελεί η πρόληψη της παραγωγής αποβλήτων συσκευασίας και η εξάλειψη ή ελαχιστοποίηση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των συσκευασιών.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ/ΦΟΔΣΑ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

- 2) **Ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησης συσκευασιών για την αποτροπή της εξάντλησης των πόρων.** Ενθαρρύνεται η αύξηση του ποσοστού επαναχρησιμοποιήσιμων συσκευασιών που διατίθενται στην αγορά και των συστημάτων επαναχρησιμοποίησης των συσκευασιών κατά τρόπο αβλαβή για το περιβάλλον, χωρίς να τίθενται σε κίνδυνο η υγιεινή των τροφίμων (εφόσον πρόκειται για συσκευασία τροφίμων) ή η ασφάλεια των καταναλωτών.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

- 3) **Πρώθηση του οικολογικού σχεδιασμού των συσκευασιών**

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ/ΣΕΒ/Σύνδεσμοι καταναλωτών/Εκπαιδευτικοί φορείς/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

Τα μέτρα αυτά, συνεπικουρούμενα από αντίστοιχες εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, καθώς και συστηματική παρακολούθηση, μπορούν να συμβάλλουν στην επιτυχή υλοποίηση των στόχων για τα Υλικά/Απόβλητα Συσκευασίας στην Ελλάδα.

Απώτερος στόχος είναι να διασφαλιστεί ότι όλες οι συσκευασίες στην ελληνική αγορά (όπως και στην αγορά της Ε.Ε) θα είναι επαναχρησιμοποιούμενες ή ανακυκλώσιμες με οικονομικά βιώσιμο τρόπο μέχρι το 2030.

Ενδεικτικά, οι δράσεις που προτείνονται να υλοποιηθούν (ανά πυλώνα μέτρων) είναι οι εξής:

1. **Πρόληψη της παραγωγής αποβλήτων συσκευασιών:** Σύμφωνα και με την ιεράρχηση των αποβλήτων, πρωταρχικό στόχο αποτελεί η πρόληψη της παραγωγής αποβλήτων συσκευασίας και η εξάλειψη ή ελαχιστοποίηση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των συσκευασιών.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ/ΦΟΔΣΑ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

1.1. Προώθηση νέας καταναλωτικής καθημερινής συμπεριφοράς αναφορικά με τη χρήση συσκευασιών, σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο:

- ✓ Μείωση της (υπερβολικής) συσκευασίας και των απορριμμάτων συσκευασίας, μεταξύ άλλων μέσω του καθορισμού στόχων και μέτρων πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων.
- ✓ Προώθηση της αγοράς χύδην προϊόντων έναντι των συσκευασμένων, ιδίως σε σχέση με τα απόβλητα συσκευασίας που παράγονται κατά τη διανομή των προϊόντων.
- ✓ Προώθηση συστημάτων διανομής ποτών που παράγουν λίγα απόβλητα συσκευασίας (επιστρεφόμενη συσκευασία, επαναχρησιμοποιήσιμα ποτήρια, φιάλες κ.λπ.).

1.2. Ενθάρρυνση του περιορισμού της συσκευασίας και της πολυσυσκευασίας (πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς) και προώθηση της αγοράς προϊόντων σε μεγάλες συσκευασίες, καθώς και συμπυκνωμένων προϊόντων (π.χ. απορρυπαντικά), εφόσον έχουν θετική περιβαλλοντική ισορροπία (συσκευασία/προϊόν).

1.3. Συστηματική καταγραφή των επαναχρησιμοποιούμενων συσκευασιών, με τη συμβολή του ΕΟΑΝ και του ΣΕΔ Ανακύκλωση Συσκευασιών, συμπεριλαμβανομένης κατάρτισης μεθοδολογίας συγκέντρωσης στοιχείων, πρόβλεψης μορφοτύπου καταγραφόμενων στοιχείων και λοιπών προδιαγραφών συστήματος για αξιόπιστη καταγραφή στοιχείων επαναχρησιμοποιήσιμων συσκευασιών

Οργάνωση/Συντονισμός: ΕΟΑΝ/ΣΕΔ Ανακύκλωση Συσκευασιών/ΣΕΒ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

2. **Ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησης συσκευασιών για την αποτροπή της εξάντλησης των πόρων.**

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

- 2.1. Ενθάρρυνση των παραγωγών και των διανομέων μέσω παροχής κινήτρων για την εφαρμογή του οικολογικού σχεδιασμού σε όλη την αλυσίδα παραγωγής/διανομής προϊόντων συσκευασίας, με σκοπό να παρέχονται στους καταναλωτές ασφαλή, υψηλής ποιότητας και οικονομικά προσιτά προϊόντα.
- 2.2. Πρώθηση της σήμανσης για την ανάδειξη φιλικών προς το περιβάλλον συσκευασιών.

3. Πρώθηση του οικολογικού σχεδιασμού των συσκευασιών

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ/ΣΕΒ/Σύνδεσμοι καταναλωτών/Εκπαιδευτικοί φορείς/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

- 3.1. Πρώθηση του σχεδιασμού με σκοπό την επαναχρησιμοποίηση και την ανακυκλωσιμότητα των συσκευασιών (περιορισμός στη χρήση ορισμένων υλικών συσκευασίας για συγκεκριμένες εφαρμογές, ιδίως όταν είναι δυνατή η χρήση εναλλακτικών επαναχρησιμοποιούμενων προϊόντων), καθώς και την αποδοτικότητα, την ανθεκτικότητα, τη δυνατότητα επισκευής, τη μη τοξικότητα, τη δυνατότητα αναβάθμισης και ανακύκλωσης, το ανακυκλωμένο περιεχόμενο, την αποδοτική χρήση των πόρων και της ενέργειας και την ελαχιστοποίηση του περιβαλλοντικού αποτυπώματός τους.
- 3.2. Μείωση της πολυπλοκότητας των υλικών συσκευασίας, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού των υλικών και των πολυμερών που χρησιμοποιούνται, με απώτερο σκοπό την εξοικονόμηση πόρων, σύμφωνα με τους κανόνες που διέπουν τη λειτουργικότητα των συσκευασιών (χρόνος ζωής του αγαθού, αναγραφή ουσιαστικών πληροφοριών για τον ορθό τρόπο διαχείρισης και χρήσης του, προστασία της δημόσιας υγείας). Με τον τρόπο αυτό, δύναται επίσης να διευκολυνθεί η χωριστή διαλογή των απορριμμάτων συσκευασίας στην πηγή.
- 3.3. Διαμόρφωση των εισφορών που καταβάλλουν οι παραγωγοί στα οικεία Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης Αποβλήτων Συσκευασιών (ανά μονάδα προϊόντος για κάθε κατηγορία), κατά τρόπο που να ανταποκρίνονται στο μέσο κόστος διαχείρισης της συγκεκριμένης κατηγορίας, ενθαρρύνοντας έτσι τον οικολογικό σχεδιασμό, την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων, τη μείωση της περιεκτικότητας σε επικίνδυνες ουσίες, την ανακυκλωσιμότητα και τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος (eco-modulation).
- 3.4. Διάδοση εργαλείων, μελετών, καλών πρακτικών, πιλοτικών έργων και άλλων πληροφοριών που αναπτύχθηκαν στον τομέα του οικολογικού σχεδιασμού συσκευασίας.

Για την αποτελεσματικότερη παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης των μέτρων, προτείνεται η χρήση **δεικτών παρακολούθησης ανά δράση**:

Α/Α	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
1	Πρόληψη της παραγωγής αποβλήτων συσκευασιών	1.1. Προώθηση νέας καταναλωτικής καθημερινής συμπεριφοράς αναφορικά με τη χρήση συσκευασιών, σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο	1. Αριθμός σχετικών δράσεων /έτος 2. Αριθμός νοικοκυριών που συμμετέχουν στις σχετικές δράσεις 3. Αριθμός σχετικών συστημάτων διανομής ποτών/έτος 4. Ποσότητα συσκευασιών ποτών που διατίθενται στην αγορά, ανά κάτοικο και τύπο συσκευασίας	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΥΠΑΑΤ/ΕΟΑΝ/ΦΟΔΣΑ/ΟΤΑ/ΣΕΔ Ανακύκλωση Συσκευασιών/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	Με τη συμμετοχή όλων των βασικών εμπλεκόμενων
		1.2. Ενθάρρυνση του περιορισμού της συσκευασίας και της πολυσυσκευασίας	1. Αριθμός σχετικών δράσεων/έτος 2. Ποσοστό επαναχρησιμοποίησης συσκευασιών στη βάση του συνόλου των χρησιμοποιούμενων	2022	ΕΟΑΝ/ΟΤΑ/ΣΕΔ Ανακύκλωση Συσκευασιών	
		1.3. Σύστηματική καταγραφή των επαναχρησιμοποιούμενων συσκευασιών	Ποσοτήτες επαναχρησιμοποιούμενων συσκευασιών/έτος	2022 – 2024	ΕΟΑΝ/ΣΕΔ Ανακύκλωση Συσκευασιών/ΣΕΒ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
2	Ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησης συσκευασιών για την αποτροπή της	2.1. Ενθάρρυνση των παραγωγών και των διανομέων μέσω παροχής κινήτρων για την εφαρμογή του	1. Αριθμός κινήτρων για την υλοποίηση του Σχεδιασμού 2. Ποσοστό επαναχρησιμοποίησιμων	2022 και μετά	ΕΟΑΝ/ΣΕΔ/παραγωγικοί φορείς της βιομηχανίας/Λοιποί παραγωγικοί φορείς	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται

A/A	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
3	εξάντλησης των πόρων	οικολογικού σχεδιασμού σε όλη την αλυσίδα παραγωγής/διανομής προϊόντων συσκευασίας, με σκοπό να παρέχονται στους καταναλωτές ασφαλή, υψηλής ποιότητας και οικονομικά προσιτά προϊόντα.	συσκευασιών σε σύγκριση με τη συνολική ποσότητα συσκευασιών που διατέθηκαν στην αγορά			αι σε ετήσια βάση
		2.2. Προώθηση της σήμανσης για την ανάδειξη φιλικών προς το περιβάλλον συσκευασιών	Υλοποίηση της σχετικής δράσης	2022 – 2024	ΕΟΑΝ/ΥΠΑΑΤ/ΣΕΔ/ΣΕΒ και παραγωγικοί φορείς της βιομηχανίας	
	Προώθηση του οικολογικού σχεδιασμού των συσκευασιών	3.1. Προώθηση του σχεδιασμού με σκοπό την επαναχρησιμοποίηση και την ανακυκλωσιμότητα των συσκευασιών	1. Ποσοστό του αριθμού των οικολογικά σχεδιασμένων τύπων συσκευασιών σε σύγκριση με τον συνολικό αριθμό των τύπων συσκευασίας, ανά κατηγορία συσκευασίας 2. Εξέλιξη της συμπεριφοράς των νοικοκυριών απέναντι σε οικολογικά σχεδιασμένες συσκευασίες	2022 – 2024 και μετά	ΕΟΑΝ/ΣΕΒ/Λοιποί παραγωγικοί φορείς	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται αι σε ετήσια βάση

Α/Α	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
		3.2. Μείωση της πολυπλοκότητας των υλικών συσκευασίας	1. Ποσοστό του αριθμού των οικολογικά σχεδιασμένων τύπων συσκευασιών σε σύγκριση με τον συνολικό αριθμό των τύπων συσκευασίας, ανά κατηγορία συσκευασίας	2022 – 2024 και μετά	ΕΟΑΝ/ΣΕΒ/Λοιποί παραγωγικοί φορείς	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
			2. Εξέλιξη της συμπεριφοράς των νοικοκυριών απέναντι σε οικολογικά σχεδιασμένες συσκευασίες			
		3.3. Διαμόρφωση των εισφορών που καταβάλλουν οι παραγωγοί στα οικεία συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης Αποβλήτων Συσκευασιών (ανά μονάδα προϊόντος για κάθε κατηγορία), (eco-modulation)	1. Υποβολή από τα ΣΣΕΔ συσκευασιών αναθεωρημένης μελέτης προσδιορισμού των εισφορών	2022-2025	ΕΟΑΝ/ΣΕΔ Συσκευασίας/Παραγωγοί	Δημοσίευση του νέου τιμοκαταλόγου εισφορών στην ιστοσελίδα των ΣΣΕΔ και του ΕΟΑΝ.
			2. Έγκριση της μελέτης από τον ΕΟΑΝ και εφαρμογή των νέων εισφορών			
		3.4. Διάδοση εργαλείων, μελετών, καλών πρακτικών, πιλοτικών έργων και άλλων πληροφοριών που αναπτύχθηκαν στον τομέα του οικολογικού	Αριθμός σχετικών εργαλείων /μελετών που αναπτύχθηκαν	2022 – 2024 και μετά	ΥΠΕΝ/ΥΠΠΑΤ/ΕΟΑΝ/ΣΕΔ Ανακύκλωση Συσκευασιών /ΟΤΑ/ΦΟΔΣΑ/ΜΚΟ/ΣΕΒ	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση

Α/Α	Μέτρο	Δράση σχεδιασμού συσκευασίας.	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια

4.2.4 ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ

Οι ειδικές κατηγορίες πλαστικών, όπως έχει προαναφερθεί, περιλαμβάνουν τόσο τα Πλαστικά Προϊόντα Μιας Χρήσης (ΠΜΧ) όσο και τις Πλαστικές Σακούλες Μεταφοράς (ΠΣΜ). Ο σχεδιασμός, η εφαρμογή και η παρακολούθηση μέτρων πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων ειδικών κατηγοριών πλαστικών απαιτεί στρατηγική συνεργασία δημόσιων φορέων με τη βιομηχανία, το εμπόριο και τους καταναλωτές. Οι ομάδες - στόχοι των προτεινόμενων μέτρων πρόληψης είναι η βιομηχανία παραγωγής αυτών των κατηγοριών πλαστικών, το χονδρικό και το λιανικό εμπόριο, οι χώροι μαζικής εστίασης και τα νοικοκυριά.

4.2.4.1 ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΜΙΑΣ ΧΡΗΣΗΣ (ΟΔΗΓΙΑ 2019/904/ΕΕ)

Η Οδηγία 2019/904/ΕΕ, σχετικά με τη μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον, ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία με τον Ν. 4736/2020 (ΦΕΚ 200/Α/20.10.2020) και θεσπίστηκαν μέτρα για την πρόληψη και τη μείωση του αντίκτυπου ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον, ιδίως στο υδάτινο περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία, καθώς και την προώθηση της μετάβασης στην κυκλική οικονομία με καινοτόμα και βιώσιμα επιχειρηματικά μοντέλα, προϊόντα και υλικά, συμβάλλοντας έτσι στην ανάπτυξη της οικονομίας και την αποδοτική λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Η ανάσχεση της δημιουργίας θαλάσσιων απορριμμάτων συνεισφέρει, επίσης, στον Στόχο Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών για την πρόληψη και τη σημαντική μείωση της θαλάσσιας ρύπανσης κάθε είδους.

Τίθενται οι ακόλουθοι ειδικοί στόχοι:

- Έως το έτος 2024 η κατανάλωση των πλαστικών προϊόντων μιας χρήσης που απαριθμούνται στο Μέρος Α' του Παραρτήματος Ι του Ν. 4736/2020 μειώνεται κατ' ελάχιστον στο τριάντα τοις εκατό (30%), σε σύγκριση με το έτος 2022
- Έως το έτος 2026 η κατανάλωση των πλαστικών προϊόντων μιας χρήσης που απαριθμούνται στο Μέρος Α' του Παραρτήματος Ι του Ν.4736/2020 μειώνεται κατ' ελάχιστον στο εξήντα τοις εκατό (60%), σε σύγκριση με το έτος 2022.

Σύμφωνα με το Ν. 4736/2020: «Από την 1η Ιανουαρίου 2022 επιβάλλεται εισφορά προστασίας του περιβάλλοντος για τα πλαστικά προϊόντα της παρ. 1 (Μέρος Α, Παράρτημα Ι), που διατίθενται ως συσκευασία των τροφίμων και των ποτών κατά την πώλησή τους από επιχειρήσεις μαζικής εστίασης, όπως αυτές ορίζονται στην παρ. 5.Δ του άρθρου 2 της υπό στοιχεία Υ1Γ/ΓΠ/οικ. 47829/21.6.2017 απόφασης του Υπουργού Υγείας (Β' 2161) και από επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου της παρ. 5.Γ της ανωτέρω απόφασης, οι οποίες πωλούν τρόφιμα και ποτά».

Η εφαρμογή των διατάξεων του προαναφερόμενου νόμου αναμένεται ότι θα συμβάλλει σημαντικά – μεταξύ άλλων – και στην ανάσχεση της δημιουργίας θαλάσσιων απορριμμάτων, ως

συνεισφορά στον Στόχο Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών για την πρόληψη και τη σημαντική μείωση της θαλάσσιας ρύπανσης κάθε είδους. Επιπλέον, προτείνονται οι ακόλουθοι βασικοί πυλώνες μέτρων για τα Πλαστικά Προϊόντα Μίας Χρήσης (ΠΜΧ) με σκοπό τη θετική συμβολή τους στην επίτευξη του στόχου της μείωσης:

- 1) Οικονομικά μέσα και άλλα μέτρα για την παροχή κινήτρων για την εφαρμογή της ιεράρχησης των αποβλήτων όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παρ. 3 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ
- 2) Προώθηση της έρευνας και ανάπτυξης στον τομέα της επίτευξης καθαρότερων προϊόντων και τεχνολογιών που παράγουν λιγότερα απόβλητα, καθώς και διανομή και χρήση των αποτελεσμάτων της εν λόγω έρευνας και ανάπτυξης
- 3) Προώθηση της επαναχρησιμοποίησης
- 4) Σύναψη εθελοντικών συμφωνιών, συνεργασία με επιτροπές καταναλωτών/παραγωγών ή τομεακές διαπραγματεύσεις έτσι ώστε οι σχετικές επιχειρήσεις ή βιομηχανικοί κλάδοι να καταρτίσουν τα δικά τους σχέδια ή στόχους πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων
- 5) Διοργάνωση εκστρατειών ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης που απευθύνονται στο ευρύ κοινό ή σε ειδικές ομάδες καταναλωτών.

Οι πυλώνες αυτοί, συνεπικουρούμενοι από συστηματική παρακολούθηση και χρήση χρηματοδοτικών εργαλείων (ΕΣΠΑ, LIFE+ κ.λπ.), μπορούν να συμβάλλουν αποτελεσματικά στη μείωση της ποσότητας των παραγόμενων αυτών αποβλήτων στην Ελλάδα.

Ενδεικτικά, οι δράσεις που προτείνονται να υλοποιηθούν (ανά πυλώνα μέτρων) είναι οι εξής:

1. Οικονομικά μέσα και άλλα μέτρα για την παροχή κινήτρων για την εφαρμογή της ιεράρχησης των αποβλήτων όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παρ. 3 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ:

- 1.1. Αξιολόγηση της εφαρμογής φορολογικών κινήτρων που σχετίζονται με τη μείωση της κατανάλωσης ορισμένων πλαστικών μίας χρήσης για τα οποία δεν υπάρχουν εναλλακτικές επιλογές ή για την αύξηση της διάρκειας ζωής τους: Εφαρμογή φορολογικών κινήτρων για τη μείωση της κατανάλωσης των συγκεκριμένων πλαστικών ή συσχέτιση των δημοτικών τελών αποκομιδής των αποβλήτων με τη μείωση της κατανάλωσης των συγκεκριμένων πλαστικών.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΥΠΟΙΚ

- 1.2. Εισαγωγή σταδιακής υποχρεωτικής χρήσης επαναχρησιμοποιήσιμων σκευών (πιάτα, μαχαιροπήρουνα κ.λπ.) σε δημόσιες εκδηλώσεις.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

2. Προώθηση της έρευνας και ανάπτυξης στον τομέα της επίτευξης καθαρότερων προϊόντων και τεχνολογιών που παράγουν λιγότερα απόβλητα. καθώς και διανομή και χρήση των αποτελεσμάτων της εν λόγω έρευνας και ανάπτυξης:

- 2.1. Ανάπτυξη καινοτομιών για τη μείωση της κατανάλωσης ορισμένων πλαστικών μίας χρήσης για τα οποία δεν υπάρχουν εναλλακτικές επιλογές, σε συνεργασία με

κατασκευαστές και πωλητές (π.χ. συστήματα επαναχρησιμοποίησης/ανακατασκευής, καλές πρακτικές ελαχιστοποίησης παραγωγής αποβλήτων).

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΥΠΑΝΕ/Επιμελητήρια/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

- 2.2. Έρευνα για την ανάπτυξη εναλλακτικών επαναχρησιμοποιούμενων σκευών και άλλων πλαστικών προϊόντων μιας χρήσης: Αντικατάσταση των πλαστικών σκευών (πίατα, μαχαιροπίρουνα, κύπελλα κ.λπ.) και άλλων πλαστικών προϊόντων μιας χρήσης από επαναχρησιμοποιούμενα ή κατασκευασμένα από άλλα κατάλληλα υλικά.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΥΠΑΝΕ/Επιμελητήρια/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

3. Προώθηση της επαναχρησιμοποίησης:

- 3.1. Ανάπτυξη μεθοδολογικού εργαλείου για την προώθηση της χρήσης επαναχρησιμοποιήσιμων προϊόντων/εργαλείων, το οποίο μπορεί να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, εξειδικευμένες οδηγίες καταλληλότητας/ορθής διαχείρισης επαναχρησιμοποιήσιμων συσκευασιών, προγράμματα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης κ.ά.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ/ΣΕΒ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

- 3.2. Στροφή των καταναλωτών σε προϊόντα πολλαπλών χρήσεων (επαναχρησιμοποιήσιμων, επαναγεμιζόμενων κ.λπ.), μέσω της ενθάρρυνσης της υπεύθυνης καταναλωτικής συμπεριφοράς και της προώθησης (διαδίκτυο, προωθητικές ενέργειες και δράσεις, ημερίδες κ.λπ.) των εναλλακτικών αυτών διαθέσιμων στην αγορά προϊόντων.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ/ΜΚΟ/Επιμελητήρια/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

- 3.3. Προώθηση μικρών αλλαγών στο σπίτι ως προς τις συνήθειες: Προϊόντα στο σπίτι, αποτελούμενα από πλαστικό μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν, με σκοπό την κατάργηση της έννοιας «μιας χρήσεως», συμβάλλοντας έτσι στη μείωση της κατανάλωσης πλαστικού.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΕΟΑΝ/ΟΤΑ/ΜΚΟ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

- 3.4. Προώθηση των δημόσιων βρυσών για την αποτροπή της χρήσης πλαστικών φιαλών, συνοδευόμενη από μια εκστρατεία που στοχεύει στο ευρύ κοινό για τη μείωση της κατανάλωσης νερού συσκευασμένου σε πλαστικές φιάλες. Υποστήριξη της δημιουργίας δικτύου πόσιμου νερού σε δημόσιους χώρους και της δημιουργίας χάρτη δημόσιων βρυσών πόσιμου νερού σε κάθε Δήμο.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΟΤΑ

4. Σύναψη εθελοντικών συμφωνιών, συνεργασία με επιτροπές καταναλωτών/παραγωγών, ή τομεακές διαπραγματεύσεις έτσι ώστε οι σχετικές επιχειρήσεις ή βιομηχανικοί κλάδοι να καταρτίσουν τα δικά τους σχέδια ή στόχους πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων:

- 4.1. Εθελοντικές συμφωνίες μεταξύ ΥΠΕΝ, βιομηχανίας, λιανεμπορίου και ΑΕΙ για τη μείωση των επιπτώσεων της πλαστικής ρύπανσης.
Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΣΕΒ/ΑΕΙ/Επιμελητήρια/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς και επιχειρήσεις
- 4.2. Εθελοντικές συμφωνίες για τη χρήση επαναχρησιμοποιήσιμων προϊόντων/σκευών στον τομέα των ξενοδοχείων και των εστιατορίων.
Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΠΟΞ/ΠΟΕΣΕ/Επιμελητήρια/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς
- 4.3. Ανάπτυξη συνεργασιών με εταιρίες εμφιάλωσης αναψυκτικών, ποτών κ.λπ. για τη μείωση της χρήσης συσκευασιών μίας χρήσης.
Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΣΕΒ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς
5. **Διοργάνωση εκστρατειών ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης που απευθύνονται στο ευρύ κοινό ή σε ειδικές ομάδες καταναλωτών:**
- 5.1. Υλοποίηση εκστρατείας με «τρόπους για να επαναχρησιμοποιηθεί ένα πλαστικό δοχείο πριν πεταχτεί»: Τέτοιοι τρόποι μπορούν να περιλαμβάνουν την προσωρινή αποθήκευση κρασιού, ξυδιού, λαδιού κ.λπ. για τις καθημερινές ανάγκες του νοικοκυριού και δημιουργικούς τρόπους επαναχρησιμοποίησης παλαιών πλαστικών δοχείων/φιαλών σε χειροτεχνίες.
Οργάνωση/Συντονισμός: ΕΟΑΝ/ΟΤΑ/ΜΚΟ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

Για την αποτελεσματικότερη παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης των μέτρων προτείνεται η χρήση **δεικτών παρακολούθησης ανά δράση:**

Α/Α	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
1	Οικονομικά μέσα και άλλα μέτρα για την παροχή κινήτρων για την εφαρμογή της ιεράρχησης των αποβλήτων όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παρ. 3 της οδηγίας 2088/98/ΕΚ	1.1. Αξιολόγηση της εφαρμογής φορολογικών κινήτρων που σχετίζονται με τη μείωση της κατανάλωσης ορισμένων πλαστικών μιας χρήσης για τα οποία δεν υπάρχουν εναλλακτικές επιλογές ή για την αύξηση της διάρκειας ζωής τους	Εκπόνηση σχετικής έκθεσης	2022	ΥΠΕΝ/ΥΠΟΙΚ	Με τη συμμετοχή όλων των βασικών εμπλεκόμενων
		1.2. Εισαγωγή σταδιακής υποχρεωτικής χρήσης επαναχρησιμοποιήσιμων σκευών (πίατα, μαχαροπτήρουνα κ.λπ.) σε δημόσιες εκδηλώσεις	1. Ποσότητα επαναχρησιμοποιήσιμων σκευών, μαχαροπτήρουνων και κυπέλλων που χρησιμοποιήθηκαν σε εκδηλώσεις	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
2	Πρώθηση της έρευνας και ανάπτυξης στον τομέα της επίτευξης καθαρότερων προϊόντων και τεχνολογιών που παράγουν λιγότερα απόβλητα, καθώς και διανομή και χρήση των αποτελεσμάτων της εν λόγω έρευνας και ανάπτυξης	2.1. Ανάπτυξη καινοτομιών για τη μείωση της κατανάλωσης ορισμένων πλαστικών μιας χρήσης για τα οποία δεν υπάρχουν εναλλακτικές επιλογές	1. Πλήθος καινοτομιών που αναπτύχθηκαν 2. Ποσότητα πλαστικού που χρησιμοποιείται στις συσκευασίες	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΥΠΑΝΕ/Επιμελητήρια/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
		2.2. Έρευνα για την ανάπτυξη εναλλακτικών επαναχρησιμοποιούμενων σκευών και άλλων	1. Πλήθος ερευνών που διεξήχθησαν	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΥΠΑΝΕ/Επιμελητήρια/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται

Α/Α	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
		πλαστικών προϊόντων μιας χρήσης	2. Ποσότητα σκευών που κατασκευάζονται από βιοαποικοδομήσιμα υλικά			αι σε ετήσια βάση
3	Πρώθηση της επαναχρησιμοποίησης	3.1. Ανάπτυξη μεθοδολογικού εργαλείου για την πρώιμη της χρήσης επαναχρησιμοποιήσιμων προϊόντων/εργαλείων	Ανάπτυξη του σχετικού εργαλείου	2022	ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ/ΣΕΒ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	Με τη συμμετοχή όλων των βασικών εμπλεκόμενων
		3.2. Στροφή των καταναλωτών σε προϊόντα πλαστικών χρήσεων (επαναχρησιμοποιήσιμων, επαναγεμίζόμενων κ.λπ.)	1. Ποσότητα προϊόντων πλαστικών χρήσεων που διατέθηκαν στην αγορά 2. Ποσοστιαία μείωση των προϊόντων μιας χρήσης που τίθενται ετησίως στην αγορά (κυτελλάκια και περιέκτες τροφίμων)	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ/ΜΚΟ/Επιμελητήρια/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται αι σε ετήσια βάση
		3.3. Πρώιμη μικρών αλλαγών στο στίτι ως προς τις συνήθειες	Αριθμός νοικοκυριών που συμμετέχουν στις δράσεις	2022 και μετά	ΕΟΑΝ/ΟΤΑ/ΜΚΟ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται αι σε ετήσια βάση
		3.4. Πρώιμη των δημόσιων βρυσών για την αποτροπή της	1. Πλήθος δημόσιων βρυσών που έχουν εγκατασταθεί	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΟΤΑ	Τα αποτελέσματα θα

A/A	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
		χρήσης πλαστικών φιαλών	2. Ποσότητα πλαστικών φιαλών νερού που καταναλώνονται			δημοσιοποιούνται αι σε ετήσια βάση
4	Σύναψη εθελοντικών συμφωνιών, συνεργασία με επιτροπές καταναλωτών/παραγωγών, ή τομεακές διαπραγματεύσεις έτσι ώστε οι σχετικές επιχειρήσεις ή βιομηχανικοί κλάδοι να καταρτίσουν τα δικά τους σχέδια ή στόχους πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων	4.1. Εθελοντικές συμφωνίες μεταξύ ΥΠΕΝ, βιομηχανίας, λιανημπορίου και ΑΕΙ για την αντικατάσταση του πλαστικού από άλλα ισοδύναμα υλικά που μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν και να έχουν μεγαλύτερη διάρκεια ζωής	Πλήθος συμφωνιών που έχουν επιτευχθεί	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΣΕΒ/ΑΕΙ/Επιμελητήρια/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς και επιχειρήσεις	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται αι σε ετήσια βάση
		4.2. Εθελοντικές συμφωνίες για τη χρήση επαναχρησιμοποιήσιμων προϊόντων/σκευών στον τομέα των ξενοδοχείων και των εστιατορίων	Πλήθος συμφωνιών που έχουν επιτευχθεί	2022-2023 και μετά	ΥΠΕΝ/ΠΟΞ/ΠΟΕΣΕ/Επιμελητήρια/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται αι σε ετήσια βάση
		4.3. Ανάπτυξη συνεργασιών με εταιρίες εμφιάλωσης αναψυκτικών, ποτών κ.λπ. για τη μείωση της χρήσης συσκευασιών μίας χρήσης	Πλήθος συμφωνιών που έχουν επιτευχθεί	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΣΕΒ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται αι σε ετήσια βάση
5	Διοργάνωση εκστρατειών ευαισθητοποίησης και	5.1. Υλοποίηση εκστρατείας με τρόπους για να επαναχρησιμοποιηθεί	1. Πλήθος εκστρατειών που υλοποιήθηκαν	2022 και μετά	ΕΟΑΝ/ΟΤΑ/ΜΚΟ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	Τα αποτελέσματα θα

Α/Α	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
	ενημέρωσης που απευθύνονται στο ευρύ κοινό ή σε ειδικές ομάδες καταναλωτών	ένα πλαστικό δοχείο πριν πεταχτεί	2. Ποσοστό νοικοκυριών που επηρεάζονται από τις εκστρατείες			δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση

4.2.4.2 ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΣΑΚΟΥΛΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

Η οδηγία 2015/720/ΕΕ, σχετικά με τη μείωση της κατανάλωσης λεπτών πλαστικών σακουλών μεταφοράς, ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία με την ΚΥΑ 180036/952/2017 (Β' 2812) και τον Ν. 4496/2017 και καθορίστηκαν κατάλληλα μέτρα και κανόνες για τη μείωση της κατανάλωσης πλαστικών σακουλών μεταφοράς και κατ' επέκταση της υψηλής συσσώρευσης των αποβλήτων τους, που προκαλούν σημαντική ρύπανση στο περιβάλλον και ιδιαίτερα στα υδάτινα οικοσυστήματα. Για την επίτευξη των σκοπών της ΚΥΑ έχουν τεθεί τα ακόλουθα μέτρα/κανόνες:

- ✓ Από την 1^η Ιανουαρίου 2018 έπαψε η δωρεάν διάθεση στους καταναλωτές των λεπτών πλαστικών σακουλών μεταφοράς και επιβλήθηκε η καταβολή περιβαλλοντικού τέλους.
- ✓ Από την 1^η Ιανουαρίου 2021 επιβάλλεται στους καταναλωτές (όλων) των πλαστικών σακουλών μεταφοράς, πλην των βιοδιασπώμενων, η καταβολή περιβαλλοντικού τέλους.

Η εφαρμογή των μέτρων της ΚΥΑ θεωρείται επιβεβλημένη, ενώ, επίσης, προτείνονται οι ακόλουθοι βασικοί πυλώνες μέτρων για τις Πλαστικές Σακούλες Μεταφοράς (ΠΣΜ) με σκοπό τη θετική συμβολή τους στην επίτευξη του στόχου της μείωσης:

- 1) Χρήση μέτρων σχεδιασμού που προάγουν την αποτελεσματική χρήση των πόρων, όπως η πιθανή απαγόρευση της χρήσης στο λιανικό εμπόριο.
- 2) Οικονομικά μέσα και άλλα μέτρα για την παροχή κινήτρων για την εφαρμογή της ιεράρχησης των αποβλήτων όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παρ. 3 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ, όπως φορολογικές ελαφρύνσεις επιχειρήσεων ή συσχέτιση δημοτικών τελών με τη μη πώληση πλαστικών σακουλών.
- 3) Προώθηση της έρευνας και ανάπτυξης στον τομέα της επίτευξης καθαρότερων προϊόντων και τεχνολογιών που παράγουν λιγότερα απόβλητα, καθώς και διανομή και χρήση των αποτελεσμάτων της εν λόγω έρευνας και ανάπτυξης, όπως η αντικατάσταση των σακουλών μεταφοράς με βιοαποικοδομήσιμες.
- 4) Προώθηση της επαναχρησιμοποίησης, με τη χρήση σακουλών πολλαπλών χρήσεων.
- 5) Σύναψη εθελοντικών συμφωνιών, συνεργασία με επιτροπές καταναλωτών/παραγωγών, ή τομεακές διαπραγματεύσεις, έτσι ώστε οι σχετικές επιχειρήσεις ή βιομηχανικοί κλάδοι να καταρτίσουν τα δικά τους σχέδια ή στόχους πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων ή να διορθώσουν τα προϊόντα ή τις συσκευασίες που παράγουν απόβλητα.
- 6) Διοργάνωση εκστρατειών ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης που απευθύνονται στο ευρύ κοινό ή σε ειδικές ομάδες καταναλωτών.

Οι πυλώνες αυτοί, συνεπικουρούμενοι από συστηματική παρακολούθηση και χρήση χρηματοδοτικών εργαλείων (ΕΣΠΑ, LIFE+ κ.λπ.), μπορούν να συμβάλλουν αποτελεσματικά στη μείωση της ποσότητας των παραγόμενων αυτών αποβλήτων στην Ελλάδα.

Ενδεικτικά, οι δράσεις που προτείνονται να υλοποιηθούν (ανά πυλώνα μέτρων) είναι οι εξής:

1. Χρήση μέτρων σχεδιασμού που προάγουν την αποτελεσματική χρήση των πόρων:

- 1.1. Διερεύνηση της απαγόρευσης χρήσης/κατανάλωσης πλαστικής σακούλας μεταφοράς, π.χ. στο λιανικό εμπόριο.
Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ
2. Οικονομικά μέσα και άλλα μέτρα για την παροχή κινήτρων για την εφαρμογή της ιεράρχησης των αποβλήτων όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παρ. 3 της οδηγίας 2008/98/ΕΚ:
 - 2.1. Αξιολόγηση της εφαρμογής φορολογικών κινήτρων που σχετίζονται με τη μείωση της κατανάλωσης πλαστικών σακουλών μεταφοράς, κυρίως στις επιχειρήσεις του λιανικού εμπορίου. Εφαρμογή φορολογικών ελαφρύνσεων των επιχειρήσεων αυτών για τη μη πώληση πλαστικών σακουλών ή συσχέτιση των δημοτικών τελών αποκομιδής των αποβλήτων με τη μη πώληση πλαστικών σακουλών.
Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΥΠΟΙΚ
3. Προώθηση της έρευνας και ανάπτυξης στον τομέα της επίτευξης καθαρότερων προϊόντων και τεχνολογιών που παράγουν λιγότερα απόβλητα, καθώς και διανομή και χρήση των αποτελεσμάτων της εν λόγω έρευνας και ανάπτυξης:
 - 3.1. Αντικατάσταση των πλαστικών σακουλών μεταφοράς από άλλα υλικά που είναι βιοαποικοδομήσιμα ή φιλικά προς το περιβάλλον.
Οργάνωση/Συντονισμός: ΕΟΑΝ/Επιμελητήρια/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς
4. Προώθηση της επαναχρησιμοποίησης:
 - 4.1. Στροφή των καταναλωτών σε σακούλες μεταφοράς πολλαπλών χρήσεων, μέσω της προώθησης των επαναχρησιμοποιήσιμων σακουλών μεταφοράς στην αγορά, ώστε να γίνουν συνήθεια των καταναλωτών.
Οργάνωση/Συντονισμός: ΕΟΑΝ/Επιμελητήρια/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς
5. Σύναψη εθελοντικών συμφωνιών, συνεργασία με επιτροπές καταναλωτών/παραγωγών, ή τομεακές διαπραγματεύσεις έτσι ώστε οι σχετικές επιχειρήσεις ή βιομηχανικοί κλάδοι να καταρτίσουν τα δικά τους σχέδια ή στόχους πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων ή να διορθώσουν τα προϊόντα ή τις συσκευασίες που παράγουν απόβλητα:
 - 5.1. Εθελοντικές συμφωνίες για την εξάλειψη της πλαστικής σακούλας μεταφοράς από επιχειρήσεις, κυρίως, του λιανικού εμπορίου.
Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/Επιμελητήρια/ΣΕΒ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς
6. Διοργάνωση εκστρατειών ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης που απευθύνονται στο ευρύ κοινό ή σε ειδικές ομάδες καταναλωτών:
 - 6.1. Ενημερωτικές εκστρατείες και δημοσκοπήσεις για την καταγραφή και αξιολόγηση της αλλαγής στη συμπεριφορά των καταναλωτών σχετικά με τη χρήση πλαστικών σακουλών μεταφοράς: Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης στο πλαίσιο της Διεθνούς Ημέρας Χωρίς Πλαστική Σακούλα, που διοργανώνεται κάθε χρόνο στις 3 Ιουλίου και έχει στόχο να εξαλείψει τη χρήση της πλαστικής σακούλας μιας χρήσης.
Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ/ΜΚΟ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς

Για την αποτελεσματικότερη παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης των μέτρων προτείνεται η χρήση **δεικτών παρακολούθησης ανά δράση**:

A/A	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
1	Χρήση μέτρων σχεδιασμού που προάγουν την αποτελεσματική χρήση των πόρων	1.1. Απαγόρευση της χρήσης/κατανάλωση πλαστικής σακούλας μεταφοράς	Εκπόνηση σχετικής έκθεσης	2022	ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ	
2	Οικονομικά μέσα και άλλα μέτρα για την παροχή κινήτρων για την εφαρμογή της ιεράρχησης των αποβλήτων όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παρ. 3 της οδηγίας 2008/98/ΕΚ	2.1. Αξιολόγηση της εφαρμογής φορολογικών κινήτρων που σχετίζονται με τη μείωση της κατανάλωσης πλαστικών σακουλών μεταφοράς	Εκπόνηση σχετικής έκθεσης	2022	ΥΠΕΝ/ΥΠΟΙΚ	
3	Πρώιμη της έρευνας και ανάπτυξης στον τομέα της επίτευξης καθαρότερων προϊόντων και τεχνολογιών που παράγουν λιγότερα απόβλητα, καθώς και διανομή και χρήση των αποτελεσμάτων της εν λόγω έρευνας και ανάπτυξης	3.1. Αντικατάσταση των πλαστικών σακουλών μεταφοράς από άλλα υλικά που είναι βιοαποικοδομήσιμα ή φιλικά προς το περιβάλλον	1. Ποσότητα πλαστικών σακουλών μεταφοράς που έχουν πωληθεί 2. Ποσότητα σακουλών μεταφοράς από βιοαποικοδομήσιμα ή φιλικά προς το περιβάλλον υλικά, που έχουν πωληθεί	2022 και μετά	Επιμελητήρια/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
4	Προαγωγή της επαναχρησιμοποίησης	4.1. Στροφή των καταναλωτών σε σακούλες μεταφοράς πολλαπλών χρήσεων	1. Ποσότητα επαναχρησιμοποιήσιμων σακουλών μεταφοράς που διατέθηκαν στην αγορά 2. Ποσότητα πλαστικών σακουλών μεταφοράς	2022 και μετά	ΕΟΑΝ/Επιμελητήρια/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση

A/A	Μέτρο	Δράση	Δείκτης που διατέθηκαν στην αγορά	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
5	Σύναψη εθελοντικών συμφωνιών, συνεργασία με επιτροπές καταναλωτών/παραγωγών, ή τομεακές διαπραγματεύσεις έτσι ώστε οι σχετικές επιχειρήσεις ή βιομηχανικοί κλάδοι να καταρτίσουν τα δικά τους σχέδια ή στόχους πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων ή να διορθώσουν τα προϊόντα ή τις συσκευασίες που παράγουν απόβλητα	5.1. Εθελοντικές συμφωνίες για την εξάλειψη της πλαστικής σακούλας μεταφοράς από επιχειρήσεις, κυρίως, του λιανικού εμπορίου	Πλήθος συμφωνιών που έχουν επιτευχθεί	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/Επιμελητήρια/ΣΕΒ/Λοιποί ή εμπλεκόμενοι φορείς	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
6	Διοργάνωση εκστρατειών ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης που απευθύνονται στο ευρύ κοινό ή σε ειδικές ομάδες καταναλωτών	6.1. Ενημερωτικές εκστρατείες και δημοσκοπήσεις για την καταγραφή και αξιολόγηση της αλλαγής στη συμπεριφορά των καταναλωτών σχετικά με τη χρήση πλαστικών σακουλών μεταφοράς	1. Πλήθος εκστρατειών - δημοσκοπήσεων που υλοποιήθηκαν 2. Εκτόνωση σχετικής έκθεσης	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ/ΜΚΟ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση

4.2.5 ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ (ΑΗΗΕ)

Ο κυριότερος τρόπος πρόληψης δημιουργίας ΑΗΗΕ είναι η επιδιόρθωση και η επαναχρησιμοποίηση των συσκευών ηλεκτρικού/ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΗΗΕ) στο μέτρο του δυνατού. Βασική προϋπόθεση για την επιτυχία του είναι η αξιόπιστη λειτουργία τους, ιδίου ή παραπλήσιου επιπέδου με καινούργιες συσκευές όπου βασικός κριτής είναι η αγορά και ο τελικός χρήστης.

Γενικά η επιδιόρθωση/επαναχρησιμοποίηση ΗΗΕ είναι κοινή πρακτική που κυρίως εφαρμόζεται σε ακριβότερες συσκευές: ο καταναλωτής επιδιώκει να τις επισκευάσει πριν καταλήξει να τις πετάξει ενώ για τις φθηνότερες η τάση είναι η αγορά καινούργιων και η απόρριψη των παλαιών.

Σημαντική ώθηση στην ενθάρρυνση της επιδιόρθωσης/επαναχρησιμοποίησης αναμένεται να δοθεί από τις νέες προωθούμενες νομοθετικές υποχρεώσεις των κατασκευαστών/εισαγωγέων αναφορικά με την παροχή πληροφοριών προς τον καταναλωτή σχετικά με τη διαθεσιμότητα ανταλλακτικών, λογισμικών και ενημερώσεων/αναβαθμίσεων.

Η οργάνωση πανελλαδικών δικτύων επιδιόρθωσης ή/και επαναχρησιμοποίησης ΗΗΕ πρέπει να σχεδιαστεί με τέτοιο τρόπο, ούτως ώστε να ενσωματώνει και να αναδεικνύει τέτοιες προσπάθειες που υπάρχουν ήδη στην αγορά και, αν χρειαστεί, να τις συμπληρώνει. Προφανώς η προώθηση των αντίστοιχων μέτρων και δράσεων είναι καθαρά εθελοντική εκτός ίσως της προμήθειας μεταχειρισμένου ΗΗΕ από τους δημόσιους φορείς στο πλαίσιο δημοσίων συμβάσεων. Σε αυτή την περίπτωση η θέσπιση συγκεκριμένων κριτηρίων ποιότητας είναι η βασική προϋπόθεση για την ευρύτερη δυνατή επιτυχία του συγκεκριμένου μέτρου.

Είναι προφανές ότι, εφόσον πρόκειται για μέτρα που βασίζονται σε εθελοντική συμμετοχή και συνδέονται ενδεχομένως με νέες επιχειρηματικές δραστηριότητες, η παροχή οικονομικών κινήτρων ή/και η χρηματοδότησή τους είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για την επιτυχία τους.

Τα μέτρα πρόληψης δημιουργίας ΑΗΗΕ που προτείνονται είναι τα εξής:

- 1) Προώθηση κέντρων επιδιόρθωσης ΗΗΕ σε όλη την επικράτεια - Οργάνωση/Συντονισμός: ΕΟΑΝ/ΣΕΔ ΑΗΗΕ/Εμπορικά Επιμελητήρια/ΦΟΔΣΑ/ΟΤΑ
- 2) Δημιουργία δικτύων ανταλλαγής/πώλησης μεταχειρισμένων ΗΗΕ - Οργάνωση/Συντονισμός: ΕΟΑΝ/ΣΕΔ ΑΗΗΕ/Εμπορικά Επιμελητήρια/ΦΟΔΣΑ/ΟΤΑ
- 3) Προώθηση της προμήθειας μεταχειρισμένων ΗΗΕ σε δημόσιες/ιδιωτικές συμβάσεις - Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ/ΦΟΔΣΑ/ΟΤΑ

Ενδεικτικά, οι δράσεις που προτείνονται να υλοποιηθούν (ανά μέτρο) είναι οι εξής:

1. Προώθηση κέντρων επιδιόρθωσης ΗΗΕ σε όλη την επικράτεια

- 1.1. Απογραφή υπαρχουσών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην επιδιόρθωση ΗΗΕ. Πρόκειται είτε για κέντρα επιδιόρθωσης που δραστηριοποιούνται εντός καταστημάτων πώλησης ΗΗΕ είτε για αυτόνομες επιχειρήσεις.
- 1.2. Οργάνωση κέντρων επιδιόρθωσης όπου το υπάρχον δίκτυο δεν θεωρηθεί επαρκές. Τα κέντρα αυτά θα δημιουργηθούν από ιδιώτες ή/και από δημοτικές επιχειρήσεις επικουρικά στο υπάρχον δίκτυο.
- 1.3. Δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας όπου θα αποτυπώνονται τα κέντρα επιδιόρθωσης ανά κατηγορία ΗΗΕ (οικιακές συσκευές, συστήματα/συσκευές τηλεπικοινωνίας, ηλεκτρονικά παιχνίδια κ.λπ.) και οι χρήστες θα μπορούν να εξυπηρετούνται από το πλησιέστερο, αναλόγως του τόπου στον οποίο βρίσκονται.
- 1.4. Οργάνωση κέντρων προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση σε επίπεδο ΟΤΑ.

2. Δημιουργία δικτύων ανταλλαγής/πώλησης μεταχειρισμένων ΗΗΕ

- 2.1. Οργάνωση σημείων ανταλλαγής/πώλησης μεταχειρισμένων ΗΗΕ που θα δημιουργηθούν με πρωτοβουλία των ΟΤΑ, εφόσον δεν δραστηριοποιείται η ιδιωτική πρωτοβουλία στον τομέα αυτό.
- 2.2. Δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας όπου θα αποτυπώνονται τα σημεία ανταλλαγής/πώλησης των μεταχειρισμένων ΗΗΕ προς διευκόλυνση των χρηστών. Η δράση αυτή συνδέεται άμεσα με τη δράση 1.3., η πλατφόρμα θα είναι δηλαδή ενιαία, περιλαμβάνοντας τα κέντρα επιδιόρθωσης και τα σημεία ανταλλαγής/πώλησης.

3. Προώθηση της προμήθειας μεταχειρισμένων ΗΗΕ σε δημόσιες/ιδιωτικές συμβάσεις

- 3.1. Καθορισμός κριτηρίων ποιότητας για μεταχειρισμένα ΗΗΕ που μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν, π.χ. ελαφρά μεταχειρισμένοι υπολογιστές, τηλεφωνικά κέντρα. Ο ορισμός και η περιγραφή των κριτηρίων αυτών θα γίνει σε συνεργασία με εξειδικευμένους επαγγελματικούς φορείς που εν τέλει θα πιστοποιούν την ποιότητα των συσκευών ΗΗΕ που προορίζονται για χρήση. Βασικός στόχος της δράσης αυτής είναι κατ' αρχήν η σταδιακή εισαγωγή ποιοτικών μεταχειρισμένων συσκευών ΗΗΕ στον δημόσιο τομέα και στη συνέχεια και στον ιδιωτικό (εφόσον δεν έχει εξετάσει ήδη τη χρήση μεταχειρισμένου ΗΗΕ). Η δράση αυτή συνδέεται με τις δράσεις 1.2. και 2.1. ούτως ώστε να είναι εφικτή η ταξινόμηση ΗΗΕ προς επιδιόρθωση ή πώληση/ανταλλαγή με βάση τα σχετικά κριτήρια ποιότητας.
- 3.2. Διαμόρφωση κινήτρων, κυρίως οικονομικών (φορολογικές ελαφρύνσεις, μείωση ΦΠΑ κ.λπ.) για την επιδιόρθωση ΗΗΕ και την επαναχρησιμοποίησή τους.
- 3.3. Απογραφή αναγκών για βραχυπρόθεσμη/μεσοπρόθεσμη προμήθεια ΗΗΕ στον δημόσιο τομέα.

3.4. Εκπόνηση σχεδίου για την προκήρυξη των σχετικών συμβάσεων με συγκεκριμένους ποιοτικούς/ποσοτικούς στόχους σε βραχυπρόθεσμη/μεσοπρόθεσμη βάση (συνδέεται άμεσα με τη δράση 3.3.).

Για την αποτελεσματικότερη παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης των μέτρων προτείνεται η χρήση **δεικτών παρακολούθησης ανά δράση**:

A/A	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
1	Πρώθηση κέντρων επιδιόρθωσης ΗΗΕ σε όλη την επικράτεια	1.1. Απογραφή υπαρχουσών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην επιδιόρθωση ΗΗΕ	Αριθμός επιχειρήσεων	2022	ΣΕΔ ΑΗΗΕ	Σε συνεργασία με Εμπορικά Επιμελητήρια
		1.2. Οργάνωση κέντρων επιδιόρθωσης Δημιουργία Κέντρων Δημιουργικής Επαναχρησιμοποίησης Υλικών (ΚΔΕΥ)	1. Κέντρα επιδιόρθωσης/έτος 2. Ποσότητες ΗΗΕ που επιδιωρήθηκαν/έτος	1. 2023 και μετά 2. 2024 και μετά	ΦΟΔΣΑ/ΟΤΑ/ΕΟΑΝ/ΣΕΔ ΑΗΗΕ	Το ΣΕΔ θα πιστοποιεί τις ποσότητες
		1.3. Δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας (συνδέεται με δράση 12)	1. Σχεδιασμός/υλοποίηση ηλεκτρονικής πλατφόρμας 2. Εγκατάσταση ηλεκτρονικής πλατφόρμας 3. Αριθμός χρηστών/έτος	1. 2023 2. 2024 3. 2024 και μετά	ΕΟΑΝ/ΥΠΕΝ	Ο ΕΟΑΝ, σε συνεργασία με το ΥΠΕΝ, θα υλοποιήσει τη δράση (σχεδιασμός, εγκατάσταση κ.λπ.) και θα αποφασίζει σε ποιον διαδικτυακό τόπο θα εγκατασταθεί η πλατφόρμα
		1.4. Οργάνωση κέντρων προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση σε επίπεδο ΟΤΑ	1. Σχεδιασμός/υλοποίηση της δράσης 2. Αριθμός νέων κέντρων προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση	1. 2023 και μετά 2. 2024 και μετά	ΕΟΑΝ/ΣΕΔ ΑΗΗΕ/ΦΟΔΣΑ/ΟΤΑ	
2	Δημιουργία δικτύων ανταλλαγής/ανταλλαγής/	2.1. Οργάνωση σημείων ανταλλαγής/πώλησης μεταχειρισμένων ΗΗΕ	1. Κέντρα ανταλλαγής - πώλησης/έτος 2. Ποσότητες ΗΗΕ που ανταλλάχθηκαν - πωλήθηκαν/έτος	1. 2023 και μετά 2. 2024 και μετά	ΕΟΑΝ/ΣΕΔ ΑΗΗΕ/ΦΟΔΣΑ/ΟΤΑ	Το ΣΕΔ θα πιστοποιεί τις ποσότητες

A/A	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
	πώλησης μεταχειρισμένων ΗΗΕ	2.2. Δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας (συνδέεται με δράση 2.1)	1. Σχεδιασμός/υλοποίηση ηλεκτρονικής πλατφόρμας 2. Εγκατάσταση ηλεκτρονικής πλατφόρμας 3. Αριθμός χρηστών/έτος	1. 2023 2. 2024 3. 2024 και μετά	ΕΟΑΝ/ΥΠΕΝ	Ο ΕΟΑΝ, σε συνεργασία με το ΥΠΕΝ, θα υλοποιήσει τη δράση (σχεδιασμός, εγκατάσταση κ.λπ.) και θα αποφασίσει σε ποιον διαδικτυακό τόπο θα εγκατασταθεί η πλατφόρμα
3	Πρώιμη της προμήθειας μεταχειρισμένων ΗΗΕ σε δημόσιες/ιδιωτικές συμβάσεις	3.1. Καθορισμός κριτηρίων ποιότητας για μεταχειρισμένα ΗΗΕ που μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν	Αριθμός κριτηρίων	2022	ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ	Τα κριτήρια αυτά θα μελετηθούν/θεωρηστούν στο πλαίσιο των «πράσινων» συμβάσεων. Ο ιδιωτικός τομέας έχει (ή θα διαμορφώσει) τα δικά του κριτήρια
		3.2. Διαμόρφωση κινήτρων, κυρίως οικονομικών (φορολογικές ελαφρύνσεις, μείωση ΦΠΑ κ.λπ.) για την επιδιόρθωση ΗΗΕ και την επαναχρησιμοποίησή τους	Αριθμός κινήτρων	2022	ΥΠΕΝ/ΥΠΟΙΚ	
		3.3. Απογραφή αναγκών για βραχυπρόθεσμη/μεσοπρόθεσμη προμήθεια ΗΗΕ προς χρήση στο δημόσιο τομέα	Ποσότητες ΗΗΕ που απαιτούνται για την κάλυψη των αναγκών του Δημοσίου	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ	
		3.4. Εκπόνηση σχεδίου για την προκήρυξη των σχετικών συμβάσεων (συνδέεται με τη δράση 3.3.)	1. Φάσεις υλοποίησης σχεδίου (χρονοδιάγραμμα, είδος/ποσότητες ΗΗΕ,	1. 2022 2. 2022 και μετά	ΥΠΕΝ	

Α/Α	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
			ποσοστό κάλυψης αναγκών/έτος) 2. Αριθμός προκηρύξεων/έτος	3. 2023 και μετά		

4.2.6 ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

4.2.6.1 ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ

Η κατανάλωση κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων αυξάνεται με την πάροδο του χρόνου, τόσο σε παγκόσμιο όσο και σε εθνικό επίπεδο. Η αύξηση της κατανάλωσης έχει συνέπειες τόσο από την άποψη των αυξημένων ροών αποβλήτων κλωστοϋφαντουργίας, όσο και από την άποψη των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που επιφέρουν τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα (Κ/Υ) και συνδέονται με την παραγωγή, τη χρήση και τη διαχείριση των υφασμάτων στο τέλος του κύκλου ζωής τους.

Ο βασικός τρόπος πρόληψης για το ρεύμα των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων (Κ/Υ), είναι η ενίσχυση της βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας στον τομέα Κ/Υ, παράλληλα με την παροχή ώθησης στην αγορά για βιώσιμα και κυκλικά Κ/Υ προϊόντα, συμπεριλαμβανομένης της αγοράς επαναχρησιμοποιημένων Κ/Υ προϊόντων, της αντιμετώπισης της γρήγορης μόδας και της προώθησης νέων επιχειρηματικών μοντέλων. Βασική προϋπόθεση για την επιτυχία του είναι η ποιότητα του τελικώς χρησιμοποιούμενου Κ/Υ προϊόντος, όπου βασικός κριτής είναι η αγορά και ο τελικός χρήστης.

Οι πρακτικές πρόληψης λοιπόν των Κ/Υ αποβλήτων αναφέρονται στη μείωση της ποσότητάς τους, στην επαναχρησιμοποίησή τους, καθώς και στον περιορισμό της χρήσης επιβλαβών ουσιών σε υλικά και προϊόντα τα οποία διακινδυνεύουν την ποιότητά τους.

Ιδιαίτερως σε ό,τι αφορά τα σχήματα διευρυμένης ευθύνης παραγωγού για τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, με σκοπό την προώθηση της επαναχρησιμοποίησης των εν λόγω προϊόντων, καθώς και της προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση αυτών μέσω χωριστής συλλογής, σε αυτά εντάσσονται: τα κλωστοϋφαντουργικά είδη ένδυσης, τα λευκά είδη οικιακής χρήσης καθώς και τα υποδήματα.

Τα μέτρα πρόληψης για το ρεύμα των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων (Κ/Υ), που προτείνονται είναι τα εξής:

- 1) **Μείωση της ποσότητας των κλωστοϋφαντουργικών αποβλήτων** -
Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ/ΥΠΑΝΕ/Εμπορικά Επιμελητήρια/ΦοΔΣΑ/ΟΤΑ/ΜΚΟ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς (Σύνδεσμος κατασκευαστών έτοιμων ενδυμάτων (ΣΚΕΕ)/Σύνδεσμος επιχειρήσεων πλεκτικής και έτοιμου ενδύματος Ελλάδας (ΣΕΠΕΕ)/Ελληνικός Σύνδεσμος κατασκευαστών και εξαγωγέων υποδημάτων)
- 2) **Παράταση της διάρκειας ζωής των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων**-
Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΑΝ/ΕΟΑΝ/ΣΕΒ/Εμπορικά Επιμελητήρια/ΦοΔΣΑ/ΟΤΑ

- 3) **Προώθηση της βελτίωσης της περιβαλλοντικής ποιότητας των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων** - Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ/ΣΕΒ/ΜΚΟ/λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς (Σύνδεσμος κατασκευαστών έτοιμων ενδυμάτων (ΣΚΕΕ)/Σύνδεσμος επιχειρήσεων πλεκτικής και έτοιμου ενδύματος Ελλάδας (ΣΕΠΕΕ)/Ελληνικός Σύνδεσμος κατασκευαστών και εξαγωγέων υποδημάτων)

Ενδεικτικά, οι δράσεις που προτείνονται να υλοποιηθούν (ανά μέτρο) είναι οι εξής:

1. Μείωση της ποσότητας των κλωστοϋφαντουργικών αποβλήτων

- 1.1. Προώθηση της μειωμένης κατανάλωσης νέων υφασμάτων.
- 1.2. Ενθάρρυνση της συλλογής για επαναχρησιμοποίηση, μέσα από την καθιέρωση χωριστής συλλογής για τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα και τη δημιουργία καταστημάτων εμπορίας μεταχειρισμένων ρούχων και υποδημάτων, με παράλληλη αποθάρρυνση της καταστροφής και διάθεσης κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων σε ΧΥΤΑ.
- 1.3. Σχεδιασμός, οργάνωση και λειτουργία ΣΣΕΔ πανελλαδικής εμβέλειας από τους παραγωγούς κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων (συμπεριλαμβανομένων των υποδημάτων), στο πλαίσιο του Προγράμματος Διευρυμένης Ευθύνης Παραγωγού Κλωστοϋφαντουργικών Προϊόντων.
- 1.4. Προώθηση της οικολογικής σήμανσης μεταχειρισμένων ενδυμάτων. Η αναγνώριση μεταχειρισμένων ενδυμάτων ως ισοδύναμη με την ικανοποίηση των κριτηρίων που καθορίζονται στα νέα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα στο σύστημα οικολογικής σήμανσης θα ενίσχυε τη συμμετοχή διαφόρων παραγόντων στις πωλήσεις μεταχειρισμένων ενδυμάτων.
- 1.5. Προώθηση και υποστήριξη νέων εναλλακτικών επιχειρηματικών μοντέλων που αλλάζουν την ιδιοκτησιακή δομή των ρούχων, όπως π.χ. εταιρείες ενοικίασης ρούχων που φοριούνται σε συγκεκριμένες περιπτώσεις (π.χ. γάμος) και βιβλιοθήκες ενδυμάτων.
- 1.6. Ανάπτυξη πρωτοβουλιών από βιοτεχνίες/επιχειρήσεις κατασκευής ή εισαγωγής ρουχισμού για την οργάνωση κέντρων επιδιόρθωσης ενδυμάτων, και Κέντρων Δημιουργικής Επαναχρησιμοποίησης Υλικών (ΚΔΕΥ), όπου το υπάρχον δίκτυο δεν θεωρείται επαρκές, και προώθησής τους κατά προτίμηση σε δράσεις με θετικό κοινωνικό αντίκτυπο. Τα κέντρα αυτά θα δημιουργηθούν από ιδιώτες ή/και από δημοτικές επιχειρήσεις επικουρικά στο υπάρχον δίκτυο.
- 1.7. Προώθηση και ενίσχυση των δικτύων συλλογής των επαναχρησιμοποιήσιμων ενδυμάτων (υφασμάτων που δεν είναι πλέον κατάλληλα για την πρώτη προοριζόμενη χρήση τους) στους ΟΤΑ. Η εύκολη πρόσβαση σε σημεία συλλογής οδηγεί γενικά σε αυξημένους όγκους συλλογής. Οντότητες με σημαντικούς οικονομικούς πόρους - δημόσιους ή/και ιδιωτικούς - θα μπορούσαν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο σε αυτό. Η δράση αναμένεται να υποστηριχθεί περαιτέρω και από την επικείμενη υπαγωγή των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων σε καθεστώς Διευρυμένης Ευθύνης Παραγωγού. Μετά από τη διαλογή τους και τον έλεγχο ικανοποίησης των κριτηρίων ποιότητας, τα

μεταχειρισμένα ενδύματα δύναται να προσφέρονται δωρεάν σε κοινωνικά ευπαθείς ομάδες στην Ελλάδα σε συνεργασία με τις δημοτικές αρχές, τα κοινωνικά παντοπωλεία ή άλλους οργανισμούς.

- 1.8. Δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας όπου θα αποτυπώνονται τα κέντρα επιδιόρθωσης υφασμάτων και υποδημάτων και οι χρήστες θα μπορούν να εξυπηρετούνται από το πλησιέστερο, αναλόγως του τόπου στον οποίο βρίσκονται.

2. Παράταση της διάρκειας ζωής των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων

- 2.1. Ανάπτυξη μιας κατευθυντήριας γραμμής σχεδιασμού για τους παραγωγούς/κατασκευαστές ρούχων, που να περιλαμβάνει την εξέταση διαφόρων περιβαλλοντικών πτυχών, ώστε τα προϊόντα να μπορούν να διαρκέσουν αρκετά, μέσω επιλογής κατάλληλων υλικών.
- 2.2. Χρήση παλαιών υφασμάτων στα νέα προϊόντα
- 2.3. Ενθάρρυνση της επιδιόρθωσης, μέσω παροχής φορολογικών κινήτρων (μείωση ή κατάργηση του ΦΠΑ για επιδιόρθωση), θα μπορούσε να συμβάλει στη βελτίωση της διαθεσιμότητας της υπηρεσίας
- 2.4. Παράταση της περιόδου εγγύησης /υπηρεσίας από εταιρίες/μάρκες

3. Προώθηση της βελτίωσης της περιβαλλοντικής ποιότητας των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων

- 3.1. Μείωση παρουσίας επικινδύνων χημικών ουσιών στα υφάσματα
- 3.2. Βελτιωμένος σχεδιασμός που διευκολύνει την επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση
- 3.3. Καθορισμός κριτηρίων ποιότητας για μεταχειρισμένα ενδύματα που μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν.
- 3.4. Περαιτέρω προώθηση του οικολογικού σήματος EU-Ecolabel.

Για την αποτελεσματικότερη παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης των μέτρων, προτείνεται η χρήση **δεικτών παρακολούθησης ανά δράση**:

Α/Α	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
1	Μείωση της ποσότητας των κλωστοϋφαντουργικών αποβλήτων	1.1. Προώθηση της μειωμένης κατανάλωσης νέων υφασμάτων	Δημιουργία οδηγού και χρήση του από τα νοικοκυριά/επιχειρήσεις/βιοτεχνίες	2022 και μετά	ΕΟΑΝ/ΜΚΟ/ΣΕΔ	Σε συνεργασία με εμπορικά επιμελητήρια και λοιτούς εμπλεκόμενους φορείς (όπως: Σύνδεσμος κατασκευαστών έτοιμων ενδυμάτων/Σύνδεσμος επιχειρήσεων ηλεκτρικής και έτοιμου ενδύματος Ελλάδας/Ελληνικός Σύνδεσμος κατασκευαστών και εξαγωγέων υποδημάτων)
		1.2. Ενθάρρυνση της συλλογής για επαναχρησιμοποίηση	1. Δημιουργία νέων κέντρων συλλογής ΚΥ 2. Ποσότητες ρουχισμού που υποβλήθηκαν σε διαδικασία προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση, προκειμένου να επαναχρησιμοποιηθούν/έτος	1. 2022 – 2024 2. 2023 και μετά	ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ/ΦοΔΣΑ/ΟΤΑ	ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ/ΥΠΙΑΝΕ/Εμπορικά Επιμελητήρια/ΜΚΟ/Λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς (Σύνδεσμος κατασκευαστών έτοιμων ενδυμάτων/Σύνδεσμος επιχειρήσεων ηλεκτρικής και έτοιμου ενδύματος Ελλάδας/Ελληνικός Σύνδεσμος κατασκευαστών και εξαγωγέων υποδημάτων)
		1.3. Σχεδιασμός, οργάνωση και λειτουργία ΣΣΕΔ πανελλαδικής εμβέλειας	Εγκεκριμένα ΣΕΔ	2022 - 2024	ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ	
		1.4. Προώθηση της οικολογικής σήμανσης της καλής περιβαλλοντικής επιλογής μεταχειρισμένων ενδυμάτων	1. Αριθμός επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε αυτά τα ενδύματα 2. Αριθμός καταναλωτών που επέλεξαν μεταχειρισμένα	2024 – 2026	ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ/ΣΕΔ	

A/A	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
		1.5. Προώθηση και υποστήριξη νέων εναλλακτικών επιχειρηματικών μοντέλων (new business models)	Αριθμός επιχειρήσεων που εισάγουν νέα επιχειρηματικά μοντέλα	2022 – 2024 και μετά	ΥΠΕΝ/ΥΠΑΝ/ΕΟΑΝ/	
		1.6. Ανάπτυξη πρωτοβουλιών από βιοτεχνίες/επιχειρήσεις κατασκευής ή εισαγωγής ρουχισμού για την οργάνωση κέντρων επιδιόρθωσης ενδυμάτων. Δημιουργία και κέντρων Δημιουργικής Επαναχρησιμοποίησης Υλικών (ΚΔΕΥ)	1. Δημιουργία νέων κέντρων επιδιόρθωσης ενδυμάτων και νέων ΚΔΕΥ 2. Ποσότητες ενδυμάτων που επιδιορθώθηκαν/έτος	1. 2023 – 2025 2. 2024 και μετά	ΥΠΕΝ/ΥΠΑΝ/ΕΟΑΝ/ΦΟΔΣΑ/ΟΤΑ/ΣΕΔ	
		1.7. Προώθηση και ενίσχυση των δικτύων συλλογής των επαναχρησιμοποιήσιμων ενδυμάτων στους ΟΤΑ	1. Δημιουργία νέων δικτύων συλλογής Κ/Υ 2. Αριθμός ΟΤΑ που συμμετέχουν στις δράσεις/έτος	2022 - 2023	ΕΟΑΝ/ΦΟΔΣΑ/ΟΤΑ/ΜΙΚΟ	
		1.8. Δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας (συνδέεται με τις Δράσεις 1.2, 1.5, 1.6)	1. Σχεδιασμός/υλοποίηση ηλεκτρονικής πλατφόρμας 2. Εγκατάσταση ηλεκτρονικής πλατφόρμας 3. Αριθμός χρηστών/έτος	1. 2023 2. 2024 3. 2024 και μετά	ΕΟΑΝ/ΥΠΕΝ	
		2.1. Ανάπτυξη μιας κατευθυντήριας γραμμής σχεδιασμού για τους παραγωγούς/κατασκευαστές ρούχων	1. Κατάρτιση οδηγού 2. Αριθμός επιχειρήσεων που εφαρμόζουν την κατευθυντήρια γραμμή	2022 - 2024	ΕΟΑΝ και παραγωγικοί φορείς της βιομηχανίας	
2	Παράταση της διάρκειας ζωής των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων					

A/A	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
3		2.2. Χρήση παλαιών υφασμάτων στα νέα προϊόντα	1. Κατάρτιση οδηγού 2. Αριθμός Κ/Υ επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν παλιά υφάσματα στα προϊόντα τους	2023 και μετά	ΥΠΕΝ/ΥΠΑΝ/ΕΟΑΝ και παραγωγικοί φορείς της βιομηχανίας	
		2.3. Ενθάρρυνση της επιδιόρθωσης, μέσω παροχής φορολογικών κινήτρων	Αριθμός φορολογικών κινήτρων σε επιχειρήσεις/έτος	2022 - 2024	ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ/ΜΚΟ/Βιομηχανικά Επιμελητήρια	
		2.4. Παράταση της περιόδου εγγύησης /υπηρεσίας από εταιρίες/μάρκες	Αριθμός επιχειρήσεων που υιοθετούν την πολιτική αυτή	2022 και μετά	Βιομηχανικά Επιμελητήρια	
		3.1. Μείωση παρουσίας επικινδύνων χημικών ουσιών στα υφάσματα	1. Πιστοποίηση για τη μη παρουσία επικινδύνων χημικών ουσιών 2. Πλήθος ενδυμάτων που σημαίνονται με οικολογικό σήμα	2023 - 2025	ΥΠΕΝ και παραγωγικοί φορείς της βιομηχανίας	
	Πρώθηση της βελτίωσης της περιβαλλοντικής ποιότητας των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων	3.2. Βελτιωμένος σχεδιασμός που διευκολύνει την επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση	1. Υλοποίηση σχεδιασμού 2. Αριθμός επιχειρήσεων που εφαρμόζουν τον βελτιωμένο σχεδιασμό στην παραγωγική τους διαδικασία	1. 2022 και μετά 2. 2022-2024	ΕΟΑΝ και παραγωγικοί φορείς της βιομηχανίας	
		3.3. Θέσπιση κριτηρίων ποιότητας για μεταχειρισμένα ενδύματα που μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν.	Εισαγωγή ετικέτας καλής περιβαλλοντικής επιλογής	2022 - 2024	ΕΟΑΝ/Βιομηχανικά Επιμελητήρια/ΣΕΔ	
		3.4. Περαιτέρω προώθηση του οικολογικού σήματος EU-Ecolabel	Αριθμός προϊόντων που καλύπτονται από το οικολογικό σήμα EU-Ecolabel	2022 - 2024	ΕΟΑΝ/Βιομηχανικά Επιμελητήρια/ΣΕΔ	

4.2.6.2 ΟΓΚΩΔΗ ΑΠΟΒΛΗΤΑ– ΕΠΙΠΛΑ

Η βιομηχανία επίπλων της ΕΕ και συνεπώς και στη χώρα μας, μολονότι κατάφερε μέχρι στιγμής να παραμείνει αρκετά ανταγωνιστική παγκοσμίως, αντιμετωπίζει μια σειρά προκλήσεων λόγω της αύξησης του κόστους των πρώτων υλών, του χαμηλού κύκλου εργασιών και της αυξανόμενης ανταγωνιστικότητας χωρών χαμηλού κόστους όπως η Κίνα.

Κάθε χρόνο, περίπου 10 εκατομμύρια τόνοι επίπλων διατίθενται στην αγορά της ΕΕ και περίπου το ίδιο ποσό απορρίπτεται από τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές, η πλειονότητα των οποίων προορίζεται είτε για υγειονομική ταφή είτε για αποτέφρωση. Μια τέτοια σπατάλη πολύτιμων υλικών αποτελεί χαμένη ευκαιρία για την οικονομία, ενώ επίσης υπονομεύει τις προσπάθειες μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα. Οι παρεμβάσεις της κυκλικής οικονομίας έχουν τη δυνατότητα να βοηθήσουν στην αντιμετώπιση αυτών των τάσεων.

Ο βασικός τρόπος πρόληψης για την κατηγορία προτεραιότητας «Επιπλα» του ρεύματος των ογκωδών αποβλήτων, είναι η μείωση παραγωγής των σχετικών αποβλήτων, μέσω της συστηματικής επιδιόρθωσης και επισκευής/ανακατασκευής (refurbish) στο μέτρο του δυνατού και μέσω της δημιουργίας κατάλληλων διαύλων, πλατφορμών, κοινωνικών δικτύων και αγορών για την προώθηση της επαναχρησιμοποίησής τους.

Η οργάνωση πανελλαδικών δικτύων επιδιόρθωσης ή/και επαναχρησιμοποίησης επίπλων, πρέπει να σχεδιαστεί με τέτοιο τρόπο, ώστε να ενσωματώνει σχετικές προσπάθειες που υπάρχουν ήδη στην αγορά και, αν χρειαστεί, να τις συμπληρώνει. Μία τέτοια σημαντική προσπάθεια, αποτελεί η οργάνωση νέων Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΕΔ) με την υπαγωγή εκτός των επίπλων και νέων ειδικών ρευμάτων ογκωδών αποβλήτων, όπως τα «Στρώματα», σε καθεστώς διευρυμένης ευθύνης παραγωγού.

Δεδομένου ότι η προώθηση των αντίστοιχων μέτρων και δράσεων είναι καθαρά εθελοντική, αναγκαία συμπληρωματική δράση για την επιτυχία αυτών, είναι η ευρεία εκστρατεία ευαισθητοποίησης σε κεντρικό και περιφερειακό/τοπικό επίπεδο, όπου οι ΟΤΑ θα παίξουν βασικό ρόλο, με παράλληλη παροχή οικονομικών κινήτρων για νέες επιχειρηματικές δραστηριότητες.

Τα μέτρα πρόληψης που προτείνονται για την κατηγορία «Επιπλα» του ρεύματος των ογκωδών αποβλήτων, είναι τα εξής:

- 1) **Μείωση των αποβλήτων επίπλων** - Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ/Εμπορικά επιμελητήρια/ΦΟΔΣΑ/ΟΤΑ
- 2) **Προώθηση του οικολογικού σχεδιασμού επίπλων** - Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΥΠΑΝΕ/ΕΟΑΝ/ΣΕΒ/Εμπορικά επιμελητήρια

Ενδεικτικά, οι δράσεις που προτείνονται να υλοποιηθούν (ανά μέτρο) είναι τα εξής:

1. Μείωση των αποβλήτων επίπλων

- 1.1. Καθορισμός στρατηγικής για την αποφυγή της δημιουργίας αποβλήτων επίπλων, μέσω υιοθέτησης κατάλληλων μοχλών σε όλο το μήκος της εφοδιαστικής αλυσίδας, για την υποστήριξη μιας αλλαγής σε ολόκληρο τον κλάδο των επίπλων.
- 1.2. Ενθάρρυνση της συλλογής για επαναχρησιμοποίηση, μέσα από την ενίσχυση του υπάρχοντος δικτύου συλλογής, ανακατασκευής και εμπορίας μεταχειρισμένων επίπλων και τη δημιουργία Κέντρων Δημιουργικής Επαναχρησιμοποίησης Υλικών (ΚΔΕΥ) που θα υποδέχονται έπιπλα.
- 1.3. Κίνητρα για την προαγωγή της οικονομίας διαμοιρασμού. Αφορά οικονομικά κίνητρα για την ανάπτυξη ψηφιακών πλατφορμών, όπου θα καταχωρούνται δραστηριότητες διαμοιρασμού επίπλων σε τοπικό επίπεδο, όπως π.χ. υπηρεσία ενοικίασης επίπλων. Στην πλατφόρμα προστίθενται, επίσης, τα διαθέσιμα αντικείμενα που δεν χρειάζονται. Κομβικό ρόλο θα έχουν οι συνεργασίες με ΟΤΑ και ΜΚΟ για την προώθηση των επιδιωχθέντων/ανακατασκευασμένων επίπλων κατά προτεραιότητα, σε δράσεις με ισχυρό κοινωνικό αποτύπωμα (δωρεές σε χώρους φιλοξενίας και περίθαλψης, σε ευπαθείς ομάδες, κ.λπ.)
- 1.4. Ενθάρρυνση της επιδιόρθωσης, μέσω παροχής φορολογικών κινήτρων (μείωση ή κατάργηση του ΦΠΑ για επιδιόρθωση), θα μπορούσε να συμβάλει στη βελτίωση της διαθεσιμότητας της υπηρεσίας, αλλά και μέσω της υποχρέωσης των εισαγωγέων/κατασκευαστών να ενημερώνουν τον καταναλωτή σχετικά με τη διαθεσιμότητα των απαραίτητων ανταλλακτικών, καθώς και σχετικά με το χρονικό διάστημα για το οποίο αυτά θα παραμένουν διαθέσιμα (εφαρμογή του «δικαιώματος στην επισκευή»).
- 1.5. Διερεύνηση της ανάπτυξης χρηματοδοτικών εργαλείων για την υποστήριξη νέων επιχειρηματικών μοντέλων για κυκλικά προϊόντα επίπλου. Στο πλαίσιο αυτό, θα εξετασθούν θέματα όπως το ποσοστό κατανομής πόρων στην αγορά επίπλου.
- 1.6. Εφαρμογή της Διευρυμένης Ευθύνης Παραγωγού, μέσω της σύστασης και έγκρισης ΣΕΔ για τα έπιπλα, η οποία προσφέρει τη δυνατότητα χρηματοδότησης του κόστους χωριστής συλλογής, διαλογής, επεξεργασίας και ανακύκλωσης επίπλων, ενώ προσφέρει επίσης τη δυνατότητα πρόληψης των αποβλήτων και επαναχρησιμοποίησης των προϊόντων, οδηγώντας τους παραγωγούς προς τη βιώσιμη προμήθεια υλικών και την αφαίρεση επικίνδυνων χημικών στη διαδικασία παραγωγής.
- 1.7. Ενίσχυση των εγγυήσεων και επιστροφών: κάθε αγορά καταναλωτή καλύπτεται από υποχρεωτική νομική εγγύηση. Η διάρκεια αυτής της εγγύησης βασίζεται στην αναμενόμενη διάρκεια ζωής του προϊόντος. Εάν το προϊόν είναι ελαττωματικό, είναι ευθύνη του πωλητή να αντικαταστήσει, να επισκευάσει ή να παρέχει επιστροφή χρημάτων για το ελαττωματικό προϊόν (παράταση της διάρκειας ζωής των προϊόντων επίπλων).

- 1.8. Δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας όπου θα αποτυπώνονται τα κέντρα επιδιόρθωσης επίπλων και οι χρήστες θα μπορούν να εξυπηρετούνται από το πλησιέστερο, αναλόγως του τόπου στον οποίο βρίσκονται.

2. Προώθηση του οικολογικού σχεδιασμού επίπλων

- 2.1. Υποστήριξη της καινοτομίας στον τομέα του επίπλου: Η δράση αυτή δίνει έμφαση στον σχεδιασμό των προϊόντων επίπλου και στο τέλος του κύκλου ζωής αυτών. Η υποστήριξη των σχετικών επιχειρήσεων, περιλαμβάνει: α) την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων επίπλου (συμπεριλαμβανομένης της αποϋλοποίησης, της βιώσιμης επιλογής υλικών, του σχεδιασμού για ανακύκλωση και της επανασυναρμολόγησης), και β) πτυχές του τέλους κύκλου ζωής των προϊόντων επίπλου (όπως η ανακυκλωσιμότητα και η παράταση της διάρκειας ζωής αυτών).
- 2.2. Ανάπτυξη οδηγού, με κατευθυντήριες αρχές για τον βελτιωμένο σχεδιασμό και την προμήθεια κυκλικών επίπλων, συμπεριλαμβανομένων της βιώσιμης επιλογής υλικού, των δυνατοτήτων αποσυναρμολόγησης, συντήρησης και αναβάθμισης, καθώς και της ανακυκλωσιμότητας.
- 2.3. Καθορισμός αυστηρότερων κριτηρίων για τον οικολογικό σχεδιασμό στον τομέα κατασκευής επίπλων, μέσω των οποίων μπορεί να επιτευχθεί η παράταση της διάρκειας ζωής των επίπλων, και η ενεργοποίηση του «δικαιώματος στην επισκευή».
- 2.4. Ενίσχυση των προσπαθειών στο πλαίσιο της επίτευξης μιας «οικονομίας καθαρών επίπλων», που επικεντρώνονται στη διασφάλιση της συνεχούς αφαίρεσης επικίνδυνων ουσιών από τα προϊόντα και υλικά.

Για την αποτελεσματικότερη παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης των μέτρων προτείνεται η χρήση **δεικτών παρακολούθησης ανά δράση**:

A/A	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
1	Μείωση των αποβλήτων επίπλων	1.1. Καθορισμός στρατηγικής για την αποφυγή της δημιουργίας αποβλήτων επίπλων, μέσω υιοθέτησης κατάλληλων μοχλών σε όλο το μήκος της εφοδιαστικής αλυσίδας	Καθορισμός στρατηγικής	2023 - 2024	ΥΠΕΝ	Σε συνεργασία με τον ΕΟΑΝ
		1.2. Ενθάρρυνση της συλλογής για επαναχρησιμοποίηση	1. Πλήθος ΚΔΕΥ που δημιουργήθηκαν 2. Ποσότητες επίπλων που επαναχρησιμοποιήθηκαν/έτος	1. 2022 2. 2022 και μετά	ΕΟΑΝ/ΦΟΔΣΑ/ΟΤΑ/ΜΚΟ	
		1.3. Κίνητρα για την προαγωγή της οικονομίας διαμοιρασμού (ανάπτυξη ψηφιακών πλατφορμών)	1. Σχεδιασμός/υλοποίηση ψηφιακών πλατφορμών 2. Πλήθος πράσινων δημόσιων συμβάσεων έχουν συναφθεί με αυτό το αντικείμενο/έτος	2022 - 2023	ΥΠΟΙΚ	
		1.4. Ενθάρρυνση της επιδιόρθωσης	Δημιουργία νέων κέντρων επιδιόρθωσης	1. 2022 2. 2022 και μετά	ΕΟΑΝ/ΦΟΔΣΑ/ΟΤΑ/ΜΚΟ	
		1.5. Διερεύνηση της ανάπτυξης χρηματοδοτικών εργαλείων για την υποστήριξη νέων επιχειρηματικών μοντέλων για κυκλικά προϊόντα επίπλου	Αριθμός συμμετεχόντων επιχειρήσεων	2022-2024	ΥΠΟΙΚ/Βιομηχανικά επιμελητήρια/Τραπεζικά ιδρύματα	
		1.6. Εφαρμογή της Διευρυμένης Ευθύνης Παραγωγού για τα έπιπλα	Οργάνωση και λειτουργία ΣΕΔ	2022 και μετά	Βιομηχανικά επιμελητήρια/ΣΕΔ	

A/A	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
2	Πρώθηση του οικολογικού σχεδιασμού επίπλων	1.7. Ενίσχυση των εγνήσεων και πιστοποιήσεων (Σχετίζεται τις δράσεις 1.3 και 1.6)	Αριθμός συμμετεχόντων επιχειρήσεων	2022-2024	Βιομηχανικά επιμελητήρια/Ενώσεις καταναλωτών	
		1.8. Δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας	1. Σχεδιασμός/υλοποίηση ηλεκτρονικής πλατφόρμας 2. Εγκατάσταση ηλεκτρονικής πλατφόρμας 3. Αριθμός χρηστών/έτος	1. 2023 2. 2024 3. 2024 και μετά	ΕΟΑΝ/ΥΠΕΝ	
		2.1. Υποστήριξη της καινοτομίας στον τομέα του επίπλου	Αριθμός επιχειρήσεων που εισάγουν καινοτόμα επιχειρηματικά μοντέλα	2022 - 2024	ΥΠΕΝ/ΥΠΑΝΕ/ΕΟΑΝ/ΥΠΕΝ	Αφορά κυρίως επιχειρήσεις που εισάγουν καινοτόμα επιχειρηματικά μοντέλα (π.χ. χρησιμοποίηση ξύλο, οικολογικές βαφές, υφάσματα που έχουν απολυμανθεί)
		2.2. Ανάπτυξη οδηγού, με κατευθυντήριες αρχές για τον βελτιωμένο σχεδιασμό και την προμήθεια κυκλικών επίπλων	1. Σχεδιασμός/υλοποίηση κατευθυντήριων γραμμών 2. Αριθμός επιχειρήσεων που εφαρμόζουν την κατευθυντήρια γραμμή	2022 - 2024	ΥΠΕΝ/ΥΠΑΝΕ/ΕΟΑΝ και παραγωγικοί φορείς της βιομηχανίας/ΣΕΔ	Αφορά επιχειρήσεις που εστιάζουν σε κυκλικά έπιπλα
		2.3. Καθορισμός αυστηρότερων κριτηρίων για τον οικολογικό	Αριθμός επιχειρήσεων που εφαρμόζουν τον βελτιωμένο σχεδιασμό στην παραγωγική τους διαδικασία	1. 2022 και μετά 2. 2022-2024	ΕΟΑΝ/Βιομηχανικά επιμελητήρια/ΣΕΔ	

A/A	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
		σχεδιασμό στον τομέα κατασκευής επίπλων				
		2.4. Ενίσχυση των προσπάθειών στο πλαίσιο της επίτευξης μιας «οικονομίας καθαρών επίπλων»	Ποσοστό επίτευξης στόχων που ορίζονται στο εγχείρημα «οικονομία καθαρών επίπλων»	2022 - 2024	ΥΠΕΝ/ΕΟΑΝ/Βιομηχανικά επιμελητήρια/ΣΕΔ/ΜΚΟ	

4.2.7 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ

Ο σχεδιασμός, η εφαρμογή, η παρακολούθηση μέτρων πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων στη βιομηχανία απαιτούν στρατηγική συνεργασία δημόσιων φορέων (κυρίως του ΥΠΕΝ) με τα κατά περίπτωση βιομηχανικά επιμελητήρια και τον ΣΕΒ. Κύριος στόχος αυτής της στρατηγικής είναι να ενταχθεί στην αντίληψη των βιομηχανικών φορέων η πρόληψη και η συνεπακόλουθη μείωση λειτουργικού κόστους λόγω εξοικονόμησης πρώτων υλών και πόρων για την αποθήκευση/επεξεργασία/διάθεση των αποβλήτων, ούτως ώστε να δημιουργηθεί αντίστοιχη δυναμική που θα υπερβαίνει τη στενή τήρηση των περιβαλλοντικών όρων λειτουργίας των βιομηχανικών εγκαταστάσεων.

Οι πυλώνες μέτρων πρόληψης που προτείνονται για τα βιομηχανικά απόβλητα είναι οι εξής:

- 1) Παροχή κατευθύνσεων στις επιχειρήσεις για την εφαρμογή τεχνικών και μεθόδων μείωσης και πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων-Επιμόρφωση στελεχών της διοίκησης.
- 2) Προώθηση βιομηχανικής συμβίωσης με σκοπό τη δικτύωση βιομηχανικών κλάδων και επιχειρήσεων για ανταλλαγή υλικών και αποβλήτων που επανεισάγονται ως πρώτη/βοηθητική ύλη στην παραγωγική διαδικασία, της χρήσης εργαλείων/προτύπων (EMAS, ISO 14001, Ecolabelling, Eco-design) που αποσκοπούν στον περιβαλλοντικό εξορθολογισμό της λειτουργίας των επιχειρήσεων και της βιομηχανικής έρευνας, με στόχο την ανάπτυξη καινοτόμων εργαλείων και τεχνικών.

Τα μέτρα αυτά, συνεπικουρούμενα από τη χρήση χρηματοδοτικών εργαλείων (ΕΣΠΑ, LIFE+), μπορούν να αλλάξουν το τοπίο της βιομηχανικής δραστηριότητας στην Ελλάδα όπου, σε γενικές γραμμές, υπερισχύει η κατά το δυνατόν ελάχιστη υλοποίηση των περιβαλλοντικών δεσμεύσεων που περιγράφονται στους όρους λειτουργίας των επιχειρήσεων.

Ενδεικτικά, οι δράσεις που προτείνονται να υλοποιηθούν (ανά μέτρο) είναι οι εξής:

- 1. Παροχή κατευθύνσεων στις επιχειρήσεις για την εφαρμογή τεχνικών και μεθόδων μείωσης και πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων- Επιμόρφωση στελεχών της διοίκησης**
 - 1.1. Προγράμματα επιμόρφωσης/εκπαίδευσης των αρμόδιων υπηρεσιών αδειοδότησης σε θέματα εφαρμογής ΒΔΤ (με έμφαση στην πρόληψη) στους σχετικούς βιομηχανικούς κλάδους με σημείο αναφοράς τα σχετικά κλαδικά τεύχη ΒΔΤ (BAT Reference Documents - BREFs) και τη σύνοψη αυτών (τις εκτελεστικές αποφάσεις της Επιτροπής ΕΕ για τον καθορισμό συμπερασμάτων σχετικά με τις ΒΔΤ – BAT Conclusions). Στόχος αυτών των προγραμμάτων θα είναι η εστίαση σε ΒΔΤ πρόληψης/ανάκτησης/ανακύκλωσης αποβλήτων. Τα προγράμματα θα υλοποιούνται ανά περίπτωση βιομηχανικού κλάδου, με προτεραιότητα στις

περιπτώσεις για τις οποίες προκύπτει ιδιαίτερη επιφόρτιση των αρμοδίων υπηρεσιών.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ σε συνεργασία με ΣΕΒ/Λοιπούς βιομηχανικούς φορείς.

- 1.2. Δημιουργία οδηγών βασικών αρχών πρόληψης και προώθηση καλών πρακτικών με γνώμονα την εφαρμογή τεχνικών και μεθόδων μείωσης και πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων, καθώς και την ορθολογικότερη διαχείριση πρώτων υλών και πόρων (νερό, ενέργεια) στη βιομηχανία. Η υλοποίηση των οδηγών θα γίνει από το ΥΠΕΝ (Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης), σε συνεργασία με τους βιομηχανικούς φορείς που θα δρουν επικουρικά.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΣΕΒ/Επιμελητήρια

- 1.3. Επιμόρφωση στελεχών των βιομηχανικών επιχειρήσεων στη χρήση/εφαρμογή των τεχνικών και μεθόδων μείωσης αποβλήτων.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/Υπουργείο Εργασίας/Επιχειρήσεις

2. Προώθηση της βιομηχανικής συμβίωσης με σκοπό τη δικτύωση βιομηχανικών κλάδων και επιχειρήσεων για ανταλλαγή υλικών και αποβλήτων που επανεισάγονται ως πρώτη/βοηθητική ύλη στην παραγωγική διαδικασία, καθώς και της χρήσης εργαλείων/προτύπων (EMAS, ISO 14001, Ecolabelling, Eco-design) που αποσκοπούν στον περιβαλλοντικό εξορθολογισμό της λειτουργίας των επιχειρήσεων και της βιομηχανικής έρευνας με στόχο την ανάπτυξη καινοτόμων εργαλείων και τεχνικών - Οργάνωση/συντονισμός: ΥΠΕΝ σε συνεργασία με τη ΓΓ Έρευνας & Καινοτομίας και τον ΣΕΒ.

- 2.1. Ανάπτυξη ηλεκτρονικής πλατφόρμας αποβλήτων με σκοπό την προώθηση της συνέργειας μεταξύ των βιομηχανικών κλάδων για την αξιοποίηση/ανάκτηση των ΒΑ (επικίνδυνων/μη επικίνδυνων) και τη χρήση τους ως πρώτης ύλης σε σχετικές παραγωγικές διαδικασίες ή για άλλους σκοπούς (π.χ. χρήση της σκωρίας από τη διαδικασία παραγωγής σιδήρου στην κατασκευή δρόμων).

Ο ΣΕΒ κατόπιν συμφωνίας με το ΥΠΕΝ θα αποφασίσει το επιχειρησιακό σχέδιο υλοποίησης της δράσης (χρηματοδότηση, τόπος εγκατάστασης της πλατφόρμας κ.λπ.).

Οργάνωση/Συντονισμός: ΣΕΒ

- 2.2. Κατηγοριοποίηση/ομαδοποίηση ρευμάτων ΒΑ, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές και τηρώντας την ισχύουσα νομοθεσία και τις αντίστοιχες βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές, που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως πρώτη ύλη, καύσιμο κ.λπ. από βιομηχανικές εγκαταστάσεις (συνδέεται άμεσα με τη δράση 2.1).

- 2.3. Ενημέρωση επιχειρήσεων για τη σημασία εφαρμογής προτύπων, όπως τα EMAS, ISO 14001, Ecolabelling, Eco-design με έμφαση στην πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων (με χαμηλό δείκτη επικινδυνότητας), την παραγωγή προϊόντων με μεγαλύτερη διάρκεια ζωής και πολλαπλότητα χρήσεων και τη χρήση ανακυκλωμένων πρώτων υλών.

- 2.4. Στόχευση ερευνητικών προγραμμάτων και χρηματοδοτικών εργαλείων σε καινοτόμα εργαλεία/τεχνικές (π.χ. συστήματα υποστήριξης αποφάσεων, καλές πρακτικές ελαχιστοποίησης παραγωγής αποβλήτων στη βιομηχανική παραγωγική διαδικασία) που θα εφαρμοστούν στις βιομηχανικές επιχειρήσεις.

Για την αποτελεσματικότερη παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης των μέτρων προτείνεται η χρήση **δεικτών παρακολούθησης ανά δράση**:

A/A	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
1	Παροχή κατευθύνσεων στις επιχειρήσεις για την εφαρμογή τεχνικών και μεθόδων πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων - Επιμόρφωση στελεχών της διοίκησης	1.1. Προγράμματα επιμόρφωσης/εκπαίδευσης των αρμόδιων υπηρεσιών αδειοδότησης σε θέματα εφαρμογής ΒΔΤ	1. Αριθμός προγραμμάτων 2. Αριθμός συμμετεχόντων	2022 – 2024	ΥΠΕΝ σε συνεργασία με ΣΕΒ/Λοιπούς βιομηχανικούς φορείς.	Τα προγράμματα θα υλοποιούνται ανά περίπτωση βιομηχανικού κλάδου και ακολουθώντας τη ροή των αιτήσεων για έγκριση ΑΕΠΟ, ούτως ώστε να συμβαδίζει η επιμόρφωση με τις πρακτικές ανάγκες των υπηρεσιών
		1.2. Δημιουργία οδηγών βασικών αρχών πρόληψης και πρόωθηση καλών πρακτικών με γνώμονα την εφαρμογή τεχνικών και μεθόδων μείωσης και πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων, καθώς και την ορθολογικότερη διαχείριση πρώτων υλών και πόρων στη βιομηχανία.	1. Δημιουργία νέων οδηγών 2. Αριθμός επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη δράση	2022 και μετά	ΥΠΕΝ /ΣΕΒ /Επιμελητήρια	Η υλοποίηση των οδηγών θα γίνει από τους βιομηχανικούς φορείς, ενώ το ΥΠΕΝ (Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης) θα δρα συντονιστικά/επικουρικά
		1.3. Επιμόρφωση στελεχών των βιομηχανικών επιχειρήσεων στη χρήση/εφαρμογή των τεχνικών και μεθόδων μείωσης αποβλήτων	1. Αριθμός επιχειρήσεων που επιμόρφωσαν τους υπαλλήλους τους 2. Αριθμός σεμιναρίων 3. Αριθμός συμμετεχόντων	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/Υπουργείο Εργασίας/επιχειρήσεις	

A/A	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
2	Πρώθηση της βιομηχανικής συμβίωσης με σκοπό τη δικτύωση βιομηχανικών κλάδων και επιχειρήσεων για ανταλλαγή υλικών και αποβλήτων που επανεισάγονται ως πρώτη/βοηθητική ύλη στην παραγωγική διαδικασία καθώς και της χρήσης εργαλείων/προτύπων (EMAS, ISO 14001, Ecolabelling, Eco-design)	2.1 Ανάπτυξη ηλεκτρονικής πλατφόρμας αποβλήτων με σκοπό την προώθηση της συνέργειας μεταξύ των βιομηχανικών κλάδων για την αξιοποίηση/ανάκτηση των ΒΑ (επικίνδυνων και μη επικίνδυνων)	1. Σχεδιασμός/υλοποίηση η ηλεκτρονικής πλατφόρμας 2. Εγκατάσταση ηλεκτρονικής πλατφόρμας 3. Αριθμός χρηστών/έτος	1. 2022 2. 2022 3. 2022 και μετά	ΣΕΒ	Ο ΣΕΒ, σε συνεννόηση με το ΥΠΕΝ και τα βιομηχανικά επιμελητήρια, θα αποφασίσει το επιχειρησιακό σχέδιο υλοποίησης της δράσης (χρηματοδότηση, τόπος εγκατάστασης της πλατφόρμας κ.λπ.)
		2.2 Κατηγοριοποίηση/ομαδοποίηση η ρευμάτων ΒΑ (συνδέεται άμεσα με τη δράση 2.1)	Αριθμός ομαδοποιημένων ρευμάτων ΒΑ	2022	ΣΕΒ	
		2.3 Ενημέρωση επιχειρήσεων για τη σημασία εφαρμογής προτύπων EMAS, ISO 14001, Ecolabelling, Eco-design	Αριθμός επιχειρήσεων που εφαρμόζουν τα σχετικά πρότυπα	2022 και μετά	ΣΕΒ	
		2.4 Στόχευση ερευνητικών προγραμμάτων και χρηματοδοτικών εργαλείων σε καινοτόμα εργαλεία/τεχνικές	1. Αριθμός ερευνητικών προγραμμάτων 2. Αριθμός επιχειρήσεων που χρησιμοποιήθηκαν	1. 2022 και μετά 2. 2023 και μετά	ΓΓ Έρευνας & Καινοτομίας/ΥΠΕΝ	

4.2.8 ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΕΚΣΚΑΦΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ

Ο σχεδιασμός και η κατασκευή κτιρίων και έργων υποδομής πρέπει να γίνουν πιο κυκλικοί. Συγκεκριμένα, θα πρέπει να ενσωματωθεί ο «έξυπνος σχεδιασμός κτιρίων», τόσο για τα υπό κατασκευή κτίρια όσο και για τα υπό ανακαίνιση, με σκοπό την παράταση της διάρκειας ζωής τους και την προσαρμοστικότητά τους στις αλλαγές. Επίσης, η επιλογή των υλικών που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή ή την ανακαίνιση, θα πρέπει να γίνεται λαμβάνοντας υπόψη τις περιβαλλοντικές τους επιπτώσεις, τη διευκόλυνση της επαναχρησιμοποίησής τους ή ακόμη και ανακύκλωσής τους στο τέλος της ζωής τους.

Για την επαναχρησιμοποίηση των ΑΕΚΚ χρειάζεται υποστήριξη μέσω της διάδοσης ορθών πρακτικών, της περαιτέρω ανάλυσης της σύνθεσης των ΑΕΚΚ για την αξιολόγηση του δυναμικού των επαναχρησιμοποιήσιμων αποβλήτων και της ανάκτησης ορισμένων υλικών (π.χ. μάρμαρο, διακοσμητική πέτρα).

Ο σχεδιασμός, η εφαρμογή και η παρακολούθηση μέτρων πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων εκσκαφών, κατασκευών και κατεδαφίσεων απαιτεί στρατηγική συνεργασία δημόσιων φορέων (κυρίως του ΥΠΕΝ) με τον κατασκευαστικό κλάδο. Οι ομάδες - στόχοι των προτεινόμενων μέτρων πρόληψης είναι ο κατασκευαστικός κλάδος, ο δημόσιος τομέας και οι ιδιώτες.

Οι βασικοί πυλώνες μέτρων που θεσπίζει το ΕΠΠΑ για τα απόβλητα εκσκαφών, κατασκευών και κατεδαφίσεων είναι οι εξής:

- 1) Ανάπτυξη οικολογικού σχεδιασμού και οικολογικής ανακαίνισης κτιρίων για να επιτρέπεται η προσαρμοστικότητά τους, να επεκτείνεται η διάρκεια ζωής τους και να διευκολύνεται η αποσυναρμολόγηση και η ανακύκλωσή τους.
- 2) Ανάπτυξη πρακτικών επαναχρησιμοποίησης αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων.
- 3) Προτεραιότητα στην επαναχρησιμοποίηση των υλικών εκσκαφών στην τοποθεσία που δημιουργούνται, με ενθάρρυνση της δημιουργίας κέντρων ή χώρων επαναχρησιμοποίησης και εντός των μονάδων επεξεργασίας ΑΕΚΚ όπου αυτό είναι τεχνικά εφικτό.
- 4) Ανάπτυξη νέων (δομικά) κυκλικών πρακτικών στον κατασκευαστικό κλάδο.

Οι πυλώνες αυτοί, συνεπικουρούμενοι από αντίστοιχες εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, συστηματική παρακολούθηση και χρήση χρηματοδοτικών εργαλείων (ΕΣΠΑ, LIFE+ κ.λπ.), μπορούν να συμβάλλουν στη μείωση της παραγωγής ΑΕΚΚ στην Ελλάδα.

Ενδεικτικά, οι δράσεις που προτείνονται να υλοποιηθούν (ανά πυλώνα μέτρων) είναι οι εξής:

1. **Ανάπτυξη οικολογικού σχεδιασμού και οικολογικής ανακαίνισης κτιρίων για να επιτρέπεται η προσαρμοστικότητά τους, να επεκτείνεται η διάρκεια ζωής τους και να διευκολύνεται η αποσυναρμολόγηση και η ανακύκλωσή τους:**
 - 1.1. Ενίσχυση της εφαρμογής ορθών πρακτικών όσον αφορά στην κυκλικότητα των κατασκευών: Προώθηση επιτυχημένων εμπειριών (παραπομπές, έγγραφα

καθοδήγησης, πιστοποιήσεις, επισημάνσεις κ.λπ.) που έχουν αναπτυχθεί για την ανάπτυξη μιας κυκλικής προσέγγισης στον σχεδιασμό και την ανακαίνιση κτιρίων, τόσο με τους σχεδιαστές όσο και με τους ιδιοκτήτες έργων, ιδίως όσον αφορά στη συντήρηση, στην οικοδόμηση, στην ενίσχυση υφιστάμενων δομών και στην ορθολογική χρήση των πόρων. Οι μελλοντικές δημόσιες συμβάσεις κατασκευής μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως τομείς υλοποίησης αυτών των νέων, πιο βιώσιμων και πιο κυκλικών πρακτικών.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΥΜΕ

- 1.2. Ενσωμάτωση του θέματος του οικολογικού σχεδιασμού και της οικολογικής ανακαίνισης κτιρίων στα προγράμματα σπουδών ειδικών σε επαγγελματικές σχολές και σχολές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης: Στόχος είναι η βελτίωση της κατάρτισης των μελλοντικών επαγγελματιών του κατασκευαστικού κλάδου και η αύξηση της ευαισθητοποίησής τους, όσον αφορά στις τεχνικές και τεχνολογίες που συμβάλλουν στην πρόληψη της δημιουργίας ΑΕΚΚ, μέσω της βασικής τους εκπαίδευσης.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΥΠΑΙΘ

- 1.3. Ενσωμάτωση πτυχών, που σχετίζονται με την οικολογική ανακαίνιση των κτιρίων στο πρόγραμμα «Εξοικονομώ - Αυτονομώ»: Αξιολόγηση της υιοθέτησης μιας τέτοιας απαίτησης στις προϋποθέσεις συμμετοχής στο πρόγραμμα ενεργειακής αναβάθμισης «Εξοικονομώ - Αυτονομώ».

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ

- 1.4. Ενσωμάτωση πτυχών, που σχετίζονται με την πρόληψη αποβλήτων, την αποφυγή επιβλαβών ουσιών και τη διαχείριση αποβλήτων καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής ενός κτιρίου, στα πρότυπα των «βιώσιμων κτιρίων»: Ανάπτυξη βασικών αρχών για την τυποποίηση ενός συστήματος πληροφοριών οικολογικού σχεδιασμού και οικολογικής ανακαίνισης κτιρίων, καθώς και μηχανισμών πιστοποίησης ή/και επισήμανσης για τα βιώσιμα κτίρια σε συνεργασία με όλους τους ενδιαφερόμενους.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΥΜΕ/ΚΑΠΕ

- 1.5. Ενθάρρυνση της ανακαίνισης ενός κτιρίου έναντι της κατεδάφισής του: Αυτό αφορά κτίρια, τα οποία δεν χρήζουν κατεδάφισης για λόγους ασφαλείας, και μπορεί να επιτευχθεί μέσω οικονομικών κινήτρων, όπως μειωμένος ΦΠΑ στα υλικά οικοδομών και στις εργασίες ανακαίνισής τους.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΥΠΟΙΚ

2. Ανάπτυξη πρακτικών επαναχρησιμοποίησης αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων:

- 2.1. Ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησης των δομικών υλικών: Προτείνεται η σύσταση ομάδας εργασίας (με τη συμμετοχή όλων των βασικών εμπλεκόμενων φορέων) με σκοπό τη θέσπιση προτύπων για την «επιλεκτική» κατεδάφιση κτιρίων (διαχωρισμός διαφορετικών τύπων υλικών), με διαλογή τουλάχιστον για ξύλο, ανόργανα κλάσματα (σκυρόδεμα, τούβλα, πλακάκια και κεραμικά, πέτρα), μέταλλα, γυαλί, πλαστικά και

γύψο, στη βάση προτύπων που έχουν υιοθετηθεί σε άλλες χώρες, την καθιέρωση προτύπων και πιστοποιήσεων για την επαναχρησιμοποίηση δομικών υλικών και την εξέταση της αναμόρφωσης του ρυθμιστικού πλαισίου όπου απαιτείται (όπως στην περίπτωση του Κανονισμού Τεχνολογίας Σκυροδέματος που δεν επιτρέπει εντός των ορίων του αντικείμενου του τη χρήση ανακυκλωμένων αδρανών).

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΥΜΕ/ΕΟΑΝ/ΣΕΒ

- 2.2. Πρωώθηση της έρευνας για την επαναχρησιμοποίηση δομικών στοιχείων: Χρηματοδότηση έρευνας/ανάπτυξη πιλοτικών έργων που αφορούν στην εκμετάλλευση ολόκληρων δομικών στοιχείων, που προκύπτουν από την κατεδάφιση κτιρίων.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΑΕΙ/Επιμελητήρια/ΣΑΤΕ/ΠΕΔΜΕΔΕ

- 2.3. Ενσωμάτωση των αρχών της πρόληψης και της επαναχρησιμοποίησης των ΑΕΚΚ στα προγράμματα σπουδών ειδικών σε επαγγελματικές σχολές και σχολές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης: Στόχος είναι η βελτίωση της κατάρτισης των μελλοντικών επαγγελματιών του κατασκευαστικού κλάδου και η αύξηση της ευαισθητοποίησής τους, όσον αφορά στην πρόληψη και επαναχρησιμοποίηση των ΑΕΚΚ, μέσω της βασικής τους εκπαίδευσης.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΥΠΑΙΘ

- 2.4. Δημιουργία προτύπων ποιότητας για επαναχρησιμοποιήσιμα υλικά για να διασφαλιστεί η χρήση τους στον κατασκευαστικό κλάδο

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΥΜΕ/ΕΛΟΤ

3. Προτεραιότητα στην επαναχρησιμοποίηση των υλικών εκσκαφών στην τοποθεσία που δημιουργούνται, με ενθάρρυνση της δημιουργίας κέντρων ή χώρων επαναχρησιμοποίησης και εντός των μονάδων επεξεργασίας ΑΕΚΚ όπου αυτό είναι τεχνικά εφικτό:

- 3.1. Περιορισμός εκσκαφών και προσπάθεια εξισορρόπησης των υλικών εκσκαφών με τα υλικά πλήρωσης, στο πλαίσιο οποιουδήποτε κατασκευαστικού έργου.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΥΜΕ

- 3.2. Δημιουργία κέντρων ή χώρων επαναχρησιμοποίησης και εντός των μονάδων επεξεργασίας ΑΕΚΚ, όπου αυτό είναι τεχνικά εφικτό.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΥΠΑΝΕ/ΕΟΑΝ/ΣΕΔ

4. Ανάπτυξη νέων (δομικά) κυκλικών πρακτικών στον κατασκευαστικό κλάδο:

- 4.1. Πιλοτικά έργα για την ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογιών και τεχνικών που παράγουν λιγότερα απόβλητα: Τα αποτελέσματα των έργων αυτών θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην προώθηση της αποδοτικότητας των υλικών και στην ανακύκλωση των ΑΕΚΚ. Οι φορείς δημοσίων συμβάσεων θα μπορούσαν να ενθαρρύνουν την υποβολή προσφορών ανακυκλωμένων υλικών σε δημόσια κατασκευαστικά έργα που τίθενται σε διαγωνισμό.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΑΕΙ/Επιμελητήρια/ΣΑΤΕ/ΠΕΔΜΕΔΕ

- 4.2. Διάδοση ορθών πρακτικών και υποστήριξη της κατάρτισης για νέες τεχνικές:
Πρώθηση της ανταλλαγής τεχνογνωσίας και εμπειριών στον τομέα της εκπαίδευσης σε θέματα επέκτασης της ωφέλιμης ζωής των κτιρίων, καθώς και της ανακυκλωσιμότητας των εξαρτημάτων και των κατασκευαστικών στοιχείων.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΥΠΑΙΘ

- 4.3. Εισαγωγή εθελοντικών συμφωνιών στον κατασκευαστικό κλάδο: Στόχος είναι η αύξηση της αποδοτικότητας των υλικών στις κατασκευές, στις ανακαινίσεις και στις κατεδαφίσεις των κτιρίων και στη βελτίωση της διαλογής συγκεκριμένων τύπων ΑΕΚΚ.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/Επιμελητήρια/ΣΑΤΕ/ΠΕΔΜΕΔΕ

- 4.4. Ανάπτυξη εργαλείου αξιολόγησης του κύκλου ζωής (ΑΚΖ) των κτιρίων, για την καθοδήγηση των υπεύθυνων λήψης αποφάσεων του έργου σε «πράσινες» επιλογές κατά τη φάση σχεδιασμού.

Οργάνωση/Συντονισμός: ΥΠΕΝ/ΥΜΕ

Για την αποτελεσματικότερη παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης των μέτρων προτείνεται η χρήση **δεικτών παρακολούθησης ανά δράση:**

A/A	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
1	Ανάπτυξη οικολογικού σχεδιασμού και οικολογικής ανακαίνισης κτιρίων για να επιτρέπεται η προσαρμοστικότητα τους, να επεκτείνεται η διάρκεια ζωής τους και να διευκολύνεται η αποσυναρμολόγηση και η ανακύκλωσή τους	1.1. Ενίσχυση της εφαρμογής ορθών πρακτικών όσον αφορά στην κυκλικότητα των κατασκευών	Πλήθος ορθών πρακτικών που διανέμονται/έτος	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΥΜΕ	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
		1.2. Ενσωμάτωση του θέματος του οικολογικού σχεδιασμού και της οικολογικής ανακαίνισης κτιρίων στα προγράμματα σπουδών ειδικών σε επαγγελματικές σχολές και σχολές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	Πλήθος προγραμμάτων σπουδών που έχουν ενσωματώσει το θέμα του οικολογικού σχεδιασμού	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΥΠΑΙΘ	Με τη συμμετοχή όλων των βασικών εμπλεκομένων φορέων
		1.3. Ενσωμάτωση πτυχών, που σχετίζονται με την οικολογική ανακαίνιση των κτιρίων στο πρόγραμμα «Εξοικονομώ - Αυτονομώ»	Πλήθος ωφελούμενων του προγράμματος που έχουν ενσωματώσει το θέμα της οικολογικής ανακαίνισης	2022	ΥΠΕΝ	
		1.4. Ενσωμάτωση πτυχών, που σχετίζονται με την πρόληψη αποβλήτων, την αποφυγή επιβλαβών ουσιών και τη διαχείριση αποβλήτων καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής ενός κτιρίου, στα	Πλήθος κτιρίων που πιστοποιούνται ως «βιώσιμα κτίρια», έχοντας ενσωματώσει τις αρχές της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων	2022 - 2023	ΥΠΕΝ/ΥΜΕ/ΚΑΠΕ	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση

A/A	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
		πρότυπα των «βιώσιμων κτιρίων»				
		1.5. Ενθάρρυνση της ανακαίνισης ενός κτιρίου έναντι της κατεδάφισής του	Πλήθος κτιρίων που ανακαινίστηκαν	2023 και μετά	ΥΠΕΝ/ΥΠΟΙΚ	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
		2.1. Ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησης των δομικών υλικών	Ποσότητες αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων που συλλέχθηκαν και επαναχρησιμοποιήθηκαν	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΥΜΕ/ΕΟΑΝ/ΣΕΒ	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
		2.2. Προώθηση της έρευνας για την επαναχρησιμοποίηση δομικών στοιχείων	Πλήθος ερευνών που διεξήχθησαν	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΑΕΙ/Επιμελητήρια/ΣΑΤΕ/ΠΕΔΜΕΔΕ	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
2	Ανάπτυξη πρακτικών επαναχρησιμοποίησης αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων	2.3. Ενσωμάτωση των αρχών της πρόληψης και της επαναχρησιμοποίησης των ΑΕΚΚ στα προγράμματα σπουδών ειδικών επαγγελματικών σχολών και σχολές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	Πλήθος προγραμμάτων σπουδών που έχουν ενσωματώσει τις αρχές πρόληψης και επαναχρησιμοποίησης ΑΕΚΚ	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΥΠΑΙΘ	Με τη συμμετοχή όλων των βασικών εμπλεκομένων φορέων
		2.4 Δημιουργία προτύπων ποιότητας για επαναχρησιμοποίησιμα υλικά για να διασφαλιστεί η χρήση	Πρότυπα που υιοθετήθηκαν	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΥΜΕ/ΕΛΟΤ	

A/A	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
		τους στον κατασκευαστικό κλάδο				
3	Προτεραιότητα στην επαναχρησιμοποίηση των αποβλήτων των αποβλήτων επαναχρησιμοποιήσιμων τοποθεσία που δημιουργούνται	3.1. Περιορισμός εκσκαφών και προσπάθεια εξισορρόπησης των υλικών εκσκαφών με τα υλικά πλήρωσης	Ποσότητα αποβλήτων εκσκαφών	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΥΜΕ	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
		3.2. Δημιουργία κέντρων ή χώρων επαναχρησιμοποίησης και εντός των μονάδων επεξεργασίας ΑΕΚΚ, όπου αυτό είναι τεχνικά εφικτό	Πλήθος νέων κέντρων/χώρων επαναχρησιμοποίησης	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΥΠΑΝΕ/ΕΟΑΝ/ΣΣΔ	Με τη συμμετοχή όλων των βασικών εμπλεκομένων φορέων
4	Ανάπτυξη νέων (δομικά) κυκλικών πρακτικών στον κατασκευαστικό κλάδο	4.1. Πιλοτικά έργα για την ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογιών και τεχνικών που παράγουν λιγότερα απόβλητα	Πλήθος πιλοτικών έργων που υλοποιήθηκαν για την ανάπτυξη τέτοιων τεχνολογιών και τεχνικών	2022 - 2023 και μετά	ΥΠΕΝ/ΑΕΙ/Επιμελητήρια/ΣΑΤΕ/ΠΕΔΜΕΔΕ	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
		4.2. Διάδοση ορθών πρακτικών και υποστήριξη της κατάρτισης για νέες τεχνικές	Πλήθος οδηγιών ορθής πρακτικής που διανεμούνται ή μεταφορτώνονται	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/ΥΠΑΙΘ	Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση
		4.3. Εισαγωγή εθελοντικών συμφωνιών στον κατασκευαστικό κλάδο	Πλήθος συμφωνιών που έχουν συναφθεί	2022 και μετά	ΥΠΕΝ/Επιμελητήρια/ΣΑΤΕ/ΠΕΔΜΕΔΕ	
		4.4. Ανάπτυξη εργαλείου αξιολόγησης του	1. Σχεδιασμός/υλοποίηση εργαλείου	2022 - 2023 και μετά	ΥΠΕΝ/ΥΜΕ	Με τη συμμετοχή όλων των βασικών

Α/Α	Μέτρο	Δράση	Δείκτης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Σχόλια
		κύκλου ζωής (ΑΚΖ) των κτιρίων	2. Αριθμός χρηστών/έτος			εμπλεκομένων φορέων - Τα αποτελέσματα θα δημοσιοποιούνται σε ετήσια βάση

5 ΚΥΡΙΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

Οι βασικές αρμοδιότητες των κυριότερων εμπλεκόμενων φορέων στην υλοποίηση του παρόντος Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων παρουσιάζονται στον κατωτέρω πίνακα:

Πίνακας 3: Βασικές αρμοδιότητες των κυριότερων εμπλεκόμενων φορέων

ΦΟΡΕΑΣ	ΚΥΡΙΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ
ΥΠΕΝ	■ Συντονισμός, παρακολούθηση και επίβλεψη όλων των δράσεων και μέτρων που προβλέπονται στο Πρόγραμμα Πρόληψης ■ Αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης και της αποτελεσματικότητας του Προγράμματος και αναθεώρησή του, εφόσον απαιτείται ■ Ανάληψη όλων των προβλεπόμενων με το παρόν νομοθετικών πρωτοβουλιών για την προώθηση της πρόληψης (όπως ενδεικτικά, θέσπιση κινήτρων/αντικινήτρων, πράσινες δημόσιες συμβάσεις, πλαίσιο χρηματοδότησης δράσεων, κ.λπ.) ■ Εκπόνηση και υλοποίηση του γενικού πλαισίου ευαισθητοποίησης εμπλεκόμενων φορέων και κοινού σχετικά με την πρόληψη σε οριζόντιο επίπεδο ■ Αναβάθμιση ψηφιακών υποδομών (διαδικτυακός ιστότοπος πρόληψης, αναβάθμιση ΗΜΑ, διασφάλιση διαλειτουργικότητας ανάμεσα σε πλατφόρμες διαχείρισης αποβλήτων, πλατφόρμες ανταλλαγής/πώλησης αποβλήτων και υλικών) ■ Συντονισμός και συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία όπου απαιτείται (ΥΠΑΑΤ για τα τρόφιμα, ΥΠΟΙΚ για θέματα χρηματοδοτικών πλαισίων, Υπουργείο Τουρισμού και ΕΟΤ για τα τουριστικά, κ.λπ.) ■ Προώθηση κέντρων επιδιόρθωσης, ανταλλαγής και πώλησης ΗΗΕ κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και επίπλων και δράσεις μείωσης και πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων ■ Ψηφιοποίηση, δημιουργία νέων ηλεκτρονικών πλατφορμών, αναβάθμιση και διαλειτουργικότητα υφιστάμενων ■ Καθορισμός κριτηρίων ποιότητας όπου απαιτείται, καθώς και πρακτικών επαναχρησιμοποίησης και οικολογικού σχεδιασμού για ρεύματα ενδιαφέροντος (ΑΕΚΚ, ΗΗΕ, κ.λπ.)
ΦοΔΣΑ	■ Σχεδιασμός προγραμμάτων πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων τα οποία περιλαμβάνονται στα οικεία ΠΕΣΔΑ ■ Συντονισμός, υλοποίηση, παρακολούθηση και επίβλεψη όλων των δράσεων και μέτρων πρόληψης που προβλέπονται στα οικεία ΠΕΣΔΑ ■ Αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης και της αποτελεσματικότητας των δράσεων πρόληψης που προβλέπονται στα ΠΕΣΔΑ ■ Δημιουργία ΚΔΕΥ, καθώς και κέντρων επιδιόρθωσης και ανταλλαγής για ρούχα, ΗΗΕ, έπιπλα ■ Εφαρμογή των δράσεων και μέτρων που προβλέπονται στο παρόν Πρόγραμμα, τα οποία εμπίπτουν στην αρμοδιότητά τους (ενδεικτικά:

ΦΟΡΕΑΣ	ΚΥΡΙΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ
	ανάλυση δεδομένων για τη σπατάλη τροφίμων σε περιφερειακό επίπεδο και στήριξη των ΟΤΑ για τη μείωση της σπατάλης, εκστρατείες ενημέρωσης σε περιφερειακό επίπεδο, συμβολή στην εκπόνηση και διανομή οδηγών καλής πρακτικής)
ΟΤΑ Α' βαθμού	■ Σχεδιασμός προγραμμάτων πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων, σε συμφωνία και με το πρόγραμμα πρόληψης του οικείου ΦΟΔΣΑ ■ Υλοποίηση, παρακολούθηση και επίβλεψη όλων των δράσεων και μέτρων πρόληψης που προβλέπονται στα οικεία Τοπικά Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων (ΤΣΔΑ) σε εφαρμογή των προγραμμάτων πρόληψης ■ Αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης και της αποτελεσματικότητας των δράσεων πρόληψης που προβλέπονται στα ΤΣΔΑ ■ Εφαρμογή προγραμμάτων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σχετικά με την πρόληψη σε τοπικό επίπεδο, περιλαμβανομένης της εκπαίδευσης στα σχολικά και εκπαιδευτικά ιδρύματα, με έμφαση στην πρόληψη για τα ρεύματα προτεραιότητας ■ Δράσεις για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων και έντυπου χαρτιού ■ Εφαρμογή προγραμμάτων «πληρώνω όσο πετάω» ■ Ψηφιοποίηση υπηρεσιών, με παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών μέσω της πλατφόρμας gov.gr ή άλλης πλατφόρμας (π.χ. έκδοση ηλεκτρονικών πιστοποιητικών, βεβαιώσεων, εγκρίσεων). ■ Δημιουργία ΚΔΕΥ, καθώς και κέντρων επιδιόρθωσης και ανταλλαγής για ρούχα, ΗΗΕ, έπιπλα ■ Διασφάλιση πρόσβασης σε πόσιμο νερό, για τη μείωση της κατανάλωσης εμφιαλωμένου και πλαστικών PET. ■ Διάδοση καλών πρακτικών και προγράμματα ενημέρωσης σε συνεργασία με τα ΣΕΔ και τον ΕΟΑΝ
ΕΟΑΝ	■ Συντονισμός, παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας όλων των δράσεων και μέτρων πρόληψης που προβλέπονται στα εγκεκριμένα επιχειρησιακά σχέδια των Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΕΔ), καθώς και της συμπερίληψης του κόστους των δράσεων πρόληψης στον προσδιορισμό των χρηματικών εισφορών των παραγωγών, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 3 του Ν. 4819/2021. ■ Συνεργασία με το ΥΠΕΝ για την υλοποίηση του οριζόντιου πλαισίου ευαισθητοποίησης και εφαρμογή προγραμμάτων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σχετικά με την πρόληψη για τα ρεύματα που υπόκεινται σε εναλλακτική διαχείριση και διευρυμένη ευθύνη παραγωγού για την αλλαγή των εταιρικών προτεραιοτήτων και των καταναλωτικών προτύπων και συμπεριφορών ■ Αδειοδότηση ΣΕΔ για τα νέα ρεύματα που θα υπάγονται σε εναλλακτική διαχείριση (πλαστικά προϊόντα μιας χρήσης, απόβλητα κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων) ■ Διάδοση καλών πρακτικών και μεθοδολογικών εργαλείων για την πρόληψη, ενθάρρυνση της μείωσης των συσκευασιών, της πρόληψης, της μείωσης στην πηγή, της επαναχρησιμοποίησης, με παράλληλη προώθηση του οικολογικού σχεδιασμού για τα ρεύματα εναλλακτικής διαχείρισης

ΦΟΡΕΑΣ	ΚΥΡΙΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ
	■ Συμπερίληψη κριτηρίων οικολογικού σχεδιασμού και πρόληψης στη διαμόρφωση των χρηματικών εισφορών των παραγωγών, σε συνεργασία με το ΥΠΕΝ ■ Θέσπιση κριτηρίων ποιότητας όπου απαιτείται, καθώς και πρακτικών επαναχρησιμοποίησης και οικολογικού σχεδιασμού για ρεύματα ενδιαφέροντος (ΑΕΚΚ, ΗΗΕ, κ.λπ.)
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	■ Σε συνεργασία με το ΥΠΕΝ, συντονισμός, παρακολούθηση και επίβλεψη όλων των δράσεων και μέτρων που προβλέπονται στο Πρόγραμμα Πρόληψης σχετικά με τα απόβλητα τροφίμων ■ Ανάληψη όλων των προβλεπόμενων με το παρόν νομοθετικών πρωτοβουλιών, σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία για την προώθηση της μείωσης της σπατάλης τροφίμων και της πρόληψης αποβλήτων τροφίμων ■ Εκπόνηση και υλοποίηση των οικείων μέτρων και δράσεων σχετικά με τα τρόφιμα, όπως προβλέπεται στο παρόν Πρόγραμμα
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ	■ Κατάρτιση, σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία και τους εμπλεκόμενους φορείς, κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού για μαθητές και εκπαιδευτικούς αναφορικά με θέματα πρόληψης, με έμφαση στα ρεύματα προτεραιότητας (π.χ. πρόληψη σπατάλης τροφίμων, διαχείριση μεταχειρισμένων βιβλίων και συγγραμμάτων) ■ Σχεδιασμός και ανάπτυξη ενημερωτικών και εκπαιδευτικών δράσεων και εκστρατειών σε συνεργασία με το ΥΠΕΝ.
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	■ Υποστήριξη της έρευνας, καινοτομίας και ΤΟΥ σχεδιασμού προϊόντων στον τομέα της επίτευξης καθαρότερων προϊόντων και τεχνολογιών που παράγουν λιγότερα απόβλητα, καθώς και διανομή και χρήση των αποτελεσμάτων της εν λόγω έρευνας και ανάπτυξης ■ Ανάπτυξη κατευθυντήριων οδηγιών ■ Προώθηση και υποστήριξη νέων εναλλακτικών επιχειρηματικών μοντέλων
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	■ Θέσπιση οικονομικών και φορολογικών κινήτρων ■ Σχεδιασμός και εφαρμογή οικονομικών και φορολογικών κινήτρων για τη διευκόλυνση των δωρεών επαναχρησιμοποιούμενων, επισκευασμένων ή ανακατασκευασμένων προϊόντων. ■ Σταδιακή εφαρμογή πράσινων δημοσίων συμβάσεων
ΣΕΔ	■ Εκπόνηση και υλοποίηση των οικείων μέτρων και δράσεων σχετικά με την πρόληψη, καθώς και εκστρατειών ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης των εμπλεκόμενων φορέων, όπως προβλέπεται στο παρόν Πρόγραμμα και στα εγκεκριμένα επιχειρησιακά τους σχέδια ■ Δημιουργία και λειτουργία ΣΕΔ για τα νέα ρεύματα που εντάσσονται σε καθεστώς διευρυμένης ευθύνης παραγωγού (πλαστικά προϊόντα μιας χρήσης, απόβλητα κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων) ■ Διαμόρφωση των εισφορών των συμβαλλόμενων παραγωγών λαμβάνοντας υπόψη την ανθεκτικότητα, την επισκευασιμότητα, τη δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης και την ανακυκλωσιμότητα, καθώς και την παρουσία επικίνδυνων ουσιών (eco-modulation) ■ Διάδοση καλών πρακτικών, εργαλείων και μεθοδολογιών για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων σε κάθε ρεύμα

ΦΟΡΕΑΣ	ΚΥΡΙΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ
	■ Συντονισμός ενεργειών για τη δημιουργία κέντρων επαναχρησιμοποίησης, επιδιόρθωσης και ανταλλαγής ΗΗΕ, επίπλων και κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και πιστοποίηση των διακινούμενων ποσοτήτων
ΣΕΒ και παραγωγικοί φορείς της βιομηχανίας	■ Συνεργασία με το ΥΠΕΝ για την υλοποίηση του οριζόντιου πλαισίου ευαισθητοποίησης των εμπλεκόμενων φορέων και εφαρμογή προγραμμάτων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σχετικά με την πρόληψη ■ Εκπόνηση και υλοποίηση των οικείων μέτρων και δράσεων σχετικά με την πρόληψη, όπως προβλέπεται στο παρόν Πρόγραμμα ■ Υποστήριξη έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας, διάδοση καλών πρακτικών, προώθηση οικολογικού σχεδιασμού ■ Εισαγωγή βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών σε όλες τις βιομηχανικές δραστηριότητες που έχουν σχετική υποχρέωση σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία, και παράλληλη υποστήριξη των βιομηχανιών στην υιοθέτηση πρακτικών ορθολογικής διαχείρισης των πόρων και μείωσης των αποβλήτων στην πηγή ■ Προώθηση της βιομηχανικής συμβίωσης (μέσω εθελοντικών συμφωνιών, πλατφόρμας ανταλλαγής αποβλήτων, κ.λπ.) και της περιβαλλοντικής πιστοποίησης ■ Στοχευμένες δράσεις ενημέρωσης, εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης των φορέων της βιομηχανίας και της μεταποίησης ■ Ανάληψη δράσεων για την καταπολέμηση της σπατάλης τροφίμων ■ Σύναψη εθελοντικών συμφωνιών με υιοθέτηση αντίστοιχων στόχων πρόληψης
ΜΚΟ	■ Σχεδιασμός και υλοποίηση προγραμμάτων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σχετικά με την πρόληψη τόσο σε οριζόντιο επίπεδο όσο και σε επίπεδο τοπικό, περιφερειακό, όσο και ειδικών ρευμάτων με στόχο την αλλαγή των καταναλωτικών προτύπων και συμπεριφορών για τη μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία ■ Προώθηση της δωρεάς τροφίμων και της ανταλλαγής/επισκευής /επαναχρησιμοποίησης ΗΗΕ, επίπλων και ρούχων, καθώς και της εν γένει δωρεάς κάθε είδους αξιοποιήσιμου προϊόντος, σε συνεργασία με τους ΟΤΑ ■ Διάδοση καλών πρακτικών και οδηγιών για την προώθηση της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων

6 ΟΔΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ (ROADMAP) ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ/ΔΡΑΣΕΩΝ

Ο οδικός χάρτης εφαρμογής του Προγράμματος παρουσιάζεται εποπτικά στον πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 4: Οδικός χάρτης εφαρμογής Προγράμματος

Ρεύμα	Μέτρο	Δράση	2022	2022-2023	2023 - 2024	2025 - 2030
Απόβλητα τροφίμων	Βελτίωση της γνώσης σχετικά με την παραγωγή αποβλήτων τροφίμων	1.1. Δημιουργία συστήματος παρακολούθησης της παραγωγής αποβλήτων τροφίμων				
		2.1. Διερεύνηση εμποδίων/περιορισμών στη δωρεά τροφίμων με προτάσεις αντιμετώπισής τους και κατάρτιση προδιαγραφών/κριτηρίων καταλληλότητας τροφίμων για δωρεά				
	Υποστήριξη της δωρεάς τροφίμων για ανθρώπινη κατανάλωση	2.2. Δημιουργία εθνικών κατευθυντήριων γραμμών ή/και περαιτέρω νομοθετικών ρυθμίσεων για τη δωρεά τροφίμων				
		2.3. Οικονομικά κίνητρα για τη δωρεά τροφίμων				
		2.4. Δημιουργία διαδικτυακής πλατφόρμας για τη δωρεά τροφίμων				
		3.1. Ενσωμάτωση της θεματικής ενότητας περί αποβλήτων τροφίμων στα προγράμματα γεωργικής επαγγελματικής κατάρτισης				
	Προώθηση της μείωσης αποβλήτων τροφίμων στον πρωτογενή τομέα	3.2. Σύλλογή και διάδοση ορθών πρακτικών (οδηγών) για τη μείωση της δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων σε αγροκτήματα και επιχειρήσεις αυτού του κλάδου				
		4.1. Υποστήριξη της έρευνας και της καινοτομίας και υλοποίηση πιλοτικών έργων				
	Ενεργοποίηση των κλάδων επεξεργασίας-μεταποίησης και εμπορίου τροφίμων για τη μείωση αποβλήτων τροφίμων	4.2. Στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων τροφίμων για την ενίσχυση των οικείων διαδικασιών απόκτησης γνώσεων και ανάπτυξης δυναμικού				
		4.3. Υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης για τους απασχολούμενους στις επιχειρήσεις εφοδιασμού τροφίμων				

Πρόγραμμα	Μέτρο	Δράση	2022	2022-2023	2023 - 2024	2025 - 2030
		4.4. Προώθηση εθελοντικών συμφωνιών και εξέταση θέσπισης νομοθετικών εργαλείων για τις επιχειρήσεις τροφίμων				
		4.5. Ενθάρρυνση της πώλησης των οπτικά μη ελκυστικών τροφίμων και των τροφίμων «κοντά στη λήξη της διάρκειας ζωής τους»				
		4.6. Βελτιστοποίηση της σήμανσης των συσκευασμένων τροφίμων ώστε να μην προκαλείται σύγχυση στον καταναλωτή				
		4.7. Διοργάνωση θεματικών ημερίδων - Θέσπιση βραβείου «Μείωση Αποβλήτων Τροφίμων»				
		5.1. Παροχή στήριξης του κλάδου εστίασης και συναφών υπηρεσιών για την ενίσχυση των οικείων διαδικασιών απόκτησης γνώσεων και ανάπτυξης δυναμικού				
		5.2. Υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης για τους απασχολούμενους του κλάδου εστίασης και συναφών υπηρεσιών				
		5.3. Προώθηση στρατηγικών βελτιστοποίησης της παραγωγής προϊόντων εστίασης και αποφυγής περισσευμάτων				
	Εφαρμογή της κυκλικής οικονομίας στον κλάδο εστίασης και συναφών υπηρεσιών (π.χ. εστιατόρια, ξενοδοχεία, καφετέριες), συμπεριλαμβανομένων των κυλικίων (π.χ. σε σχολεία, πανεπιστήμια, νοσοκομεία, δικαστήρια, δημόσιες υπηρεσίες) για τη μείωση των αποβλήτων τροφίμων	5.4. Δημιουργία ειδικού σήματος για επιχειρήσεις του κλάδου εστίασης και συναφών υπηρεσιών, που εφαρμόζουν τις αρχές της κυκλικής οικονομίας				
		5.5. Προώθηση εθελοντικών συμφωνιών για τη μείωση των αποβλήτων τροφίμων				
		5.6. Εναρμότωση της μείωσης των αποβλήτων τροφίμων στις οδηγίες του ΕΦΕΤ σχετικά με τη διατροφή και την ασφάλεια τροφίμων				
		5.7. Εναρμότωση όρου περί μείωσης αποβλήτων τροφίμων στη συγγραφή υποχρεώσεων των δημόσιων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών εστίασης				
		6.1. Αλλαγή συμπεριφοράς σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο				
	Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των νοικοκυριών και της	6.2. Εκστρατείες ευαισθητοποίησης με ξεκάθαρο μήνυμα και συγκεκριμένο κοινό-στόχο				

Περίοδος	Μέτρο	Δράση	2022	2022-2023	2023 - 2024	2025 - 2030
Χαρτί	Εστίασης για την αλλαγή συμπεριφοράς στην κατανάλωση και τη διαχείριση τροφίμων	6.3. Ενημέρωση καταναλωτών αναφορικά με τις διαφορές της σήμανσης «ανάλωση έως...» και «ανάλωση κατά προτίμηση έως...»				
		6.4. Στήριξη δράσεων των ΟΤΑ για τη μείωση αποβλήτων τροφίμων				
	Παροχή συμβουλών για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις για την πρόληψη και την οικολογική υπεύθυνη κατανάλωση χαρτιού	1.1. Προώθηση ηλεκτρονικών συναλλαγών και ηλεκτρονικής αλληλογραφίας				
		1.2. Προώθηση μικρών καθημερινών αλλαγών στο σπίτι ως προς τις συνήθειες				
		1.3. Δημιουργία οδηγού καλών πρακτικών πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων χαρτιού για το σπίτι και το γραφείο				
		2.1. Δράσεις μείωσης της κατανάλωσης χαρτιού γραφείου στον ιδιωτικό και το δημόσιο τομέα				
		2.2. Ενίσχυση και υποστήριξη των ΟΤΑ στην ψηφιοποίηση όλων των υπηρεσιών εξυπηρέτησης του πολίτη				
	Περατέρω προώθηση της αντίληψης για μείωση κατανάλωσης χαρτιού και ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησής του	2.3. Ενθάρρυνση της αποστολής τιμολογίων προμηθευτή, ηλεκτρονικά σε νοικοκυριά				
		2.4. Προώθηση της ενιαίας έντυπης απόδειξης από τα καταστήματα				
		2.5. Επαναχρησιμοποίηση βιβλίων στην εκπαίδευση				
		3.1. Ενθάρρυνση της υπεύθυνης καταναλωτικής συμπεριφοράς				
		3.2. Σύνταξη δελτίων τύπου από τους ΦοΔΣΑ/σχετικούς ΟΤΑ, αναφορικά με δράσεις εξοικονόμησης χαρτιού				
Χαρτί	Ευαισθητοποίηση όλων των ομάδων - στόχων όπου εντοπίζεται μεγάλη και άσκοπη κατανάλωση χαρτιού για τις δυνατότητες/ευκαιρίες που προσφέρει η πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων χαρτιού τόσο στην προστασία του περιβάλλοντος μέσω της εξοικονόμησης πόρων, όσο	3.3. Διείσδυση στο ευρύ κοινό του επικοινωνιακού μηνύματος της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων χαρτιού, μέσω λογαριασμών ΔΕΚΟ				

Ρεύμα	Μέτρο και στη μείωση του λειτουργικού κόστους των επιχειρήσεων	Δράση	2022	2022-2023	2023 - 2024	2025 - 2030
Υλικά/Απόβλητα α συσκευασίας	Πρόληψη της παραγωγής αποβλήτων συσκευασιών	1.1. Προώθηση νέας καταναλωτικής καθημερινής συμπεριφοράς αναφορικά με τη χρήση συσκευασιών, σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο				
		1.2. Ενθάρρυνση του περιορισμού της συσκευασίας και της πολυσυσκευασίας				
		1.3. Συστηματική καταγραφή των επαναχρησιμοποιούμενων συσκευασιών				
	Ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησης συσκευασιών για την αποτροπή της εξάντλησης των πόρων	2.1. Ενθάρρυνση των παραγωγών και των διανομέων μέσω παροχής κινήτρων για την εφαρμογή του οικολογικού σχεδιασμού σε όλη την αλυσίδα παραγωγής/διανομής προϊόντων συσκευασίας, με σκοπό να παρέχονται στους καταναλωτές ασφαλή, υψηλής ποιότητας και οικονομικά προσιτά προϊόντα.				
		2.2. Προώθηση υποχρέωσης σήμανσης για την ανάδειξη φιλικών προς το περιβάλλον συσκευασιών				
		3.1. Προώθηση του σχεδιασμού με σκοπό την επαναχρησιμοποίηση και την ανακυκλωσιμότητα των συσκευασιών				
	Προώθηση του οικολογικού σχεδιασμού των συσκευασιών	3.2. Μείωση της πολυπλοκότητας των υλικών συσκευασίας				
		3.3. Διαμόρφωση των εισφορών που καταβάλλουν οι παραγωγοί στα οικεία Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης Αποβλήτων Συσκευασιών (ανά μονάδα προϊόντος για κάθε κατηγορία), (eco-modulation)				
		3.4. Διάδοση εργαλείων, μελετών, καλών πρακτικών πιλοτικών έργων και άλλων πληροφοριών που αναπτύχθηκαν στον τομέα του οικολογικού σχεδιασμού συσκευασίας				

Περίοδος	Μέτρο	Δράση	2022	2022-2023	2023 - 2024	2025 - 2030
Ειδικές Κατηγορίες Πλαστικών (ΠΜΧ)	Οικονομικά μέσα και άλλα μέτρα για την παροχή κινήτρων για την εφαρμογή της ιεράρχησης των αποβλήτων όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παρ. 3 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ	1.1. Αξιολόγηση της εφαρμογής φορολογικών κινήτρων που σχετίζονται με τη μείωση της κατανάλωσης ορισμένων πλαστικών μίας χρήσης για τα οποία δεν υπάρχουν εναλλακτικές επιλογές ή για την αύξηση της διάρκειας ζωής τους				
		1.2. Εισαγωγή σταδιακής υποχρεωτικής χρήσης επαναχρησιμοποιήσιμων σκευών (πιάτα, μαχαίροπλήρουνα κ.λπ.) σε δημόσιες εκδηλώσεις				
		2.1. Ανάπτυξη καινοτομιών για τη μείωση της κατανάλωσης ορισμένων πλαστικών μίας χρήσης για τα οποία δεν υπάρχουν εναλλακτικές επιλογές				
		2.2. Έρευνα για την ανάπτυξη εναλλακτικών επαναχρησιμοποιήσιμων σκευών και άλλων πλαστικών προϊόντων μίας χρήσης				
	Πρώθηση της επαναχρησιμοποίησης	3.1. Ανάπτυξη μεθοδολογικού εργαλείου για την προώθηση της χρήσης επαναχρησιμοποιήσιμων προϊόντων/εργαλείων				
		3.2. Στροφή των καταναλωτών σε προϊόντα πολλαπλών χρήσεων (επαναχρησιμοποιήσιμων, επαναγεμιζόμενων κ.λπ.)				
		3.3. Προώθηση μικρών αλλαγών στο σπίτι ως προς τις συνήθειες				
		3.4. Προώθηση των δημόσιων βрусών για την αποτροπή της χρήσης πλαστικών φιαλών				
	Σύναψη εθελοντικών συμφωνιών, συνεργασία με επιτροπές καταναλωτών/παραγωγών, ή τομεακές διαπραγματεύσεις έτσι ώστε οι σχετικές επιχειρήσεις ή	4.1. Εθελοντικές συμφωνίες μεταξύ ΥΠΕΝ, βιομηχανίας και ΑΕΙ για την αντικατάσταση του πλαστικού από άλλα ισοδύναμα υλικά που μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν και να έχουν μεγαλύτερη διάρκεια ζωής				
		4.2. Εθελοντικές συμφωνίες για τη χρήση επαναχρησιμοποιήσιμων προϊόντων/σκευών στον τομέα των ξενοδοχείων και των εστιατορίων.				

Ρεύμα	Μέτρο	Δράση	2022	2022-2023	2023 - 2024	2025 - 2030
Ειδικές Κατηγορίες Πλαστικών (ΠΣΜ)	βιομηχανικοί κλάδοι να καταρτίσουν τα δικά τους σχέδια ή στόχους πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων	4.3. Ανάπτυξη συνεργασιών με εταιρίες εμφιάλωσης αναψυκτικών, ποτών κ.λπ. για τη μείωση της χρήσης συσκευασιών μίας χρήσης				
	Διοργάνωση εκστρατειών ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης που απευθύνονται στο ευρύ κοινό ή σε ειδικές ομάδες καταναλωτών	5.1. Υλοποίηση εκστρατείας με τρόπους για να επαναχρησιμοποιηθεί ένα πλαστικό δοχείο πριν πεταχτεί				
	Χρήση μέτρων σχεδιασμού που προάγουν την αποτελεσματική χρήση των πόρων	1.1. Διερεύνηση της απαγόρευσης χρήσης/κατανάλωσης πλαστικής σακούλας μεταφοράς				
	Οικονομικά μέσα και άλλα μέτρα για την παροχή κινήτρων για την εφαρμογή της ιεράρχησης των αποβλήτων όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παρ. 3της οδηγίας 2008/98/ΕΚ	2.1. Αξιολόγηση της εφαρμογής φορολογικών κινήτρων που σχετίζονται με τη μείωση της κατανάλωσης πλαστικών σακούλων μεταφοράς				
	Πρωώθηση της έρευνας και ανάπτυξης στον τομέα της επίτευξης καθαρότερων προϊόντων και τεχνολογιών που παράγουν λιγότερα απόβλητα καθώς και διανομή και χρήση των αποτελεσμάτων της εν λόγω έρευνας και ανάπτυξης	3.1. Αντικατάσταση των πλαστικών σακούλων μεταφοράς από άλλα υλικά που είναι βιοαποικοδομήσιμα ή φιλικά προς το περιβάλλον				
	Πρωώθηση της επαναχρησιμοποίησης	4.1. Στροφή των καταναλωτών σε σακούλες μεταφοράς πολλαπλών χρήσεων				

Ρεύμα	Μέτρο	Δράση	2022	2022-2023	2023 - 2024	2025 - 2030
	Σύναψη εθελοντικών συμφωνιών, συνεργασία με επιτροπές καταναλωτών/παραγωγών, ή τομεακές διαπραγματεύσεις, έτσι ώστε οι σχετικές επιχειρήσεις ή βιομηχανικοί κλάδοι να καταρτίσουν τα δικά τους σχέδια ή στόχους πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων ή να διορθώσουν τα προϊόντα ή τις συσκευασίες που παράγουν απόβλητα	5.1. Εθελοντικές συμφωνίες για την εξάλειψη της πλαστικής σακούλας μεταφοράς από επιχειρήσεις, κυρίως, του λιανικού εμπορίου				
	Διοργάνωση εκστρατειών ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης που απευθύνονται στο ευρύ κοινό ή σε ειδικές ομάδες καταναλωτών	6.1. Ενημερωτικές εκστρατείες και δημοσκοπήσεις για την καταγραφή και αξιολόγηση της αλλαγής στη συμπεριφορά των καταναλωτών σχετικά με τη χρήση πλαστικών σακούλων μεταφοράς				
Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού	Πρώθηση κέντρων επιδιόρθωσης ΗΗΕ	1.1. Απογραφή υπαρχουσών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην επιδιόρθωση ΗΗΕ				
		1.2. Οργάνωση κέντρων επιδιόρθωσης				
		1.3. Δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας (συνδέεται με δράση 1.2)				
		1.4. Οργάνωση κέντρων προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση σε επίπεδο ΟΤΑ				
	Δημιουργία δικτύων ανταλλαγής/πώλησης μεταχειρισμένων ΗΗΕ	2.1. Οργάνωση σημείων ανταλλαγής/πώλησης μεταχειρισμένων ΗΗΕ				
		2.2. Δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας (συνδέεται με δράση 2.1)				

Ρεύμα	Μέτρο	Δράση	2022	2022-2023	2023 - 2024	2025 - 2030
	Πρώθηση της προμήθειας μεταχειρισμένων ΗΗΕ σε δημόσιες/ιδιωτικές συμβάσεις	3.1. Καθορισμός κριτηρίων ποιότητας για μεταχειρισμένα ΗΗΕ που μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν				
		3.2. Διαμόρφωση κινήτρων, κυρίως οικονομικών (φορολογικές ελαφρύνσεις, μείωση ΦΠΑ κ.λπ.) για την επιδιόρθωση ΗΗΕ και την επαναχρησιμοποίηση τους				
		3.3. Απογραφή αναγκών				
		3.4. Εκπόνηση σχεδίου για την προκήρυξη των σχετικών «πράσινων» συμβάσεων (συνδέεται με τη δράση 3.3)				
Ειδικές κατηγορίες αστικών αποβλήτων (Απόβλητα κλωστοϋφαντο υργίας)	Μείωση της ποσότητας των κλωστοϋφαντουργικών αποβλήτων	1.1. Προώθηση της μειωμένης κατανάλωσης νέων υφασμάτων				
		1.2. Ενθάρρυνση της συλλογής για επαναχρησιμοποίηση				
		1.3. Σχεδιασμός, οργάνωση και λειτουργία ΣΣΕΔ πανελλαδικής εμβέλειας				
		1.4. Προώθηση της οικολογικής σήμανσης της καλής περιβαλλοντικής επιλογής μεταχειρισμένων ενδυμάτων				
		1.5. Προώθηση και υποστήριξη νέων εναλλακτικών επιχειρηματικών μοντέλων (new business models)				
		1.6. Ανάπτυξη πρωτοβουλιών από βιοτεχνίες/επιχειρήσεις κατασκευής ή εισαγωγής ρουχισμού για την οργάνωση κέντρων επιδιόρθωσης ενδυμάτων, και Κέντρων Δημιουργικής Επαναχρησιμοποίησης Υλικών (ΚΔΕΥ), όπου το υπάρχον δίκτυο δεν θεωρείται επαρκές				
		1.7. Προώθηση και ενίσχυση των δικτύων συλλογής των επαναχρησιμοποιήσιμων ενδυμάτων στους ΟΤΑ				
		1.8. Δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας(συνδέεται με τις Δράσεις 1.2, 1.6, 1.7)				
	Παράταση της διάρκειας ζωής των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων	2.1. Ανάπτυξη μιας κατευθυντήριας γραμμής σχεδιασμού για τους παραγωγούς/κατασκευαστές ρούχων				
		2.2. Χρήση παλαιών υφασμάτων στα νέα προϊόντα				
		2.3. Ενθάρρυνση της επιδιόρθωσης, μέσω παροχής φορολογικών κινήτρων				
		2.4. Παράταση της περιόδου εγγύησης/υπηρεσίας από εταιρίες/μάρκες				

Ρεύμα	Μέτρο	Δράση	2022	2022-2023	2023 - 2024	2025 - 2030	
Ειδικές κατηγορίες αστικών αποβλήτων (ογκώδη απόβλητα - έπιπλα)	Πρώθηση της βελτίωσης της περιβαλλοντικής ποιότητας των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων	3.1. Μείωση παρουσίας επικινδύνων χημικών ουσιών στα υφάσματα					
		3.2. Βελτιωμένος σχεδιασμός που διευκολύνει την επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση					
		3.3. Καθορισμός κριτηρίων ποιότητας για μεταχειρισμένο ενδύματα που μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν.					
		3.4. Περαιτέρω προώθηση του οικολογικού σήματος EU-Ecolabel					
	Μείωση των αποβλήτων επίπλων	1.1. Καθορισμός στρατηγικής για την αποφυγή της δημιουργίας αποβλήτων επίπλων, μέσω υιοθέτησης κατάλληλων μοχλών σε όλο το μήκος της εφοδιαστικής αλυσίδας					
		1.2. Ενθάρρυνση της συλλογής για επαναχρησιμοποίηση					
		1.3. Κίνητρα για την προαγωγή της οικονομίας διαμοιρασμού (ανάπτυξη ψηφιακών πλατφορμών)					
		1.4. Ενθάρρυνση της επιδιόρθωσης					
		1.5. Ανάπτυξη χρηματοδοτικών εργαλείων για την υποστήριξη νέων επιχειρηματικών μοντέλων για κυκλικά προϊόντα επίπλου					
		1.6. Εφαρμογή της διευρυμένης ευθύνης παραγωγού για τα έπιπλα					
		1.7. Ενίσχυση των εγγυήσεων και επιστροφών					
		1.8. Δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας					
	Πρώθηση του οικολογικού σχεδιασμού επίπλων	2.1. Υποστήριξη της καινοτομίας στον τομέα του επίπλου					
		2.2. Ανάπτυξη κατευθυντήριων αρχών για τον βελτιωμένο σχεδιασμό και την προμήθεια κυκλικών επίπλων					
		2.3. Θέσπιση αυστηρότερων κριτηρίων για τον οικολογικό σχεδιασμό στον τομέα κατασκευής επίπλων					
		2.4. Ενίσχυση των προσαρθεσίων στο πλαίσιο της επίτευξης μιας «οικονομίας καθαρών επίπλων»					
Βιομηχανικά απόβλητα	Παροχή κατευθύνσεων στις επιχειρήσεις για την	1.1. Προγράμματα επιμόρφωσης/εκπαίδευσης των αρμόδιων υπηρεσιών αδειοδότησης σε θέματα εφαρμογής ΒΔΤ					

Ρεύμα	Μέτρο	Δράση	2022	2022-2023	2023 - 2024	2025 - 2030
	εφαρμογή τεχνικών και μεθόδων μείωσης και πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων - Επिमόρφωση στελεχών της διοίκησης	1.2. Δημιουργία οδηγών βασικών αρχών πρόληψης και πρόωθηση καλών πρακτικών με γνώμονα την εφαρμογή τεχνικών και μεθόδων μείωσης και πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων, καθώς και την ορθολογικότερη διαχείριση πρώτων υλών και πόρων στη βιομηχανία.				
		1.3. Επimόρφωση στελεχών των βιομηχανικών επιχειρήσεων στη χρήση/εφαρμογή των τεχνικών και μεθόδων μείωσης αποβλήτων				
	Πρωώθηση της βιομηχανικής συμβίωσης	2.1. Ανάπτυξη ηλεκτρονικής πλατφόρμας				
		2.2. Κατηγοριοποίηση/ομαδοποίηση ρευμάτων ΒΑ				
		2.3. Ενimέρωση επιχειρήσεων για τη σημασία εφαρμογής προτύπων EMAS, ISO 14001, Ecolabelling, Eco-design				
		2.4. Στόχευση ερευνητικών προγραμμάτων και χρηματοδοτικών εργαλείων σε καινοτόμα εργαλεία/τεχνικές				
Απόβλητα Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων	Ανάπτυξη οικολογικού σχεδιασμού και οικολογικής ανακαίνισης κτιρίων για να επιτρέπεται η προσαρμοστικότητα τους, να επεκτείνεται η διάρκεια ζωής τους και να διευκολύνεται η αποσυναρμολόγηση και η ανακύκλωσή τους	1.1. Ενίσχυση της εφαρμογής ορθών πρακτικών όσον αφορά στην κυκλικότητα των κατασκευών				
		1.2. Ενσωμάτωση του θέματος του οικολογικού σχεδιασμού και της οικολογικής ανακαίνισης κτιρίων στα προγράμματα σπουδών ειδικών σε επαγγελματικές σχολές και σχολές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης				
		1.3. Ενσωμάτωση πτυχών, που σχετίζονται με την οικολογική ανακαίνιση των κτιρίων στο πρόγραμμα «Εξοικονομώ - Αυτόνομώ»				
		1.4. Ενσωμάτωση πτυχών, που σχετίζονται με την πρόληψη αποβλήτων, την αποφυγή επιβλαβών ουσιών και τη διαχείριση αποβλήτων καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής ενός κτιρίου, στα πρότυπα των «βιώσιμων κτιρίων»				
		1.5. Ενθάρρυνση της ανακαίνισης ενός κτιρίου έναντι της κατεδάφισής του				
	Ανάπτυξη πρακτικών επαναχρησιμοποίησης	2.1. Ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησης των δομικών υλικών				
		2.2. Πρωώθηση της έρευνας για την επαναχρησιμοποίηση δομικών στοιχείων				

Ρεύμα	Μέτρο	Δράση	2022	2022-2023	2023 - 2024	2025 - 2030
	αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων	2.3. Ενσωμάτωση των αρχών της πρόληψης και της επαναχρησιμοποίησης των ΑΕΚΚ στα προγράμματα σπουδών ειδικών σε επαγγελματικές σχολές και σχολές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης				
	Προτεραιότητα στην επαναχρησιμοποίηση των αποβλήτων εκσκαφών στην τοποθεσία που δημιουργούνται	3.1. Περιορισμός εκσκαφών και προσπάθεια εξισορρόπησης των υλικών εκσκαφών με τα υλικά πλήρωσης				
		3.2. Δημιουργία κέντρων ή χώρων επαναχρησιμοποίησης και εντός των μονάδων επεξεργασίας ΑΕΚΚ, όπου αυτό είναι τεχνικά εφικτό				
		4.1. Πιλοτικά έργα για την ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογιών και τεχνικών που παράγουν λιγότερα απόβλητα				
	Ανάπτυξη νέων (δομικά) κυκλικών πρακτικών στον κατασκευαστικό κλάδο	4.2. Διάδοση ορθών πρακτικών και υποστήριξη της κατάρτισης για νέες τεχνικές				
		4.3. Εισαγωγή εθελοντικών συμφωνιών στον κατασκευαστικό κλάδο				
		4.4. Ανάπτυξη εργαλείου αξιολόγησης του κύκλου ζωής (ΑΚΖ) των κτιρίων				

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Στον ακόλουθο πίνακα καταγράφονται επιγραμματικά οι υφιστάμενες δράσεις πρόληψης, όπως καταγράφηκαν στο πλαίσιο της εκπόνησης του Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων.

ΔΡΑΣΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΜΕΣΩ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	
<i>ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ</i>	Το έργο (LIFE18 IPE/GR/000013) φιλοδοξεί να συμβάλει στην υλοποίηση του ΕΣΔΑ, του ΕΣΣΠΔΑ και της Εθνικής Στρατηγικής για την Κυκλική Οικονομία. Οι κυριότεροι στόχοι του έργου είναι: ➤ Ανάπτυξη πιλοτικών δράσεων σε 9 Δήμους και 1 Περιφέρεια για την προώθηση της πρακτικής εφαρμογής της ιεράρχησης αποβλήτων (ολοκληρωμένη διαχείριση αποβλήτων στη βάση των αρχών κυκλικής οικονομίας σε νησιωτικές και ορεινές περιοχές, εγκατάσταση ολοκληρωμένων πράσινων σημείων, διαχείριση επικίνδυνων οικιακών αποβλήτων και εφαρμογή συστήματος Πληρώνω-Όσο-Πετάω). ➤ Ενίσχυση της χρήσης οικονομικών εργαλείων για την υποστήριξη της κυκλικής οικονομίας, καθώς και των προτύπων δευτερευόντων υλικών στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας. ➤ Εφαρμογή δράσεων για την προώθηση της πρόληψης αποβλήτων τροφίμων και την ανάπτυξη τοπικών/περιφερειακών συμμαχιών για τη διαχείριση αποβλήτων του τομέα αγροδιατροφής στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας. ➤ Δημιουργία γνωσιακής βάσης για την παρακολούθηση της κυκλικής οικονομίας, ιδίως στον τομέα των αποβλήτων. ➤ Ευαισθητοποίηση εμπλεκόμενων φορέων και ευρύτερου κοινού σχετικά με την έννοια της κυκλικής οικονομίας και τη σύνδεσή της με τον τομέα αποβλήτων. ➤ Διάχυση των αποτελεσμάτων του έργου και υποστήριξη της εφαρμογής και αναπαραγωγής τους σε άλλες περιοχές. ➤ Κινητοποίηση συμπληρωματικών χρηματοδοτικών πόρων για την υποστήριξη της αποτελεσματικής εφαρμογής του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων.
<i>ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ</i>	Το πρόγραμμα αποτελεί διεθνές δίκτυο, το οποίο ξεκίνησε στην Ελλάδα το 1995 και απευθύνεται σε σχολεία όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων. Στη χώρα μας έχουν βραβευτεί 387 σχολεία από την έναρξη λειτουργίας του Δικτύου. Στόχος του προγράμματος είναι η αλλαγή συμπεριφοράς στη σχολική κοινότητα, ώστε το σχολείο να γίνει ένα πραγματικό «Οικολογικό Σχολείο». Αυτό επιτυγχάνεται με την εφαρμογή του «Οικοκώδικα» (συνόλου κανόνων περιβαλλοντικής συμπεριφοράς), και την εφαρμογή ενός Περιβαλλοντικού Σχεδίου Δράσης. Ένα από τα θέματα που εξετάζονται είναι τα απόβλητα/απορρίμματα. Προσφέρεται εκπαιδευτικό υλικό και υλοποιούνται δράσεις από τους μαθητές. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η εκστρατεία «λιγότερα σκουπίδια» που στοχεύει στη μείωση των απορριμμάτων και μακροπρόθεσμα στην αλλαγή της συμπεριφοράς των μαθητών.
<i>ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΜΕΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ</i>	Ξεκίνησε το 2009 να υλοποιείται και στην Ελλάδα, στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE+ (Πληροφόρηση και επικοινωνία) της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κατά τη διάρκεια της εβδομάδας μείωσης αποβλήτων διοργανώνονται ημερίδες, εκθέσεις, διαγωνισμοί, ενημερώσεις ή δρώμενα με στόχο την ευαισθητοποίηση και την εκπαίδευση του κοινού για τη μείωση των αποβλήτων. Συντονιστής των δράσεων είναι ο ΕΟΑΝ.
<i>WASTE4THINK</i>	Ο κύριος στόχος του Waste4Think είναι να προωθήσει τις τρέχουσες πρακτικές διαχείρισης αποβλήτων με ένα σύνθημα κυκλικής οικονομίας. Προσαρμοσμένο σε αυτόν τον κύριο στόχο έχει οριστεί ένα σύνολο υποστόχων, όπως: ➤ Να μειωθεί η παραγωγή αποβλήτων μέσω εκστρατειών πρόληψης και δραστηριοτήτων συνεργασίας για την προώθηση λύσεων επαναχρησιμοποίησης και οικολογικού σχεδιασμού. ➤ Να αλλάξει η συμπεριφορά των παραγωγών αποβλήτων μέσω εκστρατειών ευαισθητοποίησης και νέων εκπαιδευτικών εργαλείων, προκειμένου να προωθηθεί μια πιο βιώσιμη κατανάλωση.

ΔΡΑΣΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
	➤ Να μειωθεί η ποσότητα των πρωτογενών αποβλήτων που οδηγούνται για υγειονομική ταφή στο μηδέν και στο μέγιστο στην περίπτωση δευτερογενών αποβλήτων. ➤ Να προσδιοριστούν τα απόβλητα με χαμηλό δυναμικό ανακύκλωσης και να προταθούν οικολογικά καινοτόμες λύσεις αξιοποίησης και παραγωγής. ➤ Να αξιολογηθεί η δυνατότητα μεταφοράς στην αγορά των νέων προτεινόμενων οικολογικών καινοτόμων λύσεων. Από ελληνικής πλευράς στο πρόγραμμα συμμετέχει ο Δήμος Χαλανδρίου.
BIOWASTE: ΧΡΗΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΩΝΩ ΟΣΟ ΠΕΤΑΩ ΚΑΙ ΑΥΤΟΝΟΜΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΚΟΜΠΟΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΣΕ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	Το πρόγραμμα «BIOWASTE» είναι ένα σύστημα διαχείρισης των βιοαποβλήτων μεγάλων παραγωγών, όπως είναι τα ξενοδοχεία και τα κέντρα μαζικής εστίασης (εστιατόρια), αλλά και μικρών και αποκεντρωμένων οικισμών, σε τουριστικούς δήμους. Το κύριο αποτέλεσμα του έργου είναι ένα σύστημα διαχωρισμού στην πηγή στερεών αποβλήτων, που στοχεύει κυρίως στον κλάδο της φιλοξενίας, καθώς και σε μικρές και αποκεντρωμένες κοινότητες, οι οποίες αποτελούν τον πυρήνα οργανικών αποβλήτων, με την επιτόπια επεξεργασία τους να διαδραματίζει σημαντικό και βασικό ρόλο. Στους στόχους του BIOWASTE είναι και ο σχεδιασμός και η εφαρμογή συστήματος Πληρώνω όσο Πετώ (ΠΟΠ) – Pay As You Throw (PAYT) για κάθε περιοχή, συμπεριλαμβανομένης της απαραίτητης αναβάθμισης της επιχειρησιακής ικανότητας των αρχών διαχείρισης αποβλήτων.
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΓΙΑ ΛΙΓΟΤΕΡΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΣΤΙΣ ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΕΣ ΑΛΥΣΙΔΕΣ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΕΠΙΔΕΙΞΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΛΥΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΠΩΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΠΑΤΑΛΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε πρόσφατα την έγκριση του έργου H2020 Low in food με σκοπό τη συμβολή στη μείωση της απώλειας και της σπατάλης τροφίμων σε ολόκληρες τις ευρωπαϊκές αλυσίδες τροφίμων. Η διεπιστημονική κοινοπραξία θα αναπτύξει και θα εφαρμόσει καινοτόμες λύσεις για το πρόβλημα των αποβλήτων τροφίμων. Το έργο βασίζεται στα αποτελέσματα διαφόρων προηγούμενων δραστηριοτήτων έρευνας και ανάπτυξης καινοτομίας που πραγματοποιήθηκαν από διάφορους εταίρους στην κοινοπραξία, παρέχοντας μια σταθερή βάση γνώσεων για την υποστήριξη βελτιώσεων στις καινοτομίες που αναμένουν να επιτύχουν.
A2UFOOD: ΑΠΟΦΕΥΚΤΕΑ ΚΑΙ ΜΗ ΤΡΟΦΙΚΑ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΑ: ΜΙΑ ΟΛΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΓΙΑ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	Σκοπός του έργου είναι η ανάπτυξη ενός ολιστικού συστήματος διαχείρισης αποβλήτων τροφίμων, στο οποίο περιλαμβάνονται όλες οι πτυχές της φιλοσοφίας reduce-reuse-recycle, δηλαδή η μείωση της παραγωγής αποβλήτων, η αξιοποίηση των τελικά παραγόμενων ως πρώτων υλών και η κατάλληλη τελική διάθεση/διαχείριση των υπολειμμάτων. Στο A2UFood αναπτύσσεται μια σειρά καινοτόμων εργαλείων, όπως ένα εστιατόριο δεύτερης ευκαιρίας, μονάδα παραγωγής βιοπλαστικού, λογισμικό για την υποστήριξη των οικογενειών στην προσπάθεια μείωσης των αξιοποιήσιμων αποβλήτων, σύγχρονες αυτόνομες μονάδες κομποστοποίησης (ACUs).
ΤΡΟΦΗ ΑΠΟ ΤΡΟΦΙΜΑ: ΜΙΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΟΣ ΔΙΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΣΕ ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ	Ο κύριος στόχος του έργου F4F είναι να αξιολογηθεί, μέσω της υλοποίησης σε πιλοτική κλίμακα, μια πρωτοποριακή, απλή τεχνολογικά και χαμηλών εκπομπών ρύπων διαδικασία, που επιτρέπει την ασφαλή μετατροπή των αποβλήτων τροφίμων σε ζωοτροφές, χρησιμοποιώντας μια τροποποιημένη διαδικασία ηλιακής ξήρανσης. Η διαλογή των αποβλήτων τροφίμων γίνεται στην πηγή, κυρίως από τα ξενοδοχεία και γενικά από τον χώρο της φιλοξενίας και της εστίασης.
ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΔΙΕΡΓΑΣΙΕΣ ΧΑΜΗΛΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΖΩΟΤΡΟΦΩΝ Η ΕΔΑΦΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΩΝ ΑΠΟ ΤΥΡΟΓΑΛΟ ΚΑΙ ΦΥΤΙΚΑ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΑ ΥΠΕΡΑΓΟΡΩΝ - BEATLE	Το ερευνητικό έργο, με ακρωνύμιο BEATLE, έχει ως κύριο στόχο την ανάπτυξη και την περιβαλλοντική και οικονομική αξιολόγηση, μιας σειράς τεχνολογιών χαμηλού κόστους, προκειμένου να διερευνηθεί εάν μπορεί να είναι βιώσιμη και αποδοτική η συγκέντρωση και η επεξεργασία τυρόγαλου και φυτικών υπολειμμάτων και υποπροϊόντων από χώρους εμπορίας και διακίνησης αγροτικών προϊόντων, με στόχο την παραγωγή προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας, όπως ζωοτροφές και εδαφοβελτιωτικό (compost).
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΕΙΩΣΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΠΛΑΣΤΙΚΗΣ ΣΑΚΟΥΛΑΣ	Το πρόγραμμα «Αλόννησος χωρίς πλαστικές σακούλες» έχει ως στόχο τη δραστική μείωση της πλαστικής σακούλας μεταφοράς μιας χρήσης σε ένα νησί με ιδιαίτερη περιβαλλοντική αξία. Το «Clean Blue Paros» αποσκοπεί στο να γίνει η Πάρος το πρώτο νησί χωρίς πλαστικά μιας χρήσης στη Μεσόγειο. Οι καμπάνιες ενημέρωσης και οι διάφορες δράσεις επικεντρώνονται σε τέσσερα βασικά πλαστικά μιας χρήσης: <i>ποτήρια του καφέ, καλαμάκια, μπουκαλάκια νερού και σακούλες για τα ψώνια.</i>

ΔΡΑΣΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
	Στη Σίφνο έχει ξεκινήσει από τις 15 Απριλίου 2016 η εφαρμογή της Οδηγίας 2015/720 για τη μείωση χρήσης της πλαστικής σακούλας. Η πρωτοβουλία «Plastic Free Santorini» έχει ως στόχο την ανακήρυξη της Σαντορίνης, ως ενός νησιού με ιδιαίτερες περιβαλλοντικές ευαισθησίες, αλλά και διαχρονικό συμβολισμό και ξεδιπλώνεται ως μια πρωτότυπη, εναλλακτική τουριστική καμπάνια που είναι ταυτόχρονα παγκόσμιο μήνυμα βιώσιμης ανάπτυξης. Πρόθεση είναι η μείωση της αλόγιστης χρήσης του πλαστικού και της χρήσης των πλαστικών ειδών μιας χρήσης. Στο νησί της Τήνου εφαρμόζεται πρόγραμμα για τη μείωση της χρήσης πλαστικής σακούλας. Πρόκειται για ένα πιλοτικό πρόγραμμα ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης των κατοίκων, με στόχο την προώθηση της χρήσης υφασμάτινων τσαντών πολλαπλών χρήσεων έναντι των περιβαλλοντικά ζημιογόνων πλαστικών.
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΛΑΣΤΙΚΗΣ ΣΑΚΟΥΛΑΣ ΣΤΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	Το έργο LIFE DEBAG είχε ως στόχο τη μείωση της πλαστικής σακούλας στο θαλάσσιο περιβάλλον. Κατά τη διάρκεια του έργου υλοποιήθηκε μια ευρεία εκστρατεία ενημέρωσης με άξονα το τεράστιο οικολογικό αποτύπωμα των πλαστικών σακουλών στο θαλάσσιο περιβάλλον. Πέρα από τη διάδοση της γνώσης σχετικά με το περιβαλλοντικό πρόβλημα, έγινε προσπάθεια αλλαγής της συμπεριφοράς των πολιτών, σύμφωνα με την αρχή της πρόληψης, δηλαδή μείωση των συνολικά παραγόμενων αποβλήτων και κατ' επέκταση και των πλαστικών σακουλών. Το έργο απευθύνθηκε σε ένα ευρύ ακροατήριο μέσω έντυπων και ηλεκτρονικών μέσων, καθώς και μέσω κοινωνικών δικτύων, ώστε το μήνυμα «Ας αφήσουμε τις πλαστικές σακούλες στο παρελθόν... και όχι στις θάλασσές μας» να μετατραπεί από λόγια σε πράξη.
ΕΛΛΑΔΑ ΧΩΡΙΣ ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΜΙΑΣ ΧΡΗΣΗΣ	Την απαγόρευση της διάθεσης στην αγορά δέκα πλαστικών προϊόντων από τον Ιούλιο του 2021 (6 μήνες νωρίτερα για τον Δημόσιο Τομέα) προβλέπει ο Ν. 4736/2020, που ενσωματώνει την Οδηγία 2019/904/ΕΕ για τον περιορισμό των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον. Πρόκειται για πλαστικά μαχαιροπίρουνα, πιάτα, καλαμάκια, περιέκτες και κυπελάκια ποτών από φελιζόλ, περιέκτες τροφίμων από φελιζόλ, αναδευτήρες ποτών, μπατονέτες, στηρίγματα για μπαλόνια, καθώς και πάσης φύσεως προϊόντα που διασπώνται σε μικροπλαστικά (οξοδιασπώμενα πλαστικά). Στόχος είναι η θέσπιση ενός πλαισίου αποτελεσματικών μέτρων για την προστασία της θάλασσας και των ακτών της χώρας, από ορισμένα πλαστικά προϊόντα μιας χρήσης, καθώς και από τα αλιευτικά εργαλεία, τα οποία πλέον ανεξέλεγκτα στις ελληνικές θάλασσες. Το στοίχημα που έχει τεθεί είναι η μείωση της κατανάλωσης σε πλαστικά ποτήρια και πλαστικούς περιέκτες τροφίμων κατά 30% έως το 2024 και 60% έως το 2026, με έτος βάσης το 2022. Παράλληλα, προβλέπεται και η παροχή κινήτρων στους καταναλωτές για την ενίσχυση της ανακύκλωσης των πλαστικών μπουκαλιών μίας χρήσης, με την αντίστοιχη θέσπιση ανταποδοτικού τέλους ολίγων λεπτών του ευρώ σε αυτές τις φιάλες. Η Δονούσα προτίθεται να γίνει το πρώτο νησί του Αιγαίου χωρίς πλαστικά μιας χρήσης, θέτοντας ως προτεραιότητα τη μείωση της θαλάσσιας ρύπανσης και την προστασία του περιβάλλοντος. Το πρόγραμμα έχει πενταετή διάρκεια και στόχος του είναι να μειωθούν τα απορρίμματα, με ενδυνάμωση της χρήσης επαναχρησιμοποιούμενων ποτηριών και πλυντικών τσαντών, τη μείωση της χρήσης στο πλαστικό καλαμάκι και την αντικατάσταση των πλαστικών μίας χρήσης με βιοδιασπώμενα. Άλλα νησιά, που θα συμμετάσχουν στο πρόγραμμα είναι η Σέριφος, η Σίκινος, η Αμοργός, η Φολέγανδρος, η Κίμωλος, η Ανάφη, η Σχοινούσα, η Ηρακλεία και τα Κουφονήσια.
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΠΙΔΕΙΞΗ ΜΟΝΤΕΛΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ (REWEEE)	Το έργο αποσκοπούσε στην πρόληψη δημιουργίας ΑΗΗΕ. Στο πλαίσιο του δημιουργήθηκαν δύο κέντρα διαλογής και ταξινόμησης παλιών ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών συσκευών, που μπορούν να επισκευαστούν και να επαναχρησιμοποιηθούν – ένα στην Περιφέρεια Αττικής και ένα στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας. Σε αυτά, εξειδικευμένοι τεχνικοί ελέγχουν ποιες συσκευές μπορούν να επιδιορθωθούν, τις καθαρίζουν από τυχόν δεδομένα (στην περίπτωση

ΔΡΑΣΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
	των Η/Υ, λάπτοπ και κινητών) και τις επισκευάζουν με σκοπό είτε να πουληθούν σε προσιτές τιμές είτε να δωρηθούν σε ΜΚΟ και ευπαθείς ομάδες. Επιπλέον, έχει δημιουργηθεί μία πλατφόρμα (fewee.hua.gr/el/), όπου ο κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να διαθέσει μια λειτουργική ή επιδιορθώσιμη συσκευή, δηλώνοντας αν ενδιαφέρεται να την ανταλλάξει ή να τη δωρίσει.
REPAIR CAFES	Το RepairCafe είναι μια κοινωνική εκδήλωση σε ειδικά διαμορφωμένο φιλικό χώρο, που έχει να κάνει με την επισκευή αντικειμένων. Υπάρχουν διαθέσιμα τα απαιτούμενα εργαλεία και υλικά για την επισκευή/επιδιόρθωση ρούχων, επίπλων, ηλεκτρικών συσκευών, ποδηλάτων κ.λπ.. Επίσης, υπάρχουν ειδικοί εθελοντές, με δεξιότητες επισκευής σε όλα τα είδη. Οι επισκέπτες φέρνουν τα χαλασμένα αντικείμενά τους από το σπίτι και μαζί με τους ειδικούς κάνουν τις επισκευές τους. Στην Ελλάδα έχουν δημιουργηθεί ήδη τα δύο πρώτα RepairCafes (Πάτρας και Λευκάδας) της παγκόσμιας αλυσίδας επαναχρησιμοποίησης RepairCafe.org, που αριθμεί πάνω από 2.097 σημεία σε όλο τον πλανήτη.
SWAN – INTERREG BALKAN MEDITERRANEAN	Καθολικός στόχος του SWAN, είναι η δημιουργία ενός καινοτόμου βαλκανικού-μεσογειακού οικοσυστήματος, το οποίο θα αναπτυχθεί τοπικά και θα διαχειρισθεί διασυνοριακά αλυσίδες αξίας στερεών αποβλήτων. Θα καλύψει τέσσερις χώρες, συγκεκριμένα την Ελλάδα, την Αλβανία, την Κύπρο και τη Βουλγαρία και θα αποτελείται από δύο μέρη: α) Το Ψηφιακό Οικοσύστημα SWAN (SWAN DE), αποτελούμενο από τέσσερις πλατφόρμες πληροφορικής (μία για κάθε χώρα που εκπροσωπείται στην κοινοπραξία). β) Το Βιομηχανικό Οικοσύστημα SWAN (SWAN IE), αποτελούμενο από βαλκανικές βιομηχανίες οι οποίες παράγουν και χρησιμοποιούν στερεά απόβλητα. Οι προτεινόμενες αλυσίδες αξίας επαναχρησιμοποίησης αποβλήτων, η αξιοποίηση των στερεών αποβλήτων μιας βιομηχανικής μονάδας, ως πρώτη ύλη μίας άλλης βιομηχανίας, μπορούν να μειώσουν σημαντικά το περιβαλλοντικό ρυπαντικό φορτίο ελαχιστοποιώντας τον όγκο στερεών βιομηχανικών αποβλήτων που διατίθενται στους χώρους υγειονομικής ταφής, το ποσό των εισαγωγών πρώτων υλών/υλικών και τις αντίστοιχες εθνικές εκπομπές CO ₂ .
ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ	
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΑΛΥΣΙΔΑΣ SUPERMARKET 1	Η αλυσίδα σουπερμάρκετ με στόχο την πρόληψη παραγωγής αποβλήτων, δεσμεύεται για: ✓ τον περιορισμό της σπατάλης τροφίμων κατά 50% μέχρι το 2025, ✓ τη μείωση του πλαστικού κατά 50% μέχρι το 2025 και ✓ τη συμβολή σε δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού.
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΑΛΥΣΙΔΑΣ SUPERMARKET 2	Η αλυσίδα σουπερμάρκετ, στο πλαίσιο της εταιρικής υπευθυνότητάς της, έχει δεσμευτεί έως το 2025: ✓ να μειώσει κατά 20% την κατανάλωση πλαστικών, ✓ να καταστήσει το 100% των συσκευασιών των προϊόντων ιδιωτικής ετικέτας στο μέγιστο ανακυκλώσιμο και ✓ για δράσεις μείωσης σπατάλης τροφίμων.
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΦΡΕΣΚΩΝ ΣΑΛΑΤΩΝ ΚΑΙ ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ	Η εταιρεία φρέσκων σαλατών και λαχανικών στο πλαίσιο των δράσεων εταιρικής κοινωνικής ευθύνης της: ✓ Συμμετέχει στο δίκτυο Διάσωσης Προσφοράς Τροφίμων με στόχο να μην πάει «Καμία μερίδα φαγητού χαμένη». Η εβδομαδιαία αποστολή φρούτων και λαχανικών περιλαμβάνει 15 βασικά είδη, συν αυγά και επιπλέον δύο με τρία προϊόντα εποχής. ✓ Συνεργάζεται με φορείς προχωρώντας, όποτε είναι εφικτό, σε δωρεές προϊόντων προς ομάδες ανθρώπων που χρειάζονται στήριξη.
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΩΝ	Οι δράσεις της εταιρείας για έναν κόσμο χωρίς απορρίμματα περιλαμβάνουν: ✓ Χρήση στις συσκευασίες ανακυκλωμένου PET (rPet) ✓ Προώθηση της συνολικής μείωσης πλαστικού στις συσκευασίες ✓ Προμήθεια ανακυκλωμένων συσκευασιών αλουμινίου σε ποσοστό 60%

ΔΡΑΣΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
	✓ Τη χρήση νέων συσκευασιών αλουμινίου των αναψυκτικών κατά 7,5% ελαφρύτερες ✓ Χρήση γυάλινων φιαλών κατά 95% επιστρεφόμενων ✓ Προώθηση της συνολικής μείωσης γυαλιού στις συσκευασίες ✓ Μείωση κατά 23% κατά μέσο όρο του PET και κατά 12,5% του γυαλιού στις συσκευασίες ✓ Μείωση των απορριμμάτων από τη λειτουργία της εταιρείας.
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΓΑΛΑΚΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ	Οι δράσεις πρόληψης της εταιρείας περιλαμβάνουν: ✓ Αξιοποίηση κοντόληκτων προϊόντων ✓ Πρωτοβουλίες για τη μείωση των περιβαλλοντικών επιδράσεων των προϊόντων: - ο επένδυση σε ενέργειες βελτίωσης των συσκευασιών της, μειώνοντας συνεχώς το ποσοστό του πλαστικού που χρησιμοποιείται σε αυτές, - ο χρησιμοποίηση της μικρότερης δυνατής ποσότητας υλικών συσκευασίας ✓ Αύξηση του ποσοστού των ανακυκλωμένων υλικών που χρησιμοποιούνται στις συσκευασίες ✓ Συμμετοχή στην πρωτοβουλία της Ε.Ε. για το Περιβαλλοντικό Αποτύπωμα Προϊόντος (P.E.F.) ✓ Συστηματική παρακολούθηση και καταγραφή σημαντικών δεικτών περιβαλλοντικής επίδοσης με στόχο τη βελτίωση της περιβαλλοντικής της επίδοσης.
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΑΛΥΣΙΔΑΣ ΦΟΥΡΝΩΝ	Η αλυσίδα φούρνων, στο πλαίσιο της προσπάθειάς της για την καταπολέμηση της σπατάλης τροφίμων, έχει θεσπίσει μια σειρά δράσεων: ✓ Σε όλα της τα καταστήματα καθημερινά, μετά τις 22:00, προσφέρονται δωρεάν τα προϊόντα ημέρας, που έχουν περισσέψει, σε κοινωνικά ευάλωτους συμπολίτες. ✓ Συμμετέχει στο δίκτυο Διάσωσης & Προσφοράς Τροφίμων, υποστηρίζοντας έμπρακτα το μήνυμα «Καμία μερίδα φαγητού χαμένη».
ΣΤΟΧΟΙ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	Η εταιρεία δεσμεύεται να μειώσει κατά 50% το περιβαλλοντικό της αποτύπωμα μέχρι το 2025 προωθώντας ένα καλύτερο μέλλον για τους εργαζομένους, τους συνεργάτες και τις τοπικές κοινωνίες όπου δραστηριοποιείται. Στόχος της εταιρείας είναι να επαναχρησιμοποιείται, να μεταπωλείται ή να ανακυκλώνεται το 100% των αποβλήτων που προκύπτουν από τη λειτουργία της έως το 2025.
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Στόχος της εταιρείας, έως το τέλος του 2019, ήταν η κατάργηση της πλαστικής σακούλας και των πλαστικών ποτηριών μιας χρήσης, καθώς και η μείωση της κατανάλωσης πλαστικών μπουκαλιών κατά 50% σε κτίρια και καταστήματα. Μέσα σε λιγότερο από ένα χρόνο, ο αρχικός στόχος υπερκαλύφθηκε, πετυχαίνοντας μείωση χρήσης πλαστικών μπουκαλιών σε ποσοστό 58%, ενώ καταργήθηκε πλήρως η χρήση πλαστικής σακούλας και ποτηριών μιας χρήσης. Από το 2020 τέθηκε στόχος που περιλαμβάνει την καθολική κατάργηση χρήσης πλαστικών μπουκαλιών, συμβατικών πλαστικών μαχαιροπίρουνων και συσκευασιών τροφίμων, καθώς και τον περιορισμό της χρήσης γυάλινων μπουκαλιών. Επιπλέον, η εταιρεία εφαρμόζει δράση που σχετίζεται με την επαναδιάθεση ηλεκτρονικών υπολογιστών.
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Η εταιρεία εφαρμόζει Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Ποιότητας και Περιβάλλοντος, το οποίο καλύπτει όλες τις εγκαταστάσεις της, και ακολουθεί δράσεις αντιμετώπισης/ελαχιστοποίησης των περιβαλλοντικών της επιπτώσεων, που αφορούν την αποφυγή, μείωση, επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση των παραγόμενων αποβλήτων από τις δραστηριότητές της. Ειδικότερα, ενέργειες με στόχο τη μείωση χαρτιού υλοποιούνται για περισσότερα από δέκα χρόνια. Οι σχετικές δράσεις στοχεύουν και στις εσωτερικές της διαδικασίες, αλλά και στο ευρύ κοινό και στους πελάτες της.
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	Η εταιρεία, στο πλαίσιο της Εταιρικής της Υπευθυνότητας, συνεργάζεται και στηρίζει το έργο σημαντικών ΜΚΟ, προκειμένου να προσφέρει διάφορα είδη ανάγκης, αλλά και υπηρεσίες σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες. Οι δράσεις αυτές έχουν ως

ΔΡΑΣΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
	αποτέλεσμα την πρόληψη παραγωγής αποβλήτων και τη μείωση της σπατάλης των τροφίμων: ✓ Σε συνεργασία με ΜΚΟ, συσκευασμένα τρόφιμα μακράς διάρκειας, συλλέγονται από το πλήρωμα καμπίνας, δωρίζονται στην οργάνωση και έτσι προσφέρεται σημαντική υποστήριξη σε κοινωνικές οργανισμούς σε όλη την Ελλάδα. ✓ Φάρμακα, τα οποία προέρχονται από τα κυτία πρώτων βοηθειών των αεροσκαφών, δεν απορρίπτονται, αλλά δωρίζονται επίσης σε κοινωνικές οργανώσεις. ✓ Είδη από αζήτητες αποσκευές επιβατών πτήσεων δωρίζονται σε ΜΚΟ.
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	Η τράπεζα, αναγνωρίζοντας ότι οι αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης συνιστούν θεμελιώδη προϋπόθεση της υγιούς επιχειρηματικότητας: ✓ Εφαρμόζει και αξιολογεί δράσεις περιβαλλοντικής διαχείρισης και προστασίας του περιβάλλοντος, όπως προγράμματα διαχείρισης απορριμμάτων-ανακύκλωσης και προώθησης πράσινων προμηθειών. ✓ Καταγράφει τις περιβαλλοντικές της δράσεις στις ετήσιες Εκθέσεις Βιώσιμης Ανάπτυξης και Δραστηριοτήτων. ✓ Εκδίδει ετησίως Περιβαλλοντική Δήλωση, η οποία παρέχει όλα τα στοιχεία που προκύπτουν από το Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης της εταιρείας, που είναι πιστοποιημένο κατά EMAS. ✓ Χρηματοδοτεί μέσω ειδικών «πράσινων» προϊόντων επιχειρήσεις και ιδιώτες που επιθυμούν να πραγματοποιήσουν επενδύσεις φιλικές προς το περιβάλλον, συμβάλλοντας έτσι ουσιαστικά στην προσπάθεια υπεύθυνης χρήσης των φυσικών πόρων. ✓ Συμβάλλει στη μείωση των καταναλώσεων ηλεκτρικής ενέργειας, ενώ, επίσης, συμβάλλει στην εξοικονόμηση πόρων όπως χαρτί, μελάνια και τό너ρς μέσω της αύξησης των ενεργών χρηστών σε εναλλακτικά κανάλια, όπως οι συναλλαγές μέσω Mobile ή/και SMS Banking, ATMs κ.ά..
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	Η τράπεζα έχει αναπτύξει και εφαρμόζει Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης, σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο ISO 14001. Οι κυριότερες δράσεις της, που σχετίζονται με την πρόληψη παραγωγής αποβλήτων συνοψίζονται σε: ✓ Προμήθεια, διαχείριση και ανακύκλωση χαρτιού: - ο Η διαχείριση της αλληλογραφίας υλοποιείται πλήρως μέσω του Συστήματος Ηλεκτρονικής Διακίνησης Αλληλογραφίας. - ο Εφαρμογή της ηλεκτρονικής υπογραφής. - ο Ηλεκτρονική ειδοποίηση για την έκδοση των λογαριασμών των πελατών για τις πιστωτικές κάρτες, τα στεγαστικά ή καταναλωτικά τους δάνεια και τα επενδυτικά τους προϊόντα. - ο Εμπλουτισμός των ηλεκτρονικών καναλιών με νέες υπηρεσίες και περισσότερες συναλλαγές, επιτρέποντας στους πελάτες να πραγματοποιούν τις συναλλαγές τους από το σπίτι ή το κινητό τους. - ο Προμήθεια για το σύνολο των αναγκών σε χαρτί ανακυκλώσιμου χαρτιού με σήμανση EUColabel πιστοποιημένης αειφορικής ξυλείας FSC ή PEFC. ✓ Διαχείριση λοιπών στερεών αποβλήτων: - ο Με στόχο τη μείωση των επιπτώσεων από την προμήθεια και χρήση του εξοπλισμού της, επιδιώκει, τόσο την επαναχρησιμοποίησή του, όσο και τη δωρεά του σε διάφορους φορείς. - ο Κεντρική διαχείριση των εκτυπωτικών της αναγκών με στόχο τη μείωση των εκτυπώσεων γεγονός που συνεπάγεται τη μείωση της κατανάλωσης χαρτιού και μελανιών. ✓ Περιβαλλοντικά κριτήρια προμηθειών: - ο Τεχνικά χαρακτηριστικά των προϊόντων.

ΔΡΑΣΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
	- ο Συμμόρφωση με νομοθετικές απαιτήσεις που αφορούν σε περιβαλλοντικά ζητήματα. - ο Συμμετοχή σε συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης και ανακύκλωσης στο τέλος του κύκλου ζωής των προϊόντων. ✓ Ηλεκτρικός και Ηλεκτρονικός Εξοπλισμός: - ο Στα υποχρεωτικά κριτήρια περιλαμβάνεται η δήλωση του προμηθευτή ότι ο προς πώληση εξοπλισμός πληροί τους όρους της αντίστοιχης νομοθεσίας για την ανακύκλωση/εναλλακτική διαχείρισή του. - ο Στα προαιρετικά κριτήρια περιλαμβάνεται το πιστοποιητικό περιβαλλοντικής διαχείρισης του εργοστασίου κατασκευής, καθώς και τεκμήρια από τα οποία προκύπτουν περιβαλλοντικές ενέργειες του κατασκευαστή ή του προμηθευτή.
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	Η τράπεζα, μέσω της περιβαλλοντικής της πολιτικής, δεσμεύεται για τη μείωση των άμεσων επιπτώσεων στο περιβάλλον, που προκύπτουν από τη λειτουργία της, αλλά και των έμμεσων επιπτώσεων, που απορρέουν από τις δραστηριότητες των πελατών και προμηθευτών της. Το Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (ΣΠΔ) που εφαρμόζει βασίζεται στις κατευθυντήριες οδηγίες του Συστήματος Οικολογικής Διαχείρισης και Ελέγχου - EMAS. Στο πλαίσιο του ΣΠΔ εφαρμόζει: ✓ «Πράσινη» πολιτική προμηθειών: - ο Περιβαλλοντικές προδιαγραφές βασικών προμηθευόμενων αγαθών, βάσει κριτηρίων με σκοπό την αξιολόγηση και επιλογή «πράσινων» προϊόντων από τους υπεύθυνους προμηθειών. - ο Μέθοδος αξιολόγησης για «πράσινες» προμήθειες, με τη χρήση πινάκων αξιολόγησης των τεχνικών προδιαγραφών των προμηθειών/προμηθευτών. ✓ Ανάπτυξη υπηρεσιών ηλεκτρονικής τραπεζικής για τον περιορισμό της χρήσης έντυπου χαρτιού. Οι συναλλαγές μπορεί πλέον να πραγματοποιηθούν με ασφάλεια, από πλήθος σημείων εξυπηρέτησης (υπολογιστής, κινητό, ΑΤΜ κ.λπ.) με στόχο την εύκολη πρόσβαση.
ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΕΝΔΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΔΗΜΑΤΩΝ	Η εταιρεία δραστηριοποιείται στον χώρο συλλογής και ανακύκλωσης μεταχειρισμένων ειδών ένδυσης και υπόδησης, τα οποία συλλέγει η ίδια. Με την ανακύκλωση ρούχων και με σωστή διαχείριση, καταλήγει ως απόβλητο μόνο το 2%, ενώ το υπόλοιπο ποσοστό εξάγεται με σκοπό την επαναχρησιμοποίηση. Μέρος του υλικού, τα ακατάλληλα για επαναχρησιμοποίηση ρούχα, ανακυκλώνονται για δημιουργία ρούχων καθαρισμού, στουπιών κ.λπ.. Μέχρι στιγμής, η εταιρεία δεν δραστηριοποιείται σε όλους τους Δήμους της χώρας. Όμως, επειδή αποτελεί αρκετά αποτελεσματική πρωτοβουλία για τη χώρα, θα μπορούσε να επεκταθεί σε όλη τη χώρα και να ενισχύσει το δίκτυό της.
ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ	Αρκετές εταιρείες προωθούν τις επαναχρησιμοποιούμενες (υφασμάτινες) σερβιέτες μέσω των ιστοσελίδων τους, προβάλλοντας τα οφέλη τους, καθώς και οδηγίες ορθολογικού πλυσίματος.
ΠΛΕΝΟΜΕΝΕΣ ΒΡΕΦΙΚΕΣ ΠΑΝΕΣ	Πολλές εταιρείες προωθούν τις πλενόμενες (υφασμάτινες) βρεφικές πάνες μέσω των ιστοσελίδων τους, προβάλλοντας τα περιβαλλοντικά και οικονομικά οφέλη, καθώς και τα οφέλη για την υγεία του παιδιού. Επίσης, οι περισσότερες δίνουν οδηγίες ορθολογικού πλυσίματος.
ΜΚΟ - ΣΩΜΑΤΕΙΑ – ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ	
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΑ	Τα Κοινωνικά Παντοπωλεία παρέχουν δωρεάν είδη παντοπωλείου, τρόφιμα, νερό, αναψυκτικά, απορρυπαντικά, κατεψυγμένα προϊόντα, ενδύματα, είδη οικιακού εξοπλισμού, παιχνίδια κ.λπ. σε οικογένειες που αντιμετωπίζουν σοβαρά οικονομικά προβλήματα. Πέρα από τον φιλανθρωπικό χαρακτήρα της εν λόγω δράσης είναι και μια σημαντική δράση πρόληψης παραγωγής αποβλήτων.
ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟ ΤΗΣ ΣΠΑΤΑΛΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΑΠΟ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ	Η δραστηριότητα της οργάνωσης εντάσσεται σε δύο βασικούς πυλώνες, για τους οποίους έχει αναπτύξει δράσεις και προγράμματα ενημέρωσης. Συγκεκριμένα, έχει αναπτύξει δράσεις σχετικές με τη διάσωση και προσφορά τροφίμων και φαγητού σε κάθε επίπεδο της επισιτιστικής αλυσίδας και προγράμματα ενημέρωσης, σχετικά με

ΔΡΑΣΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
	το φαινόμενο της σπατάλης τροφίμων και την ενίσχυση της πρόληψης κατά του φαινομένου. Η οργάνωση συμμετέχει ως πρωτοπόρος στη «Συμμαχία για τη Μείωση της Σπατάλης Τροφίμων», η οποία τελεί υπό την αιγίδα του ΥΠΕΝ, στο πλαίσιο των δράσεων της για την αντιμετώπιση του προβλήματος της σπατάλης τροφίμων. Η ανταπόκριση του κοινού και των εμπλεκόμενων φορέων στην ολιστική προσπάθεια της οργάνωσης, είναι έως τώρα υψηλή και ιδιαίτερα σημαντική, και μπορεί κάλλιστα να αποτελέσει έναν οδηγό ανάπτυξης δράσεων και σε τοπικό επίπεδο.
ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΑΠΟ ΜΚΟ	Το έργο της ΜΚΟ αφορά στη μείωση της σπατάλης των τροφίμων, στη μείωση των αποβλήτων και στην προστασία του περιβάλλοντος, μέσω της επαναχρησιμοποίησης βρώσιμων πλεονασματικών τροφίμων, που προέρχονται από τους κατασκευαστές/παραγωγούς, τους χονδρέμπορους και τους πωλητές λιανικής, εξασφαλίζοντας ότι αυτά τα τρόφιμα επιτρέπουν την παροχή χιλιάδων γευμάτων ετησίως σε ανθρώπους που τα έχουν ανάγκη. Ουσιαστικά, αξιοποιεί τα πλεονάσματα παραγωγής, τα προϊόντα με λάθος συσκευασία ή με κοντινή ημερομηνία λήξης, που είναι όμως κατάλληλα προς κατανάλωση και με πλήρη διατροφική αξία. Τα αποτελέσματα του έργου της ΜΚΟ κρίνονται σημαντικά, καθώς με το επισιτιστικό της πρόγραμμα έχει καταφέρει να δημιουργήσει ένα δίκτυο φιλανθρωπίας και αλληλεγγύης, μέσω του οποίου εξασφαλίζεται η προμήθεια προϊόντων, από τη συλλογή των πλεονασματικών τροφίμων, που σε διαφορετική περίπτωση θα απορρίπτονταν.
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ	Το Κοινωνικό Εστιατόριο παρέχει σίτιση σε άπορους και άστεγους, αναπτύσσοντας πολιτικές συλλογής προϊόντων από εργαστήρια – βιοτεχνίες παραγωγής τροφίμων, καθώς και από τους συνεργαζόμενους πολίτες. Για την απρόσκοπτη και αδιάλειπτη λειτουργία του Κοινωνικού Εστιατορίου είναι απαραίτητο να: ✓ Εξασφαλίζεται η τροφοδοσία γευμάτων σε ημερήσια βάση ✓ Διαθέτει πολιτική συλλογής πλεοναζόντων προϊόντων από: - ο εργαστήρια-βιοτεχνίες παραγωγής τροφίμων (αρτοποιεία, καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος, ζαχαροπλαστεία, κ.λπ.), - ο ιδρύματα που λειτουργούν στην περιοχή και - ο πολίτες. ✓ Διαθέτει ηλεκτρονικό σύστημα καταγραφής και μέτρησης της απόδοσής του. Οι δράσεις του Κοινωνικού Εστιατορίου συμβάλλουν στην υποστήριξη αδύναμων κοινωνικών ομάδων, ενώ, επίσης, έχουν και σημαντικό περιβαλλοντικό όφελος. Μέσω των πολιτικών συλλογής πλεοναζόντων τροφίμων, συμβάλλουν όχι μόνο στη διάσωση και προσφορά τροφίμων, αλλά και στη μείωση της σπατάλης αυτών, η οποία μάλιστα είναι μετρήσιμη, μέσω ηλεκτρονικού συστήματος καταγραφής και μέτρησης της απόδοσής του.
ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΔΙΑΜΟΙΡΑΣΜΟΥ ΠΕΡΙΣΣΕΥΟΥΜΕΝΟΥ ΦΑΓΗΤΟΥ	Στην προσπάθεια για την καταπολέμηση της σπατάλης φαγητού αναπτύχθηκε το 2019 εφαρμογή για δωρεά του περισσευούμενου φαγητού των εστιατορίων σε φιλανθρωπικές οργανώσεις, κοινότητες ανθρώπων και μεμονωμένους πολίτες. Η βασική ιδέα του εγχειρήματος είναι η συνεργασία των καταστημάτων τροφίμων, τα οποία, αντί να πετούν το φαγητό που περίσσεψε στο τέλος της ημέρας, μπορούν να συμμετέχουν στην εφαρμογή και να το πουλούν μέσω αυτής σε ανθρώπους που το έχουν ανάγκη, έναντι ενός μικρού αντιτίμου. Ομοίως, και οποιοσδήποτε πολίτης έχει τη δυνατότητα να εγγραφεί στην εφαρμογή και μέσω αυτής να αγοράσει το περισσευούμενο φαγητό από τα εστιατόρια, συμμετέχοντας και εκείνος με τη σειρά του ενεργά στην καταπολέμηση της σπατάλης φαγητού.
ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ	Το φιλανθρωπικό σωματείο υποστηρίζει και σιτίζει ανθρώπους που αντιμετωπίζουν προβλήματα επιβίωσης. Από την ίδρυσή του μέχρι και σήμερα έχει μεταφέρει και διανείμει 1.250.000 κιλά τροφίμων, 600.000 μερίδες φαγητού και 800 τόνους επίπλων σε ανθρώπους που τα είχαν ανάγκη. Έχει διανείμει, επίσης, περίπου 950 τόνους ρουχισμού. Οι δράσεις αυτές κρίνονται αρκετά επιτυχημένες και με φιλανθρωπικό χαρακτήρα. Πέραν από το περιβαλλοντικό όφελος, συμβάλλουν στην υποστήριξη αδύναμων κοινωνικών ομάδων.

ΔΡΑΣΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ ΓΙΑ ΚΟΝΤΟΛΗΞΙΜΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	Η πλατφόρμα δημιουργήθηκε αποκλειστικά για προϊόντα που είναι κοντά στην ημερομηνία λήξης τους. Αποτελεί χρήσιμο εργαλείο για εμπόρους και καταναλωτές, διότι δίνοντας τη δυνατότητα άμεσου εντοπισμού των κοντολήξιμων προϊόντων, δημιουργείται μία win-win-win συναλλαγή για αγοραστές, πωλητές και περιβάλλον. Ο αγοραστής αγοράζει ένα εξαιρετικό προϊόν σε δελεαστική τιμή, ο πωλητής πουλάει ένα προϊόν που θα αποτελούσε ζημία, ενώ παράλληλα σώζεται ένα υγιές προϊόν από την καταστροφή, μη επιβαρύνοντας το περιβάλλον. Η χρήση της πλατφόρμας είναι πολύ απλή και καλύπτει έξι κύριες κατηγορίες (Τρόφιμα, Κάβα, Καθαριότητα, Υγιεινή-Ομορφιά, Λιπάσματα και Ζωοτροφές), ενώ σταδιακά θα προστεθούν και άλλες με στόχο να καλυφθούν όλες οι κατηγορίες προϊόντων που έχουν ημερομηνία λήξης. Το εγχείρημα αυτό συμβάλλει στην επίτευξη του στόχου μείωσης της σπατάλης των τροφίμων και έχει λάβει θετικά σχόλια από τις εταιρείες, τα καταστήματα και τους καταναλωτές.
ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΣΠΑΤΑΛΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΣΤΗΝ ΕΣΤΙΑΣΗ ΑΠΟ ΜΚΟ	Η ΜΚΟ σε συνεργασία με εμπλεκόμενους φορείς δημιούργησε οδηγό με στόχο την πρόληψη της σπατάλης τροφίμων, τη δωρεά της περίσσειας τροφίμων και την αξιοποίηση του οργανικού υπολείμματος. Ο οδηγός παρέχει το υπόβαθρο, τα εργαλεία και τους πόρους που χρειάζεται μια ξενοδοχειακή επιχείρηση ή ένας επαγγελματίας εστίασης, για να σχεδιάσει ένα ολοκληρωμένο και εύκολο πρόγραμμα μείωσης σπατάλης τροφίμων. Τα βασικά σημεία που ενδείκνυνται για πρόληψη είναι η σχεδίαση, ο χειρισμός και το σερβίρισμα του φαγητού. Το εγχείρημα αυτό κρίνεται ιδιαίτερα θετικό και αποτελεσματικό, αφού στα τρία συμμετέχοντα ελληνικά ξενοδοχεία, κατά την πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος, η συνολική μείωση της σπατάλης κυμάνθηκε μεταξύ 10-25%, ποσοστό ιδιαίτερα σημαντικό.
ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ	Το Οικολογικό Παρατηρητήριο δημιουργήθηκε από Περιβαλλοντική Οργάνωση με σκοπό να συμβάλλει, ώστε να επιτευχθούν αθροιστικά για τα υπάρχοντα ή/και νέα υλικά και προϊόντα, πολύ υψηλότεροι στόχοι πρόληψης, προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωσης, κομποστοποίησης, ανάκτησης και αξιοποίησης, και τελικά εκτροπής από την ταφή. Για την υλοποίηση του σκοπού αυτού έχουν υιοθετεί συγκεκριμένα εργαλεία και δράσεις, όπως η συστηματική παρακολούθηση των βασικών δεδομένων της εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων, η εκπόνηση και δημοσιοποίηση μιας ετήσιας αξιολογικής έκθεσης για την πορεία της εναλλακτικής διαχείρισης, η οργάνωση μιας ετήσιας βράβευσης, εμπλεκόμενων με την εναλλακτική διαχείριση, η διερεύνηση καταγγελιών, που άπτονται της ομαλής λειτουργίας της εναλλακτικής διαχείρισης, η πραγματοποίηση στοχευμένων επικοινωνιακών και άλλων δράσεων και η υλοποίηση ερευνητικών προγραμμάτων σε θέματα εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων και γενικότερα κυκλικής οικονομίας.
ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ	Με κεντρικό άξονα την ευαισθητοποίηση των πολιτών σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος μέσα από την καλή διαχείριση των απορριμμάτων (μείωση - επαναχρησιμοποίηση - ανακύκλωση), η εθελοντική αυτή δράση κάνει μία συστηματική προσπάθεια να καταγράψει, να διαδώσει και να αξιοποιήσει καλές πρακτικές τόσο για τους φορείς όσο και για την εκπαιδευτική κοινότητα και τους Δήμους, προκειμένου να μεγιστοποιήσει το αποτέλεσμα και τους στόχους που έχει θέσει. Οι δράσεις αυτές προσελκύουν κάθε χρόνο όλο και περισσότερους εθελοντές/επισκέπτες.
ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ	Τα φιλανθρωπικά καταστήματα ΜΚΟ διαθέτουν σε πολύ χαμηλές τιμές και σε άριστη κατάσταση διάφορα μεταχειρισμένα αγαθά/προϊόντα, που τους προσφέρονται δωρεάν από τους πολίτες, όπως είδη διακόσμησης/δώρων, αντίκες, βιβλία, περιοδικά/κόμικς, δίσκους/CD, παιδικά/βρεφικά είδη, παιχνίδια, ρούχα, έπιπλα και ηλεκτρικές συσκευές. Παρότι δεν είναι γνωστός ο βαθμός επιτυχίας και η ανταπόκριση του κοινού σε αυτές τις δράσεις, θα πρέπει να υπογραμμιστεί η σημασία τους γιατί πέραν του περιβαλλοντικού οφέλους, παρουσιάζουν έντονο φιλανθρωπικό χαρακτήρα.
ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ ΜΕΣΩ	Διάφορες ΜΚΟ, αλλά και κοινωφελή ιδρύματα δέχονται αντικείμενα προς επαναχρησιμοποίηση, όπως έπιπλα, ρούχα, ηλεκτρικές/ηλεκτρονικές συσκευές κ.ά..

ΔΡΑΣΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
ΔΡΑΣΕΩΝ ΜΚΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΦΕΛΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ	Παρότι δεν είναι γνωστός ο βαθμός επιτυχίας και η ανταπόκριση του κοινού σε αυτές τις δράσεις, θα πρέπει να υπογραμμιστεί η σημασία τους γιατί πέραν του περιβαλλοντικού οφέλους, παρουσιάζουν έντονο φιλανθρωπικό χαρακτήρα.
ΔΙΑΘΕΣΗ ΑΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΤΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ	Διάφορες ΜΚΟ συγκεντρώνουν (κυρίως από δωρεές) φάρμακα, ακόμα και αν αυτά έχουν χρησιμοποιηθεί, αρκεί οι ημερομηνίες λήξης να έχουν ένα χρονικό ορίζοντα πέραν του έτους και τα δωρίζουν σε συνανθρώπους που τα έχουν ανάγκη και δεν έχουν πρόσβαση σε φαρμακευτική περίθαλψη. Τέτοιες δράσεις κρίνονται αρκετά επιτυχημένες και με φιλανθρωπικό χαρακτήρα. Πέραν από το περιβαλλοντικό όφελος, συμβάλλουν στην υποστήριξη ευάλωτων κοινωνικών ομάδων.
ΠΑΖΑΡΙΑ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΜΕΝΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ	Κάθε χρόνο διοργανώνονται σε πολλές περιοχές της χώρας παζάρια μεταχειρισμένων βιβλίων με συμβολική τιμή, τα οποία καλύπτουν μεγάλη θεματολογία. Αν και αρκετές από αυτές τις δράσεις δεν είναι πολύ προβλεπόμενες, το κοινό δείχνει μεγάλο ενδιαφέρον αφού κάθε χρόνο προσελκύουν και περισσότερους επισκέπτες. Εκτός από το περιβαλλοντικό όφελος, τέτοιες δράσεις συνήθως έχουν και φιλανθρωπικούς σκοπούς.
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΣΠΑΤΑΛΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΣΠΑΤΑΛΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	Το ΥΠΕΝ στηρίζει και θέτει υπό την αιγίδα του, την πρωτοβουλία της οργάνωσης «Μπορούμε» και της ΑΒ Βασιλόπουλος, «Συμμαχία για τη Μείωση Σπατάλης Τροφίμων» στην Ελλάδα, για την οποία ανακοινώθηκε στις 29 Σεπτεμβρίου 2020 ότι έχει ήδη υπογραφεί η «Εθελοντική Συμφωνία Συνεργασίας» από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, κοινωνικές οργανώσεις και επιχειρήσεις τροφίμων και εστίασης από όλα τα στάδια της εφοδιαστικής αλυσίδας. Στόχος της Συμμαχίας είναι να περιοριστούν συντονισμένα οι επιπτώσεις της σπατάλης τροφίμων στο περιβάλλον, την οικονομία και το κοινωνικό σύνολο. Οι προσπάθειές της θα συμβάλουν: ✓ Στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση για τις επιπτώσεις της σπατάλης τροφίμων ✓ Την κατάρτιση και εκπαίδευση για την πρόληψη και μείωση της σπατάλης τροφίμων ✓ Την ανταλλαγή πληροφορίας και γνώσης ✓ Την ανάδειξη και διάδοση καλών πρακτικών ✓ Την προώθηση της έρευνας και καινοτομίας ✓ Τη διευκόλυνση και προώθηση της δωρεάς πλεονασμάτων τροφίμων για κοινωνικά σκοπούς ✓ Τη συμβολή στη διαμόρφωση και εφαρμογή δημόσιας πολιτικής για την πρόληψη και μείωση της σπατάλης τροφίμων στην Ελλάδα.
ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΑΓΑΘΩΝ	
ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΑΓΑΘΩΝ	Στα κοινωνικά ανταλλακτήρια ανταλλάσσεται λειτουργικός και σε πολύ καλή κατάσταση οικιακός εξοπλισμός, όπως ηλεκτρικές κουζίνες, πλυντήρια, ψυγεία, μικροσυσκευές, άλλες ηλεκτρικές μικρές ή μεγάλες συσκευές κ.ά., καθώς και καινούργια ή μεταχειρισμένα είδη ένδυσης και υπόδησης και βιβλία. Πολλές ιστοσελίδες αποτελούν και πλατφόρμες ανταλλαγής αγαθών, όπου ανταλλάσσονται αντικείμενα κάθε είδους που βρίσκονται σε καλή κατάσταση, όπως gadgets, βιντεοκασέτες/dvds, εργαλεία/σκεύη, ρούχα/παπούτσια, αξεσουάρ, τσάντες, καλλυντικά/κοσμήματα, παιχνίδια/παιχνιδομηχανές, βιβλία/σχολικά είδη, παιδικά/βρεφικά είδη, έπιπλα, είδη σπιτιού, γραφείου κ.λπ. και συλλογές. Τα τελευταία χρόνια εμφανίζονται όλο και περισσότερες πρωτοβουλίες σχετικές με την ανταλλαγή αγαθών/προϊόντων χωρίς χρήματα. Πέραν του ότι εξοικονομούνται χρήματα, θεωρείται δράση που μπορεί να συμβάλει στη μείωση των παραγόμενων αποβλήτων και έτσι να συνεισφέρει θετικά στο περιβάλλον.
ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ	
ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ	Τα τελευταία χρόνια έχει τεθεί σε λειτουργία το Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ) Έργων, Μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ώστε να υποστηρίξει το σύνολο των διαδικασιών σύναψης για διαγωνισμούς άνω των 60.000 ευρώ.

ΔΡΑΣΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ	
ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ	Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις (ΠΔΣ) είναι οι διαδικασίες με τις οποίες ο δημόσιος τομέας προμηθεύεται προϊόντα, υπηρεσίες ή εργασίες, χρησιμοποιώντας πράσινα κριτήρια κατά την αξιολόγηση προσφορών. Με βάση το ενωσιακό θεσμικό πλαίσιο, οι δημόσιες υπηρεσίες προμηθειών μπορούν να χρησιμοποιούν περιβαλλοντικά κριτήρια κατά την προκήρυξη διαγωνισμών και την αξιολόγηση των προσφορών, δεδομένου ότι ταυτόχρονα ικανοποιούνται οι βασικές αρχές της διαφάνειας, της ισότιμης μεταχείρισης και της μη διάκρισης. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ήδη θεσπίσει πράσινα κριτήρια, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν, μεταξύ άλλων, στη διαδικασία σύνταξης των προκηρύξεων και διαγωνισμών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Η πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων αποτελεί τη βέλτιστη επιλογή και τον πρωταρχικό στόχο τόσο της ενωσιακής, όσο και της εθνικής πολιτικής και νομοθεσίας. Η σημασία της πρόληψης διατυπώθηκε επίσημα ήδη από το 1975 μέσω της πρώτης Οδηγίας-πλαίσιο για τα απόβλητα (Οδηγία 75/442/ΕΟΚ περί των στερεών αποβλήτων), ενώ η ιεράρχηση των μεθόδων διαχείρισης αποβλήτων αποτέλεσε έκτοτε σταθερά μια από τις σημαντικότερες αρχές, η οποία διατυπώνεται και επαναλαμβάνεται σε όλες τις Οδηγίες, Κανονισμούς, Αποφάσεις αλλά και στις Στρατηγικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με την εν λόγω αρχή, υφίσταται σαφής ιεράρχηση μεταξύ των μεθόδων διαχείρισης, με σειρά προτεραιότητας, η οποία ορίζεται ως εξής (άρθρο 4 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ):

- ✓ Πρόληψη - Αποφυγή δημιουργίας αποβλήτων
- ✓ Προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση
- ✓ Ανακύκλωση και ανάκτηση υλικών συμπεριλαμβανομένης και της κομποστοποίησης
- ✓ Άλλου είδους ανάκτηση όπως π.χ. ανάκτηση ενέργειας
- ✓ Διάθεση των υπολειμμάτων με υγειονομική ταφή.

Η ιεράρχηση αυτή αποτυπώνεται και στη σχετική πυραμίδα ιεράρχησης, που παρατίθεται κατωτέρω:

Ο τρόπος εφαρμογής της πυραμίδας ιεράρχησης, καθώς και οι επιμέρους όροι και προϋποθέσεις για την ενθάρρυνση και ενδυνάμωση της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων έχουν εξειδικευτεί αναλυτικά, τόσο στην ενωσιακή, όσο και στην εθνική νομοθεσία, όπως παρουσιάζονται κατωτέρω.

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΗΣ ΕΕ

Οδηγία-Πλαίσιο 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

Η Οδηγία-Πλαίσιο 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Νοεμβρίου 2008 «για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων Οδηγιών», υιοθετήθηκε το 2008 και ενσωμάτωσε όλες τις κατευθύνσεις της κοινοτικής στρατηγικής, θέτοντας έτσι ένα σύγχρονο και λειτουργικό - κατά τον χρόνο εκείνο - θεσμικό πλαίσιο για την περιβαλλοντικά ορθή διαχείριση των

αποβλήτων. Η Οδηγία εφαρμόζεται οριζόντια σε όλα τα απόβλητα, επικίνδυνα και μη επικίνδυνα, βιομηχανικά και αστικά, με μόνες εξαιρέσεις εκείνες που αναφέρονται στο Άρθρο 2.

Τροποποιήθηκε στη συνέχεια το 2018, μέσω της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/851, ώστε να συμπεριλάβει τις αναγκαίες ρυθμίσεις για τη σταδιακή μετάβαση της Ε.Ε. προς μια Κυκλική Οικονομία.

Η σημασία της πρόληψης αναδεικνύεται ήδη από το προοίμιο της Οδηγίας 2018/851 και ειδικά στα ακόλουθα σημεία, όπου αναφέρεται ότι:

(29) Η πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων αποτελεί τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο για τη βελτίωση της αποδοτικής χρήσης των πόρων και τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των αποβλήτων. Συνεπώς, είναι σημαντικό τα κράτη μέλη να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για την πρόληψη της παραγωγής αποβλήτων, όπως επίσης να παρακολουθούν και να αξιολογούν την πρόοδο της εφαρμογής των εν λόγω μέτρων. Στο πλαίσιο των μέτρων αυτών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διευκολύνουν την ανάπτυξη καινοτόμων παραγωγικών, επιχειρηματικών και καταναλωτικών μοντέλων που περιορίζουν την παρουσία επικίνδυνων ουσιών σε υλικά και προϊόντα, ενθαρρύνουν την αύξηση της διάρκειας ζωής των προϊόντων και προωθούν την επαναχρησιμοποίηση, μεταξύ άλλων με τη δημιουργία και τη στήριξη δικτύων επαναχρησιμοποίησης και επισκευής, όπως εκείνα που διευθύνονται από επιχειρήσεις της κοινωνικής οικονομίας, με προγράμματα καταβολής εγγύησης-επιστροφής χρημάτων και επιστροφής-επαναπλήρωσης, και με την παροχή κινήτρων για την ανακατασκευή, την ανακαίνιση και, όπου είναι σκόπιμο, τη μετασκευή των προϊόντων, καθώς και πλατφόρμες διαμοιρασμού. Προκειμένου να διασφαλιστεί ομοιόμορφη μέτρηση της συνολικής προόδου που σημειώνεται στην εφαρμογή των μέτρων πρόληψης των αποβλήτων, θα πρέπει να οριστούν κοινοί δείκτες και στόχοι.

(30) Η προαγωγή της βιωσιμότητας στην παραγωγή και την κατανάλωση μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν μέτρα για την ευαισθητοποίηση των καταναλωτών σχετικά με το θέμα αυτό, και να τους ενθαρρύνουν να συμμετέχουν πιο ενεργά στη βελτίωση της αποδοτικής χρήσης των πόρων. Ως μέρος των μέτρων για τη μείωση της παραγωγής αποβλήτων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να συμπεριλαμβάνουν διαρκείς πρωτοβουλίες επικοινωνίας και εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες με στόχο την αύξηση της ευαισθητοποίησης όσον αφορά την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων και της ρίψης απορριμμάτων και μπορούν να περιλαμβάνουν τη χρήση προγραμμάτων καταβολής εγγύησης-επιστροφής χρημάτων και τη θέσπιση ποσοτικών στόχων, και την παροχή, όπου είναι σκόπιμο, κατάλληλων οικονομικών κινήτρων στους παραγωγούς.

(31) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν μέτρα για την προώθηση της πρόληψης και μείωσης της δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων σύμφωνα με το θεματολόγιο για τη βιώσιμη ανάπτυξη με ορίζοντα το 2030, το οποίο εγκρίθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στις 25 Σεπτεμβρίου 2015, και ιδίως τον στόχο για μείωση στο μισό των παγκόσμιων κατά κεφαλήν αποβλήτων τροφίμων σε επίπεδο λιανικού εμπορίου και

καταναλωτή και μείωση των απωλειών τροφίμων στα επιμέρους στάδια της αλυσίδας παραγωγής και εφοδιασμού, συμπεριλαμβανομένου της απώλειας μετά τη συγκομιδή, έως το 2030. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να αποσκοπούν στην πρόληψη και μείωση της δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων κατά την πρωτογενή παραγωγή, την επεξεργασία και τη μεταποίηση, το λιανικό εμπόριο και άλλες μορφές διανομής τροφίμων, σε εστιατόρια και υπηρεσίες εστίασης καθώς και στα νοικοκυριά. Για τη συμβολή στην παρακολούθηση και την επίτευξη του Στόχου Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιδιώξουν την επίτευξη ενδεικτικού στόχου σε επίπεδο Ένωσης για μείωση των αποβλήτων τροφίμων κατά 30 % έως το 2025 και κατά 50 % έως το 2030. Έχοντας υπόψη τα περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά οφέλη από την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν ειδικά μέτρα πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων εκστρατειών ευαισθητοποίησης για την επίδειξη τρόπων πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων στο πλαίσιο των προγραμμάτων τους για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μετρούν την πρόοδο που σημειώνεται στη μείωση των αποβλήτων τροφίμων. [...]

(34) Η πρόληψη της δημιουργίας απορριμμάτων θα πρέπει να αποτελεί κοινή προσπάθεια των αρμόδιων αρχών, των παραγωγών και των καταναλωτών. Οι καταναλωτές θα πρέπει να ενθαρρυνθούν να αλλάξουν τη συμπεριφορά τους, μεταξύ άλλων μέσω της παιδείας και της ευαισθητοποίησης, ενώ οι παραγωγοί θα πρέπει να προωθούν τη βιώσιμη χρήση και να συμβάλλουν στην κατάλληλη διαχείριση του τέλους του κύκλου ζωής των προϊόντων τους.»

Το άρθρο 3 παρ. 12 της Οδηγίας περιέχει τον ακριβή ορισμό της «πρόληψης», ως εξής:

12. «πρόληψη»: τα μέτρα τα οποία λαμβάνονται πριν μία ουσία, υλικό ή προϊόν καταστούν απόβλητα, και τα οποία μειώνουν:

- α) την ποσότητα των αποβλήτων, μέσω επαναχρησιμοποίησης ή παράτασης της διάρκειας ζωής των προϊόντων,
- β) τις αρνητικές επιπτώσεις των παραγόμενων αποβλήτων στο περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία, ή
- γ) την περιεκτικότητα των υλικών και προϊόντων σε επικίνδυνες ουσίες.

Περαιτέρω, το άρθρο 4 της Οδηγίας κατατάσσει την πρόληψη στην κορυφή της πυραμίδας ιεράρχησης μεταξύ των μεθόδων διαχείρισης, ως εξής:

- ✓ Πρόληψη
- ✓ Προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση
- ✓ Ανακύκλωση
- ✓ Άλλου είδους ανάκτηση, πχ. ανάκτηση ενέργειας και
- ✓ Διάθεση.

Η Οδηγία δεν εξαντλείται απλώς σε γενικόλογα ευχολόγια σχετικά με τα μέτρα πρόληψης, αλλά αντίθετα, μέσω του άρθρου 9, ορίζει αναλυτικά το ελάχιστο περιεχόμενο και τους επιδιωκόμενους σκοπούς των μέτρων, ως εξής:

«Άρθρο 9

Πρόληψη αποβλήτων

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων. Τα εν λόγω μέτρα, κατ' ελάχιστο:

α) προωθούν και υποστηρίζουν μοντέλα βιώσιμης παραγωγής και κατανάλωσης·

β) ενθαρρύνουν τον σχεδιασμό, την παραγωγή και τη χρήση προϊόντων που διασφαλίζουν αποτελεσματική χρήση των πόρων και είναι ανθεκτικά (όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τη διάρκεια ζωής τους και την απουσία προγραμματισμένης απαρχαίωσης), επισκευάσιμα, επαναχρησιμοποιήσιμα και αναβαθμίσιμα·

γ) στοχεύουν σε προϊόντα που περιέχουν πρώτες ύλες κρίσιμης σημασίας προκειμένου να μην μετατραπούν τα εν λόγω υλικά σε απόβλητα·

δ) ενθαρρύνουν την επαναχρησιμοποίηση των προϊόντων και τη θέσπιση συστημάτων για την προώθηση των δραστηριοτήτων επισκευής και επαναχρησιμοποίησης, μεταξύ άλλων ιδίως για τον ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό, τα προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας και τα έπιπλα, καθώς και για τις συσκευασίες και τα υλικά και προϊόντα δομικών κατασκευών·

ε) ενθαρρύνουν, ανάλογα με την περίπτωση και με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, τη διαθεσιμότητα ανταλλακτικών, εγχειριδίων οδηγιών, τεχνικών πληροφοριών ή άλλων εργαλείων, εξοπλισμού ή λογισμικού για την επισκευή και επαναχρησιμοποίηση προϊόντων, χωρίς να τίθενται σε κίνδυνο η ποιότητά τους και η ασφάλεια στη χρήση τους·

στ) μειώνουν την παραγωγή αποβλήτων σε διαδικασίες που συνδέονται με τη βιομηχανική παραγωγή, την εξόρυξη ορυκτών, τη μεταποίηση, τις κατασκευές και τις κατεδαφίσεις, λαμβάνοντας υπόψη τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές·

ζ) μειώνουν τη δημιουργία αποβλήτων τροφίμων κατά την πρωτογενή παραγωγή, την επεξεργασία και τη μεταποίηση, το λιανικό εμπόριο και άλλες μορφές διανομής τροφίμων, σε εστιατόρια και υπηρεσίες εστίασης καθώς και στα νοικοκυριά, ως συμβολή στην επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών για μείωση κατά 50 % της κατά κεφαλήν παγκόσμιας σπατάλης τροφίμων σε επίπεδο λιανικής πώλησης και καταναλωτή, και για μείωση των απωλειών τροφίμων κατά μήκος της αλυσίδας παραγωγής και εφοδιασμού μέχρι το 2030·

η) ενθαρρύνουν τη δωρεά και την αναδιανομή τροφίμων για ανθρώπινη κατανάλωση, με προτεραιότητα στη διατροφή του ανθρώπου έναντι της χρήσης ως ζωοτροφών και στην εκ νέου μεταποίηση σε προϊόντα που δεν προορίζονται για διατροφή·

θ) προωθούν τη μείωση της περιεκτικότητας των υλικών και των προϊόντων σε επικίνδυνες ουσίες, με την επιφύλαξη εναρμονισμένων σε επίπεδο Ένωσης νομικών απαιτήσεων σχετικά με τα εν λόγω υλικά και προϊόντα, και εξασφαλίζουν ότι από τις 5 Ιανουαρίου 2021 κάθε προμηθευτής αντικειμένου όπως ορίζεται στο άρθρο 3 σημείο 33 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου κοινοποιεί στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Χημικών Προϊόντων πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 33 παράγραφος 1 του εν λόγω κανονισμού·

ι) μειώνουν την παραγωγή αποβλήτων, και ιδίως αποβλήτων που δεν ενδείκνυνται για προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση ή για ανακύκλωση·

ια) προσδιορίζουν τα προϊόντα που αποτελούν τις βασικές πηγές απορριμμάτων, κυρίως στο φυσικό και στο θαλάσσιο περιβάλλον, και λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για την πρόληψη και τη μείωση της δημιουργίας απορριμμάτων από τα προϊόντα αυτά· τα κράτη μέλη που αποφασίζουν να εφαρμόσουν την υποχρέωση αυτή μέσω περιορισμών στην αγορά διασφαλίζουν ότι οι περιορισμοί αυτοί είναι αναλογικοί και δεν εισάγουν διακρίσεις·

ιβ) στοχεύουν στην ανάσχεση της δημιουργίας θαλάσσιων απορριμμάτων, ως συνεισφορά στον Στόχο Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών για την πρόληψη και τη σημαντική μείωση της θαλάσσιας ρύπανσης κάθε είδους· και

ιγ) αναπτύσσουν και υποστηρίζουν ενημερωτικές εκστρατείες για την ευαισθητοποίηση σχετικά με την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων και της ρίψης απορριμμάτων.

2. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Χημικών Προϊόντων καταρτίζει βάση δεδομένων για τα στοιχεία που του υποβάλλονται σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο θ) το αργότερο έως τις 5 Ιανουαρίου 2020 και την τηρεί. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Χημικών Προϊόντων επιτρέπει την πρόσβαση των φορέων επεξεργασίας αποβλήτων στην εν λόγω βάση δεδομένων. Παρέχει επίσης πρόσβαση στη βάση αυτή στους καταναλωτές, κατόπιν αιτήματος.

3. Τα κράτη μέλη παρακολουθούν και αξιολογούν την εφαρμογή των μέτρων πρόληψης των αποβλήτων. Για τον σκοπό αυτό, χρησιμοποιούν κατάλληλους ποιοτικούς ή ποσοτικούς δείκτες και στόχους, ιδίως όσον αφορά την ποσότητα δημιουργούμενων αποβλήτων.

4. Τα κράτη μέλη παρακολουθούν και αξιολογούν την εφαρμογή των μέτρων τους για την επαναχρησιμοποίηση, αποτιμώντας την επαναχρησιμοποίηση με βάση την κοινή μεθοδολογία την οποία ορίζει η εκτελεστική πράξη που αναφέρεται στην παράγραφο 7,

αρχής γενομένης από το πρώτο πλήρες ημερολογιακό έτος μετά την έγκριση της εν λόγω εκτελεστικής πράξης.

5. Τα κράτη μέλη παρακολουθούν και αξιολογούν την εφαρμογή των μέτρων που λαμβάνουν για την πρόληψη των αποβλήτων τροφίμων μέσω της μέτρησης των επιπέδων αποβλήτων τροφίμων με βάση τη μεθοδολογία την οποία ορίζει η εκτελεστική πράξη που αναφέρεται στην παράγραφο 8, αρχής γενομένης από το πρώτο πλήρες ημερολογιακό έτος μετά την έγκριση της εν λόγω εκτελεστικής πράξης.

6. Έως τις 31 Δεκεμβρίου 2023, η Επιτροπή εξετάζει τα στοιχεία για τη σπατάλη τροφίμων που παρέχονται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 37 παράγραφος 3, προκειμένου να εξετάσει τη σκοπιμότητα της δημιουργίας, σε επίπεδο Ένωσης, στόχου για τη μείωση των αποβλήτων τροφίμων έως το 2030 με βάση τα στοιχεία που υποβάλλονται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με την κοινή μεθοδολογία που θεσπίζεται δυνάμει της παραγράφου 8 του παρόντος άρθρου. Για τον σκοπό αυτόν, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο συνοδευόμενη, εφόσον κρίνεται σκόπιμο, από νομοθετική πρόταση.

7. Η Επιτροπή εκδίδει εκτελεστικές πράξεις για τον καθορισμό δεικτών για τη μέτρηση της συνολικής προόδου στην εφαρμογή των μέτρων πρόληψης των αποβλήτων και εκδίδει, έως τις 31 Μαρτίου 2019, εκτελεστική πράξη με την οποία θεσπίζεται κοινή μεθοδολογία για την έκθεση σχετικά με την επαναχρησιμοποίηση των προϊόντων. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης στην οποία παραπέμπει το άρθρο 39 παράγραφος 2.

8. Έως τις 31 Μαρτίου 2019, η Επιτροπή εκδίδει, με βάση την έκβαση των εργασιών της πλατφόρμας της ΕΕ για την απώλεια και τη σπατάλη τροφίμων, κατ' εξουσιοδότηση πράξη σύμφωνα με το άρθρο 38α για τη συμπλήρωση της παρούσας οδηγίας με τη θέσπιση μιας κοινής μεθοδολογίας και ελάχιστων απαιτήσεων ποιότητας για την ομοιομορφή μέτρηση των επιπέδων αποβλήτων τροφίμων.

9. Έως τις 31 Δεκεμβρίου 2024, η Επιτροπή μελετά τα στοιχεία σχετικά με την επαναχρησιμοποίηση που της διαβιβάζουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 37 παράγραφος 3, προκειμένου να εξετάσει τη σκοπιμότητα της λήψης μέτρων που ενθαρρύνουν την επαναχρησιμοποίηση των προϊόντων, συμπεριλαμβανομένου του καθορισμού ποσοτικών στόχων. Η Επιτροπή εξετάζει επίσης τη σκοπιμότητα της θέσπισης άλλων μέτρων πρόληψης των αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων στόχων μείωσης των αποβλήτων. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, συνοδευόμενη από νομοθετική πρόταση, εφόσον κρίνεται σκόπιμο.»

Τα εν λόγω μέτρα πρόληψης θα πρέπει να εντάσσονται σε αντίστοιχα προγράμματα μείωσης/πρόληψης των αποβλήτων, όπως απαιτείται από το άρθρο 29 της Οδηγίας, και συγκεκριμένα:

«Άρθρο 29**Προγράμματα για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων**

1. Τα κράτη μέλη εκπονούν προγράμματα για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων στα οποία περιλαμβάνονται, κατ' ελάχιστο, **τα μέτρα πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων που καθορίζονται στο άρθρο 9 παράγραφος 1**, σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 4.

Τα προγράμματα αυτά ενσωματώνονται στα σχέδια διαχείρισης αποβλήτων που απαιτούνται δυνάμει του άρθρου 28 ή σε άλλα προγράμματα περιβαλλοντικής πολιτικής, ανάλογα με την περίπτωση, ή λειτουργούν ως ανεξάρτητα προγράμματα. Στην περίπτωση που ένα τέτοιο πρόγραμμα ενσωματωθεί στο σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων ή στα εν λόγω άλλα προγράμματα, οι στόχοι και τα μέτρα για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων προσδιορίζονται σαφώς.

2. Κατά την κατάρτιση των προγραμμάτων αυτών, τα κράτη μέλη, κατά περίπτωση, **περιγράφουν τη συμβολή των μέσων και των μέτρων που απεικονίζονται στο παράρτημα IVα στην πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων και αξιολογούν τη χρησιμότητα των παραδειγμάτων των μέτρων που αναφέρονται στο παράρτημα IV ή άλλων ενδεδειγμένων μέτρων.**

Τα προγράμματα περιγράφουν επίσης τα υφιστάμενα μέτρα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και τη συμβολή τους στην πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων.

Ο στόχος και τα μέτρα αυτά αποσκοπούν στη ρύξη της σχέσης μεταξύ οικονομικής ανάπτυξης και περιβαλλοντικών επιπτώσεων που συνδέονται με την παραγωγή αποβλήτων.

2α. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν ειδικά **προγράμματα πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων** στο πλαίσιο των προγραμμάτων τους για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων που αναφέρονται στο παρόν άρθρο.

5. Η Επιτροπή δημιουργεί ένα σύστημα για την ανταλλαγή πληροφοριών σε σχέση με τις βέλτιστες πρακτικές όσον αφορά την πρόληψη των αποβλήτων και αναπτύσσει κατευθυντήριες γραμμές προς στήριξη των κρατών μελών στην προετοιμασία των προγραμμάτων.»

Σύμφωνα με το άρθρο 30 της Οδηγίας, τόσο τα σχέδια διαχείρισης αποβλήτων όσο και τα προγράμματα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων θα πρέπει να αξιολογούνται και να αναθεωρούνται, εφόσον ενδείκνυται ή απαιτείται, **τουλάχιστον ανά εξαετία**. Επίσης, το άρθρο 31 της Οδηγίας επιβάλλει τη **συμμετοχή των ενδιαφερομένων, των αρχών και του ευρέος κοινού** στην εκπόνηση των προγραμμάτων πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων καθώς και το δικαίωμα πρόσβασης σε αυτά μετά την εκπόνησή τους, περιλαμβανομένης της υποχρέωσης ανάρτησής τους σε ιστοχώρο στον οποίο θα έχει ελεύθερη πρόσβαση το κοινό.

Το Παράρτημα IV της Οδηγίας παρουσιάζει αναλυτικά τα παραδείγματα μέτρων πρόληψης για τη διαχείριση των αποβλήτων, ως ακολούθως:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΜΕΤΡΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 29

Μέτρα που μπορεί να επηρεάσουν τις προϋποθέσεις-πλαίσια σχετικά με την παραγωγή αποβλήτων

1. Χρήση μέτρων σχεδιασμού ή άλλα οικονομικά μέσα που προάγουν την αποτελεσματική χρήση των πόρων.
2. Προαγωγή της έρευνας και ανάπτυξης στον τομέα της επίτευξης καθαρότερων προϊόντων και τεχνολογιών που παράγουν λιγότερα απόβλητα καθώς και διανομή και χρήση των αποτελεσμάτων της εν λόγω έρευνας και ανάπτυξης.
3. Ανάπτυξη αποτελεσματικών και χρήσιμων δεικτών για τις περιβαλλοντικές πιέσεις που συνδέονται με την παραγωγή αποβλήτων με στόχο τη συμβολή στην πρόληψη παραγωγής αποβλήτων σε όλα τα επίπεδα, από τις συγκρίσεις προϊόντων σε κοινοτικό επίπεδο μέχρι δράσεις που αναλαμβάνονται με πρωτοβουλίες των τοπικών αρχών και μέτρα σε εθνικό επίπεδο.

Μέτρα που μπορεί να επηρεάσουν τις φάσεις σχεδιασμού, παραγωγής και διανομής

4. Προαγωγή του οικολογικού σχεδιασμού (συστηματική ενσωμάτωση περιβαλλοντικών μελημάτων στον σχεδιασμό προϊόντων με στόχο τη βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων του προϊόντος καθ' όλο τον κύκλο της ζωής του).
5. Παροχή πληροφοριών για τεχνικές πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων προκειμένου να διευκολυνθεί η εφαρμογή των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών από τη βιομηχανία.
6. Οργάνωση της εκπαίδευσης των αρμόδιων αρχών όσον αφορά την εισαγωγή των απαιτήσεων πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων στις άδειες που εκδίδονται δυνάμει της παρούσας οδηγίας και της οδηγίας 96/61/ΕΚ.
7. Ένταξη μέτρων πρόληψης της παραγωγής αποβλήτων σε εγκαταστάσεις που δεν υπάγονται στην οδηγία 96/61/ΕΚ. Ανάλογα με την περίπτωση, στα μέτρα αυτά μπορεί να περιλαμβάνονται και αξιολογήσεις ή σχέδια πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων.
8. Προσφυγή σε εκστρατείες ευαισθητοποίησης ή παροχή στήριξης στις επιχειρήσεις με οικονομικά, συμβουλευτικά ή άλλα μέσα. Τα μέτρα αυτά μπορεί να είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικά στις περιπτώσεις που αφορούν μικρομεσαίες επιχειρήσεις και λειτουργούν μέσω καθιερωμένων δικτύων επιχειρήσεων.

9. Προσφυγή σε εθελοντικές συμφωνίες, επιτροπές καταναλωτών/παραγωγών, ή τομεακές διαπραγματεύσεις έτσι ώστε οι σχετικές επιχειρήσεις ή βιομηχανικοί κλάδοι να καταρτίσουν τα δικά τους σχέδια ή στόχους πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων ή να διορθώσουν τα προϊόντα ή τις συσκευασίες που παράγουν απόβλητα.

10. Προαγωγή αξιόπιστων συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένου του EMAS και του ISO 14001.

Μέτρα που μπορεί να επηρεάσουν τις φάσεις κατανάλωσης και χρήσης

11. Οικονομικά μέσα, όπως κίνητρα για καθαρές προμήθειες ή καθιέρωση υποχρεωτικής πληρωμής από τους καταναλωτές για συγκεκριμένα αντικείμενα ή στοιχεία συσκευασίας που θα μπορούσαν αλλιώς να διατίθενται δωρεάν.

12. Προσφυγή σε εκστρατείες ευαισθητοποίησης και παροχής πληροφοριών που απευθύνονται στο ευρύ κοινό ή σε ειδικές ομάδες καταναλωτών.

13. Προαγωγή αξιόπιστων οικολογικών σημάτων.

14. Συμφωνίες με τη βιομηχανία, όπως η χρήση επιτροπών προϊόντων όπως εκείνες που συγκροτούνται στο πλαίσιο των Ολοκληρωμένων Πολιτικών Προϊόντων ή με λιανοπωλητές, για τη διάθεση πληροφοριών σχετικά με την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων και με προϊόντα που έχουν λιγότερες επιπτώσεις στο περιβάλλον.

15. Στο πλαίσιο δημόσιων και εταιρικών προμηθειών, ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών κριτηρίων και των κριτηρίων πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων σε δημοπρασίες και συμβάσεις, σύμφωνα με το Εγχειρίδιο για Περιβαλλοντικές Δημόσιες Προμήθειες που δημοσίευσε η Επιτροπή στις 29 Οκτωβρίου 2004.

16. Προαγωγή της επαναχρησιμοποίησης ή/και επιδιόρθωσης κατάλληλων απορριφθέντων προϊόντων ή των συστατικών στοιχείων τους, ιδίως μέσω της χρήσης εκπαιδευτικών ή οικονομικών μέτρων, μέτρων εφοδιαστικής ή άλλων μέτρων, όπως η παροχή στήριξης σε διαπιστευμένα δίκτυα επισκευής και επαναχρησιμοποίησης ή στη σύστασή τους, ιδίως σε πυκνοκατοικημένες περιοχές.»

Τέλος, στο Παράρτημα IVα απαριθμούνται παραδείγματα οικονομικών μέσων και άλλων μέτρων για την παροχή κινήτρων εφαρμογής της ιεράρχησης των αποβλήτων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IVα

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΚΙΝΗΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΟΠΩΣ ΟΡΙΖΕΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 4 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3 (*)

1. τέλη και περιορισμοί για την υγειονομική ταφή και αποτέφρωση των αποβλήτων, που παρέχουν κίνητρα για την πρόληψη και την ανακύκλωση και διατηρούν την υγειονομική ταφή ως τη λιγότερο προτιμώμενη επιλογή για τη διαχείριση των αποβλήτων
2. προγράμματα «πληρώνω όσο πετάω», που χρεώνουν τους παραγωγούς αποβλήτων με βάση την πραγματική ποσότητα των παραγόμενων αποβλήτων και προσφέρουν κίνητρα για διαχωρισμό στην πηγή των ανακυκλώσιμων αποβλήτων και για τη μείωση των μεικτών αποβλήτων
3. φορολογικά κίνητρα για τη δωρεά προϊόντων, ιδίως τροφίμων
4. προγράμματα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού για διάφορους τύπους αποβλήτων, και μέτρα για την αύξηση της αποτελεσματικότητας, της οικονομικής αποδοτικότητας και της διακυβέρνησής τους
5. προγράμματα καταβολής εγγύησης-επιστροφής και άλλα μέτρα που ενθαρρύνουν την αποτελεσματική συλλογή χρησιμοποιημένων προϊόντων και υλικών
6. ορθός σχεδιασμός των επενδύσεων σε υποδομές διαχείρισης αποβλήτων, μεταξύ άλλων μέσω των ταμείων της Ένωσης
7. βιώσιμες δημόσιες συμβάσεις για την ενθάρρυνση της καλύτερης διαχείρισης των αποβλήτων και τη χρήση ανακυκλωμένων προϊόντων και υλικών
8. σταδιακή κατάργηση επιδοτήσεων που δεν είναι σύμφωνες με την ιεράρχηση των αποβλήτων
9. χρήση φορολογικών μέτρων ή άλλων μέσων για την προώθηση της αποδοχής προϊόντων και υλικών που έχουν προετοιμαστεί για επαναχρησιμοποίηση ή ανακύκλωση
10. υποστήριξη της έρευνας και καινοτομίας σε προηγμένες τεχνολογίες ανακύκλωσης και ανακατασκευής
11. χρήση των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών επεξεργασίας αποβλήτων
12. οικονομικά κίνητρα για τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές, ιδίως για την προώθηση της πρόληψης της παραγωγής αποβλήτων και την ευρύτερη χρήση προγραμμάτων χωριστής συλλογής, με παράλληλη αποφυγή της υποστήριξης για υγειονομική ταφή και αποτέφρωση
13. εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού, ιδίως για τη χωριστή συλλογή, την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων και τη μείωση των απορριμμάτων, και ενσωμάτωση των θεμάτων αυτών στην εκπαίδευση και την κατάρτιση
14. συστήματα συντονισμού, μεταξύ άλλων με ψηφιακά μέσα, μεταξύ όλων των αρμόδιων δημόσιων αρχών που συμμετέχουν στη διαχείριση των αποβλήτων

15. προώθηση διαρκούς διαλόγου και συνεργασίας μεταξύ όλων των συμφεροντούχων όσον αφορά τη διαχείριση των αποβλήτων, και ενθάρρυνση για τη σύνταξη εθελοντικών συμφωνιών και την υποβολή στοιχείων από τις επιχειρήσεις, σχετικά με τα απόβλητα.

(*) Τα εν λόγω μέσα και μέτρα μπορούν να παρέχουν κίνητρα για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων, που αποτελεί την κορυφαία βαθμίδα της ιεράρχησης των αποβλήτων, και στο παράρτημα IV παρατίθεται πλήρης κατάλογος πιο συγκεκριμένων παραδειγμάτων μέτρων πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων.

Οδηγία 94/62/ΕΚ για τη συσκευασία και τα απορρίμματα συσκευασίας

Η Οδηγία, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την Οδηγία (ΕΕ) 2018/852, αποσκοπεί στην εναρμόνιση των εθνικών μέτρων που αφορούν στη διαχείριση των συσκευασιών και των απορριμμάτων συσκευασίας, προκειμένου, αφενός, να προληφθούν και να μειωθούν οι επιπτώσεις τους επί του περιβάλλοντος όλων των κρατών μελών καθώς και των τρίτων χωρών, εξασφαλίζοντας, με τον τρόπο αυτό, υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος, και, αφετέρου, να διασφαλιστεί η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και να αποφευχθούν εμπόδια στο εμπόριο, καθώς και στρεβλώσεις και περιορισμοί του ανταγωνισμού εντός της Κοινότητας.

Και η Οδηγία για τη συσκευασία θέτει ως **πρώτη προτεραιότητα την πρόληψη**, ορίζοντας στο άρθρο 1(2) ότι τα μέτρα που θεσπίζονται αποσκοπούν, **κατά πρώτη προτεραιότητα, στην πρόληψη της δημιουργίας απορριμμάτων συσκευασίας** και, ως περαιτέρω θεμελιώδεις αρχές, στην επαναχρησιμοποίηση των συσκευασιών, στην ανακύκλωση και σε άλλες μορφές ανάκτησης των απορριμμάτων συσκευασίας και, ως εκ τούτου, στη μείωση της τελικής διάθεσης των απορριμμάτων αυτών, προκειμένου να συμβάλει στη μετάβαση προς μια κυκλική οικονομία.

Το άρθρο 4 της Οδηγίας ορίζει αναλυτικά τόσο την έννοια όσο και το περιεχόμενο των μέτρων πρόληψης δημιουργίας απορριμμάτων συσκευασίας, ορίζοντας ότι:

«Άρθρο 4

Πρόληψη

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι, παράλληλα με τα μέτρα που λαμβάνονται σύμφωνα με το άρθρο 9, εφαρμόζονται και άλλα προληπτικά μέτρα για την πρόληψη της παραγωγής απορριμμάτων συσκευασίας και την ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των συσκευασιών.

Αυτά τα άλλα προληπτικά μέτρα μπορούν να συνίστανται σε εθνικά προγράμματα, κίνητρα μέσω προγραμμάτων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού προκειμένου να ελαχιστοποιείται η περιβαλλοντική επίπτωση της συσκευασίας, ή παρεμφερείς δράσεις οι οποίες υιοθετούνται, εφόσον χρειάζεται, σε συνεννόηση με τους οικονομικούς παράγοντες, τις οργανώσεις καταναλωτών και τις περιβαλλοντικές οργανώσεις, και σχεδιάζονται έτσι ώστε

να συγκεντρώνουν και να αξιοποιούν τις πολλαπλές πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται εντός των κρατών μελών όσον αφορά την πρόληψη.

Τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν οικονομικά μέσα και άλλα μέτρα, με σκοπό την παροχή κινήτρων για την εφαρμογή της ιεράρχησης των αποβλήτων, όπως εκείνα που αναφέρονται στο παράρτημα IVα της οδηγίας 2008/98/ΕΚ ή άλλα κατάλληλα μέσα και μέτρα.

1α. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα για τη σταθερή μείωση της κατανάλωσης λεπτών πλαστικών σακουλών μεταφοράς στο έδαφός τους.

Τα μέτρα αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν τη θέσπιση εθνικών στόχων μείωσης, τη διατήρηση ή εισαγωγή οικονομικών μέσων καθώς και την επιβολή περιορισμών εμπορίας κατά παρέκκλιση από το άρθρο 18, εφόσον οι περιορισμοί αυτοί είναι αναλογικοί και δεν εισάγουν διακρίσεις.

Τα μέτρα αυτά μπορεί να διαφέρουν ανάλογα με τον περιβαλλοντικό αντίκτυπο της ανάκτησης ή διάθεσης των λεπτών πλαστικών σακουλών μεταφοράς, τις δυνατότητες ανακύκλωσης και λιπασματοποίησής τους, την ανθεκτικότητά τους ή τη συγκεκριμένη χρήση για την οποία προορίζονται.

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν ένα ή αμφότερα από τα κατωτέρω μέτρα:

α) λήψη μέτρων που εξασφαλίζουν ότι το ετήσιο επίπεδο κατανάλωσης δεν θα υπερβαίνει τις 90 λεπτές πλαστικές σακούλες μεταφοράς κατά κεφαλήν το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2019 και τις 40 λεπτές πλαστικές σακούλες μεταφοράς κατά κεφαλήν το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2025, ή ισοδύναμους στόχους εκφρασμένους σε βάρος. Οι πολύ λεπτές πλαστικές σακούλες μεταφοράς μπορούν να εξαιρούνται από τους εθνικούς στόχους κατανάλωσης,

β) έκδοση πράξεων που εξασφαλίζουν ότι, το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2018, οι λεπτές πλαστικές σακούλες μεταφοράς δεν θα παρέχονται δωρεάν στα σημεία πώλησης εμπορευμάτων ή προϊόντων, εκτός αν τεθούν σε εφαρμογή εξίσου αποτελεσματικά μέσα. Οι πολύ λεπτές πλαστικές σακούλες μεταφοράς μπορούν να εξαιρούνται από τις εν λόγω πράξεις.

Από 27 Μαΐου 2018 τα κράτη μέλη θα υποβάλλουν στοιχεία σχετικά με την ετήσια κατανάλωση λεπτών πλαστικών σακουλών μεταφοράς όταν υποβάλλουν στοιχεία για τις συσκευασίες και τα απόβλητα συσκευασίας στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 12.

Έως 27 Μαΐου 2016 η Επιτροπή εκδίδει εκτελεστική πράξη για τον καθορισμό της μεθόδου υπολογισμού της ετήσιας κατά κεφαλήν κατανάλωσης λεπτών πλαστικών σακουλών μεταφοράς και για την προσαρμογή των μορφότυπων υποβολής στοιχείων που εγκρίνονται σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 3.

Η εν λόγω εκτελεστική πράξη εκδίδεται σύμφωνα με την κανονιστική διαδικασία στην οποία παραπέμπει το άρθρο 21 παράγραφος 2.

1β. Με την επιφύλαξη του άρθρου 15, τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν μέτρα, όπως η χρησιμοποίηση οικονομικών μέσων και εθνικών στόχων μείωσης, όσον αφορά οποιοδήποτε είδος πλαστικής σακούλας μεταφοράς, ανεξάρτητα από το πάχος του τοιχώματος.

1γ. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη, τουλάχιστον κατά το πρώτο έτος μετά την 27η Νοεμβρίου 2016, ενθαρρύνουν ενεργά τη διοργάνωση εκστρατειών για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού όσον αφορά τις δυσμενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις της υπερβολικής χρήσης λεπτών πλαστικών σακουλών μεταφοράς.

2. Η Επιτροπή συμβάλλει στην προαγωγή της πρόληψης ενθαρρύνοντας την ανάπτυξη κατάλληλων ευρωπαϊκών προτύπων, σύμφωνα με το άρθρο 10. Τα πρότυπα αποσκοπούν στην ελαχιστοποίηση της περιβαλλοντικής επίπτωσης της συσκευασίας σύμφωνα με τα άρθρα 9 και 10.»

Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 14 της Οδηγίας, τα κράτη μέλη περιλαμβάνουν στα σχέδια διαχείρισης και στα προγράμματα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων ειδικό κεφάλαιο για τη διαχείριση των συσκευασιών και των απορριμμάτων συσκευασιών.

Οδηγία (ΕΕ) 2019/904 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με τη μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον

Η παρούσα Οδηγία – όπως άλλωστε και η Οδηγία-πλαίσιο για τα απόβλητα, αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην πρόληψη, όπως φαίνεται άλλωστε ήδη στο σχετικό προοίμιο, όπου τονίζεται – μεταξύ άλλων – ότι η Οδηγία προωθεί κυκλικές προσεγγίσεις που δίνουν προτεραιότητα σε βιώσιμα και μη τοξικά επαναχρησιμοποιήσιμα προϊόντα και συστήματα επαναχρησιμοποίησης αντί των προϊόντων μίας χρήσης, **με στόχο κυρίως τη μείωση της ποσότητας των αποβλήτων. Η πρόληψη αποβλήτων βρίσκεται στην κορυφή της ιεράρχησης** όσον αφορά τα απόβλητα κατά την οδηγία 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Στόχος της Οδηγίας, σύμφωνα με το άρθρο 1, είναι η πρόληψη και η μείωση του αντίκτυπου ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον, ιδίως στο υδάτινο περιβάλλον, και στην ανθρώπινη υγεία, καθώς και η προώθηση της μετάβασης σε κυκλική οικονομία με καινοτόμα και βιώσιμα επιχειρηματικά μοντέλα, προϊόντα και υλικά, συμβάλλοντας έτσι στην αποδοτική λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 4, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία **μέτρα για την επίτευξη φιλόδοξης και σταθερής μείωσης της κατανάλωσης** των πλαστικών προϊόντων μίας χρήσης που απαριθμούνται στο μέρος Α του παραρτήματος (κυπελάκια και περιέκτες τροφίμων), σύμφωνα με τους γενικούς στόχους της πολιτικής της Ένωσης για τα απόβλητα, και ειδικότερα **για την πρόληψη της**

δημιουργίας αποβλήτων, με απώτερο σκοπό την αισθητή αναστροφή των αυξητικών τάσεων στην κατανάλωση.

Τέλος, το άρθρο 11 προβλέπει τον συντονισμό και την εναρμόνιση των μέτρων που λαμβάνονται σύμφωνα με την παρούσα Οδηγία και με άλλα μέτρα, σχέδια και προγράμματα, μεταξύ άλλων και με τα προγράμματα πρόληψης αποβλήτων, ορίζοντας ότι:

Άρθρο 11

Συντονισμός των μέτρων

*Με την επιφύλαξη του άρθρου 4 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο της παρούσας οδηγίας, κάθε κράτος μέλος διασφαλίζει ότι **τα μέτρα που λαμβάνει για να μεταφέρει στο εθνικό δίκαιο και να εφαρμόσει την παρούσα οδηγία αποτελούν αναπόσπαστο μέρος και είναι συνεπή με τα προγράμματα μέτρων που θεσπίζονται σύμφωνα με το άρθρο 13 της οδηγίας 2008/56/ΕΚ για όσα κράτη μέλη έχουν θαλάσσια ύδατα, τα προγράμματα μέτρων που θεσπίζονται σύμφωνα με το άρθρο 11 της οδηγίας 2000/60/ΕΚ, τα σχέδια διαχείρισης αποβλήτων και τα προγράμματα πρόληψης αποβλήτων που θεσπίζονται σύμφωνα με τα άρθρα 28 και 29 της οδηγίας 2008/98/ΕΚ και τα σχέδια παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων που θεσπίζονται δυνάμει της οδηγίας (ΕΕ) 2019/883.***

ΕΘΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

ΝΟΜΟΣ 4819/2021 (Α 129/23.7.2021) - Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές - πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις

Ο νόμος 4819/2021, ο οποίος δημοσιεύθηκε τον Ιούλιο 2021, αποτελεί το νέο ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων και την ανακύκλωση, ενσωματώνοντας τις Οδηγίες 2018/851 και 2018/852 στο εθνικό δίκαιο. Με τις διατάξεις του Μέρους Β ενσωματώνεται η Οδηγία 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων όπως έχει τροποποιηθεί με την Οδηγία (ΕΕ) 2018/851, ενώ με τις διατάξεις του Μέρους Γ ενσωματώνεται η Οδηγία 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία (ΕΕ) 2018/852.

Με τις διατάξεις του νέου νόμου 4819/2021 εισάγονται μεταρρυθμίσεις με τις οποίες επιδιώκεται η αναστροφή της πυραμίδας της ιεράρχησης στη διαχείριση αποβλήτων. Βασικοί άξονες είναι η πρόληψη της παραγωγής αποβλήτων, η μείωση των αρνητικών συνεπειών της παραγωγής και της διαχείρισης αποβλήτων, η αύξηση της προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση και της ανακύκλωσης, ο περιορισμός του συνολικού αντικτύπου της χρήσης των πόρων και η βελτίωση της αποδοτικότητάς

τους, με στόχο τη μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία. Επιπλέον επιδιώκεται η θέσπιση κανόνων για τα Προγράμματα Διευρυμένης Ευθύνης του Παραγωγού και την οργάνωση και λειτουργία Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης, ενώ ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα για τις συσκευασίες και την εναλλακτική διαχείριση αποβλήτων συσκευασίας. Πρόκειται για μια ολοκληρωμένη μεταρρυθμιστική παρέμβαση στο θεσμικό πλαίσιο, με την οποία οι διατάξεις περί αποβλήτων και εναλλακτικής διαχείρισης ενοποιούνται, εκσυγχρονίζονται και προσαρμόζονται στις απαιτήσεις της κυκλικής οικονομίας στο πλαίσιο των κατευθύνσεων και των οδηγιών της ΕΕ. .

Ειδικότερα, με τον νόμο 4819/2021 αντικαθίστανται διατάξεις του ν. 4042/2012 (Α' 24) «Ποινική προστασία του περιβάλλοντος - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/99/ΕΚ - Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ - Ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής» που αποτελούσε το προγενέστερο πλαίσιο για τη διαχείριση αποβλήτων, καθώς και διατάξεις του ν. 2939/2001 (Α' 179) «Συσκευασίες και εναλλακτική διαχείριση των συσκευασιών και άλλων προϊόντων Ίδρυση Εθνικού Οργανισμού Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσκευασιών».

Ειδικά για τις συσκευασίες και τα απόβλητα συσκευασιών, με τις διατάξεις του Μέρους Γ του ν. 4819/2021 θεσπίζονται μέτρα που αποσκοπούν, κατά προτεραιότητα, στην πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων συσκευασίας και, περαιτέρω, στην επαναχρησιμοποίηση των συσκευασιών, στην ανακύκλωση και σε άλλες μορφές ανάκτησης των αποβλήτων συσκευασίας και, ως εκ τούτου, στη μείωση της τελικής διάθεσης των αποβλήτων αυτών, εξασφαλίζοντας την προστασία του περιβάλλοντος, την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και την αποφυγή εμποδίων στο εμπόριο, καθώς και την αποφυγή στρεβλώσεων και περιορισμών στον ανταγωνισμό.

Ο νόμος παρέχει επίσης νομοθετική εξουσιοδότηση για την έκδοση σειράς υπουργικών και κοινών υπουργικών αποφάσεων που αφορούν στην αναλυτικότερη ρύθμιση επιμέρους θεμάτων, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 72 και 92, για τις διατάξεις του Μέρους Β και Γ, αντίστοιχα.

Όσον αφορά ειδικά στην **πρόληψη**, η παρ. 11 του άρθρου 3 καθιερώνει τον ορισμό της «πρόληψης» σε πλήρη εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ όπως έχει τροποποιηθεί με την Οδηγία 2018/851, ενώ το άρθρο 4 του νόμου μεταφέρει αποτελεσματικά το άρθρο 4 της Οδηγίας, καθορίζοντας την ιεράρχηση των δράσεων διαχείρισης, όπου η πρόληψη τίθεται ως πρώτη προτεραιότητα. Επίσης στα άρθρα 16 έως και 21 λαμβάνονται μέτρα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων, όπως για την προώθηση βιώσιμης παραγωγής και κατανάλωσης, την υποχρέωση ενημέρωσης περί επισκευάσιμων και αναβαθμίσιμων προϊόντων, τη δημιουργία Κέντρων Δημιουργικής Επαναχρησιμοποίησης Υλικών, την απαγόρευση καταστροφής προϊόντων, καθώς και ειδικότερα μέτρα για την πρόληψη και παρακολούθηση αποβλήτων τροφίμων. Το άρθρο 57 του ν. 4819/2021, μεταφέροντας το αντίστοιχο άρθρο 29 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ, εξειδικεύει περαιτέρω σχετικά με το Εθνικό Πρόγραμμα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων, ορίζοντας:

Άρθρο 57

Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων

1. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας εκπονεί το Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων στο οποίο περιλαμβάνονται, κατ' ελάχιστο, τα μέτρα πρόληψης

της δημιουργίας αποβλήτων που καθορίζονται στα άρθρα 16 έως 21, σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 4.

2. Το Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων περιγράφει τη συμβολή των μέσων και των μέτρων που απαριθμούνται στο Παράρτημα IVα του Μέρους Β' στην πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων και αξιολογείται η χρησιμότητα των παραδειγμάτων των μέτρων που αναφέρονται στο Παράρτημα IV του Μέρους Β' ή άλλων ενδεδειγμένων μέτρων. Το Πρόγραμμα περιγράφει τα υφιστάμενα μέτρα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και τη συμβολή τους στην πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων. Τα μέτρα αποσκοπούν στην αποσύνδεση της σχέσης μεταξύ οικονομικής ανάπτυξης και περιβαλλοντικών επιπτώσεων που συνδέονται με την παραγωγή αποβλήτων.

3. Το Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων εγκρίνεται με Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου.

4. Το Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων αξιολογείται από τη Γενική Γραμματεία Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας τουλάχιστον ανά πενταετία και αναθεωρείται, εφόσον ενδείκνυται και εφόσον απαιτείται σύμφωνα με τα άρθρα 16 έως και 21 και 25.

Σύμφωνα με το άρθρο 57 το Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων εγκρίνεται με Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου, αξιολογείται από τη Γενική Γραμματεία Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας τουλάχιστον ανά πενταετία και αναθεωρείται, εφόσον ενδείκνυται.

Επίσης σύμφωνα με το άρθρο 78 του ν. 4819/2021, ο Ελληνικός Οργανισμός Ανακύκλωσης (Ε.Ο.ΑΝ.) εκπονεί και εφαρμόζει προγράμματα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και εναλλακτικής διαχείρισης των αποβλήτων συσκευασιών. Τα προγράμματα αυτά αναφέρονται στην πρόληψη των ζημιολογών για το περιβάλλον δράσεων που προέρχονται από τις συσκευασίες και τη διαχείριση των αποβλήτων των συσκευασιών και στη λήψη των ενδεδειγμένων μέτρων, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του άρθρου 4 και το Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Αποβλήτων του άρθρου 57.

Σε ό,τι αφορά την πλαστική σακούλα μεταφοράς, στο άρθρο 79 του ν. 4819/2021 προβλέπεται η καταβολή από τους καταναλωτές περιβαλλοντικού τέλους ανά τεμάχιο πλαστικής σακούλας μεταφοράς ανεξαρτήτως πάχους τοιχώματος, με εξαίρεση τις βιοαποδομήσιμες (ή βιοαποικοδομήσιμες) και λιπασματοποιημένες πλαστικές σακούλες μεταφοράς της παρ. 15 του άρθρου 77. Το τέλος ορίζεται στο ποσό των επτά (7) λεπτών, μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ.

Τέλος, με την Κ.Υ.Α. 180036/952/2017 «Καθορισμός μέτρων και κανόνων για τη μείωση της κατανάλωσης πλαστικών σακουλών μεταφοράς, σε συμμόρφωση με την οδηγία 2015/720/ΕΕ «για την τροποποίηση της οδηγίας 1994/62/ΕΚ με σκοπό τη μείωση της κατανάλωσης λεπτών πλαστικών σακουλών μεταφοράς» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 29ης Απριλίου 2015» μεταφέρθηκαν στην εθνική έννομη τάξη οι διατάξεις της Οδηγίας 2015/720/ΕΕ.

Π.Υ.Σ. 39/2020 (ΦΕΚ 185 Α'/29.09.2020) Έγκριση του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (Ε.Σ.Δ.Α.)

Με την Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου 39/2020 εγκρίνεται το νέο Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων για την περίοδο 2020 - 2030. Το νέο ΕΣΔΑ βρίσκεται σε απόλυτη συμμόρφωση με την ισχύουσα εθνική και ενωσιακή νομοθεσία, με τις τέσσερις Οδηγίες για την Κυκλική Οικονομία (οι οποίες, όπως προαναφέρθηκε, βρίσκονται σήμερα στο τελικό στάδιο επεξεργασίας για τη μεταφορά τους στο εθνικό δίκαιο), όπως επίσης και με το πρώτο και δεύτερο σχέδιο δράσης της Επιτροπής για τη μετάβαση στην Κυκλική Οικονομία.

Νόμος 4736/2020 (ΦΕΚ 200 Α'/20.10.2020) Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/904 σχετικά με τη μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον και λυιπές διατάξεις.

Ο ν. 4736/2020 μεταφέρει στην εθνική έννομη τάξη τις διατάξεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/904. Το άρθρο 4 περιλαμβάνει ποσοτικούς στόχους για τη μείωση της κατανάλωσης ορισμένων πλαστικών προϊόντων (κυπελάκια και περιέκτες τροφίμων) ορίζοντας ότι η κατανάλωσή τους θα πρέπει να μειωθεί κατά 30% έως το 2024 σε σύγκριση με το 2022 και να μειωθεί περαιτέρω κατά 60% μέχρι το έτος 2026 (έτος βάσης και πάλι το 2022). Θεσμοθετείται επίσης η επιβολή εισφοράς προστασίας του περιβάλλοντος, ανά τεμάχιο προϊόντος, ανερχόμενη σε 4 λεπτά πλέον ΦΠΑ, ενώ παράλληλα εισάγονται συγκεκριμένες υποχρεώσεις για τις επιχειρήσεις μαζικής εστίασης, λιανικού εμπορίου και τροφοδοσίας. Τέλος, το άρθρο 15 του νόμου, σε εναρμόνιση με τη σχετική Οδηγία, προβλέπει τη διασφάλιση της συμβατότητας των μέτρων για τα πλαστικά προϊόντα με τα προγράμματα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων που θεσπίζονται σύμφωνα με τον ν. 4819/2021.

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Σε ενωσιακό επίπεδο, οι σημαντικότερες Πολιτικές, Στρατηγικές και Σχέδια Δράσης που αφορούν στη διαχείριση των αποβλήτων και στην προώθηση της πρόληψης περιλαμβάνουν:

- **Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών – Το Κλείσιμο του Κύκλου – Ένα σχέδιο δράσης της ΕΕ για την Κυκλική Οικονομία (COM (2015) 614 final).**

Πρόκειται για το πρώτο σχέδιο δράσης της ΕΕ για τη σταδιακή μετάβαση σε μια Κυκλική Οικονομία και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, το οποίο προβλέπει 54 μέτρα που φιλοδοξούν να κλείσουν τον κύκλο ζωής των προϊόντων και να εισάγουν και πάλι τα απόβλητα στην αξιακή αλυσίδα των υλικών. Καθορίζονται πέντε στρατηγικοί τομείς προτεραιότητας (πλαστικά, απόβλητα τροφίμων, πρώτες ύλες κρίσιμης σημασίας, κατασκευές και κατεδαφίσεις, βιομάζα και υλικά βιολογικής προέλευσης) για τους οποίους θα πρέπει να ληφθούν μέτρα και δράσεις.

- **Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών – Σχετικά με το πλαίσιο παρακολούθησης για την κυκλική οικονομία (COM (2018) 29 final).**

Καθιερώνεται δέσμη δέκα βασικών δεικτών για την παρακολούθηση του κύκλου ζωής των πόρων, που αφορούν, μεταξύ άλλων, και στη διαχείριση των αποβλήτων.

- **Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών – Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τις Πλαστικές Ύλες σε μια Κυκλική Οικονομία (COM (2018) 28 final).**

Βασικός σκοπός είναι η υιοθέτηση μιας φιλόδοξης ενωσιακής στρατηγικής για την προστασία του περιβάλλοντος από την «πλαστική ρύπανση», μέσω της αλλαγής στον τρόπο σχεδιασμού, παραγωγής, χρήσης και ανακύκλωσης των προϊόντων. Κεντρική στοχοθεσία αποτελούν η μείωση της κατανάλωσης πλαστικών μιας χρήσης, ο περιορισμός της σκόπιμης χρήσης μικροπλαστικών, αλλά και η διάθεση μόνο ανακυκλώσιμων πλαστικών συσκευασιών στην ενωσιακή αγορά μέχρι το 2030.

- **Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών – σχετικά με την υλοποίηση του σχεδίου δράσης για την κυκλική οικονομία (COM (2019) 190 final).**

Αποτελεί την πρώτη αποτίμηση των αποτελεσμάτων εφαρμογής του σχεδίου δράσης για την κυκλική οικονομία και αξιολόγηση του βαθμού επιτάχυνσης της μετάβασης από το γραμμικό προς το κυκλικό μοντέλο, αναδεικνύοντας τα θετικά συμπεράσματα, αλλά και επισημαίνοντας τις προκλήσεις που μένει να αντιμετωπιστούν.

- **Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών – Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (COM (2019) 640 final).**

Κεντρικό στόχο της Συμφωνίας αποτελεί η ανάδειξη της Ευρώπης στην πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρο, με μηδενικές καθαρές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου μέχρι το 2050, με αποσύνδεση της οικονομικής ανάπτυξης από την κατασπατάληση των πόρων και χωρίς να μένει κανείς πίσω, διασφαλίζοντας έτσι τη δίκαιη μετάβαση. Η Συμφωνία είναι άμεσα συνδεδεμένη με την κυκλική οικονομία, καθώς το σχετικό σχέδιο δράσης αποσκοπεί στην ενίσχυση της αποδοτικής χρήσης των πόρων με τη μετάβαση σε μια καθαρή, κυκλική οικονομία. Προτρέπει – inter alia - προς την κατεύθυνση μιας βιώσιμης πολιτικής προϊόντων, που αποτελεί κλειδί για την πρόληψη και μείωση των αποβλήτων.

- **Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών – Ένα νέο σχέδιο δράσης της ΕΕ για την Κυκλική Οικονομία. Για μια πιο καθαρή και πιο ανταγωνιστική Ευρώπη (COM (2020) 98 final).**

Το νέο σχέδιο δράσης της ΕΕ για την Κυκλική Οικονομία αποτελεί έναν από τους ακρογωνιαίους λίθους της Πράσινης Συμφωνίας. Το σχέδιο επικεντρώνεται στον σχεδιασμό και την παραγωγή βιώσιμων και κυκλικών προϊόντων, ώστε να διασφαλίζει ότι οι πόροι παραμένουν πάντα και επιστρέφουν στην αξιακή αλυσίδα των υλικών. Προβλέπει μέτρα για την ενδυνάμωση των καταναλωτών, ενώ επικεντρώνεται παράλληλα σε ρεύματα προτεραιότητας που περιλαμβάνουν τα ηλεκτρικά και ηλεκτρονικά, τους συσσωρευτές και τα οχήματα, τις συσκευασίες, τα πλαστικά, τα κλωστοϋφαντουργικά, τις κατασκευές και τα τρόφιμα. Κεντρικός στόχος είναι η πρόληψη, δηλαδή η πλήρης αποφυγή της δημιουργίας αποβλήτων, καθώς και η μετατροπή των αποβλήτων σε δευτερογενείς πόρους υψηλής ποιότητας και ζήτησης.

Σε εθνικό επίπεδο, το σημαντικότερο έγγραφο πολιτικής – πέραν φυσικά του **Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων 2020-2030** που αναλύθηκε ανωτέρω - αποτελεί η **Εθνική Στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία** (Δεκέμβριος 2018). Ειδικότερα, η Εθνική Στρατηγική παρουσιάζει τον τρόπο ένταξης της κυκλικής οικονομίας στο εθνικό παραγωγικό σύστημα, επεξηγώντας τους λόγους για τους οποίους η κυκλική οικονομία αποτελεί μια ευκαιρία για τη χώρα για περιβαλλοντική αναβάθμιση, εξοικονόμηση πόρων, προσέλκυση βιώσιμων επενδύσεων και θέσεων εργασίας και για τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας της χώρας.

Προς την κατεύθυνση αυτής της μετάβασης, η Εθνική Στρατηγική καθορίζει τα απαραίτητα χρηματοδοτικά εργαλεία που θα υποστηρίξουν οικονομικά το εγχείρημα αυτό, προσδιορίζει τις αλλαγές στο νομοθετικό και θεσμικό πλαίσιο, εντοπίζοντας παράλληλα τα υφιστάμενα γραφειοκρατικά και διαδικαστικά εμπόδια, καθώς και τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την άρση τους. Καθορίζονται επίσης τα μέτρα για τη διασύνδεση της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας με την τεχνολογική καινοτομία και ανάπτυξη, ενώ εισάγονται κατευθύνσεις για τη συνολική βελτίωση της

διακυβέρνησης και για την επιτάχυνση των διαδικασιών. Η Στρατηγική αποτυπώνει επίσης την απαραίτητη σύνδεση με το εθνικό αναπτυξιακό σχέδιο, καταγράφει τις ήδη αναληφθείσες δράσεις σε επίπεδο υπουργείων και θέτει τους άξονες πολιτικής για τη μετάβαση της χώρας στην κυκλική οικονομία, οι οποίες στηρίζονται σε τρεις βασικούς πυλώνες που περιλαμβάνουν:

- **Βιώσιμη διαχείριση πόρων**, με βασικές επιδιώξεις την αύξηση της αποδοτικότητάς τους, την επανεξέταση των αλυσίδων αξίας, την ορθολογική διαχείριση αποβλήτων, την επανάχρηση κτιρίων και την επαναχρησιμοποίηση του νερού ή τη συλλογή βρόχινων και πηγαίων νερών.
- **Ενίσχυση της κυκλικής επιχειρηματικότητας**, με ενθάρρυνση της ιδέας του οικοσχεδιασμού, της παραγωγής προϊόντων με μεγάλη διάρκεια ζωής, της επισκευής, ανακαίνισης, επαναχρησιμοποίησης, αναπαλαίωσης, προώθηση της βιομηχανικής συμβίωσης (clusters, πάρκα καινοτομίας, εκκολαπτήρια επιχειρήσεων, πλατφόρμες ανταλλαγής γνώσης-πληροφορίας), της προώθησης μοντέλων καινοτόμας επιχειρηματικότητας (π.χ. οικονομίας του διαμοιρασμού), υποστήριξη της βιολογικής οικονομίας, της προώθησης πράσινων και κυκλικών δημόσιων προμηθειών, της υποστήριξης χρήσης δευτερογενών υλικών.
- **Κυκλική κατανάλωση**, με πλήρη ενημέρωση των πολιτών, αξιοποίηση Οικολογικού Σήματος και άλλων κινήτρων, με εκπαίδευση και βασικές επιδιώξεις την αειφόρο κατανάλωση τροφίμων (αποτροπή απόρριψης, αστική καλλιέργεια), την αποτροπή υπερβολικής χρήσης πόρων (τρόφιμα-ποτά, ένδυση, συσκευασία, ΗΗΕ), την πρόληψη παραγωγής αποβλήτων μέσω προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση, επισκευής και επιδιόρθωσης, τον έλεγχο του λιανικού ηλεκτρονικού εμπορίου και τελικά την προώθηση υπηρεσιών χρήσης αντί της προμήθειας προϊόντων.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Σύμφωνα με την ενωσιακή νομοθεσία και με την αντίστοιχη επίσημη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η μετάβαση προς μια Κυκλική Οικονομία στηρίζεται οικονομικά από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία, το πρόγραμμα Ορίζοντας 2020, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ) και το πρόγραμμα LIFE.

Σε εθνικό επίπεδο, χρηματοδοτήσεις για τη διαχείριση των αποβλήτων προβλέπονται στην Προγραμματική Περίοδο του ΕΣΠΑ (ΕΣΠΑ 2014-2020), ενώ ακόμη μεγαλύτερη χρηματοδοτική υποστήριξη των μέτρων και δράσεων μετάβασης προς την Κυκλική Οικονομία (περιλαμβανομένης φυσικά και της πρόληψης) προβλέπεται στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2021-2027.

Δυνατότητες χρηματοδότησης υφίστανται επίσης και μέσω του επενδυτικού νόμου (ν. 3908/2011 (Α' 8), όπως έχει τροποποιηθεί με τον ν. 4072/2012 (Α' 86), τον ν. 4146/2013 (Α' 90) και τον ν. 4635/2019 (Α' 167), βλ. ήδη και ν. 4864/2021 (Α' 237), ν. 4887/2022 (Α' 16)), ο οποίος στοχεύει στην προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας με τη διαμόρφωση καθεστώτων ενίσχυσης των επενδύσεων, με τα οποία βελτιώνονται η επιχειρηματικότητα, η τεχνολογική ανάπτυξη, η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και η περιφερειακή συνοχή και προωθούνται η πράσινη οικονομία, η αποτελεσματική λειτουργία των διαθέσιμων υποδομών και η αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας. Σημειώνεται ότι ο τομέας της διαχείρισης των αποβλήτων αποτελεί έναν από τους επιλέξιμους τομείς και παρέχεται στήριξη σε έργα που προωθούν την προστασία του περιβάλλοντος, καθώς και την εξοικονόμηση ενέργειας και φυσικών πόρων.

Σημαντική υποστήριξη σε περιβαλλοντικά έργα και υποδομές (περιλαμβανομένης και της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων) παρέχεται επίσης μέσω του Πράσινου Ταμείου. Σκοπός του Πράσινου Ταμείου είναι η ενίσχυση της ανάπτυξης μέσω της προστασίας του περιβάλλοντος με τη διαχειριστική, οικονομική, τεχνική και χρηματοπιστωτική υποστήριξη προγραμμάτων, μέτρων, παρεμβάσεων και ενεργειών που αποβλέπουν στην ανάδειξη και αποκατάσταση του περιβάλλοντος και στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, η στήριξη της περιβαλλοντικής πολιτικής της χώρας και η εξυπηρέτηση του δημόσιου και κοινωνικού συμφέροντος μέσω της διοίκησης, διαχείρισης και αξιοποίησης των πράσινων και λυπών πόρων, όπως αυτοί καθορίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις.

Χρηματοδοτήσεις σε έργα και υποδομές αναβάθμισης της διαχείρισης των αποβλήτων προβλέπονται και παρέχονται επίσης και σε επίπεδο Προγραμμάτων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Σχετικές χρηματοδοτήσεις έχουν ήδη παρασχεθεί μέσω του Προγράμματος ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ Ι, με στόχο – μεταξύ άλλων – την αποκατάσταση των ΧΑΔΑ, ενώ σε εξέλιξη βρίσκεται το νέο Πρόγραμμα ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΗΣ, το οποίο θα διαρκέσει μέχρι το 2023, με συνολικά διαθέσιμα κονδύλια ύψους περίπου 1.5 δις. Ευρώ.

Περαιτέρω, χρηματοδοτήσεις και υποστήριξη για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων προβλέπεται και μέσω των Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΕΔ), όπως προβλέπεται τόσο από τον ν. 4819/2021, όσο και από τις επιμέρους υπουργικές αποφάσεις και προεδρικά διατάγματα που διέπουν την εναλλακτική διαχείριση και τη διευρυμένη ευθύνη παραγωγού για όλα τα ρεύματα που εμπύπτουν στην εναλλακτική διαχείριση (απόβλητα έλαια, συσκευασίες, ΑΕΚΚ, ΑΗΗΕ, ΟΤΚΖ, μπαταρίες και συσσωρευτές, κ.λπ.). Η σχετική νομοθεσία προβλέπει την υποχρέωση των παραγωγών, μέσω των

σχετικών αδειοδοτημένων από τον ΕΟΑΝ ΣΣΕΔ, να μεριμνούν και να χρηματοδοτούν – μεταξύ άλλων – δράσεις και μέτρα που αποσκοπούν στην πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων.

Ακόμη, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4819/2021, ο ΕΟΑΝ είναι υποχρεωμένος να εκπονεί και να εφαρμόζει προγράμματα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και εναλλακτικής διαχείρισης των αποβλήτων συσκευασιών. Τα προγράμματα αυτά αναφέρονται στην πρόληψη των ζημιογόνων για το περιβάλλον δράσεων που προέρχονται από τις συσκευασίες και τη διαχείριση των αποβλήτων των συσκευασιών και στη λήψη των ενδεδειγμένων μέτρων, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του άρθρου 4 του ν. 4819/2021 και το Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Αποβλήτων. Επίσης μεταξύ των αρμοδιοτήτων του ΕΟΑΝ είναι και η εισήγηση προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας μέτρων πρόληψης και προγραμμάτων εναλλακτικής διαχείρισης προϊόντων και αποβλήτων, καθώς και η μέριμνα για την εφαρμογή τους.

Χρηματοδοτήσεις με στόχο την πρόληψη και μείωση στην πηγή των αστικών αποβλήτων προβλέπεται ότι θα υπάρξουν και μέσω της εφαρμογής των προγραμμάτων «ΠΛΗΡΩΝΩ ΟΣΟ ΠΕΤΑΩ» (ΠΟΠ), η σύσταση και λειτουργία των οποίων προβλέπεται ρητά στο νέο Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων και αναμένεται να εξειδικευτεί περαιτέρω μέσω νομοθετικών εργαλείων που θα υιοθετηθούν κατά το αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα.

Τέλος, ειδικά εργαλεία για τη χρηματοδότηση δράσεων πρόληψης θα περιληφθούν τόσο στα νέα αναθεωρημένα Περιφερειακά Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ), όσο και στο πλαίσιο των Τοπικών Σχεδίων Διαχείρισης Αποβλήτων (ΤΣΔΑ), τα οποία εκπονούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4819/2021.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ: Αντιστοιχία μέτρων και δράσεων
του Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης
Δημιουργίας Αποβλήτων με τους στόχους των
μέτρων πρόληψης, όπως προβλέπονται από το
άρθρο 9 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ

Στόχοι μέτρων πρόληψης σύμφωνα με το άρθρο 9 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ	Αντίστοιχα μέτρα και δράσεις του Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων
α) προωθούν και υποστηρίζουν μοντέλα βιώσιμης παραγωγής και κατανάλωσης	<u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ</u> ΔΡΑΣΗ 5.1 Παροχή στήριξης του κλάδου εστίασης και συναφών υπηρεσιών για την ενίσχυση των οικείων διαδικασιών απόκτησης γνώσεων και ανάπτυξης δυναμικού. <u>ΧΑΡΤΙ</u> ΜΕΤΡΟ 1. Παροχή συμβουλών για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις για την πρόληψη και την οικολογικά υπεύθυνη κατανάλωση χαρτιού. <u>ΥΛΙΚΑ/ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ</u> ΔΡΑΣΗ 3.1 Προώθηση του σχεδιασμού με σκοπό την επαναχρησιμοποίηση και την ανακυκλωσιμότητα των συσκευασιών. <u>ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΣ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ/ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ</u> ΜΕΤΡΟ 2. Δημιουργία δικτύων ανταλλαγής/πώλησης μεταχειρισμένων ΗΗΕ. ΜΕΤΡΟ 3. Προώθηση της προμήθειας μεταχειρισμένων ΗΗΕ σε δημόσιες/ιδιωτικές συμβάσεις. <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΚΛΩΣΤΟΥΨΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ</u> ΜΕΤΡΟ 2. Παράταση της διάρκειας ζωής των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων. ΜΕΤΡΟ 3. Προώθηση της βελτίωσης της περιβαλλοντικής ποιότητας των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων. <u>ΟΓΚΩΔΗ ΑΠΟΒΛΗΤΑ - ΕΠΙΠΛΑ</u> ΔΡΑΣΗ 1.5 Διερεύνηση της ανάπτυξης χρηματοδοτικών εργαλείων για την υποστήριξη νέων επιχειρηματικών μοντέλων για κυκλικά προϊόντα επίπλου. ΔΡΑΣΗ 2.1 Υποστήριξη της καινοτομίας στον τομέα του επίπλου. <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΕΚΣΚΑΦΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ</u>

Στόχοι μέτρων πρόληψης σύμφωνα με το άρθρο 9 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ	Αντίστοιχα μέτρα και δράσεις του Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων
β) ενθαρρύνουν τον σχεδιασμό, την παραγωγή και τη χρήση προϊόντων που διασφαλίζουν αποτελεσματική χρήση των πόρων και είναι ανθεκτικά (όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τη διάρκεια ζωής τους και την απουσία προγραμματισμένης απαρχαίωσης), επισκευάσιμα, επαναχρησιμοποιήσιμα και αναβαθμίσιμα	ΜΕΤΡΟ 1. Ανάπτυξη οικολογικού σχεδιασμού και οικολογικής ανακαίνισης κτιρίων για να επιτρέπεται η προσαρμοστικότητα τους, να επεκτείνεται η διάρκεια ζωής τους και να διευκολύνονται η αποσυναρμολόγηση και η ανακύκλωσή τους. <u>ΥΛΙΚΑ/ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ</u> ΔΡΑΣΗ 3.1 Προώθηση του σχεδιασμού με σκοπό την επαναχρησιμοποίηση και την ανακυκλωσιμότητα των συσκευασιών. ΜΕΤΡΟ 3. Προώθηση του οικολογικού σχεδιασμού των συσκευασιών. <u>ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ (ΠΣΜ)</u> ΜΕΤΡΟ 1. Χρήση μέτρων σχεδιασμού που προάγουν την αποτελεσματική χρήση των πόρων. <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΚΛΩΣΤΟΨΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ</u> ΜΕΤΡΟ 2. Παράταση της διάρκειας ζωής των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων. ΜΕΤΡΟ 3. Προώθηση της βελτίωσης της περιβαλλοντικής ποιότητας των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων. <u>ΟΓΚΩΔΗ ΑΠΟΒΛΗΤΑ - ΕΠΙΠΛΑ</u> ΔΡΑΣΗ 2.2 Ανάπτυξη οδηγού, με κατευθυντήριες αρχές για τον βελτιωμένο σχεδιασμό και την προμήθεια κυκλικών επίπλων. ΔΡΑΣΗ 2.3 Θέσπιση αυστηρότερων κριτηρίων για τον οικολογικό σχεδιασμό στον τομέα κατασκευής επίπλων. <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΕΚΣΚΑΦΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ</u> ΜΕΤΡΟ 4. Ανάπτυξη νέων (δομικά) κυκλικών πρακτικών στον κατασκευαστικό κλάδο. <u>ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΣ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ/ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ</u> ΜΕΤΡΟ 1. Προώθηση κέντρων επιδιόρθωσης ΗΗΕ σε όλη την επικράτεια.
γ) στοχεύουν σε προϊόντα που περιέχουν πρώτες ύλες κρίσιμης σημασίας προκειμένου να μην μετατραπούν τα εν λόγω υλικά σε απόβλητα	

Στόχοι μέτρων πρόληψης σύμφωνα με το άρθρο 9 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ	Αντίστοιχα μέτρα και δράσεις του Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων
	ΜΕΤΡΟ 2. Δημιουργία δικτύων ανταλλαγής/πώλησης μεταχειρισμένων ΗΗΕ. <u>ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ</u> ΜΕΤΡΟ 1. Παροχή κατευθύνσεων στις επιχειρήσεις για την εφαρμογή τεχνικών και μεθόδων μείωσης και πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων. ΜΕΤΡΟ 2. Προώθηση της βιομηχανικής συμβίωσης με σκοπό τη δίκτυωση βιομηχανικών κλάδων και επιχειρήσεων για ανταλλαγή υλικών και αποβλήτων που επανεισάγονται ως πρώτη/βοηθητική ύλη στην παραγωγική διαδικασία, καθώς και της χρήσης εργαλείων/προτύπων (EMAS, ISO 14001, Eco-labelling, Eco-design)
δ) ενθαρρύνουν την επαναχρησιμοποίηση των προϊόντων και τη θέσπιση συστημάτων για την προώθηση των δραστηριοτήτων επισκευής και επαναχρησιμοποίησης, μεταξύ άλλων ιδίως για τον ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό, τα προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας και τα έπιπλα, καθώς και για τις συσκευασίες και τα υλικά και προϊόντα δομικών κατασκευών	<u>ΥΛΙΚΑ/ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ</u> ΔΡΑΣΗ 1.3 Συστηματική καταγραφή των επαναχρησιμοποιούμενων συσκευασιών. ΜΕΤΡΟ 2. Ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησης συσκευασιών για την αποτροπή της εξάντλησης των πόρων. <u>ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΣ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ/ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ</u> ΜΕΤΡΟ 1. Προώθηση κέντρων επιδιόρθωσης ΗΗΕ σε όλη την επικράτεια. ΜΕΤΡΟ 2. Δημιουργία δικτύων ανταλλαγής/πώλησης μεταχειρισμένων ΗΗΕ. <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ</u> ΔΡΑΣΗ 1.2 Ενθάρρυνση της συλλογής για επαναχρησιμοποίηση. ΔΡΑΣΗ 1.6 Ανάπτυξη πρωτοβουλιών από βιοτεχνίες/επιχειρήσεις κατασκευής ή εισαγωγής ρουχισμού για την οργάνωση κέντρων επιδιόρθωσης ενδυμάτων, και Κέντρων Δημοσιότητας Επαναχρησιμοποίησης Υλικών (ΚΔΕΥ), όπου το υπάρχον δίκτυο δεν θεωρείται επαρκές. ΔΡΑΣΗ 2.3 Ενθάρρυνση της επιδιόρθωσης, μέσω παροχής φορολογικών κινήτρων. ΔΡΑΣΗ 3.3 Καθορισμός κριτηρίων ποιότητας για μεταχειρισμένα ενδύματα που μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν.

Στόχοι μέτρων πρόληψης σύμφωνα με το άρθρο 9 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ	Αντίστοιχα μέτρα και δράσεις του Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων
	<u>ΟΓΚΩΔΗ ΑΠΟΒΛΗΤΑ - ΕΠΙΠΛΑ</u> ΔΡΑΣΗ 1.2 Ενθάρρυνση της συλλογής για επαναχρησιμοποίηση. ΔΡΑΣΗ 1.4 Ενθάρρυνση της επιδιόρθωσης. ΔΡΑΣΗ 1.6 Εφαρμογή της εκτεταμένης ευθύνης παραγωγού (EPR) για τα έπιπλα. <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΕΚΣΚΑΦΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ</u> ΜΕΤΡΟ 2. Ανάπτυξη πρακτικών επαναχρησιμοποίησης αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων. ΜΕΤΡΟ 3. Προτεραιότητα στην επαναχρησιμοποίηση των αποβλήτων εκσκαφών στην τοποθεσία που δημιουργούνται.
ε) ενθαρρύνουν, ανάλογα με την περίπτωση και με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, τη διαθεσιμότητα ανταλλακτικών, εγχειριδίων οδηγιών, τεχνικών πληροφοριών ή άλλων εργαλείων, εξοπλισμού ή λογισμικού για την επισκευή και επαναχρησιμοποίηση προϊόντων, χωρίς να τίθενται σε κίνδυνο η ποιότητά τους και η ασφάλεια στη χρήση τους	<u>ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΣ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ/ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ</u> ΜΕΤΡΟ 1. Προώθηση κέντρων επιδιόρθωσης ΗΗΕ σε όλη την επικράτεια. ΜΕΤΡΟ 2. Δημιουργία δικτύων ανταλλαγής/πώλησης μεταχειρισμένων ΗΗΕ. <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΚΛΩΣΤΟΫΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ</u> ΔΡΑΣΗ 1.6 Ανάπτυξη πρωτοβουλιών από βιοτεχνίες/επιχειρήσεις κατασκευής ή εισαγωγής ρουχισμού για την οργάνωση κέντρων επιδιόρθωσης ενδυμάτων, και Κέντρων Δημιουργικής Επαναχρησιμοποίησης Υλικών (ΚΔΕΥ), όπου το υπάρχον δίκτυο δεν θεωρείται επαρκές. ΔΡΑΣΗ 2.3 Ενθάρρυνση της επιδιόρθωσης, μέσω παροχής φορολογικών κινήτρων. ΔΡΑΣΗ 2.4 Παράταση της περιόδου εγγύησης/υπηρεσίας από εταίρους/μάρκες. <u>ΟΓΚΩΔΗ ΑΠΟΒΛΗΤΑ - ΕΠΙΠΛΑ</u> ΔΡΑΣΗ 1.4 Ενθάρρυνση της επιδιόρθωσης. ΔΡΑΣΗ 1.7 Ενίσχυση των εγγυήσεων και επιστροφών.

Στόχοι μέτρων πρόληψης σύμφωνα με το άρθρο 9 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ	Αντίστοιχα μέτρα και δράσεις του Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων
	<u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ</u> ΜΕΤΡΟ 4. Ενεργοποίηση των κλάδων επεξεργασίας – μεταποίησης και εμπορίου τροφίμων για τη μείωση αποβλήτων τροφίμων. <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΚΙΩΣΤΟΪΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ</u> ΔΡΑΣΗ 1.1 Προώθηση της μειωμένης κατανάλωσης νέων υφασμάτων. ΔΡΑΣΗ 1.4 Προώθηση της οικολογικής σήμανσης της καλής περιβαλλοντικής επιλογής μεταχειρισμένων ενδυμάτων. ΔΡΑΣΗ 2.1 Ανάπτυξη μιας κατευθυντήριας γραμμής σχεδιασμού για τους παραγωγούς/κατασκευαστές ρούχων. <u>ΟΓΚΩΔΗ ΑΠΟΒΛΗΤΑ - ΕΠΙΠΛΑ</u> ΔΡΑΣΗ 1.1 Καθορισμός πολιτικής για την αποφυγή της δημιουργίας αποβλήτων επίπλων, μέσω υιοθέτησης κατάλληλων μοχλών σε όλο το μήκος της εφοδιαστικής αλυσίδας. ΔΡΑΣΗ 2.2 Ανάπτυξη οδηγού, με κατευθυντήριες αρχές για τον βελτιωμένο σχεδιασμό και την προμήθεια κυκλικών επίπλων. <u>ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ</u> ΜΕΤΡΟ 1.μ Παροχή κατευθύνσεων στις επιχειρήσεις για την εφαρμογή τεχνικών και μεθόδων μείωσης και πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων - Επιμόρφωση στελεχών της διοίκησης <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΕΚΣΚΑΦΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ</u> ΔΡΑΣΗ 4.1 Πιλοτικά έργα για την ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογιών και τεχνικών που παράγουν λιγότερα απόβλητα. ΔΡΑΣΗ 4.2 Διάδοση ορθών πρακτικών και υποστήριξη της κατάρτισης για νέες τεχνικές.
στ) μειώνουν την παραγωγή αποβλήτων σε διαδικασίες που συνδέονται με τη βιομηχανική παραγωγή, την εξόρυξη ορυκτών, τη μεταποίηση, τις κατασκευές και τις καταδεσφίσεις, λαμβάνοντας υπόψη τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές	<u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ</u> ζ) μειώνουν τη δημιουργία αποβλήτων τροφίμων κατά την πρωτογενή παραγωγή, την επεξεργασία και τη μεταποίηση, το λιανικό εμπόριο και άλλες μορφές διανομής τροφίμων, σε εστιατόρια και υπηρεσίες εστίασης

Στόχοι μέτρων πρόληψης σύμφωνα με το άρθρο 9 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ	Αντίστοιχα μέτρα και δράσεις του Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων
καθώς και στα νοικοκυριά, ως συμβολή στην επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών για μείωση κατά 50 % της κατά κεφαλήν παγκόσμιας σπατάλης τροφίμων σε επίπεδο λιανικής πώλησης και καταναλωτή, και για μείωση των απωλειών τροφίμων κατά μήκος της αλυσίδας παραγωγής και εφοδιασμού μέχρι το 2030.	ΔΡΑΣΗ 2.1 Διερεύνηση εμποδίων/περιορισμών στη δωρεά τροφίμων με προτάσεις αντιμετώπισής τους και κατάρτιση προδιαγραφών/κριτηρίων καταλληλότητας τροφίμων για δωρεά. ΔΡΑΣΗ 2.2 Δημιουργία εθνικών κατευθυντήριων γραμμών ή/και περαιτέρω νομοθετικών ρυθμίσεων για τη δωρεά τροφίμων. ΜΕΤΡΟ 3. Προώθηση της μείωσης αποβλήτων τροφίμων στον πρωτογενή τομέα. ΜΕΤΡΟ 4. Ενεργοποίηση των κλάδων επεξεργασίας – μεταποίησης και εμπορίου τροφίμων για τη μείωση αποβλήτων τροφίμων. ΜΕΤΡΟ 5. Εφαρμογή της κυκλικής οικονομίας στον κλάδο εστίασης και συναφών υπηρεσιών (π.χ. εστιατόρια, ξενοδοχεία, καφετέριες), συμπεριλαμβανομένων των κυλικίων (π.χ. σε σχολεία, πανεπιστήμια, νοσοκομεία, δικαστήρια, δημόσιες υπηρεσίες) για τη μείωση των αποβλήτων τροφίμων. ΜΕΤΡΟ 6. Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των νοικοκυριών και της εστίασης για την αλλαγή συμπεριφοράς στην κατανάλωση και τη διαχείριση τροφίμων.
η) ενθαρρύνουν τη δωρεά και την αναδιανομή τροφίμων για ανθρώπινη κατανάλωση, με προτεραιότητα στη διατροφή του ανθρώπου έναντι της χρήσης ως ζωοτροφών και στην εκ νέου μεταποίηση σε προϊόντα που δεν προορίζονται για διατροφή.	<u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ</u> ΔΡΑΣΗ 2.2 Δημιουργία εθνικών κατευθυντήριων γραμμών ή/και περαιτέρω νομοθετικών ρυθμίσεων για τη δωρεά τροφίμων. ΔΡΑΣΗ 2.3 Οικονομικά κίνητρα για τη δωρεά τροφίμων.
θ) προωθούν τη μείωση της περιεκτικότητας των υλικών και των προϊόντων σε επικίνδυνες ουσίες, με την επιφύλαξη εναρμονισμένων σε επίπεδο Ένωσης νομικών απαιτήσεων σχετικά με τα εν λόγω υλικά και προϊόντα, και εξασφαλίζουν ότι από τις 5 Ιανουαρίου 2021 κάθε προμηθευτής αντικειμένου όπως ορίζεται στο άρθρο 3 σημείο 33 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (6) κοινοποιεί στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Χημικών Προϊόντων πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 33 παράγραφος 1 του εν λόγω κανονισμού.	<u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΚΙΛΩΣΤΟΨΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ</u> ΜΕΤΡΟ 3. Προώθηση της βελτίωσης της περιβαλλοντικής ποιότητας των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων. <u>ΟΓΚΩΔΗ ΑΠΟΒΛΗΤΑ - ΕΠΙΠΛΑ</u> ΔΡΑΣΗ 2.2 Ανάπτυξη οδηγού, με κατευθυντήριες αρχές για τον βελτιωμένο σχεδιασμό και την προμήθεια κυκλικών επίπλων. ΔΡΑΣΗ 2.4 Ενίσχυση των προσπάθειών στο πλαίσιο της επίτευξης μιας «οικονομίας καθαρών επιτύλων». <u>ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ</u>

Στόχοι μέτρων πρόληψης σύμφωνα με το άρθρο 9 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ	Αντίστοιχα μέτρα και δράσεις του Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων
	ΜΕΤΡΟ 1. Παροχή κατευθύνσεων στις επιχειρήσεις για την εφαρμογή τεχνικών και μεθόδων μείωσης και πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων - Επιμόρφωση στελεχών της διοίκησης ΜΕΤΡΟ 2. Προώθηση της βιομηχανικής συμβίωσης με σκοπό τη δικτύωση βιομηχανικών κλάδων και επιχειρήσεων για ανταλλαγή υλικών και αποβλήτων που επανεισάγονται ως πρώτη/βοηθητική ύλη στην παραγωγική διαδικασία καθώς και της χρήσης εργαλείων/προτύπων (EMAS, ISO 14001, Ecolabelling, Eco-design). <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΕΚΣΚΑΦΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΕΛΑΦΙΣΕΩΝ</u> ΔΡΑΣΗ 1.4 Ενσωμάτωση πτυχών, που σχετίζονται με την πρόληψη αποβλήτων, την αποφυγή επιβλαβών ουσιών και τη διαχείριση αποβλήτων καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής ενός κτιρίου, στα πρότυπα των «βιώσιμων κτιρίων».
ι) μειώνουν την παραγωγή αποβλήτων, και ιδίως αποβλήτων που δεν ενδείκνυνται για προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση ή για ανακύκλωση·	<u>ΥΛΙΚΑ/ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ</u> ΜΕΤΡΟ 3. Προώθηση του οικολογικού σχεδιασμού των συσκευασιών. <u>ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ (ΠΜΧ)</u> ΜΕΤΡΟ 2. Προώθηση της έρευνας και ανάπτυξης στον τομέα της επίτευξης καθαρότερων προϊόντων και τεχνολογιών που παράγουν λιγότερα απόβλητα, καθώς και διανομή και χρήση των αποτελεσμάτων της εν λόγω έρευνας και ανάπτυξης για τα πλαστικά προϊόντα. <u>ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ (ΠΣΜ)</u> ΜΕΤΡΟ 3. Προώθηση της έρευνας και ανάπτυξης στον τομέα της επίτευξης καθαρότερων προϊόντων και τεχνολογιών που παράγουν λιγότερα απόβλητα, καθώς και διανομή και χρήση των αποτελεσμάτων της εν λόγω έρευνας και ανάπτυξης, όσον αφορά τα πλαστικά προϊόντα. <u>ΟΓΚΩΔΗ ΑΠΟΒΛΗΤΑ - ΕΠΙΠΛΑ</u>

Στόχοι μέτρων πρόληψης σύμφωνα με το άρθρο 9 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ	Αντίστοιχα μέτρα και δράσεις του Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων
	ΔΡΑΣΗ 1.1 Καθορισμός πολιτικής για την αποφυγή της δημιουργίας αποβλήτων επίπλων, μέσω υιοθέτησης κατάλληλων μοχλών σε όλο το μήκος της εφοδιαστικής αλυσίδας. ΔΡΑΣΗ 2.2 Ανάπτυξη οδηγού, με κατευθυντήριες αρχές για τον βελτιωμένο σχεδιασμό και την προμήθεια κυκλικών επίπλων. ΔΡΑΣΗ 2.4 Ενίσχυση των προσπάθειών στο πλαίσιο της επίτευξης μιας «οικονομίας καθαρών επίπλων». <u>ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ</u> ΜΕΤΡΟ 1. Παροχή κατευθύνσεων στις επιχειρήσεις για την εφαρμογή τεχνικών και μεθόδων μείωσης και πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων - Επιμόρφωση στελεχών της διοίκησης <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΕΚΣΚΑΦΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ</u> ΔΡΑΣΗ 1.1 Ενίσχυση της εφαρμογής ορθών πρακτικών όσον αφορά στην κυκλικότητα των κατασκευών. ΔΡΑΣΗ 1.5 Ενθάρρυνση της ανακαίνισης ενός κτιρίου έναντι της κατεδάφισής του. ΔΡΑΣΗ 4.4 Ανάπτυξη εργαλείου αξιολόγησης του κύκλου ζωής (ΑΚΖ) των κτιρίων.
ια) προσδιορίζουν τα προϊόντα που αποτελούν τις βασικές πηγές απορριμμάτων, κυρίως στο φυσικό και στο θαλάσσιο περιβάλλον, και λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για την πρόληψη και τη μείωση της δημιουργίας απορριμμάτων από τα προϊόντα αυτά· τα κράτη μέλη που αποφασίζουν να εφαρμόσουν την υποχρέωση αυτή μέσω περιορισμών στην αγορά διασφαλίζουν ότι οι περιορισμοί αυτοί είναι αναλογικοί και δεν εισάγουν διακρίσεις· ιβ) στοχεύουν στην ανάσχεση της δημιουργίας θαλάσσιων απορριμμάτων, ως συνεισφορά στον Στόχο Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών για την πρόληψη και τη σημαντική μείωση της θαλάσσιας ρύπανσης κάθε είδους· και	<u>ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ (ΠΣΜ)</u> ΔΡΑΣΗ 1.1 Διερεύνηση της απαγόρευσης χρήσης/κατανάλωσης πλαστικής σακούλας μεταφοράς, π.χ. στο λιανικό εμπόριο. ΔΡΑΣΗ 2.1 Αξιολόγηση της εφαρμογής φορολογικών κινήτρων που σχετίζονται με τη μείωση της κατανάλωσης πλαστικών σακουλών μεταφοράς.
	<u>ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΜΕΤΡΑ</u> Πρώτωση εκδηλώσεων ενημέρωσης στα σχολεία και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και αντίστοιχα εκπαιδευτικά προγράμματα για τα παιδιά, αναφορικά με τη σημασία μείωσης της κατανάλωσης πλαστικών μιας χρήσης

Στόχοι μέτρων πρόληψης σύμφωνα με το άρθρο 9 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ	Αντίστοιχα μέτρα και δράσεις του Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων
ιγ) αναπτύσσουν και υποστηρίζουν ενημερωτικές εκστρατείες για την ευαισθητοποίηση σχετικά με την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων και της ρίψης απορριμμάτων.	για τη μείωση της θαλάσσιας ρύπανσης. Δίνεται έτσι η δυνατότητα υιοθέτησης βιώσιμης συμπεριφοράς, από τις νέες ηλικιακά ομάδες του πληθυσμού και προάγεται η συμβολή αυτής στην επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης. <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ</u> ΔΡΑΣΗ 4.3 Υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης για τους απασχολούμενους στις επιχειρήσεις εφοδιασμού τροφίμων. ΔΡΑΣΗ 4.7 Διοργάνωση θεματικών ημερίδων - Θέσπιση βραβείου «Μείωση Αποβλήτων Τροφίμων». ΔΡΑΣΗ 5.2 Υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης για τους απασχολούμενους του κλάδου εστίασης και συναφών υπηρεσιών. ΜΕΤΡΟ 6. Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των νοικοκυριών και της εστίασης για την αλλαγή συμπεριφοράς στην κατανάλωση και τη διαχείριση τροφίμων. <u>ΥΛΙΚΑ/ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ</u> ΔΡΑΣΗ 1.2 Προώθηση νέας καταναλωτικής καθημερινής συμπεριφοράς αναφορικά με τη χρήση συσκευασιών, σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο. <u>ΧΑΡΤΙ</u> ΜΕΤΡΟ 2. Περαιτέρω προώθηση της αντίληψης για μείωση κατανάλωσης χαρτιού και ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησής του. ΜΕΤΡΟ 3. Ευαισθητοποίηση όλων των ομάδων - στόχων όπου εντοπίζεται μεγάλη και άσκοπη κατανάλωση χαρτιού για τις δυνατότητες/ευκαιρίες που προσφέρει η πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων χαρτιού τόσο στην προστασία του περιβάλλοντος μέσω της εξοικονόμησης πόρων, όσο και στη μείωση του λειτουργικού κόστους των επιχειρήσεων. <u>ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ (ΠΜΧ)</u> ΜΕΤΡΟ 5. Διοργάνωση εκστρατειών ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης που απευθύνονται στο ευρύ κοινό ή σε ειδικές ομάδες καταναλωτών σχετικά με τα ΠΜΧ.

Στόχοι μέτρων πρόληψης σύμφωνα με το άρθρο 9 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ	Αντίστοιχα μέτρα και δράσεις του Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων
	<u>ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ (ΠΣΜ)</u> ΜΕΤΡΟ 6. Διοργάνωση εκστρατειών ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης που απευθύνονται στο ευρύ κοινό ή σε ειδικές ομάδες καταναλωτών. <u>ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΜΕΤΡΑ</u> Γενικό πλαίσιο ευαισθητοποίησης των εμπλεκόμενων φορέων/κοινού, αναφορικά με την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων. Βασικά στοιχεία αυτού θα αποτελούν: α) η διοργάνωση εκστρατειών ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης που απευθύνονται στο ευρύ κοινό ή σε ειδικές ομάδες καταναλωτών, και β) η δημιουργία αυτόνομου διαδικτυακού τόπου (ιστοσελίδα) για το Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων. <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΕΚΣΚΑΦΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ</u> ΔΡΑΣΗ 1.2 Ενσωμάτωση του θέματος του οικολογικού σχεδιασμού και της οικολογικής ανακαίνισης κτιρίων στα προγράμματα σπουδών ειδικών σε επαγγελματικές σχολές και σχολές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. ΔΡΑΣΗ 2.3 Ενσωμάτωση των αρχών της πρόληψης και της επαναχρησιμοποίησης των ΑΕΚΚ στα προγράμματα σπουδών ειδικών σε επαγγελματικές σχολές και σχολές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV: Αντιστοιχία μέτρων/δράσεων
που προβλέπονται στο Εθνικό Πρόγραμμα
Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων με τα
Παραδείγματα Μέτρων Πρόληψης του
Παραρτήματος IV της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΜΕΤΡΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ IV ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΜΕΤΡΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
Μέτρα που μπορεί να επηρεάσουν τις προϋποθέσεις-πλάνοι σχετικά με την παραγωγή αποβλήτων <u>ΥΛΙΚΑ/ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ</u> ΔΡΑΣΗ 3.1 Προώθηση του σχεδιασμού με σκοπό την επαναχρησιμοποίηση και την ανακυκλωσιμότητα των συσκευασιών. ΔΡΑΣΗ 3.4 Διάδοση εργαλείων, μελετών, καλών πρακτικών (για παράδειγμα, υπερ-συσκευασμένων προϊόντων), πιλοτικών έργων και άλλων πληροφοριών που αναπτύχθηκαν στον τομέα του οικολογικού σχεδιασμού συσκευασίας. <u>ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ (ΠΣΜ)</u> ΜΕΤΡΟ 1. Χρήση μέτρων σχεδιασμού που προάγουν την αποτελεσματική χρήση των πόρων. <u>ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΣ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ/ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ</u> ΜΕΤΡΟ 1. Προώθηση κέντρων επιδιόρθωσης ΗΗΕ σε όλη την επικράτεια. <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΚΛΩΣΤΟΪΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ</u> ΔΡΑΣΗ 1.5 Προώθηση και υποστήριξη νέων εναλλακτικών επιχειρηματικών μοντέλων (new business models). ΔΡΑΣΗ 2.2 Χρήση παλαιών υφασμάτων στα νέα προϊόντα. <u>ΟΓΚΩΔΗ ΑΠΟΒΛΗΤΑ – ΕΠΙΠΛΑ</u> ΔΡΑΣΗ 1.1 Καθορισμός στρατηγικής για την αποφυγή της δημιουργίας αποβλήτων επίπλων, μέσω υιοθέτησης κατάλληλων μοχλών σε όλο το μήκος της εφοδιαστικής αλυσίδας. ΔΡΑΣΗ 1.5 Διερεύνηση της ανάπτυξης χρηματοδοτικών εργαλείων για την υποστήριξη νέων επιχειρηματικών μοντέλων για κυκλικά προϊόντα επίπλου. <u>ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ</u>	1. Χρήση μέτρων σχεδιασμού ή άλλα οικονομικά μέσα που προάγουν την αποτελεσματική χρήση των πόρων.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΜΕΤΡΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ IV ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΜΕΤΡΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
	ΜΕΤΡΟ 1. Παροχή κατευθύνσεων στις επιχειρήσεις για την εφαρμογή τεχνικών και μεθόδων μείωσης και πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων - Επιμόρφωση στελεχών της διοίκησης <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΕΚΣΚΑΦΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ</u> ΜΕΤΡΟ 1. Ανάπτυξη οικολογικού σχεδιασμού και οικολογικής ανακίνησης κτιρίων για να επιτρέπεται η προσαρμοστικότητα τους, να επεκτείνεται η διάρκεια ζωής τους και να διευκολύνονται η αποσυναρμολόγηση και η ανακύκλωσή τους. ΜΕΤΡΟ 4. Ανάπτυξη νέων (δομικά) κυκλικών πρακτικών στον κατασκευαστικό κλάδο.
2. Προαγωγή της έρευνας και ανάπτυξης στον τομέα της επίτευξης καθαρότερων προϊόντων και τεχνολογιών που παράγουν λιγότερα απόβλητα καθώς και διανομή και χρήση των αποτελεσμάτων της εν λόγω έρευνας και ανάπτυξης.	<u>ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ (ΠΜΧ)</u> ΜΕΤΡΟ 2. Προώθηση της έρευνας και ανάπτυξης στον τομέα της επίτευξης καθαρότερων προϊόντων και τεχνολογιών που παράγουν λιγότερα απόβλητα, καθώς και διανομή και χρήση των αποτελεσμάτων της εν λόγω έρευνας και ανάπτυξης, όσον αφορά τα πλαστικά προϊόντα. <u>ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ (ΠΣΜ)</u> ΜΕΤΡΟ 3. Προώθηση της έρευνας και ανάπτυξης στον τομέα της επίτευξης καθαρότερων προϊόντων και τεχνολογιών που παράγουν λιγότερα απόβλητα, καθώς και διανομή και χρήση των αποτελεσμάτων της εν λόγω έρευνας και ανάπτυξης, όσον αφορά τα πλαστικά προϊόντα. <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΚΛΩΣΤΟΥΨΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ</u> ΔΡΑΣΗ 2.1 Ανάπτυξη μιας κατευθυντήριας γραμμής σχεδιασμού για τους παραγωγούς/κατασκευαστές ρούχων. ΜΕΤΡΟ 3. Προώθηση της βελτίωσης της περιβαλλοντικής ποιότητας των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΜΕΤΡΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ IV ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΜΕΤΡΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
	<u>ΟΓΚΩΔΗ ΑΠΟΒΛΗΤΑ – ΕΠΙΠΛΑ</u> ΔΡΑΣΗ 1.5 Διερεύνηση της ανάπτυξης χρηματοδοτικών εργαλείων για την υποστήριξη νέων επιχειρηματικών μοντέλων για κυκλικά προϊόντα επίπλου. <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΕΚΣΚΑΦΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ</u> ΔΡΑΣΗ 4.1 Πιλοτικά έργα για την ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογιών και τεχνικών που παράγουν λιγότερα απόβλητα. ΔΡΑΣΗ 4.2 Διάδοση ορθών πρακτικών και υποστήριξη της κατάρτισης για νέες τεχνικές. ΔΡΑΣΗ 4.4 Ανάπτυξη εργαλείου αξιολόγησης του κύκλου ζωής (ΑΚΖ) των κτιρίων.
3. Ανάπτυξη αποτελεσματικών και χρήσιμων δεικτών για τις περιβαλλοντικές πιέσεις που συνδέονται με την παραγωγή αποβλήτων με στόχο τη συμβολή στην πρόληψη παραγωγής αποβλήτων σε όλα τα επίπεδα, από τις συγκρίσεις προϊόντων σε κοινοτικό επίπεδο μέχρι δράσεις που αναλαμβάνονται με πρωτοβουλίες των τοπικών αρχών και μέτρα σε εθνικό επίπεδο.	<u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ</u> ΔΡΑΣΗ 1.1 Δημιουργία συστήματος παρακολούθησης της παραγωγής αποβλήτων τροφίμων. <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΕΚΣΚΑΦΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ</u> ΔΡΑΣΗ 1.4 Ενσωμάτωση πτυχών, που σχετίζονται με την πρόληψη αποβλήτων, την αποφυγή επιβλαβών ουσιών και τη διαχείριση αποβλήτων καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής ενός κτιρίου, στα πρότυπα των «βιώσιμων κτιρίων». ΔΡΑΣΗ 4.4 Ανάπτυξη εργαλείου αξιολόγησης του κύκλου ζωής (ΑΚΖ) των κτιρίων.
4. Προαγωγή του οικολογικού σχεδιασμού (συστηματική ενσωμάτωση περιβαλλοντικών μελημάτων στον σχεδιασμό προϊόντων με στόχο τη βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων του προϊόντος καθ' όλο τον κύκλο της ζωής του).	Μέτρα που μπορεί να επηρεάσουν τις φάσεις σχεδιασμού, παραγωγής και διανομής <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ</u> ΔΡΑΣΗ 4.2 Στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων τροφίμων για την ενίσχυση των οικείων διαδικασιών απόκτησης γνώσεων και ανάπτυξης δυναμικού. ΔΡΑΣΗ 4.6 Βελτιστοποίηση της σήμανσης των συσκευασμένων τροφίμων, ώστε να μην προκαλείται σύγχυση στον καταναλωτή.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΜΕΤΡΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ IV ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΜΕΤΡΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
	<u>ΥΛΙΚΑ/ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ</u> ΜΕΤΡΟ 3. Προώθηση του οικολογικού σχεδιασμού των συσκευασιών. <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΚΛΩΣΤΟΥΨΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ</u> ΜΕΤΡΟ 2. Παράταση της διάρκειας ζωής των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων. ΜΕΤΡΟ 3. Προώθηση της βελτίωσης της περιβαλλοντικής ποιότητας των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων. <u>ΟΓΚΩΔΗ ΑΠΟΒΛΗΤΑ – ΕΠΙΠΛΑ</u> ΜΕΤΡΟ 2. Προώθηση του οικολογικού σχεδιασμού επίπλων. <u>ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ</u> ΜΕΤΡΟ 1. Παροχή κατευθύνσεων στις επιχειρήσεις για την εφαρμογή τεχνικών και μεθόδων μείωσης και πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων - Επimόρφωση στελεχών της διοίκησης <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΕΚΣΚΑΦΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ</u> ΜΕΤΡΟ 1. Ανάπτυξη οικολογικού σχεδιασμού και οικολογικής ανακύκλωσης κτιρίων για να επιτρέπεται η προσαρμοστικότητα τους, να επεκτείνεται η διάρκεια ζωής τους και να διευκολύνονται η αποσυμφορική και η ανακύκλωσή τους. ΜΕΤΡΟ 4. Ανάπτυξη νέων (δομικά) κυκλικών πρακτικών στον κατασκευαστικό κλάδο.
5. Παροχή πληροφοριών για τεχνικές πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων προκειμένου να διευκολυνθεί η εφαρμογή των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών από τη βιομηχανία.	<u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ</u> ΔΡΑΣΗ 5.1 Παροχή στήριξης του κλάδου εστίασης και συναφών υπηρεσιών για την ενίσχυση των οικείων διαδικασιών απόκτησης γνώσεων και ανάπτυξης δυναμικού.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΜΕΤΡΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ IV ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΜΕΤΡΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
	<u>ΟΓΚΩΔΗ ΑΠΟΒΛΗΤΑ – ΕΠΙΠΛΑ</u> ΔΡΑΣΗ 1.1 Καθορισμός στρατηγικής για την αποφυγή της δημιουργίας αποβλήτων επίπλων, μέσω υιοθέτησης κατάλληλων μοχλών σε όλο το μήκος της εφοδιαστικής αλυσίδας. <u>ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ</u> ΜΕΤΡΟ 1. Παροχή κατευθύνσεων στις επιχειρήσεις για την εφαρμογή τεχνικών και μεθόδων μείωσης και πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων - Ετιμόρφωση στελεχών της διοίκησης <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΕΚΣΚΑΦΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ</u> ΔΡΑΣΗ 1.1 Ενίσχυση της εφαρμογής ορθών πρακτικών όσον αφορά στην κυκλικότητα των κατασκευών. ΔΡΑΣΗ 4.1 Πιλοτικά έργα για την ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογιών και τεχνικών που παράγουν λιγότερα απόβλητα. ΔΡΑΣΗ 4.2 Διάδοση ορθών πρακτικών και υιοστήριξη της κατάρτισης για νέες τεχνικές.
6. Οργάνωση της εκπαίδευσης των αρμόδιων αρχών όσον αφορά την εισαγωγή των απαιτήσεων πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων στις άδειες που εκδίδονται δυνάμει της παρούσας οδηγίας και της οδηγίας 96/61/ΕΚ.	<u>ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ</u> ΜΕΤΡΟ 1. Παροχή κατευθύνσεων στις επιχειρήσεις για την εφαρμογή τεχνικών και μεθόδων μείωσης και πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων - Ετιμόρφωση στελεχών της διοίκησης
7. Ένταξη μέτρων πρόληψης της παραγωγής αποβλήτων σε εγκαταστάσεις που δεν υπάγονται στην οδηγία 96/61/ΕΚ. Ανάλογα με την περίπτωση, στα μέτρα αυτά μπορεί να περιλαμβάνονται και αξιολογήσεις ή σχέδια πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων.	<u>ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ</u> ΜΕΤΡΟ 2. Προώθηση της βιομηχανικής συμβίωσης με σκοπό τη δικτύωση βιομηχανικών κλάδων και επιχειρήσεων για ανταλλαγή υλικών και αποβλήτων που επανεισάγονται ως πρώτη/βοηθητική ύλη στην παραγωγική διαδικασία. καθώς και της χρήσης εργαλείων/προτύπων (EMAS, ISO 14001, Ecolabelling, Eco-design)

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΜΕΤΡΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ IV ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΜΕΤΡΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ</u> ΔΡΑΣΗ 4.3 Υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης για τους απασχολούμενους στις επιχειρήσεις εφοδιασμού τροφίμων. ΔΡΑΣΗ 5.2 Υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης για τους απασχολούμενους του κλάδου εστίασης και συναφών υπηρεσιών. <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΚΛΩΣΤΟΨΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ</u> ΔΡΑΣΗ 1.5 Προώθηση και υποστήριξη νέων εναλλακτικών επιχειρηματικών μοντέλων (new business models). ΔΡΑΣΗ 2.1 Ανάπτυξη μιας κατευθυντήριας γραμμής σχεδιασμού για τους παραγωγούς/κατασκευαστές ρούχων. <u>ΟΓΚΩΔΗ ΑΠΟΒΛΗΤΑ – ΕΠΙΠΛΑ</u> ΔΡΑΣΗ 1.1 Καθορισμός στρατηγικής για την αποφυγή της δημιουργίας αποβλήτων επίπλων, μέσω υιοθέτησης κατάλληλων μοχλών σε όλο το μήκος της εφοδιαστικής αλυσίδας. <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΕΚΣΚΑΦΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ</u> ΔΡΑΣΗ 1.1 Ενίσχυση της εφαρμογής ορθών πρακτικών όσον αφορά στην κυκλικότητα των κατασκευών. ΔΡΑΣΗ 1.4 Ενσωμάτωση πτυχών, που σχετίζονται με την πρόληψη αποβλήτων, την αποφυγή επιβλαβών ουσιών και τη διαχείριση αποβλήτων καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής ενός κτιρίου, στα πρότυπα των «βιώσιμων κτιρίων». ΔΡΑΣΗ 4.2 Διάδοση ορθών πρακτικών και υποστήριξη της κατάρτισης για νέες τεχνικές. ΔΡΑΣΗ 4.4 Ανάπτυξη εργαλείου αξιολόγησης του κύκλου ζωής (AKZ) των κτιρίων.
8. Προσφυγή σε εκστρατείες ευαισθητοποίησης ή παροχή στήριξης στις επιχειρήσεις με οικονομικά, συμβουλευτικά ή άλλα μέσα. Τα μέτρα αυτά μπορεί να είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικά στις περιπτώσεις που αφορούν μικρομεσαίες επιχειρήσεις και λειτουργούν μέσω καθιερωμένων δικτύων επιχειρήσεων.	

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΜΕΤΡΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ IV ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΜΕΤΡΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
9. Προσφυγή σε εθελοντικές συμφωνίες, επιτροπές καταναλωτών/παραγωγών, ή τομεακές διαπραγματεύσεις έτσι ώστε οι σχετικές επιχειρήσεις ή βιομηχανικοί κλάδοι να καταρτίσουν τα δικά τους σχέδια ή στόχους πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων ή να διορθώσουν τα προϊόντα ή τις συσκευασίες που παράγουν απόβλητα.	<u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ</u> ΔΡΑΣΗ 4.4 Προώθηση εθελοντικών συμφωνιών και εξέταση θέσπισης νομοθετικών εργαλείων για τις επιχειρήσεις τροφίμων. <u>ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ (ΠΜΧ)</u> ΜΕΤΡΟ 4. Σύναψη εθελοντικών συμφωνιών, συνεργασία με επιτροπές καταναλωτών/παραγωγών, ή τομεακές διαπραγματεύσεις έτσι ώστε οι σχετικές επιχειρήσεις ή βιομηχανικοί κλάδοι να καταρτίσουν τα δικά τους σχέδια ή στόχους πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων. <u>ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ (ΠΣΜ)</u> ΜΕΤΡΟ 5. Σύναψη εθελοντικών συμφωνιών, συνεργασία με επιτροπές καταναλωτών/παραγωγών, ή τομεακές διαπραγματεύσεις έτσι ώστε οι σχετικές επιχειρήσεις ή βιομηχανικοί κλάδοι να καταρτίσουν τα δικά τους σχέδια ή στόχους πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων ή να διορθώσουν τα προϊόντα ή τις συσκευασίες που παράγουν απόβλητα. <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΕΚΣΚΑΦΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ</u> ΔΡΑΣΗ 4.3 Εισαγωγή εθελοντικών συμφωνιών στον κατασκευαστικό κλάδο. <u>ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ</u> ΜΕΤΡΟ 2. Προώθηση της βιομηχανικής συμβίωσης με σκοπό τη δικτύωση βιομηχανικών κλάδων και επιχειρήσεων για ανταλλαγή υλικών και αποβλήτων που επανεισάγονται ως πρώτη/βοηθητική ύλη στην παραγωγική διαδικασία, καθώς και της χρήσης εργαλείων/προτύπων (EMAS, ISO 14001, Eco-labeling, Eco-design).
10. Προαγωγή αξιόπιστων συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένου του EMAS και του ISO 14001.	
Μέτρα που μπορεί να επηρεάσουν τις φάσεις κατανάλωσης και χρήσης	
11. Οικονομικά μέσα, όπως κίνητρα για καθαρές προμήθειες ή καθιέρωση υποχρεωτικής πληρωμής από τους καταναλωτές για συγκεκριμένα	<u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ</u>

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΜΕΤΡΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ IV ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΜΕΤΡΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
αντικείμενα ή στοιχεία συσκευασίας που θα μπορούσαν αλλιώς να διατίθενται δωρεάν.	ΔΡΑΣΗ 4.5 Ενθάρρυνση της πώλησης των σπτικά μη ελκυστικών τροφίμων και των τροφίμων «κοντά στη λήξη της διάρκειας ζωής τους». <u>ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ (ΠΜΧ)</u> ΜΕΤΡΟ 1. Οικονομικά μέσα και άλλα μέτρα για την παροχή κινήτρων για την εφαρμογή της ιεράρχησης των αποβλήτων όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παρ. 3 της οδηγίας 2008/98/ΕΚ. <u>ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ (ΠΣΜ)</u> ΜΕΤΡΟ 2. Οικονομικά μέσα και άλλα μέτρα για την παροχή κινήτρων για την εφαρμογή της ιεράρχησης των αποβλήτων όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παρ. 3 της οδηγίας 2008/98/ΕΚ. <u>ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΣ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ/ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ</u> ΜΕΤΡΟ 3. Προώθηση της προμήθειας μεταχειρισμένων ΗΗΕ σε δημόσιες/ιδιωτικές συμβάσεις. <u>ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΜΕΤΡΑ</u> Γενικό πλαίσιο ευαισθητοποίησης των εμπλεκόμενων φορέων/καινού, αναφορικά με την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων. Βασικά στοιχεία αυτού θα αποτελούν: α) η διοργάνωση εκστρατειών ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης που απευθύνονται στο ευρύ κοινό ή σε ειδικές ομάδες καταναλωτών, και β) η δημιουργία αυτόνομου διαδραστικού τόπου (ιστοσελίδα) για το Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων.
12. Προσφυγή σε εκστρατείες ευαισθητοποίησης και παροχής πληροφοριών που απευθύνονται στο ευρύ κοινό ή σε ειδικές ομάδες καταναλωτών.	<u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ</u> ΔΡΑΣΗ 4.7 Διοργάνωση θεματικών ημερίδων - Θέσπιση βραβείου «Μείωσης Αποβλήτων Τροφίμων».

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΜΕΤΡΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ IV ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΜΕΤΡΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
	ΜΕΤΡΟ 6. Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των νοικοκυριών και της εστίασης για την αλλαγή συμπεριφοράς στην κατανάλωση και τη διαχείριση τροφίμων. <u>ΥΛΙΚΑ/ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ</u> ΔΡΑΣΗ 1.2 Πρόωθηση νέας καταναλωτικής καθημερινής συμπεριφοράς αναφορικά με τη χρήση συσκευασιών, σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο. <u>ΧΑΡΤΙ</u> ΜΕΤΡΟ 2. Περαιτέρω προώθηση της αντίληψης για μείωση κατανάλωσης χαρτιού και ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησής του. ΜΕΤΡΟ 3. Ευαισθητοποίηση όλων των ομάδων - στόχων όπου εντοπίζεται μεγάλη και άσκοπη κατανάλωση χαρτιού για τις δυνατότητες/ευκαιρίες που προσφέρει η πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων χαρτιού τόσο στην προστασία του περιβάλλοντος μέσω της εξοικονόμησης πόρων, όσο και στη μείωση του λειτουργικού κόστους των επιχειρήσεων. <u>ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ (ΠΜΧ)</u> ΜΕΤΡΟ 5. Διοργάνωση εκστρατειών ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης που απευθύνονται στο ευρύ κοινό ή σε ειδικές ομάδες καταναλωτών σχετικά με τα ΠΜΧ. <u>ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ (ΠΣΜ)</u> ΜΕΤΡΟ 6. Διοργάνωση εκστρατειών ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης που απευθύνονται στο ευρύ κοινό ή σε ειδικές ομάδες καταναλωτών. <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΕΚΣΚΑΦΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ</u>

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΜΕΤΡΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ IV ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΜΕΤΡΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
	ΔΡΑΣΗ 1.2 Ενσωμάτωση του θέματος του οικολογικού σχεδιασμού και της οικολογικής ανακαίνισης κτιρίων στα προγράμματα σπουδών ειδικών σε επαγγελματικές σχολές και σχολές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. ΔΡΑΣΗ 2.3 Ενσωμάτωση των αρχών της πρόληψης και της επαναχρησιμοποίησης των ΑΕΚΚ στα προγράμματα σπουδών ειδικών σε επαγγελματικές σχολές και σχολές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ</u> ΔΡΑΣΗ 5.4 Δημιουργία ειδικού σήματος για επιχειρήσεις του κλάδου εστίασης και συναφών υπηρεσιών, που εφαρμόζουν τις αρχές της κυκλικής οικονομίας. <u>ΥΛΙΚΑ/ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ</u> ΔΡΑΣΗ 2.2 Προώθηση της σήμανσης για την ανάδειξη φυλικών προς το περιβάλλον συσκευασιών. <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΚΛΩΣΤΟΫΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ</u> ΔΡΑΣΗ 1.4 Προώθηση της οικολογικής σήμανσης της καλής περιβαλλοντικής επιλογής μεταχειρισμένων ενδυμάτων. ΔΡΑΣΗ 3.4 Περαιτέρω προώθηση του οικολογικού σήματος EU-Ecolabel. <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΕΚΣΚΑΦΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ</u> ΔΡΑΣΗ 1.4 Ενσωμάτωση πτυχών, που σχετίζονται με την πρόληψη αποβλήτων, την αποφυγή επιβλαβών ουσιών και τη διαχείριση αποβλήτων καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής ενός κτιρίου, στα πρότυπα των «βιώσιμων κτιρίων».
13. Προαγωγή αξιόπιστων οικολογικών σημάτων.	
14. Συμφωνίες με τη βιομηχανία, όπως η χρήση επιτροπών προϊόντων όπως εκείνες που συγκροτούνται στο πλαίσιο των Ολοκληρωμένων Πολιτικών Προϊόντων ή με λιανοπωλητές, για τη διάθεση πληροφοριών σχετικά με την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων και με προϊόντα που έχουν λιγότερες επιπτώσεις στο περιβάλλον.	<u>ΥΛΙΚΑ/ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ</u> ΔΡΑΣΗ 2.1 Ενθάρρυνση των παραγωγών και των διανομέων μέσω παροχής κινήτρων για την εφαρμογή του οικολογικού σχεδιασμού σε όλη την αλυσίδα παραγωγής/διανομής προϊόντων συσκευασίας, με σκοπό να παρέχονται

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΜΕΤΡΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ IV ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΜΕΤΡΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
	στους καταναλωτές ασφαλή, υψηλής ποιότητας και οικονομικά προσιτά προϊόντα. ΔΡΑΣΗ 3.1 Προώθηση του σχεδιασμού με σκοπό την επαναχρησιμοποίηση και την ανακυκλωσιμότητα των συσκευασιών. <u>ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ (ΠΜΧ)</u> ΜΕΤΡΟ 4. Σύνταξη εθελοντικών συμφωνιών, συνεργασία με επιτροπές καταναλωτών/παραγωγών, ή τομεακές διαπραγματεύσεις έτσι ώστε οι σχετικές επιχειρήσεις ή βιομηχανικοί κλάδοι να καταρτίσουν τα δικά τους σχέδια ή στόχους πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων. <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ</u> ΔΡΑΣΗ 5.7 Ενσωμάτωση όρου περί μείωσης αποβλήτων τροφίμων στη συγγραφή υποχρεώσεων των δημόσιων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών εστίασης.
15. Στο πλαίσιο δημόσιων και εταιρικών προμηθειών, ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών κριτηρίων και των κριτηρίων πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων σε δημοπρασίες και συμβάσεις, σύμφωνα με το Εγχειρίδιο για Περιβαλλοντικές Δημόσιες Προμήθειες που δημοσίευσε η Επιτροπή στις 29 Οκτωβρίου 2004.	<u>ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ (ΠΜΧ)</u> ΔΡΑΣΗ 1.2 Εισαγωγή σταδιακής υποχρεωτικής χρήσης επαναχρησιμοποιήσιμων σκευών (πίατα, μαχαιροπήρουνα κ.λπ.) σε δημόσιες εκδηλώσεις. <u>ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΣ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ/ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ</u> ΜΕΤΡΟ 3. Προώθηση της προμήθειας μεταχειρισμένων ΗΗΕ σε δημόσιες/ιδιωτικές συμβάσεις. <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΕΚΣΚΑΦΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ</u> ΔΡΑΣΗ 1.1 Ενίσχυση της εφαρμογής ορθών πρακτικών όσον αφορά στην κυκλικότητα των κατασκευών.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΜΕΤΡΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ IV ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΜΕΤΡΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
16. Προαγωγή της επαναχρησιμοποίησης ή/και επιδιόρθωσης κατάλληλων απορριφθέντων προϊόντων ή των συστατικών στοιχείων τους, ιδίως μέσω της χρήσης εκπαιδευτικών ή οικονομικών μέτρων, μέτρων εφοδιαστικής ή άλλων μέτρων, όπως η παροχή στήριξης σε διαπιστευμένα δίκτυα επισκευής και επαναχρησιμοποίησης ή στη σύστασή τους, ιδίως σε πυκνοκατοικημένες περιοχές.	ΔΡΑΣΗ 1.3 Ενσωμάτωση πτυχών, που σχετίζονται με την οικολογική ανακαίνιση των κτιρίων στο πρόγραμμα «Εξοικονομώ - Αυτονομώ». ΔΡΑΣΗ 4.1 Πιλοτικά έργα για την ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογιών και τεχνικών που παράγουν λιγότερα απόβλητα. <u>ΥΛΙΚΑ/ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ</u> ΔΡΑΣΗ 1.3 Συστηματική καταγραφή των επαναχρησιμοποιούμενων συσκευασιών. ΜΕΤΡΟ 2. Ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησης συσκευασιών για την αποτροπή της εξάντλησης των πόρων. <u>ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ (ΠΜΧ)</u> ΜΕΤΡΟ 3. Προώθηση της επαναχρησιμοποίησης. <u>ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ (ΠΣΜ)</u> ΜΕΤΡΟ 4. Προώθηση της επαναχρησιμοποίησης. <u>ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΣ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ/ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ</u> ΜΕΤΡΟ 1. Προώθηση κέντρων επιδιόρθωσης ΗΗΕ σε όλη την επικράτεια. ΜΕΤΡΟ 2. Δημιουργία δικτύων ανταλλαγής/πώλησης μεταχειρισμένων ΗΗΕ. <u>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΚΛΩΣΤΟΥΨΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ</u> ΔΡΑΣΗ 1.2 Ενθάρρυνση της συλλογής για επαναχρησιμοποίηση. ΔΡΑΣΗ 1.6 Ανάπτυξη πρωτοβουλιών από βιοτεχνίες/επιχειρήσεις κατασκευής ή εισαγωγής ρουχισμού για την οργάνωση κέντρων επιδιόρθωσης ενδυμάτων, και Κέντρων Δημιουργικής Επαναχρησιμοποίησης Υλικών (ΚΔΕΥ), όπου το υπάρχον δίκτυο δεν θεωρείται επαρκές. <u>ΟΓΚΩΔΗ ΑΠΟΒΛΗΤΑ – ΕΠΙΠΛΑ</u>

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΜΕΤΡΩΝ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ IV ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΜΕΤΡΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
	ΔΡΑΣΗ 1.2 Ενθάρρυνση της συλλογής για επαναχρησιμοποίηση. ΔΡΑΣΗ 1.4 Ενθάρρυνση της επιδιόρθωσης.
	<i>ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΕΚΣΚΑΦΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ</i> ΜΕΤΡΟ 2. Ανάπτυξη πρακτικών επαναχρησιμοποίησης αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων. ΜΕΤΡΟ 3. Προτεραιότητα στην επαναχρησιμοποίηση των αποβλήτων εκσκαφών στην τοποθεσία που δημιουργούνται.

Η παρούσα Πράξη να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρωθυπουργός

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ

Τα Μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΙΚΡΑΜΜΕΝΟΣ, ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ, ΣΠΥΡΙΔΩΝ-ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ, ΝΙΚΟΛΑΟΣ-ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΕΝΔΙΑΣ, ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ, ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ, ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΚΡΕΚΑΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ, ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΜΕΝΔΩΝΗ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ, ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΗΤΑΡΑΚΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ, ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΛΑΚΙΩΤΑΚΗΣ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ, ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΙΚΙΛΙΑΣ, ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ, ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ, ΧΡΗΣΤΟΣ-ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΚΕΡΤΣΟΣ, ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ, ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ, ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ, ΑΣΗΜΙΝΑ ΓΚΑΓΚΑ, ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΠΕΤΣΑΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.
- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

- Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.
- Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

